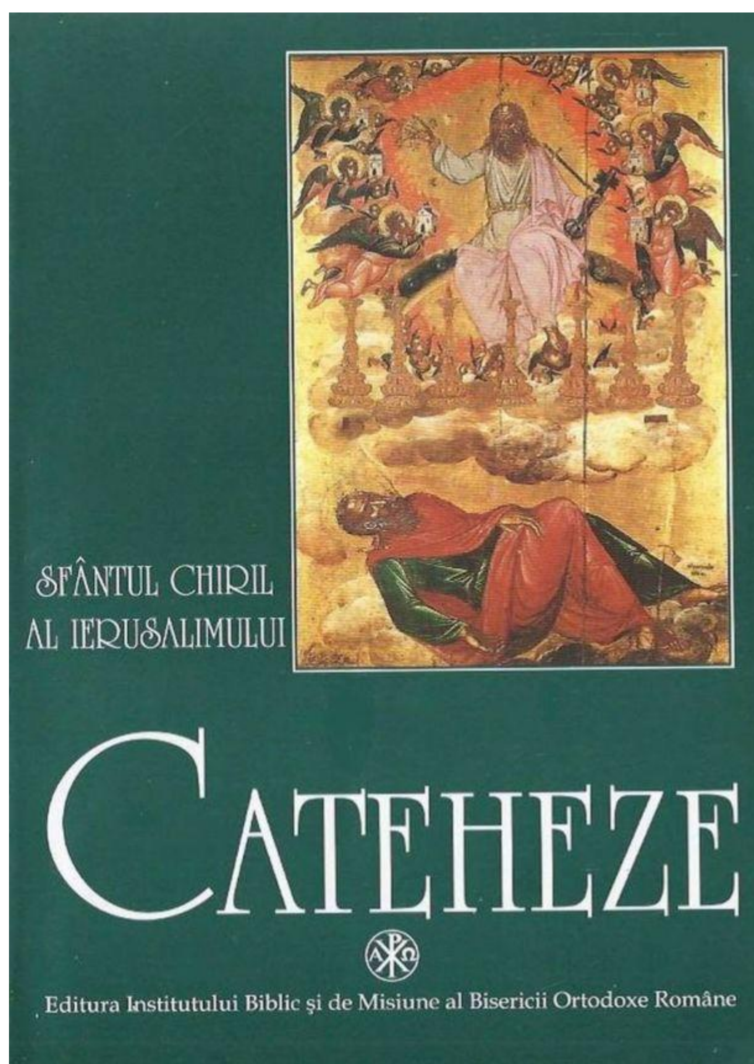
Sfântul Chiril al Ierusalimului - Cateheze

Index

SFÂNTUL CHIRIL AL IERUSALIMULUI

CATEHEZE

CARTE TIPĂRITĂ CU BINECUVÂNTAREA
PREA FERICITULUI PĂRINTE

TEOCTIST

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Traducere din limba greacă şi note
de Preotul profesor DUMITRU FECIORU

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ŞI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
BUCUREŞTI – 2003

Grafica: Emil Bojin

Ilustraţia copertei: Sfântul Evanghelist Ioan văzând în duh pe Mântuitorul Hristos – Cel Care este *"Alfa şi Omega, Începutul şi Sfârşitul"* (Apocalipsa 21, 6). Icoană (sec. XVI), de pe iconostasul Paraclisului Sfântului Ioan, Patmos.

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ŞI DE MISIUNE
AL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

I.S.B.N. 973-616-001-7

Precuvântare

Între marii "atleţi ai virtuţii" pe care i-a dat Palestina creştină din veacul al IV-lea, Sfântul Chiril (313-386) - "episcop al Bisericii-mame a tuturor Bisericilor, cea din Ierusalim [1]", ocupă un loc cu totul aparte. El este nu numai cel mai de seamă catehet al acestei laturi a lumii de atunci, ci şi unul dintre marii dascăli ai Bisericii din toate timpurile întru duhovniceasca ştiinţă a propovăduirii învăţăturii creştine.

Prin Catehezele Sfântului Chiril ai Ierusalimului, următor al principiului apostolic: "Căci nu ne propovăduim pe noi înşine, ci pe Hristos Iisus, Domnul" (II Cor. 4, 5), s-au statornicit chipurile de împărtăşire a învăţăturilor Bisericii şi de călăuzire a credincioşilor în înţelegerea Sfintelor ei Taine.

Cele douăzeci şi patru de cuvântări - dintre care nouăsprezece au fost rostite de Sfântul Chiril în Postul mare, în vederea pregătirii catehumenilor pentru primirea Botezului, a Mirungerii şi a Sfintei Euharistii în noaptea Sfintelor Paşti, iar cinci în Săptămâna Luminată, spre a le tâlcui acestora, după primirea Tainelor de iniţiere, înţelesul lor duhovnicesc - aşadar, toată această salbă de cateheze arată cât de importantă este pentru mântuirea fiecărui credincios cunoaşterea şi pătrunderea înţelesurilor pe care le poartă adevărurile dreptei credinţe. Doar aşa poate fi desluşită apoi semnificaţia profundă a actelor de cult, prin care creştinului i se împărtăşeşte, în Biserică, harul dumnezeiesc necreat - curăţitor de păcate, luminător al întregii fiinţe omeneşti şi tămăduitor al tuturor slăbiciunilor şi vătămărilor sufleteşti.

Aşadar, în prima parte a Catehezelor Sfântului Chiril al Ierusalimului este înfăţişată, cu claritate şi concizie, şi cu dovediri biblice, învăţătura Bisericii despre Dumnezeu, despre Mântuitorul Iisus Hristos, despre naşterea Lui din Fecioară, despre pătimirea Crucii, despre îngroparea şi învierea Lui, despre înălţarea Sa la ceruri, despre a doua venire a Domnului, despre învierea celor adormiţi, despre Judecata de obşte, despre viaţa veşnică. Desigur, nu lipseşte nici expunerea învăţăturii creştine despre păcat, pocăinţă şi credinţă. Apoi, este tâlcuit articol cu articol Simbolul de credinţă, care cuprinde în sine toată bogăţia negrăită a dumnezeieştilor dogme.

Abia în partea a doua a cuvântărilor Sfântului Chiril, în catehezele mistagogice, sunt descoperite celor învredniciţi de această împărtăşire "în duh şi adevăr"

---

[1] *Fericitul Teodoret al Cirului, Istoria bisericească, V, 9, 17, trad. rom. de Pr. prof. V. Sibiescu, în col. P.S.B., voi. 44, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1995.*

(Ioan 4, 23) semnificaţiile tainice ale Botezului, ale Mirungerii şi ale Sfintei Euharistii.

Tot aici, tâlcuind rostirile şi gesturile sfinţiţilor slujitori care săvârşesc Sfânta Liturghie, Sfântul Chiril aduce o îndreptăţire de netăgăduit practicii Bisericii de a pomeni pe cei răposaţi, în cadrul celei mai însemnate slujbe bisericeşti.

Volumul de faţă ne mai prezintă şi ziditoarea Omilie la slăbănogul de la Scăldătoarea Vitezda, precum şi Epistola Sfântului Chiril către împăratul Constanţiu, despre arătarea pe cer, în Ierusalim, a semnului Sfintei Cruci, în anul 351.

Binecuvântând cu bucurie şi recunoştinţă faţă de Bunul Dumnezeu retipărirea acestor îmbogăţitoare scrieri patristice, tălmăcite pe limba noastră de vrednicul de pomenire preot Dumitru Fecioru, încheiem cu atât de potrivitul cuvânt de îndemn al Sfântului Chiril al Ierusalimului: "Orice om să-L audă deci pe Iisus şi să nu mai păcătuiască! Să alergăm la Cel care iartă greşelile! De suntem bolnavi, la El să ne găsim scăparea; de ne doare sufletul, să urmăm pe Doctorul sufletelor; de suntem flămânzi, să primim Pâinea; de suntem morţi, să primim învierea; de am îmbătrânit în neştiinţă, să cerem înţelepciune de la înţelepciune".

La sărbătoarea Sfântului Chiril al Ierusalimului, 2003

Teoctist, arhiepiscop al Bucureştilor,
mitropolit al Munteniei şi Dobrogei şi
patriarh al Bisericii Ortodoxe Române

Procateheza sau prologul Catehezelor [2]

1. Acum suflă asupra voastră, care aveţi să fiţi luminaţi [3], mireasma fericirii! Acum adunaţi florile cele duhovniceşti ca să împletiţi cununile cereşti! Acum a adiat mireasma cea bună a Sfântului Duh! Acum aţi ajuns la porţile palatului împărătesc! Să dea Dumnezeu să fiţi băgaţi înăuntru chiar de împărat! Acum s-au arătat florile pomilor [4]! Să dea Dumnezeu ca şi rodul să fie desăvârşit! Deocamdată numele vostru vi s-a înscris şi aţi fost chemaţi la oaste. Purtaţi în mâini făclii pentru alaiul de nuntă şi doriţi să aveţi vieţuire cerească! Bună este intenţia voastră! Iar ei îi urmează nădejdea. Căci nu minte cel care a spus: "Toate le

---

[2] *Traducerea de faţă s-a făcut după ediţia lui A. A. Touttee, din M.G., voi. XXXIII, colationată cu ediţia lui Dionisie Cleopas şi Fotie Alexandridis, din Ierusalim, care au utilizat un manuscris necunoscut, din Cipru, al operei Sfântului Chiril. Abrevieri şi semne la pag. 383.*

[3] *"Care aveţi să fiţi luminaţi"* (φωτιζόμενοι) *sunt cei care se pregăteau să primească taina Sfântului Botez. Termenul* ρωτιζόμενοι *este sinonim cu.* βαπτιζόμενοι.

[4] *Cânt. 2, 12.*

lucrează spre binele celor care iubesc pe Dumnezeu [5]" . Dumnezeu [6] este bogat în facerea de bine; totuşi aşteaptă din partea fiecăruia o voinţă sinceră. Pentru aceasta, apostolul a adăugat: "Celor care sunt chemaţi potrivit voinţei [7]". Dacă voinţa ţi-e sinceră, atunci Dumnezeu te cheamă. Dar dacă eşti cu trupul aici, dar nu eşti şi cu mintea, nici un folos nu ai.

2. S-a apropiat odinioară şi Simon magul de baia botezului. A fost botezat [8], dar n-a fost luminat. Şi-a cufundat trupul în apă, dar nu şi-a luminat inima cu Duhul. Trupul s-a coborât şi s-a ridicat iarăşi, dar sufletul nu s-a îngropat împreună cu Hristos [9] şi nici nu s-a sculat împreună cu Hristos [10].

Îţi dau exemple de căderi, ca să nu cazi şi tu. Aceste căderi s-au întâmplat acelor oameni cu un oarecare rost şi s-au consemnat în scris pentru învăţătura acelora care până astăzi se apropie de botez [11]. Să nu se găsească cineva dintre voi care să pună la încercare harul! Să nu răsară cumva vreo rădăcină amară şi să producă tulburare [12]. Să nu intre aici cineva dintre voi zicând: "Haide să vedem ce fac cei credincioşi! Am să intru să văd, ca să aflu cele ce se petrec acolo!”. Aştepţi să vezi, dar nu te aştepţi să fii văzut? Crezi oare că tu iscodeşti cele ce se petrec aici, dar Dumnezeu nu iscodeşte inima ta?

3. După cum se spune în Evanghelii, a venit odinioară cineva cu gând de iscoadă la nuntă [13]. Şi cu toate că era îmbrăcat cu o haină nepotrivită, totuşi a intrat, s-a aşezat la masă şi a mâncat, căci mirele l-a lăsat să intre. El însă trebuia ca, atunci când a văzut că toţi sunt îmbrăcaţi în haine albe, să-şi pună şi el o haină la fel. S-a împărtăşit din aceleaşi bucate ca şi ceilalţi oaspeţi, dar nu avea la fel cu ei nici îmbrăcămintea şi nici intenţia. Mirele, deşi era generos, totuşi nu era nepăsător.

Apropiindu-se de fiecare dintre cei care şedeau la masă - căci nu-1 interesa cum mănâncă oaspeţii, ci cum se poartă - şi uitându-se peste toţi, a văzut pe un străin care nu avea haină de nuntă şi i-a spus:
- "Prietene, cum ai intrat aici?[14] Ce culoare are haina ta? Cu ce conştiinţă ai intrat? Probabil că portarul nu te-a oprit din pricina generozităţii celui care a dat ospăţul; probabil că nu aveai cunoştinţă cu ce fel de îmbrăcăminte trebuia să vii la ospăţ. Dar dacă ai venit şi ai văzut hainele oaspeţilor ca fulgerele de stră-

---

[5] *Rom. 8, 28.*
[6] *Căci Dumnezeu [C. - A.].*
[7] *Rom. 8, 28.*
[8] *Fapte 8, 13.*
[9] *Rom. 6, 4.*
[10] *Col. 2, 12.*
[11] *I Cor. 10, 11.*
[12] *Evr. 12, 15.*
[13] *Matei 22, 11-14.*
[14] *Matei 22, 12.*

lucitoare, nu trebuia oare să te înveţi minte din cele ce ai văzut? Nu trebuia să intri într-un chip potrivit situaţiei, ca să [15] pleci într-un chip la fel de potrivit? Dar acum ai intrat într-un chip cu totul nepotrivit, ca să fii zvârlit afară într-un mod la fel de nepotrivit! ”

Şi mirele porunceşte slugilor sale:
- "Legaţi-i picioarele, care au intrat cu îndrăzneală. "Legaţi-i mâinile, care n-au ştiut să-l îmbrace cu haină luminată. "Aruncaţi-I în întunericul cei mai din afară!"[16], căci nu-i vrednic de făcliile cele nupţiale.
Ai văzut ce s-a întâmplat celui de atunci? Întăreşte-ţi deci toate ale tale!

4. Noi, slujitorii lui Hristos, am primit pe fiecare şi, având oarecum slujbă de portari, am lăsat uşa deschisă. Poate că ai intrat având sufletul pângărit de păcate şi întenţie rea. Ai intrat, ai fost primit, numele tău s-a înscris. Vezi această cinstită aşezare a Bisericii? Observi ordinea şi disciplina de aici? Eşti atent la citirea Sfintelor Scripturi, la clericii prezenţi, la rânduiala învăţăturii? Locul în care te găseşti să-ţi inspire evlavie, şi instruieşte-te din cele ce vezi. Pleacă acum în chip potrivit şi vino mâine într-un chip mai potrivit. Dacă ai sufletul îmbrăcat în haina iubirii de arginţi, atunci vino îmbrăcat cu altă haină. Dezbracă haina cu care eşti îmbrăcat; nu căuta s-o ascunzi! Dezbracă haina desfrânării şi a necurăţiei şi îmbracă-te cu haina cu totul luminată a cumpătării! Te sfătuiesc să faci asta înainte de a veni Iisus, Mirele sufletelor, şi de a se uita la haine. Ai destulă vreme. Ai patruzeci de zile de pocăinţă. Ai timp îndelungat şi potrivit ca să te dezbraci, să te speli, să te îmbraci şi să intri.

Dar dacă stărui în intenţia ta rea, eu, care îţi vorbesc, n-am nici o vină; tu însă nu aştepta să primeşti harul. Apa te va primi, dar Duhul nu te va primi. Dacă cineva se ştie pe sine cu rană, să-şi ia plasture! Dacă a căzut cineva, să se scoale! nici unul dintre voi să nu fie Simon [17]! Să nu fie nici făţărnicie, nici iscodire a celor ce se fac!

5. Se poate ca tu să vii aici mânat şi de altă pricină. Se poate ca un bărbat să vină pentru că vrea să facă pe placul femeii. Acelaşi motiv este valabil şi pentru femei. Adeseori vine aici robul pentru că a voit să facă plăcere stăpânului, iar prietenul, să facă plăcere prietenului. Accept momeala undiţei şi te primesc pe tine, care ai venit cu intenţie rea, dar am bună nădejde că te vei mântui. Poate că nu ştiai unde vii şi nici ce fel de mreajă te prinde. Ai intrat înlăuntrul mrejelor bisericeşti [18] . Lasă-te prins de viu! nu fugi! Iisus te prinde cu undiţa nu ca să te omoare, ci ca prin moarte să-ţi dea viaţă. Trebuie să mori şi să înviezi! Ai auzit

---

[15] *să + şi în |C. - A.f*
[16] *Matei 22, 13.*
[17] *Simon Magul. Cf. Fapte 8, 9-24.*
[18] *Matei 13, 47.*

[19] pe apostolul zicând: "Morţi păcatului, dar vii dreptăţii" [20]. Mori pentru păcate, şi trăieşte pentru dreptate! Trăieşte începând de azi!

6. Priveşte ce mare vrednicie îţi dăruieşte Iisus! Până acum erai numit catehumen [21]; cuvintele dumnezeieşti răsunau în afară de tine de jur-împrejur. Auzeai de nădejde, dar nu o ştiai. Auzeai de taine, dar nu le înţelegeai. Auzeai Scripturile, dar nu cunoşteai adâncul lor. Acum însă cuvintele dumnezeieşti nu mai răsună în jurul tău, ci răsună în adâncul tău, căci Duhul locuieşte în tine [22] şi face de acum înainte mintea ta casă dumnezeiască. Când vei auzi cele scrise despre taine, atunci vei înţelege acelea pe care nu le ştiai. Să nu socoteşti că primeşti un lucru mic! Tu, om demn de milă, primeşti numele lui Dumnezeu! Ascultă pe Pavel, care spune: "Credincios este Dumnezeu!" [23]. Ascultă şi altă Scriptură, care zice: "Dumnezeu este credincios şi drept" [24].

---

[19] *Căci ai [C. - A.].*

[20] *Rom. 6, 11; I Petru 2, 24.*

[21] *În epoca primară a creştinismului, primirea în sânul Bisericii se făcea cu deosebită grijă. După Catehezele Sfântului Chiril, prima treaptă de intrare în creştinism era catehumenatul, iar viitorul credincios era numit catehumen. însuşi arhiepiscopul Ierusalimului explică situaţia catehumenului: cuvintele dumnezeieşti răsunau în afară de el; auzea de nădejde, dar nu ştia ce este; auzea de taine, dar nu le înţelegea; auzea Scripturile, dar nu cunoştea adâncul lor. Era un ascultător al învăţăturilor creştine; acestea însă nu pătrundeau în sufletul său; nu-i erau înţelese; răsunau ele jur împrejurul său. De altfel şi traducerea cuvântului catehumen (de la κατηχέω) are acest sens. Din catehumen, candidatul la încreştinare ajungea φωτιζόμενος sau βαπτιζόμενος, adică omul care, după ce a fost cercetat de Biserică, se pregăteşte pentru a fi luminat sau botezat. Acum capătă înţelegerea tuturor acelora pe care mai înainte nu le putea înţelege; acum cuvintele dumnezeieşti, după expresia Sfântului Chiril, nu mai răsună în jurul lui, ci în adâncul lui, căci Duhul lui Dumnezeu locuieşte în el, iar mintea sa a ajuns casă dumnezeiască. Acum i se poate vorbi despre credinţă, despre nădejde, despre dragoste. I se poate explica simbolul credinţei şi i se vorbeşte despre Taina Botezului. Că este o deosebire esenţială între κατηχούμενος şi φωτιζόμενος se vede din următoarele cuvinte ale autorului Catehezelor: Când, deci, se rosteşte cateheza şi un catehumen te-ar întreba ce-au spus învăţătorii, nu spune nimic celui de afară!. Tu (φωτιζόμενος) stai acum la graniţă. Bagă de seamă ca nu cumva să spui ceva! Nu pentru că învăţăturile nu sunt vrednice de a fi spuse, ci pentru că auzul nu este vrednic de a le primi. Erai şi tu odinioară catehumen, şi nu-ţi istoriseam nimic din învăţăturile de acum. Când vei afla, prin experienţă, sublimitatea învăţăturilor, atunci vei cunoaşte că sunt nevrednici catehumenii să le asculte" (Procateheza, 12). După ce φωτιζόμενοι erau exorcizaţi şi primeau Taina Sfântului Botez, intrau în rândurile credincioşilor. Acum puteau lua parte la toate Tainele Bisericii. Acestea sunt treptele de intrare în creştinism, după Catehezele Sfântului Chiril.*

[22] *Rom. 8, 9.*

[23] *I Cor. 1,9; 1 Tes. 5, 24.*

[24] *Deut. 31, 4; 1 Ioan 1, 9.*

Acest lucru prevăzându-1 psalmistul - că oamenii aveau să primească numele lui Dumnezeu -, spunea ca din partea lui Dumnezeu: "Eu am spus: dumnezei sunteţi şi toţi fii Celui Preaînalt" [25]. Bagă de seamă însă ca nu cumva să ai numele unui credincios, şi intenţia unui necredincios. Ai intrat în luptă, fă toate sforţările să duci la bun sfârşit cursa! Alt prilej, la fel cu acesta, nu ai! Dacă ar fi vorba să faci nuntă, n-ai da oare totul la o parte şi te-ai ocupa cu pregătirea ospăţului? Dar când este vorba să afieroseşti sufletul tău Mirelui ceresc, nu vei lăsa oare la o parte pe cele trupeşti, ca să le iei pe cele duhovniceşti?

7. Nu este cu putinţă să te botezi de două ori sau de trei ori. Altfel, ar putea cineva să spună: Ceea ce n-am reuşit prima dată voi reuşi-o a doua oară. Dacă însă n-ai reuşit de prima dată, lucrul nu se mai poate îndrepta. Căci: “este un singur Domn, o singură credinţă, un singur botez“ [26]. Numai ereticii trebuie botezaţi din nou, deoarece botezul de mai înainte n-a fost botez .[27]

8. Nimic altceva nu cere Dumnezeu de la noi decât intenţie bună. Deci tu nu spune: Cum mi se şterg păcatele? îţi spun: prin voinţă, prin credinţă. Ce este mai scurt decât aceasta? Dar dacă buzele tale vor zice: voiesc, iar inima ta nu va zice, află că Judecătorul cunoaşte inimile. Depărtează-te de azi de la orice lucru rău! Limba ta să nu rostească cuvinte necuviincioase! Privirea ta să nu păcătuiască! Mintea ta să nu pribegească în lucruri nefolositoare!

9. Picioarele tale să se grăbească spre cateheze! Primeşte cu râvnă exorcismele! Şi dacă ţi se suflă peste faţă şi dacă eşti exorcizat, acestea sunt spre mântuirea ta. Gândeşte-te că aurul în stare brută şi necurat este amestecat cu diferite materii: cu aramă, cositor, fier şi plumb. Noi căutăm să avem numai aurul; iar aurul nu poate fi curăţit fără foc de materiile străine lui. Tot astfel, fără exorcisme nu poate fi curăţit sufletul. Exorcismele sunt dumnezeieşti, căci sunt adunate din dumnezeieştile Scripturi. Ţi s-a acoperit faţa, ca de acum înainte să-ţi fie limpede mintea, ca nu cumva, rătăcind privirea ici şi colo, să facă să rătăcească şi inima. Deşi ochii sunt acoperiţi, totuşi urechile nu sunt împiedicate să primească mântuirea.

În chipul în care cei meşteri în lucratul aurului introduc aerul în foc cu ajutorul unor instrumente fine şi, aţâţând focul, scot la iveală aurul care este ascuns în vasul de topit şi găsesc ceea ce caută, tot astfel când cei exorcizaţi primesc în ei

---

[25] *Ps. 81, 6.*

[26] *Efes. 4. 5.*

[27] *Practica veche a Bisericii, păstrată şi azi, a stabilit ca ereticii nebotezaţi în numele Sfintei Treimi să fie botezaţi din nou, pentru că botezul lor nu este valid. Din acest text al Sfântului Chiril nu se poate vedea despre ce eretici e vorba. Dacă însă punem în legătură textul Sfântului Chiril cu practica Bisericii din timpul său - stabilită oficial prin hotărâre sinodală - putem deduce că este vorba despre ereticii care nu fuseseră botezaţi în numele Sfintei Treimi.*

înşişi, prin Duhul Dumnezeiesc, frica şi când sufletul lor se reaprinde în corp, ca în vasul de topit, atunci duşmanul demon fuge, rămâne mântuirea, rămâne nădejdea vieţii veşnice şi deci sufletul, fiind curăţit de păcate, dobândeşte mântuirea.

Aşadar, să rămânem, fraţilor, în nădejde, să ne dăm pe noi înşine şi să nădăjduim, pentru ca Dumnezeul tuturor, văzând intenţia noastră, să ne cureţe de păcate, să ne dăruiască nădejdi bune în cele ce se fac şi să ne dea pocăinţă spre mântuire. Dumnezeu a chemat, iar tu ai fost chemat.

10. Stăruie în cateheze! Chiar dacă vor ţine multă vreme cuvântările noastre, totuşi mintea ta să nu obosească vreodată! Primeşti arme contra puterii celei potrivnice; primeşti arme contra ereziilor, contra iudeilor, samarinenilor şi păgânilor. Ai mulţi duşmani, dar ai multe săgeţi! Contra multora trebuie să-fi îndrepţi suliţa. Ai nevoie să înveţi cum să arunci cu suliţa în elin, cum să te lupţi cu ereticul, cu iudeul şi samarineanul. Armele sunt pregătite, iar sabia Duhului [28], cu totul pregătită. Dar trebuie să întinzi şi mâna dreaptă cu bună intenţie, ca să porţi războiul Domnului, ca să birui puterile cele potrivnice, ca să ajungi nebiruit de nici un atac eretic.

11. Să-ţi dau şi acest sfat: învaţă cele ce ţi se spun şi păstrează-le veşnic. Să nu le socoteşti simple convorbiri! Şi acestea sunt bune şi vrednice de credinţă; şi dacă cumva astăzi le vom neglija, putem să le învăţăm şi mâine. Dar dacă astăzi se vor neglija învăţăturile despre baia renaşterii, predate într-o ordine precisă, atunci, când se vor mai putea îndrepta? Închipuie-ţi că este timpul sădirii pomilor! Dacă nu [29] vom săpa şi nu [30] vom adânci pământul la timp potrivit, când mai poate fi sădit bine ceea ce s-a sădit odată prost?

Închipuie-ţi catehizarea ca pe o casă! Dacă nu vom săpa adânc pământul şi nu vom pune temelie, dacă nu vom încheia casa, după toată regulă, cu legăturile zidirii, ca să nu rămână vreun loc gol şi să se strice clădirea, atunci nu-i nici un folos de osteneala de mai înainte. Ci trebuie să punem, după regulă, piatră pe piatră, să cadă muchie pe muchie, îndepărtând tot ceea ce este nefolositor. Astfel, deci, trebuie să se zidească o clădire bună.

În chip asemănător îţi oferim pietrele cunoştinţei. Trebuie să auzi învăţăturile despre Dumnezeu cel viu; trebuie să auzi învăţăturile despre judecată; trebuie să auzi învăţăturile despre Hristos; trebuie să auzi învăţăturile despre înviere. Învăţăturile pe care metodic vi le vom expune sunt multe. Acum vi le-am amintit răzleţ, dar la timpul lor vi le vom expune armonios. Dacă însă nu le vei aduna la

[28] *Efes 6, 17*
[29] *Vezi şi [C. – A]*
[30] *Vezi şi [C. – A]*

un loc şi nu-ţi vei aminti de învăţăturile spuse la început şi de cele de mai târziu, constructorul zideşte clădirea, dar tu vei avea o casă slabă.

12. Când se rosteşte cateheza şi un catehumen te întreabă ce-au spus învăţătorii, nu spune nimic celui de afară! Căci taină îţi predăm şi nădejdea veacului ce va să fie. Păstrează taina pentru cel care te răsplăteşte! Să nu zică cineva vreodată: Ce vătămare se aduce dacă aud şi eu? Şi bolnavii cer vin. Dar dacă li se dă vin într-un timp nepotrivit, boala se înrăutăţeşte şi se nasc două rele: bolnavul este pierdut, iar doctorul hulit. Tot astfel şi catehumenul dacă va auzi de la cel credincios: şi catehumenul se vatămă, căci nu înţelege ceea ce a auzit, critică cele ce se fac aici şi-şi bate joc de cele spuse; şi este osândit şi credinciosul ca un trădător. Tu stai acum ca la un hotar! Bagă de seamă ca nu cumva să spui ceva! Nu pentru motivul că învăţăturile nu sunt vrednice de a fi spuse, ci pentru că auzul nu este vrednic de a le primi. Erai şi tu odinioară catehumen, şi nu-ţi istoriseam nimic din învăţăturile de acum. Când vei afla, prin experienţă, mă-reţia învăţăturilor, atunci vei cunoaşte că sunt nevrednici catehumenii să le asculte.

13. După ce aţi fost înscrişi, aţi ajuns fiii şi fiicele unei singure mame. Dacă veţi veni înainte de timpul începerii exorcismelor, fiecare dintre voi să grăiască cuvinte de evlavie. Dacă cineva dintre voi nu-i prezent, căutaţi-1! Dacă ai fi chemat la masă, oare n-ai aştepta şi pe cel care a fost invitat o dată cu tine? Dacă ai avea un frate, oare n-ai dori binele fratelui tău?

Nu te mai interesa deci de lucruri nefolositoare! Nu te interesa ce s-a întâmplat în oraş, nici ce s-a întâmplat la ţară, nici ce a făcut împăratul, nici ce a făcut episcopul, nici ce a făcut preotul! Caută la înălţime! Timpul tău de acum are nevoie de aceste cuvinte: “Opriţi-vă şi cunoaşteţi că Eu sunt Dumnezeu!"[31]. Dacă vei vedea pe cei credincioşi că sunt fără de grijă, află că ei sunt în siguranţă, ştiu ce au primit, au harul. Tu te găseşti încă în balanţa de a fi primit sau de a nu fi primit. Nu imita pe cei care sunt fără de grijă, ci teme-te!

14. Când are loc exorcizarea, bărbaţii să stea la un loc cu bărbaţii, şi femeile cu femeile, până ce vin şi ceilalţi care au să fie exorcizaţi. Acum am nevoie să dau ca exemplu corabia lui Noe, în care erau Noe, fiii lui, femeia sa şi femeile fiilor lui [32]. Cu toate că era o singură corabie şi uşa era închisă, totuşi cele dinlăuntrul corăbiei se aflau într-o desăvârşită ordine.

Chiar dacă biserica a fost încuiată şi voi toţi sunteţi înăuntru, totuşi cei de aici să fie în ordine: bărbaţii să stea la un loc cu bărbaţii, şi femeile la un loc cu femeile, pentru ca nu cumva temeiul mântuirii să ajungă prilej de pierzare. Chiar dacă

---

[31] *Ps. 45, 10*
[32] *Fac. 7, 7.*

este bun motivul că să şedeţi unul lângă altul, totuşi să fie departe patimile. Apoi bărbaţii când stau jos să aibă o carte folositoare: unul să citească, iar celălalt să asculte. Dacă nu este vreo carte, unul să se roage, iar altul să grăiască ceva de folos.

Aşijderea şi ceata fecioarelor să se adune în acest chip: sau să se roage, sau să citească în linişte, încât buzele să se mişte, dar să nu audă urechile străine. Nu îngădui femeii să vorbească în biserică" [33]. Cele căsătorite să facă la fel: să se roage, să mişte şi buzele, dar glas să nu se audă [34]! Aceasta, pentru ca să vină Samuel [35], pentru că sufletul tău sterp să nască mântuirea Dumnezeului care aude; căci aşa se tâlcuieşte cuvântul "Samuel"[36].

15. Voi vedea râvna fiecărui bărbat! Voi vedea evlavia fiecărei femei! Să se înflăcăreze mintea pentru evlavie! Să se făurească sufletul! Să se bată cu ciocanul învârtoşarea necredinţei! Să cadă solzii netrebnici ai fierului, să rămână fierul curat! Să cadă rugina fierului, să rămână fierul cel bun! Are să vă arate odată Dumnezeu acea noapte, întunericul care luminează ca ziua [37] , despre care s-a zis: "întunericul nu este întuneric la Tine şi noaptea ca ziua va lumina" [38]37. Atunci [39] fiecărui bărbat şi fiecărei femei dintre voi are să i se deschidă uşa Raiului. Atunci vă veţi bucura de apele purtătoare de Hristos, care au bună mireasmă. Atunci veţi primi numele de creştini şi puterea lucrurilor dumnezeieşti [40]. De atunci înainte priviţi în sus cu ochiul minţii! De atunci înainte uitaţi-vă cu mintea la cetele îngereşti, la Dumnezeu, Stăpânul tuturor, care şade pe tron, având în dreapta Sa pe Fiul Unul-Născut, iar alături fiind Duhul! De atunci înainte uitaţi-vă la tronurile şi domniile care slujesc lui Dumnezeu! De atunci înainte uitaţi-vă fiecare dintre voi - bărbat şi femeie - mântuit şi mântuită! De atunci înainte să răsune în urechile voastre şi să doriţi acel glas frumos, când îngerii voştri, ai celor mântuiţi, vor glăsui: “Fericiţi cărora li s-au iertat

---

[33] *I Tim. 2, 12; I Cor. 14, 34.*

[34] *I Regi 1,13.*

[35] *Sfântul Chiril face aluzie aici la felul în care se ruga Ana, mama lui Samuel, cerând Domnului să-i dea un copil: "Şi ea grăia intru inima sa, şi buzele ei se mişcau, iar glasul nu se auzea" (I Regi 1, 13).*

[36] *"Şi a fost că la plinirea zilelor a născut fecior şi a chemat numele lui: Samuel, zicând: "că de la Domnul Dumnezeul Savaot l-am cerut’ (I Regi 1, 20). Traducerea exactă a cuvântului Samuel este cea dată de Sfântul Chiril.*

[37] *Noaptea care luminează ca ziua este noaptea învierii Domnului, când fotizomenii primeau Taina Sfântului Botez.*

[38] *Ps. 138, 12.*

[39] *Atunci când [C. - A.].*

[40] *Prin cuvintele: "Atunci veţi primi numele de creştini şi puterea lucrurilor dumnezeieşti”.Sfântul Chiril face aluzie la cele trei taine prin care se face intrarea în creştinism: taina Botezului şi a ungerii cu Sfântul Mir ("veţi primi numele de creştini") şi taina Sfintei Euharistii ("puterea lucrurilor dumnezeieşti").*

fărădelegile şi cărora li s-au acoperit păcatele" [41] , când veţi intra ca nişte stele ale Bisericii, strălucitori la trup şi luminoşi la suflet!

16. Mare lucru este botezul care vă stă înainte! Preţ de răscumpărare pentru cei robiţi, iertare păcatelor, moarte păcatului, renaştere sufletului, haină luminată, pecete sfântă care nu se poate strica, car către cer, desfătare a paradisului, pricinuitor al împărăţiei, harismă a înfierii. Cu toate acestea, balaurul stă lângă cale şi pândeşte pe cei care trec. Vezi să nu te muşte cu necredinţa! Balaurul vede pe atâţia mântuiţi şi "caută pe cine să înghită“[42]. Te duci la Tatăl duhurilor [43] , dar treci peste acel balaur. Cum vei trece însă peste el? Încalţă-ţi picioarele „gata fiind pentru Evanghelia păcii [44]“ , ca să nu te vatăme, chiar dacă te va muşca. Ai credinţă care să locuiască cu tine, nădejde tare, încălţăminte trainică, ca să treci peste duşman şi să intri la Stăpânul. Pregăteşte-ţi inima pentru primirea învăţăturii, pentru împărtăşirea sfintelor taine! Roagă-te mai des, ca Dumnezeu să te învrednicească de tainele cereşti şi nemuritoare! Nu înceta nici ziua, nici noaptea! Când somnul va cădea de pe pleoapele tale, atunci mintea ta să se îndeletnicească cu rugăciunea!

Dacă vei observa că un gând spurcat se urcă în mintea ta, atunci gândeşte-te la judecata care-ţi aduce aminte de mântuire! Îndeletniceşte-ţi mintea cu învăţătura, ca să nu se gândească la lucrurile rele! Dacă vei vedea pe cineva spunându-ţi: “Mergi ca să te afunzi în apă? Oare oraşul nu are acum baie?", atunci cunoaşte că balaurul mării [45] îţi pregăteşte aceste ispite. Nu te uita la buzele celui care vor-beşte, ci la Dumnezeu care lucrează [46]. Păzeşte-ţi sufletul ca să nu fii prins, ca, stăruind în nădejde, să mergi moştenitor al mântuirii veşnice!

17. Noi ca oameni vă sfătuim şi vă învăţăm acestea. Să nu faceţi clădirea noastră din fân, din trestie, ca nu cumva să fim păgubiţi dacă arde clădirea, ci faceţi clădirea din aur, din argint şi din pietre preţioase [47] . Datoria mea este de a spune, a ta, de a te apuca de lucru, iar a lui Dumnezeu, de a desăvârşi. Să ne întărim mintea, să ne încordăm sufletul, să ne pregătim inima. Pentru suflet alergăm; lucrurile veşnice le nădăjduim! Dumnezeu, care ştie inimile voastre şi cunoaşte cine este sincer şi cine este făţarnic, este puternic să păzească pe cel sincer şi să facă credincios pe cel făţarnic. Dumnezeu poate să facă credincios pe cel necredincios, numai dacă acesta îşi dă lui Dumnezeu inima sa.

---

[41] *Ps. 31, 1.*
[42] *I Petru 5, 8.*
[43] *Evr. 12, 9.*
[44] *Efes. 6, 15.*
[45] *Isaia 27, 1.*
[46] *Manuscrisul Regius 1824: "ci la duhul necredinţei şi înşelăciunii care lucrează în el" (în cel care vorbeşte, n.tr.).*
[47] *I Cor. 3, 12-15.*

Să vă şteargă Dumnezeu zapisul cel contra voastră, să vă ierte păcatele de până acum, să vă sădească în Biserică şi să vă înroleze în armata Lui, încingându-vă cu armele dreptăţii, să vă umple de lucrurile cereşti ale noului Testament şi să vă dea pecetea Duhului Sfânt, care nu se şterge în veci, în Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia slavă în vecii vecilor. Amin.

Către cititor

Dă spre citire aceste cateheze pentru cei care au să se lumineze, numai celor care se apropie de botez şi celor credincioşi care s-au botezat. În nici un caz nu le da nici catehumenilor şi nici altora care nu sunt creştini, căci vei da socoteală Domnului. Dacă le transcrii; transcrie-le ca şi cum Dumnezeu ar fi de faţă.

Cateheze către cei care au să se lumineze

rostită în Ierusalim

Cateheza I - Introducere către cei ce vin la botez

Citire din Isaia: 'Spălaţi-vă, curăţiţi-vă! Ştergeţi răutăţile din sufletele voastre, dinaintea ochilor Mei'[48], şi celelalte.

1. Deoarece sunteţi ucenici ai Noului Testament şi părtaşi tainelor lui Hristos, acum prin chemare, dar după puţină vreme şi prin har, "înnoiţi-vă inima voastră şi duhui vostru [49]", ca să se facă veselie în ceruri! Dacă, după cum se spune în Evanghelie, "se face bucurie în cer pentru un păcătos care se pocăieşte [50]", cu cât mai mult va bucura pe cei din ceruri mântuirea atâtor suflete!

O dată ce aţi apucat pe calea cea bună şi prea frumoasă, mergeţi în chip cucernic pe calea evlaviei! Unul-Născut, Fiul lui Dumnezeu, este cu totul pregătit pentru mântuirea voastră, zicându-vă: "Veniţi [51] toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni [52]".

Voi, cei îmbrăcaţi cu greutatea păcatelor şi strânşi în lanţurile propriilor voastre păcate [53], ascultaţi cuvintele profetice care spun: "Spălaţi-vă, curăţiţi-vă! Ştergeţi răutăţile din sufletele voastre, dinaintea ochilor Mei! [54]", ca să vă strige ceata îngerească: "Fericiţi cei cărora ii s-au iertat fărădelegile şi cărora li s-au acoperit păcatele!" [55]

Voi, care nu demult aţi aprins făcliile credinţei, păstraţi-le nestinse în mâini, ca să vă dea puterea să cântaţi imnul nupţial Cel care altădată, din pricina credinţei, a deschis tâlharului Raiul [56] în această prea sfântă Golgotă!

2. Dacă este cineva rob al păcatului, să fie cu totul gata, prin credinţă, pentru libera renaştere a înfieriii Lepădând robia prea rea a păcatelor, dar dobândind prea fericita robie a Domnului, să fie învrednicit să moştenească Împărăţia

---

[48] *Isaia 1, 16.*
[49] *Iezechiel 18, 31.*
[50] *Luca 15, 7.*
[51] *Veniţi + la Mine [C. - A.].*
[52] *Matei 11, 28.*
[53] *Pilde 5, 22.*
[54] *Isaia 1,16.*
[55] *Ps. 31,1.*
[56] *Luca 23, 43.*

Cerurilor. Dezbrăcaţi prin mărturisire pe "omul cel vechi, stricat prin poftele înşelăciunii" [57] "ca să vă îmbrăcaţi cu omul cei nou, reînnoit prin cunoaşterea Ziditorului" [58]. Dobândiţi, prin credinţă, “arvuna Sfântului Duh" [59], ca să puteţi fi primiţi "în locaşurile veşnice" [60] . Apropiaţi-vă de pecetea cea tainică, ca să fiţi bine cunoscuţi Stăpânului! Număraţi-vă în turma sfântă şi cuvântătoare a lui Hristos, ca să fiţi orânduiţi în dreapta Lui şi să moşteniţi viaţa pregătită vouă!

Cei care au în jurul lor încă asprimea păcatelor sunt în stânga deoarece nu s-au apropiat de harul lui Dumnezeu, dat prin Hristos prin renaşterea băii botezului. Când spun: "renaştere", nu vorbesc de renaşterea trupurilor, ci de renaşterea duhovnicească a sufletului. Trupurile se nasc prin părinţi din această lume, pe când sufletele se renasc prin credinţă. Căci “Duhul unde voieşte suflă" [61] . Dacă vei fi vrednic, atunci ai să auzi: "Bine, slugă bună şi credincioasă" [62], iar aceasta va fi când se va vedea că n-ai pe conştiinţă nici o pată de făţărnicie.

3. Dacă cineva din cei de aici ar gândi să pună la încercare harul, se înşală pe sine şi nu cunoaşte puterea lucrurilor. Ai, omule, sufletul nefăţarnîc, din pricina Celui care cearcă inimile şi rărunchii [63]! După cum cei care vor să pornească la război cercetează vârsta şi trupurile ostaşilor, tot astfel şi Domnul, înrolând în armata Sa sufletele, cercetează intenţiile. Dacă Dumnezeu ar găsi pe cineva că are ascunsă în el făţărnicia, atunci îl leapădă pe omul acela ca pe unul ce nu-i în stare să ia parte la lupta cea adevărată. Dar dacă ar găsi un om vrednic, acestuia îi dă cu grabă harul. Domnul nu dă cele sfinte câinilor [64], ci acolo unde vede conştiinţa cea bună, acolo dă pecetea cea mântuitoare şi minunată, de care tremură demonii şi o cunosc îngerii, ca unii să fugă fiind goniţi de pecete, iar ceilalţi să o îmbrăţişeze ca pe bunul lor propriu. Cei care primesc această duhovnicească şi mântuitoare pecete trebuie să aibă şi intenţie potrivită. Şi după cum condeiul sau săgeata au nevoie de cineva care să lucreze cu ele, tot astfel şi harul are trebuinţă de credincioşi.

4. Nu iei o armă stricăcioasă, ci una duhovnicească! De acum înainte eşti sădit în raiul cel spiritual. Iei un nume nou, pe care mai înainte nu-1 aveai. Până acum erai catehumen, dar acum ai fost numit credincios. De acum înainte eşti transplantat printre măslinii cei spirituali. Din măslin sălbatic eşti "altoit în măslin

[57] *Efes. 4, 22.*
[58] *Col. 3, 10.*
[59] *II Cor. 5, 5.*
[60] *Luca 14, 9.*
[61] *Ioan 3, 8.*
[62] *Matei 25, 21.*
[63] Ps. 7, 10.
[64] *Matei 7, 6.*

bun" [65]; din păcate, întru dreptate; din întinăciune, întru curăţenie. Eşti părtaş viei celei sfinte. Dacă vei rămâne în butucul de vie, vei creşte ca o coardă aducătoare de rod; dar dacă nu vei rămâne, atunci vei fi mistuit de foc [66]. Aşadar, să aducem rod după cum se cuvine.

Să nu ni se întâmple ceea ce s-a întâmplat cu acel smochin neroditor [67]! Ca nu cumva să vină şi acum ca altădată Iisus şi să ne blesteme pentru că n-am făcut rod. Ci să dea Dumnezeu ca toţi să spunem cuvintele: "Iar eu sunt ca un măslin roditor în casa lui Dumnezeu, nădăjduit-am spre mila lui Dumnezeu în veac" [68] . Nu un măslin pământesc, ci unul spiritual, unul purtător de lumină! Lucrul lui Dumnezeu este deci de a sădi şi a uda, iar al tău, de a aduce rod. Lucrul lui Dumnezeu este de a da harul, iar al tău, de a-1 lua şi a-1 păstra. Nu dispreţui harul prin faptul că ţi-a fost dat în dar! Ci, după ce l-ai primit, păstrează-1 cu evlavie!

5. Acum este timpul mărturisirii. Mărturiseşte-ţi faptele făcute cu cuvântul, cu lucrul, noaptea şi ziua. Mărturiseşte-ţi la vreme potrivită şi primeşte în ziua mântuirii [69] vistieria cea cerească! Îndeletniceşte-te cu exorcismele! Ia parte la cateheze şi ţine minte cele ce vor fi spuse! Catehezele nu se rostesc aici numai ca să le auzi, ci ca să pecetluieşti prin credinţă cele spuse. Lasă la o parte toată grija cea lumească! Căci alergi pentru suflet [70]23. Părăseşte cu totul cele lumeşti. Mici sunt cele părăsite, dar mari cele dăruite de Domnul! Părăseşte cele prezente şi crede în cele viitoare!

Ai petrecut atâţia ani ocupându-te zadarnic cu cele lumeşti, şi nu consacri patruzeci de zile în rugăciune [71] pentru sufletul tău? Scriptura spune: "Opriţi-vă şi cunoaşteţi că Eu sunt Dumnezeu" [72]. Dă la o parte vorbăria multă şi netrebnică! Nu bârfi şi nici nu asculta cu plăcere pe cel care bârfeşte, ci mai vârtos fii gata la rugăciune! Arată printr-o viaţă austeră tăria inimii tale [73]! Curăţeşte-ţi vasul [74], ca să primeşti mai mult har! Iertarea păcatelor se dă în chip egal tutur

---

[65] *Rom. 11, 24.*
[66] *Ioan 15, 4-6.*
[67] *Matei 21, 19.*
[68] *Ps. 51,7.*
[69] *II Cor. 6, 2.*
[70] *Pilde 7, 23.*
[71] *în rugăciune > în [C. - A.].*
[72] *Ps. 45, 10.*
[73] *că inima ta este moartă [C. - A.].*
[74] *Matei 23, 26.*

or, dar împărtăşirea Sfântului Duh s-a dăruit [75] “după măsura credinţei“ [76] fiecăruia. Dacă te osteneşti puţin, puţin primeşti. Dacă lucrezi însă mult, mare este răsplata. Alergi pentru tine însuţi: urmăreşte folosul!

6. Dacă ai ceva contra cuiva, iartă-1! Te apropii ca să iei iertarea păcatelor; trebuie ca şi tu să ierţi celui care ţi-a greşit. Căci cu ce obraz vei spune Domnului: "Iartă-mi multele mele păcate", dacă tu nu ierţi aproapelui tău nici puţinele sale greşeli [77]?

Fii sârguincios la slujbele bisericeşti! Nu numai acum, când ţi se cere sârguinţă de către clerici, ci şi după primirea harului. Dacă este un lucru bun ceea ce se face aici înainte de a primi harul, oare nu este bun şi după ce ţi-a fost dat? Dacă este un lucru de temei ca să fii udat şi lucrat înainte de a fi altoit, oare nu-i cu mult mai bine după ce ai fost sădit? Nevoieşte-te pentru sufletul tău mai cu seamă în acest fel de zile.

Hrăneşte-ţi sufletul cu citirile dumnezeieşti! Domnul ţi-a pregătit masă duhovnicească. Zi şi tu cu psalmistul: “Domnul mă păstoreşte şi nimic nu-mi va lipsi. în loc cu verdeaţă, acolo m-a sălăşluit; la apa odihnei m-a hrănit. Sufletul meu l-a întors" [78] . Aceasta pentru ca îngerii să se bucure împreună cu voi, şi însuşi Hristos, marele Arhiereu, primind dorinţa voastră, să vă ofere pe toţi Tatălui şi să-I spună: ‘Iată Eu şi pruncii pe care mi i-a dat Dumnezeu" [79] .

Hristos să vă păzească pe toţi ca să-I bineplăceţi lui Dumnezeu! Lui, slava şi puterea în vecii nesfârşiţi ai vecilor. Amin.

---

[75] *se dăruieşte [C. - A.].*
[76] *Rom. 12, 6.*
[77] *Matei 18, 23-35.*
[78] *Ps. 22, 1-2.*
[79] *Isaia 8, 18; Evr. 2, 13.*

Cateheza II - Despre pocăinţă. Despre iertarea păcatelor şi despre cel potrivnic

rostită în Ierusalim

Citire din Iezechiel: ‘Dreptatea dreptului peste el va fi, şi fărădelegea celui fără de lege peste el va fi. Dacă cel fără de lege se va întoarce de la toate fărădelegile lui...’[80] , şi celelalte.

1. Greu lucru este păcatul, iar călcarea de lege este o boală prea cumplită a sufletului. Păcatul taie nu numai nervii sufletului, dar este pricinuitorul focului veşnic. Păcatul este un rău săvârşit prin libera voinţă a omului, odraslă a poftei. Profetul spune lămurit că păcătuim prin propria noastră voinţă: “Eu te-am sădit viţă roditoare, toată adevărată; cum te-ai întors întru amărăciune viţă străină [81]?" Sadul este bun, dar fructul rău. Răul provine din libera voinţă. Săditorul nu are nici o vină [82]. Via însă prin foc se va arde, pentru că a fost sădită spre a aduce rod bun, dar prin libera voinţă a făcut rod rău. ”Dumnezeu, după cum spune Ecclesiastul, a făcut pe om drept, dar oamenii au născocit multe vicleşuguri“ [83]. Iar apostolul spune: "Suntem făptura lui Dumnezeu, zidiţi spre fapte bune“ [84]. Aşadar, pentru că este bun, Ziditorul ne-a zidit spre fapte bune; zidirea însă prin propria ei voinţă s-a îndreptat spre răutate.

Deci, după cum s-a spus, greu lucru este păcatul, dar nu de nevindecat. Greu pentru cel stăpânit de păcat, dar uşor de vindecat pentru cel care, prin pocăinţă, îl leapădă, închipuieşte-ţi că cineva ţine foc în mână. Atâta vreme cât ţine cărbunele aprins, negreşit îl arde; dar dacă ar lepăda cărbunele, o dată cu el a îndepărtat [85] şi arderea. Dacă cineva socoteşte că nu se arde dacă păcătuieşte, aceluia Scriptura Ii spune: “Va ascunde cineva foc în sân şi nu i se vor arde hainele [86]?“ În adevăr, păcatul arde nervii sufletului [87].

2. Poate că va spune cineva:
- Ce este oare păcatul? Este animal? Este înger? Este demon? Ce este acesta care lucrează înlăuntrul nostru?

---

[80] *Iezechiel 18, 20-21.*
[81] *Ieremia 2, 21.*
[82] *Sadul este bun, dar fructul rău. Răul provine din libera voinţă. Săditorul n-are nici o vină. Sadul este bun, dar fructul rău prin voinţă; şi pentru aceasta săditorul n-are nici o vină [C. - A.].*
[83] *Eccl. 7, 29.*
[84] *Efes. 2, 10.*
[85] *aruncat [C. -A.].*
[86] *Pilde 6, 27.*
[87] *sufletului + şi zdrobeşte oasele cele spirituale ale minţii şi întunecă lumina inimii [C. - A.].*

- Nu este, omule, un vrăjmaş care te asaltează din afară, ci o odraslă rea, care creşte din tine [88]. “Priveşte drept cu ochii tăi" [89], şi a încetat pofta!

Stăpâneşte bunurile tale şi nu lua pe cele străine [90], şi răpirea a adormit! Gândeşte-te la judecata viitoare, şi nu vor avea vreo putere asupra ta nici desfrânarea, nici adulterul, nici uciderea şi nici o altă fărădelege! Când însă uiţi pe Dumnezeu, atunci începi să cugeţi rele şi să săvârşeşti fărădelegi!

3. Nu eşti însă tu singurul pricinuitor al păcatului, ci este şi un alt sfătuitor foarte rău, diavolul. Acela sfătuieşte pe toţi [91] , dar nu are putere peste cei care nu-1 ascultă. Pentru aceea Ecclesiastul spune: "Dacă duhul celui puternic se va sui peste tine, să nu-ţi laşi locui tău" [92]. Încuie uşa ta, îndepărtează-1 de la tine, şi nu te va vătăma! Dacă însă vei primi cu indiferenţă amintirea poftei, atunci pofta, cu ajutorul gândurilor, se înrădăcinează în tine, îţi înlănţuie judecata şi te trage în groapa relelor.

Dar poate vei spune:
- Sunt credincios şi nu mă stăpâneşte pofta oricât de des m-aş gândi la ea!
- Nu ştii oare că adeseori o rădăcină care stăruie sfărâmă şi piatra? Nu primi sămânţa, că îţi va sfâşia credinţa! Smulge răul din rădăcină înainte de a înflori! Nu cumva să te leneveşti la început, ca mai pe urmă să umbli după secure şi foc [93]! Dacă ochii încep să te doară, îngrijeşte-te la timp, ca să nu se întâmple să cauţi doctor când ai orbit!

4. Diavolul este pricinuitorul păcatului şi tatăl relelor. Aceasta a spus-o Domnul, nu eu. "Dintru început diavolul păcătuieşte [94]" . Înainte [95] de el n-a păcătuit nimeni. Diavolul a păcătuit; dar n-a primit în mod necesar facultatea de a păcătui de la firea sa - pentru că în acest caz pricina păcatului se ridică până la Creator -, ci, cu toate că a fost bun, totuşi, prin propria sa voinţă, a ajuns diavol, căpătându-şi numele din faptele sale. Era arhanghel, mai pe urmă a fost numit diavol, de la διαβάλλειν [96] . Era slujitor bun al lui Dumnezeu, şi a ajuns satana, primind pe bună dreptate acest nume, căci cuvântul satana se tălmăceşte: cel potrivnic.

---

[88] *tine + prin propria ta voinţă [C. - A.].*
[89] *Pilde 4, 25.*
[90] *Stăpâneşte bunurile tale şi nu lua pe cele străine] nu răpi pe cele străine [C. - A.].*
[91] *pe toţi > In [C. - A.].*
[92] *Eccl. 10, 4.*
[93] *Matei 3, 10.*
[94] *I Ioan 3, 8.*
[95] *înainte] Căci înainte [C. - A.].*
[96] διαβάλλειν *= a calomnia.*

Nu sunt ale mele învăţăturile acestea, ci ale lui Iezechiel, profetul purtător de Duh. Acela, făcând plângere împotriva lui, zice: Tu, pecetea asemănării şi cununa frumuseţii, te-ai născut în paradisul lui Dumnezeu" [97] . Şi mai jos puţin: "Ai fost fără prihană [98] în zilele tale din ziua în care ai fost creat până când s-au găsit în tine nedreptăţi [99]“ - Foarte bine a spus: "S-au găsit în tine", căci răul n-a fost introdus din afară, ci însuşi l-a născut. Profetul a spus apoi şi cauza: "Inima ta s-a înălţat din pricina frumuseţii tale; din pricina mulţimii păcatelor tale şi din pricina păcatului tău te-ai rănit [100] şi te-am aruncat pe pământ [101]“ .

În acelaşi sens spune şi Domnul în Evanghelii: “Am văzut pe satana ca un fulger căzând din cer“ [102] . Vezi acordul dintre Vechiul Testament şi Noul Testament? Când a căzut, a atras pe mulţi împreună cu el.

Satana stârneşte poftele în cei care-1 ascultă. De la el vin adulterul, desfrâul şi toate viciile. Din pricina lui, strămoşul nostru Adam a fost scos afară din Rai şi a fost mutat în pământul purtător de spini, în locul paradisului care producea de la sine roade minunate.

5. Poate că cineva va spune:
- Ce dar? Am pierit pentru că am fost înşelaţi? Nu mai este oare de acum mântuire? Am căzut. Oare nu mai putem să ne sculăm [103]? Am orbit. Oare nu mai putem să vedem? Am ologit. Oare nu mai putem să mergem bine? Şi, ca să spunem pe scurt, am murit; oare nu mai putem învia?
- Oare [104] , omule, Cel care a înviat pe Lazăr, mort de patru zile, pe Lazăr care mirosea greu [105], oare nu te va învia cu mult mai uşor pe tine, care trăieşti? El, care Şi-a vărsat cinstitul Său sânge pentru noi, El însuşi va izbăvi de păcat!

Să nu deznădăjduim, fraţilor! Să nu ne aruncăm pe noi înşine într-o stare disperată! Cumplit lucru este să nu ai nădejdea pocăinţei! Cel care nu aşteaptă mântuirea adaugă, fără socoteală, păcat lângă păcat. Dar cel care are nădejdea de vindecare se îngrijeşte bine în viitor de el însuşi.

Tâlharul care nu aşteaptă graţiere va ajunge la nesăbuinţă; dar cel care speră să fie graţiat, adeseori se pocăieşte. Mai mult: şarpele îşi leapădă bătrâneţea; iar noi

---

[97] *Iezechiel 28, 12-13.*
[98] *Am adoptat Ia traducere lectiunea Sfintei Scripturi.*
[99] *Iezechiel 28, 15.*
[100] *şi din pricina păcatului tău te-ai rănit > în [C. - A.].*
[101] *Iezechiel 28, 17.*
[102] *Luca 10, 18.*
[103] *Ieremia 8, 4.*
[104] *Oare > în [C. - A.].*
[105] *Ioan 11,1 1-44.*

nu vom lepăda păcatul? Dacă este lucrat bine, un pământ plin cu spini se schimbă în pământ roditor. Oare noi să nu putem să ne mântuim? Firea omenească deci are putinţă să se mântuie; este nevoie însă de voinţă.

6. Dumnezeu iubeşte pe oameni, şi-i iubeşte mult. Să nu spui: Am fost desfrânat, am făcut adulter, am păcătuit greu şi nu o dată, ci de mai mult ori. Oare mă va ierta? Oare îmi va trece cu vederea păcatele? Ascultă ce spune psalmistul: "Cât este de mare mulţimea bunătăţii Tale, Doamne!"[106] ***Toate păcatele tale adunate la un loc nu biruiesc mulţimea milostivirii lui Dumnezeu! Rănile tale nu înving marea [107] Sa iscusinţă medicală! Dă-te numai pe tine însuţi cu credinţă! Spune Doctorului boala! Spune şi tu ca David: "Am spus: "Voi mărturisi Domnului fărădelegea mea"[108] . Atunci ţi se va întâmpla ceva asemănător cu ceea ce este spus: "Şi Tu ai iertat păgânătatea inimii mele" [109].***

7. Vrei să vezi iubirea de oameni a lui Dumnezeu, tu, care ai venit de curând la cateheză? Vrei să vezi iubirea de oameni a lui Dumnezeu şi mulţimea îndelungii Sale răbdări?

- ⇒ *Ascultă cum s-a purtat cu Adam! Adam, cea dintâi plăsmuire a lui Dumnezeu, n-a ascultat. Oare nu putea Dumnezeu să aducă îndată peste el moartea? Totuşi, priveşte ce face Domnul Cel prea iubitor de oameni! Îl scoate din paradis - căci nu mai era vrednic să locuiască acolo din pricina păcatului - şi-l aşază în faţa Raiului [110], pentru ca văzând de unde a căzut şi din ce locuri, în care locuri a fost coborât, să se mântuie de acum înainte prin pocăinţă.*
- ⇒ *Cain, primul om născut, a ajuns ucigaşul fratelui său; el este izvoditorul relelor, începătorul uciderilor, cel dintâi invidios. Cu toate că şi-a ucis fratele, totuşi cum este osândit? "Gemând şi tremurând vei fi pe pământ!" [111] . Mare este păcatul, mică osânda!*

8. Cu adevărat şi în exemplele de mai sus se vede iubirea de oameni a lui Dumnezeu; totuşi e mică faţă de exemplele ce urmează.

Gândeşte-te la cele întâmplate pe timpul lui Noe! Au păcătuit uriaşii [112] şi multă fărădelege s-a răspândit atunci pe pământ. Din această pricină avea să vină

---

[106] *Ps. 30, 19.*
[107] *marea > în [C. - A.].*
[108] *Ps. 31, 6.*
[109] *Ps. 31, 6.*
[110] *Fac. 3, 24.*
[111] *Fac. 4, 12.*
[112] *Fac. 6, 4.*

potopul [113]. Dumnezeu pronunţă ameninţarea Sa în anul al cincisutelea [114]; totuşi în anul al şasesutelea a adus potopul pe pământ [115]. Vezi cât de mare este iubirea de oameni a lui Dumnezeu, încât se întinde timp de o sută de ani? Oare ceea ce a făcut atunci, după o sută de ani, nu putea să facă îndată? Intenţionat a întins Dumnezeu iubirea Sa de oameni, ca să le dea timp de pocăinţă. Vezi bunătatea lui Dumnezeu? Dacă oamenii de [116] atunci s-ar fi pocăit, n-ar fi fost lipsiţi de iubirea de oameni a lui Dumnezeu.

9. Să mergem acum şi la alţii care au fost mântuiţi prin pocăinţă. Poate că una dintre femei va zice:
- Am trăit în desfrânare, am săvârşit adulter, mi-am pângărit trupul cu tot felul de destrăbălări. Mă pot oare mântui?
- Uită-te, femeie, la Raav şi aşteaptă şi tu mântuirea! Dacă femeia care a făcut desfrânare pe faţă şi în public s-a mântuit prin pocăinţă, oare femeia care a făcut o dată desfrânare, înainte de a primi harul, nu se mântuie prin pocăinţă şi post? Caută cum s-a mântuit aceea! Raav a spus numai aceste cuvinte: "Dumnezeul vostru este în cer şi pe pământ" [117]. A spus: "Dumnezeul vostru", căci n-a îndrăznit, din pricina desfrânării, să-L numească Dumnezeul ei. Şi dacă doreşti să ai o mărturie scrisă că ea s-a mântuit, atunci o găseşti în psalmi: "îmi voi aduce aminte de Raav şi de Babilon care Mă cunosc" [118] . Cât este de mare iubirea de oameni a lui Dumnezeu, că pomeneşte în Scripturi şi pe desfrânate! N-a spus numai: "îmi voi aduce aminte de Raav şi de Babilon", ci împreună cu cuvintele: "care Mă cunosc".

Prin urmare, este mântuire şi pentru bărbaţi, şi pentru femei la fel; iar aceasta se capătă prin pocăinţă.

10. Chiar dacă poporul întreg ar păcătui, totuşi nu este biruită iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Poporul evreu şi-a făcut viţel de aur; Dumnezeu însă nu S-a depărtat de iubirea Sa de oameni. Au tăgăduit oamenii pe Dumnezeu, dar Dumnezeu nu S-a tăgăduit pe El însuşi [119]. Ei au spus: "Aceştia sunt dumnezeii tăi, Israele!" [120], şi totuşi Dumnezeul lui Israel a fost iarăşi, ca de obicei, mântuitorul lor.

---

[113] *Fac. 6, 17.*
[114] *Fac. 5, 32.*
[115] *Fac. 7, 1 1.*
[116] *oamenii de > în [C. - A.].*
[117] *Isus Navi 2, 11.*
[118] *Ps. 86, 3.*
[119] *II Tim. 2, 13.*
[120] *Ieş. 32, 4.*

N-a păcătuit numai poporul, ci şi Aaron arhiereul. Însuşi Moise spune; “încă şi pe Aaron S-a mâniat Domnul. Şi m-am rugat pentru el, spune Moise, şi Dumnezeu l-a iertat" [121]. Moise rugându-se pentru arhiereul care a păcătuit, a înduplecat pe Domnul. Dar Iisus Unul-Născut nu înduplecă oare pe Dumnezeu când Se roagă pentru noi? Dumnezeu n-a oprit pe Aaron, din pricina păcatului său, să ajungă arhiereu.

Pe tine însă, care vii dintre neamuri, te va opri să vii la mântuire? Pocăieşte-te, omule, deci şi tu la fel, şi nu-ţi este oprit harul! Ai pe viitor o viaţă fără de prihană! Cu adevărat Dumnezeu este iubitor de oameni şi nici un om nu va putea să cuprindă în cuvinte după vrednicie iubirea de oameni a lui Dumnezeu. Nici chiar dacă s-ar aduna toate limbile oamenilor [122] la un loc, nu vor putea să exprime măcar o parte din iubirea Sa de oameni. Ceea ce spunem noi este numai o parte din cele scrise despre dragostea Sa faţă de oameni.

Nu ştim însă cât a iertat şi pe îngeri. Şi pe îngeri îi iartă Dumnezeu, deoarece unul singur este fără de păcat, Iisus, care curăţeşte păcatele noastre. Dar despre îngeri am vorbit îndeajuns.

11. Dacă vrei, îţi voi arăta şi alte pilde de oameni care au fost iertaţi prin pocăinţă. Mergi şi la fericitul David şi ia-1 exemplu de pocăinţă!

– *Marele David a păcătuit.*

După ce s-a odihnit la amiază, s-a plimbat prin palat [123], a privit fără mult control asupra sa şi a căzut într-o greşeală omenească. Păcatul s-a săvârşit, dar n-a pierit o dată cu el şi conştiinţa de a-şi mărturisi păcatul. A venit Natan profetul [124], mustrător aspru şi doctor al rănii, şi i-a spus: "Domnul S-a mâniat; ai păcătuit". Un om simplu a vorbit împăratului. împăratul cel îmbrăcat în purpură nu s-a mâniat, căci nu se uita la cel care vorbea, ci la Cel care l-a trimis. Nu l-a orbit cohorta ostaşilor din jurul său. Din contră, se gândea la oastea îngerească a Domnului şi tremura în faţa "Celui nevăzut ca şi cum i-ar fi

văzut" [125]. Şi a spus celui care a venit la el, dar mai bine-zis Celui care l-a trimis, răspunzând [126]: "Am păcătuit înaintea Domnului!" [127] Vezi smerenia împăratului? Vezi mărturisirea lui? Avea oare cineva vreo dovadă contra lui? Ştiau

[121] *Deut. 9, 20.*
[122] *oamenilor > în [C. - A.].*
[123] *II Regi 11,2.*
[124] *II Regi 12, 1*
[125] *Evr. 11, 27.*
[126] *răspunzând > în [C. - A.].*
[127] *II Regi 12, 13.*

oare oamenii de fapta lui? Fapta s-a săvârşit repede; profetul îndată a fost de faţă ca să-l mustre, iar cel ce a păcătuit îşi mărturiseşte greşeala. Şi pentru că a mărturisit-o cu grabă, s-a vindecat foarte repede.

Profetul Natan, care-1 ameninţă, zice îndată: "Domnul a iertat păcatul tău [128]“. Vezi cât de repede s-a schimbat iubitorul de Dumnezeu? Totuşi Natan zice: "Ai întărâtat mult pe vrăjmaşul Domnului“ [129]. Tu, împărate, aveai mulţi duşmani din pricina dreptăţii tale; castitatea ta, însă, te întărea. Dar pentru că ai aruncat cea mai bună armă, ai sculat pe vrăjmaşi contra ta". Astfel l-a mângâiat profetul pe David.

12. Deşi fericitul David a auzit mai cu seamă cuvintele: "Domnul a iertat păcatul tău", totuşi împăratul [130] nu s-a depărtat de pocăinţă, ci s-a îmbrăcat cu sac în loc de porfiră, şedea în cenuşă şi pe pământ în loc de tron ferecat cu aur [131]. Dar nu numai că şedea pe cenuşă, ci chiar mâncarea lui îi era de cenuşă, după cum însuşi spune: "Cenuşă ca pâine am mâncat" [132] . Cu lacrimi' şi-a topit ochiul care a poftit: "Spăla-voi, spune el, în fiecare noapte patul meu, cu lacrimile mele aşternutul meu voi uda" [133] .

Înalţii demnitari îl rugau să mănânce pâine, şi el nu-i asculta! Timp de şapte zile şi-a prelungit postul [134]. Dacă un împărat astfel îşi mărturiseşte păcatul, oare tu, un simplu om, nu eşti dator să ti-1 mărturiseşti? După răscoala lui Abesalom, deşi avea multe căi de fugă, totuşi a preferat să fugă prin Muntele Măslinilor [135], ca şi cum ar fi invocat cu mintea sa pe Mântuitorul care avea să Se înalţe la ceruri de acolo. Când Şimei îl blestema amar pe David, acesta spune: "Lăsaţi-l" [136] , căci ştia că celui care iartă, i se vor ierta păcatele.

13. Vezi că este un lucru bun să ne mărturisim păcatele? Vezi că se mântuiesc cei care se pocăiesc?

– *Şi Solomon a căzut* [137].

---

[128] *II Regi 12. 13.*
[129] *II Regi 12, 14.*
[130] *împăratul > în [C. - A.].*
[131] *II Regi 12, 16.*
[132] *Ps. 101, 10.*
[133] *Ps. 6, 6.*
[134] *II Regi 12, 17-18.*
[135] *II Regi 15, 30.*
[136] *II Regi 16, 10.*

[137] *III Regi 11,4.*

Totuşi ce spune? "Mai pe urmă m-am căit" [138]. Şi Ahab, împăratul Samariei, a fost cu totul fără de lege: era idolatru, necuvios, omorâtor de profeţi, străin de buna credinţă, poftitor de ogoare şi vii străine [139]. Dar când a omorât pe Mabot prin Izabela, când a venit profetul Ilie numai ca să-l ameninţe, şi-a sfâşiat hainele şi s-a îmbrăcat cu sac [140] . Ce spune Iubitorul de oameni Dumnezeu către Ilie? "Ai văzut cum s-a umilit Ahab înaintea Mea?" [141] Ca şi cum voia să plece râvna cea înflăcărată a profetului spre a face pogorământ celui care se pocăia. "Nu voi aduce, zice Domnul, nenorocire în zilele lui" [142]. Şi cu toate că Ahab nu avea să se îndepărteze de răutate, după ce a fost iertat, totuşi milostivul Dumnezeu îl iartă. Lui Dumnezeu nu-I era necunoscut viitorul, dar El dăruieşte iertare potrivită pentru timpul în care acesta s-a pocăit. Calitatea unui judecător drept este de a pronunţa sentinţe în conformitate cu fiecare faptă săvârşită.

- *14. Un alt exemplu: Ieroboam stătea la jertfelnic ca să jertfească idolilor [143]. Mâna i s-a uscat pentru că a poruncit să prindă pe profetul care-1 mustrase [144].*

Când însă a cunoscut, prin încercarea ce o suferise, puterea profetului din faţa sa, zice: "Roagă-te pentru mine înaintea Domnului Dumnezeului tău!" [145]. Şi pentru aceste cuvinte mâna lui a ajuns în starea de mai înainte.

Dacă pe Ieroboam l-a vindecat profetul, pe tine oare Hristos nu poate să te slobozească, tămăduindu-ţi păcatele?

- *Şi Manase a fost cu totul fără de lege; a tăiat cu fierăstrăul pe Isaia [146], s-a pângărit cu tot felul de slujiri idoleşti şi a umplut Ierusalimul cu sânge nevinovat [147].*

Totuşi, când a fost dus rob în Babilon, a folosit Manase încercarea nenorocirilor suferite spre a se vindeca prin pocăinţă. Într-adevăr Scriptura spune: "Manase s-a smerit înaintea lui Dumnezeu şi s-a rugat iar Domnul l-a ascultat şi l-a dus înapoi în împărăţia sa" [148].

---

[138] *Pilde 24, 52.*
[139] *III Regi 20-22.*
[140] *III Regi 21, 27.*
[141] *III Regi 21, 29.*
[142] *III Regi 21, 29.*
[143] *III Regi 13, 4.*
[144] *III Regi 13, 1.*
[145] *III Regi 13, 6.*
[146] *Evr. 11, 37.*
[147] *IV Regi 21, 16.*
[148] *II Paralip. 33, 12-13.*

Dacă cel care a tăiat cu fierăstrăul pe profet s-a mântuit prin pocăinţă, oare tu, care n-ai făcut un păcat atât de mare, să nu te mântui?

15. ***Caută ca nu cumva să nu crezi în puterea pocăinţei! Vrei să cunoşti cât de mare putere are pocăinţa? Vrei să cunoşti excelenta armă a mântuirii şi să afli câtă putere are mărturisirea?***

Prin mărturisire Iezechia a ucis o sută optzeci şi cinci de mii de duşmani [149]. Cu adevărat mare este şi această faptă, totuşi încă mică faţă de aceea pe care o voi spune. Acelaşi împărat, prin pocăinţă, a întors hotărârea dumnezeiască ce era pronunţată asupra lui. Când era bolnav, Isaia îi zice: "Fă rănduială în casa ta, căci vei muri şi nu vei trăi!"[150] Ce putea să mai aştepte? Ce nădejde de mântuire să mai aibă când profetul i-a spus: "căci vei muri"? Cu toate acestea, Iezechia nu s-a îndepărtat de pocăinţă; ci, amintindu-şi de ceea ce este scris: "Când te vei întoarce şi vei suspina, atunci te vei mântui" , s-a întors cu faţa la perete [151], şi-a înălţat mintea sa din aşternut la cer - căci grosimea zidurilor nu împiedică rugăciunile făcute cu evlavie de a se înălţa în sus spre Dumnezeu - şi a zis: "Doamne, adu~Ţi aminte de mine!”[152] "îmi este de ajuns, Doamne, să mă vindec dacă îţi aduci aminte de mine. Tu nu stai sub vremi, ci Tu însuţi eşti legiuitorul vieţii! Viaţa noastră nu depinde, după cum flecăresc unii oameni, de naşterea şi conjuncţia stelelor. Tu însuţi eşti, după cum voieşti, legiuitor şi al vieţii, şi al duratei vieţii!". Şi aceluia care nu mai avea nici o nădejde să mai trăiască din pricina sentinţei profetului, i s-au mai adăugat vieţii lui cincisprezece ani [153]. Şi ca semn pentru adeverirea cuvintelor profetului, s-a întors iarăşi soarele din drumul său [154].

Mai mult: pentru Iezechia soarele s-a întors; pentru Hristos, însă, soarele a pierit; soarele nu s-a întors, ci a pierit, arătând prin aceasta deosebirea dintre cei doi, dintre Iezechia şi Iisus. Iezechia a avut puterea să îndepărteze hotărârea lui Dumnezeu; dar Iisus nu dăruieşte iertarea păcatelor? Întoarce-te şi suspină pentru tine însuţi! Încuie uşa şi roagă-te ca să ţi se ierte păcatele [155], ca să ridici din jurul tău flăcările cele arzătoare! Mărturisirea păcatelor are putere să stingă şi focul, are putere să îmblânzească şi leii [156]!

---

149 *IV Regi 19, 35.*
150 *IV Regi 20, 1; Isaia 38, 1.*
151 *Isaia 30, 15.*
152 *Isaia 38, 3-4.*
153 *Isaia 38, 5.*
154 *Isaia 38, 7-8.*
155 *Matei 6, 6.*
156 *Daniel 6, 23.*

16. Dacă totuşi nu crezi, gândeşte-te ce s-a întâmplat lui Anania şi tovarăşilor lui! Ce izvor de apă a vărsat? Câte xeste [157] puteau să stingă focul care se înălţa de patruzeci şi nouă de coţi? Dar acolo unde puţin [158] se înălţa flacăra, acolo se revărsa credinţa ca un fluviu şi acolo rosteau leacul relelor. "Drept eşti, Doamne, in toate câte ai făcut nouă; am păcătuit şi sun făcut fărădelegi!“[159] . Pocăinţa a stins flăcările. Dacă nu crezi că pocăinţa poate să stingă focul gheenii, atunci află aceasta din cele întâmplate lui Anania şi tovarăşilor lui!

Dar poate că unul dintre ascultătorii isteţi la minte va spune:
- Dumnezeu, pe bună dreptate, i-a izbăvit pe aceia atunci! Pentru că n-au voit să slujească idolilor, pentru aceea le-a dat Dumnezeu puterea!

Pentru că s-a adus această obiecţie, dau un alt exemplu de pocăinţă.
17. Ce părere ai despre Nabucodonosor? N-ai auzit din Scripturi că era sângeros, sălbatic şi că avea voinţă de leu [160]? N-ai auzit că a scos la lumină din morminte oasele împăraţilor [161]? N-ai auzit că a dus în robie pe poporul iudeu? N-ai auzit că a orbit ochii împăratului [162], după ce acesta şi-a văzut copiii înjunghiaţi? N-ai auzit că a sfărâmat heruvimii? Nu vorbesc de cei spirituali - departe de mine acest gând! Să nu presupui aceasta, omule! -, ci de cei sculptaţi [163]. N-ai auzit că a sfărâmat ilastiriul, prin care vorbea Dumnezeu [164]? Că a călcat în picioare catapeteasma sfinţeniei? Că a luat altarul tămâierii şi l-a dus în templul idolilor [165]? Că a furat toate ofrandele? Că a ars din temelie templul? De ce pedeapsă era vrednic Nabucodonosor pentru că a omorât pe împărat, pentru că a ars cele sfinte, pentru că a dus în robie pe poporul iudeu, pentru că a pus sfintele vase în templul idolilor? Oare nu era vrednic de mii de ori de moarte?

18. Ai văzut mărimea nelegiuirilor? Vino acum să vezi iubirea de oameni a lui Dumnezeu! Nabucodonosor s-a sălbăticit; locuia în pustie; se biciuia ca să se mântuie. Avea unghii ca de leu, căci răpise cele sfinte. Avea păr de leu, căci ca un leu răcnea şi urla. Mânca iarbă ca boii, căci era o vită ce nu cunoştea pe Cel care i-a dat împărăţia [166]. Trupul lui s-a vopsit cu rouă [167], pentru că deşi a văzut

---

[157] *O xestă are capacitatea de 0,4094 m5.*
[158] *pufin] mult [C. - A.].*
[159] *Daniel 3, 27-29.*
[160] *IV Regi 25, 1-20.*
[161] *Ieremia 8, 1; Baruh 2, 24.*
[162] *IV Regi 25, 7.*
[163] *Ieş. 25, 18-20.*
[164] *Ieş. 25, 22.*
[165] *Daniel 1, 2.*

[166] *Daniel 4, 29.*
[167] *Daniel 4, 50.*

mai înainte că focul a fost stins cu rouă, totuşi n-a crezut [168]. Şi ce se întâmplă? "După acestea, zice el, eu, Nabucodonosor, am ridicat ochii mei spre cer şi am binecuvântat pe Cei Preaînait şi L-am lăudat şi L-am slăvit pe Cel care trăieşte în veci"[169]. Aşadar, când a cunoscut pe Cel Preaînait, când I-a înălţat lui Dumnezeu glas de mulţumire, când s-a căit de cele ce a făcut, când şi-a cunoscut propria slăbiciune, atunci Dumnezeu i-a dat înapoi demnitatea împărătească.

19. Cum oare? Pe Nabucodonosor care a făcut atâtea fărădelegi, dar s-a mărturisit, l-a iertat şi i-a dat împărăţia, iar tie, care te pocăieşti, nu-ţi dă iertarea păcatelor şi Împărăţia Cerurilor, dacă vei trăi în chip vrednic? Domnul este iubitor de oameni; este grabnic la iertare, dar târzielnic la pedeapsă. Nimeni să nu-şi piardă nădejdea de mântuirea lui!

Petru, verhovnicul şi înaintestătătorul apostolilor, s-a lepădat de trei ori de Domnul înaintea unei slujnice [170]. Totuşi căindu-se, a plâns cu amar. Plânsul său arată că s-a căit din inimă. Pentru aceasta nu numai că a fost iertat pentru lepădarea sa, dar chiar a avut mai departe nestrămutată vrednicia apostolică.

20. Aşadar, fraţilor, pentru că aveţi multe exemple de oameni care au păcătuit, dar s-au pocăit şi s-au mântuit, mărturisiţi-vă şi voi Domnului cu osârdie ca să vi se ierte păcatele săvârşite până acum, să fiţi învredniciţi de darurile cereşti şi să moşteniţi Împărăţia Cerurilor cu toti sfinţii, în Hristos Iisus, Căruia este slava în vecii vecilor. Amin.

---

[168] *Daniel 3, 20-27.*
[169] *Daniel 4, 31.*
[170] *Matei 36, 69-75; Marcu 14, 70-72; Luca 22, 55-62; Ioan 18, 17-18, 25-27.*

Cateheza III - Despre Botez

Rostită în Ierusalim

Citire din Epistola către Romani: ”Sau nu ştiţi că oricâţi ne-am botezat în Hristos Iisus, ne-am botezat întru moartea Lui? Ne-am îngropat prin botez împreună cu El întru moarte” [171] , şi celelalte.

1. "Veseliţi-vă, ceruri, şi să se bucure pământul!" [172] , din pricina acelora care se vor stropi cu isop şi se vor curăţi cu isopul cel spiritual, prin puterea Celui care în timpul patimilor a fost adăpat cu isop şi trestie [173]! Şi puterile cereşti să se bucure! Iar sufletele care au să se unească cu Mirele cel spiritual, să se pregătească! Că, iată: "Glasul celui care strigă în pustie: Gătiţi calea Domnului [174]!”

Nu este vorba de un lucru mic şi nici nu este vorba de o unire fără de judecată şi obişnuită a trupurilor, ci este alegerea Duhului, care cercetează totul [175], alegere făcută pe temeiul credinţei. Căsătoriile şi învoielile din lume nu se fac negreşit pe temeiul judecăţii; ci acolo unde este bogăţie sau frumuseţe, acolo înclină iute mirele. Aici însă Mirele nu înclină acolo unde este frumuseţe trupească, ci unde este o conştiinţă nepătată a sufletului; nu unde este mamona cel osândit, ci unde este bogăţia sufletului evlavios.

2. Încredeţi-vă, copii ai dreptăţii, în Ioan care îndeamnă şi spune: "îndreptaţi calea Domnului“ [176]. îndepărtaţi toate piedicile şi smintelile, ca să mergeţi drept spre viata veşnică! Curăţiţi vasele sufletului prin credinţă nefăţarnică pentru primirea Sfântului Duh! Începeţi să spălaţi veşmintele voastre prin pocăinţă, pentru ca să fiţi găsiţi curaţi atunci când sunteţi chemaţi în cămara Mirelui [177]!

Mirele cheamă pe toţi fără deosebire, pentru că harul este îmbelşugat, iar vocea crainicilor cu mare glas îi adună pe toţi. Mai târziu însă, Mirele îi desparte pe aceia care au intrat cu nevrednicie la nunta cea duhovnicească. Să nu se întâmple ca cineva dintre cei ale căror nume s-au înscris acum să audă: ”Prietene, cum ai

---

[171] *Rom. 6, 3-4.*
[172] *Isaia 49, 13.*
[173] *Matei 27, 48; Marcu 15, 36; Luca 23, 36; Ioan 19, 29.*
[174] *Isaia 40, 3; Matei 3, 3.*
[175] *I Cor. 2, 10.*
[176] *Ioan 1, 23.*
[177] *Matei 22, 9-10.*

intrat aici neavând haină de nuntă [178]?" Să dea Dumnezeu ca toţi să auziţi: "Bine, slugă bună şi credincioasă, peste puţine ai fost credincios, peste multe te voi pune,- intră întru bucuria Domnului tău [179]". Acum încă stai înaintea uşii.

Să dea Dumnezeu ca toţi să spuneţi: "M-a dus împăratul în cămara Sa" [180]. "Să se bucure sufletul meu de Domnul, că m-a îmbrăcat cu haina mântuirii şi cu veşmântul veseliei; ca unui mire mi-a pus pe cap cununa şi ca pe o mireasă m-a împodobit cu podoabă" [181]. Sufletul vostru al tuturor să fie găsit "fără pată sau zgârietură sau altceva de acest fel" [182].

Nu spun înainte de primirea harului (căci oare cum ar fi cu putinţă aceasta o dată ce voi sunteţi chemaţi spre iertarea păcatelor?), ci, după ce s-a dat harul, conştiinţa curată să meargă împreună cu harul.

3. Cu adevărat, fraţilor, mare este lucrul acesta; de aceea apropiaţi-vă cu luare-aminte de el. Fiecare dintre voi are să se înfăţişeze înaintea lui Dumnezeu în prezenţa nenumăratelor oştiri de îngeri. Duhul cel Sfânt are să pecetluiască sufletele voastre. Veţi fi înrolaţi în armata marelui împărat! Pentru aceea pregătiţi-vă, fiţi gata! Nu vă îmbrăcaţi cu veşmintele foarte strălucitoare ale hainelor, ci cu evlavia cea cu bună conştiinţă a sufletului. ***Nu te uita [183] că apa botezului este [184] apa obişnuită, ci uită-te [185] la harul duhovnicesc dat împreună cu apa!*** După cum darurile aduse pe altarele idoleşti sunt prin natura lor daruri obişnuite, dar se pângăresc prin invocarea idolilor asupra lor, tot astfel, în chip contrar, apa obişnuită, dacă primeşte invocarea Duhului Sfânt şi a lui Hristos şi a Tatălui, capătă putere de sfinţire.

4. Pentru că natura omului este dublă, el fiind alcătuit din suflet şi trup, dublă este curăţirea: una netrupească pentru suflet, iar alta trupească pentru trup. Apa curăţeşte trupul, iar Duhul pecetluieşte sufletul ca să ne apropiem de Dumnezeu, fiindu-ne stropită inima de Duhul şi fiindu-ne spălat trupul cu apă curată [186].

Aşadar, când te vei coborî în apă, nu te uita numai la apă, ci primeşte mântuirea prin lucrarea Sfântului Duh! Căci fără amândouă este cu neputinţă să te desăvârşeşti. Nu sunt eu care-ţi spun aceasta, ci Domnul Iisus

---

[178] *Matei 22, 12.*
[179] *Matei 25, 21.*
[180] *Cânt. 1, 3.*
[181] *Isaia 61, 10.*
[182] *Efes. 5, 27.*
[183] *Nu te apropia de [C. - A.].*
[184] *este] ca de o [C. - A.].*
[185] *uită-te la] apropie-te de [C. - A.].*
[186] *Evr. 10, 22.*

Hristos, care are stăpânire peste această taină. El spune: "Dacă cineva nu se va naşte de sus" şi adaugă: "din apă şi din Duh, nu poate să intre întru împărăţia iui Dumnezeu"[187].

Nu are harul desăvârşit nici cel care este numai cufundat în apă, dar n-a fost învrednicit cu Duhul, şi nici nu va intra în Împărăţia Cerurilor acela care, oricât de virtuos ar fi în fapte, nu va primi prin apă pecetea. Cuvântul este îndrăzneţ, dar nu-i al meu, Iisus este Cel care a hotărât.

Iar dovada cuvintelor ia-o din dumnezeiasca Scriptură! Comeliu era un bărbat drept [188]; a fost învrednicit să vadă pe îngeri; şi s-au ridicat din ceruri, înaintea lui Dumnezeu, rugăciunile şi milosteniile sale ca o coloană măreaţă [189]. A venit la el Petru şi Duhul s-a revărsat peste cei credincioşi şi au vorbit în alte limbi şi au profeţit [190]. Scriptura spune că după primirea harului Duhului "Petru a poruncit să se boteze în numele lui Iisus Hristos" [191]. Aceasta, pentru ca să aibă părtăşia harului, prin apă, şi trupul, o dată ce sufletul s-a renăscut prin credinţă.

5. ***Dar dacă cineva ar dori să cunoască pentru ce harul se dă prin apă, nu printr-un alt element, acela să ia dumnezeieştile Scripturi şi va găsi răspuns.*** Apa este mare lucru Şi cel mai nobil dintre cele patru elemente care sunt în lume. Cerul este locuinţa îngerilor, iar cerurile sunt din apă. Pământul este locul de locuit al oamenilor, dar din apă este şi pământul. Înainte de facerea tuturor lucrurilor săvârşite în cele şase zile, "Duhul Iui Dumnezeu Se purta deasupra apei" [192]. Apa este începutul lumii, iar Iordanul, începutul Evangheliilor. Prin mare se eliberează Israel din mâna lui Faraon, iar prin baia apei în cuvântul lui Dumnezeu se eliberează lumea de păcate.

Oriunde este vreo alianţă cu cineva, acolo este şi apa.

- *După potop s-a făcut legământul cu Noe* [193].
- *Legământul din Muntele Sinai cu Israel s-a sfinţit tot cu apă, cu lână roşie şi cu isop* [194].
- *Ilie se înalţă la cer, dar nu fără apă, căci mai întâi trece Iordanul, apoi conduce spre cer carul tras de cai* [195].

---

[187] *Ioan 3, 3, 5.*
[188] *Fapte 10, 1-2.*
[189] *Fapte 10, 3, 31.*
[190] *Fapte 10, 44.*
[191] *Fapte 10, 48.*
[192] *Fac. 1, 2.*
[193] *Fac. 9, 9.*
[194] *Evr. 9, 19.*
[195] *IV Regi 2, 8, 11.*

- *Arhiereul se spală mai întâi, apoi tămâiază. Aaron s-a spălat mai întâi, apoi a ajuns arhiereu* [196]*. Căci cum era cu putinţă să se roage pentru alţii unul care nu era curăţit cu apă? Un simbol al botezului era spălătorul ce se găsea înlăuntrul cortului* [197].

6. Botezul era sfârşitul Vechiului Testament şi începutul Noului Testament. Ioan este începătorul. Ioan decât care mai mare nu este nici unul între cei născuţi din femei [198]. El este sfârşitul profeţilor, deoarece "Toţi proorocii şi Legea au proorocit până la Ioan" [199]. Ioan este începutul faptelor evanghelice. În Evanghelia după Marcu este scris: "începutul Evangheliei lui Iisus Hristos [200]" şi celelalte; apoi: 'Ioan boteza în pustie" [201].

Chiar dacă ai spune că Ilie Tesviteanul a fost urcat la cer, totuşi nu-i mai mare decât Ioan. Şi Enoh a fost mutat [202], dar nu-i mai mare decât Ioan. Moise este cel mai mare legiuitor şi toţi profeţii sunt minunaţi; totuşi nu sunt mai mari decât Ioan. Nu sunt eu cel care îndrăznesc să fac comparaţie între profeţi, ci Stăpânul lor şi al nostru, Domnul Iisus, a spus-o [203]: "Nu s-a ridicat între cei născuţi din femei mai mare decât Ioan" [204]. N-a spus: "între cei născuţi din fecioare", ci: "din femei". Comparaţia se face între robul cel mare şi cei împreună robi; dar supe-rioritatea şi harul sunt cu neputinţă de comparat între Fiul lui Dumnezeu şi robi.

Vezi ce fel de om a ales Dumnezeu ca să fie începătorul acestui har al botezului? Era un om sărac. Iubea pustia, dar nu ura pe oameni. Mânca lăcuste [205], şi-şi întraripa sufletul [206]. Se hrănea cu miere sălbatică, şi cuvintele sale erau mai dulci decât mierea şi mai folositoare. Se îmbrăca cu haină de păr de cămilă şi se arăta pe el însuşi exemplu de asceză. El este acela care a fost sfinţit de Duhul Sfânt încă de pe când era purtat în pântecele mamei sale [207]. Şi Ieremia a fost sfinţit [208], dar n-a proorocit în pântece; numai Ioan, pe când era în pântece, a săltat de bucurie [209] şi, cu toate că nu vedea cu ochii trupului, totuşi a cunoscut prin

---

[196] *Lev. 8, 6-7.*
[197] *Ieş. 40, 7, 27-28.*
[198] *Matei 11, 11.*
[199] *Matei 11, 13.*
[200] *Marcu 1,1.*
[201] *Marcu 1, 1.*
[202] *Fac. 5, 24.*
[203] *a spus-o + că [C. - A.].*
[204] *Matei 11, 11.*
[205] *Marcu 1, 6.*
[206] *Isaia 40, 31.*
[207] *Luca 1, 15.*
[208] *Ieremia 1, 5.*
[209] *Luca 1, 44.*

Duhul pe Stăpân. Pentru că era mare harul botezului, era nevoie şi de un mare începător al botezului.

7. Ioan boteza în Iordan şi tot Ierusalimul se ducea la el ca să se bucure de pârga botezului [210]; căci în Ierusalim este vrednicia tuturor bunătăţilor.

Dar voi, ierusalimitenilor, cunoaşteţi în ce chip erau botezaţi de către Ioan cei care mergeau la el [211]! "Ei îşi mărturiseau, spune Scriptura, păcatele lor" [212]. Mai întâi îşi arătau rănile, apoi acela le dădea leacurile şi-i izbăvea pe cei credincioşi de focul veşnic. Şi dacă vrei să te convingi că botezul lui Ioan este izbăvire de îngrozirea focului, atunci ascultă-1 pe el, care spune: “Pui de viperă, cine v-a arătat să fugiţi de mânia ce va să fie [213]?" Nu mai fi deci pe viitor viperă! "Ci, cu toate că ai fost altădată pui de viperă, spune Ioan, dezbracă înfăţişarea primei vieţi păcătoase. Orice şarpe când intră într-un loc strâmt îşi leapădă bătrâneţea; dezbrăcându-şi prin strâmtorare bătrâneţea, întinereşte cu trupul. Tot astfel intră şi tu, zice Ioan, prin uşa cea îngustă şi strâmtă [214]. Strâmtorează-te prin post! Sileşte pierderea! Dezbracă pe omul cel vechi dimpreună cu faptele lui [215] şi rosteşte acele cuvinte din Cântarea cântărilor: “M-am dezbrăcat de haina mea, cum mă voi mai îmbrăca cu ea [216]?"

Dar poate că este cineva printre voi făţarnic, unul care doreşte să placă oamenilor, care se preface că este evlavios, dar nu crede din inimă, care este făţarnic ca şi Simon magul, care nu se apropie ca să se facă părtaş harului, ci ca să iscodească darul. Unul ca acesta să asculte ce spune Ioan: "Iată şi securea stă la rădăcina pomilor. Orice pom care nu face roada bună se taie şi în foc se aruncă [217]." Judecătorul este neîmblânzit, îndepărtează făţărnicia!

8. Aşadar, ce este de făcut? Care sunt roadele pocăinţei? "Cel care are două haine să dea celui care n-are [218]" . (Cel care a dat această învăţătură este vrednic de credinţă, pentru că este primul care a pus în practică învăţătura sa; nu se ruşina de spusele sale, iar conştiinţa sa nu punea piedici limbii). "Şi cei care are merinde să facă la fel [219]".
Vrei să te bucuri de harul Duhului Sfânt, dar nu învredniceşti pe săraci de merindele cele pământeşti? Cauţi pe cele mari, dar nu dai din cele mici? Chiar

---

[210] *Matei 3, 5; Marcu 1, 5.*
[211] *cei ce mergeau Ia el] ierusalimitenii de atunci care mergeau la el [C. - A.].*
[212] *Matei 3, 6.*
[213] *Matei 3, 7.*
[214] *Matei 7, 13-14.*
[215] *Col. 3, 9.*
[216] *Cânt. 5, 3.*
[217] *Matei 3, 10.*
[218] *Luca 3, 11.*
[219] *Luca 3, 11.*

de-ai fi vameş, chiar de-ai fi desfrânat, nădăjduieşte în mântuire! "Vameşii şi păcătoasele intră înaintea voastră în împărăţia lui Dumnezeu [220]". Martor este Pavel, care spune; "Nici desfrânaţii, nici idolatrii, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiţii, nici furii, nici lacomii, nici beţivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu. Şi aşa aţi fost unii; dar v-aţi spălat, dar v-aţi sfinţit [221]" . N-a spus: "sunteţi unii”, ci: “aşa aţi fost unii". Păcatul făcut din neştiinţă se iartă, dar este osândit cel care stăruie în răutate.
9. Ai ca laudă a botezului pe însuşi Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu. Ce pot să mai spun încă despre un om? Mare este Ioan! Totuşi ce este el în comparaţie cu Domnul? Sublimă [222], vocea sa! Totuşi ce este ea în comparaţie cu Cuvântul? Cu totul strălucit era crainicul [223] ! Totuşi ce este el în comparaţie cu împăratul? Bun este cel ce botează cu apă! Totuşi ce este el în comparaţie cu Cel care botează'cu Duhul Sfânt şi cu foc [224]? Mântuitorul i-a botezat pe apostoli cu Duhul Sfânt şi cu foc, când "s-a făcut fără de veste, din cer, vuiet ca de suflare de vifor ce vine repede; şi a umplut toată casa în care şedeau. Şi li s-au arătat limbi împărţite ca de foc; şi au şezut pe fiecare din ei şi s-au umplut toţi de Duhul Sfânt [225]".

10. Dacă cineva nu primeşte botezul, nu se mântuie; afară numai de mucenici, care primesc împărăţia şi fără apă. Mântuitorul, când a mântuit lumea prin cruce şi când I s-a împuns coasta, a slobozit sânge şi apă, ca să se boteze cu apă cei care se botează în vreme de pace şi să se boteze cu sângele lor cei care se botează în timpul persecuţiilor. Mântuitorul numeşte şi mucenicia botez, căci zice: "Puteţi să beţi paharul pe care îl beau Eu şi să vă botezaţi cu botezul cu care Mă botez Eu [226]?“ Mucenicii şi-au făcut mărturisirea lor de credinţă "făcându-se privelişte lumii şi îngerilor şi oamenilor" [227]. Şi tu îţi vei face după puţin timp mărturisirea ta de credinţă. Dar nu este încă timpul să ţi se vorbească despre aceasta.

11. Iisus a sfinţit botezul când însuşi s-a botezat. Dacă Fiul lui Dumnezeu s-a botezat, este oare evlavios cel care dispreţuieşte botezul? Iisus nu s-a botezat ca să ia iertare de păcate (căci era fără de păcat), ci, cu toate că era fără de păcat, s-a botezat ca să dea har dumnezeiesc şi vrednicie celor care au să se boteze. După cum "pruncii s-au făcut părtaşi sângelui şi trupului, iar EI S-a împărtăşit ase-

---

[220] *Matei 21, 31.*
[221] *1 Cor. 6,9-11.*
[222] *mare [C. - A.]*
[223] *Ioan l, 23.*
[224] *Matei 3, 11.*
[225] *Fapte 2, 2-4.*
[226] *Marcu 10, 38.*
[227] *I Cor. 4, 9.*

menea acestora [228]" ; ca să ajungem părtaşi harului lui Dumnezeu, o dată ce suntem părtaşi venirii Lui în trup, tot astfel Iisus s-a botezat pentru ca să căpătăm iarăşi, prin participare la botez, împreună cu mântuirea, şi cinstea.

După cartea lui Iov, în ape era balaurul care primeşte în gura lui Iordanul [229]. Prin urmare, de vreme ce trebuia să zdrobească El capetele balaurului [230], Iisus S-a pogorât în ape, a legat pe cel puternic [231], ca să luăm putere de a călca peste şerpi şi peste scorpii [232]. Balaurul nu era o fiară mică, ci groaznică, nici o corabie pescărească nu putea să ducă pielea cozii lui [233], "înaintea lui alerga pierzarea [234]" , nimicind pe toţi pe care îi întâlnea. Spre botez deci a alergat viaţa, ca să reducă la tăcere moartea şi ca toţi cei mântuiţi să spunem: "Unde-ti este, moarte, boldul? Unde-ţi este, iadule, biruinţa?" [235]. Prin botez se distruge boldul morţii.

12. Te pogori în apă purtând păcatele; dar invocarea harului, pecetluindu-ţi sufletul, nu mai îngăduie să fii înghiţit de înfricoşătorul balaur. Te cobori mort întru păcate, şi te urci înviat întru dreptate. Dacă ai fost împreună sădit prin asemănarea morţii Mântuitorului, atunci vei fi învrednicit şi învierii Lui [236]. Căci după cum Iisus a murit luând păcatele lumii, ca să te învie întru dreptate, omorând păcatul, tot astfel şi tu, când te cobori în apă şi eşti oarecum îngropat în apă ca şi Acela [237] în mormânt de piatră! te scoli iarăşi, "umblând întru înnoirea vieţii [238]."

13. Când vei fi învrednicit de har, atunci Dumnezeu îţi va da puterea să lupţi cu puterile cele potrivnice. Căci după cum Domnul, după botez, a fost ispitit patruzeci de zile [239] (asta nu înseamnă că nu putea să biruiască pe vrăjmaş şi înainte de ispitire, ci că voia să le săvârşească pe toate în ordine şi după rânduială), tot astfel şi tu înainte de botez nu îndrăzneai să lupţi cu potrivnicii, dar după ce ai luat harul şi după ce te bizui pe viitor pe armele dreptăţii [240], luptă şi, dacă vrei, vesteşte Evanghelia!

---

[228] *Evr. 2, 14.*
[229] *Iov 40, 23.*
[230] *Ps. 73, 14.*
[231] *Matei 12, 29.*
[232] *Luca 10, 19.*
[233] *cf. Iov 40, 16.*
[234] *Osea 13, 14; I Cor. 15, 55.*
[235] *Iov 41, 22.*
[236] *Rom. 6, 5.*
[237] *Acela > în [C. - A.].*
[238] *Rom. 6, 4.*
[239] *Luca 4, 2.*
[240] *II Cor. 6, 7.*

14. Iisus Hristos era Fiul lui Dumnezeu, totuşi El n-a vestit Evanghelia înainte de botez! Dacă însuşi Stăpânul întrebuinţa timpul cu rânduială, oare noi, robii, se cade să îndrăznim să facem ceva fără de rânduială? Atunci a început Iisus să propovăduiască, atunci "când S-a pogorât peste Ei Duhul cel Sfânt în chip trupesc, ca un porumbel[241]***". Asta nu s-a făcut pentru ca Iisus să vadă pentru întâia oară Duhul (căci îl cunoştea înainte de a veni în trup), ci ca să-L vadă Ioan Botezătorul. "Eu, spune Ioan, nu-L cunoşteam, dar Cel care m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a spus: Peste care vei vedea Duhul pogorându-Se şi rămânând peste El, Acela este***[242]***". Dacă***[243]*** ***şi tu ai credinţa nefăţarnică, Se pogoară şi peste tine Duhul cel Sfânt, şi glasul Tatălui va răsuna deasupra ta. Nu-ţi va spune: "Acesta este Fiul Meu***[244]***", ci: "Acum acesta a ajuns fiul Meu". Numai despre Iisus s-a spus: "este", deoarece "dintru început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul"***[245]***. Despre Iisus s-a spus: "este"; fiindcă totdeauna este Fiu al lui Dumnezeu. Despre tine, însă, "acum a ajuns"-, pentru că nu eşti fiu prin fire, ci prin har. Acela este Fiu din veşnicie, pe când tu primeşti acest har în timp.***

15. Pregăteşte-ţi deci vasul sufletului ca să ajungi fiu al lui Dumnezeu şi împreună moştenitor al lui Hristos[246]. Dacă te pregăteşti pe tine însuţi, ai să şi iei; dacă te apropii cu credinţă, ai să fii încredinţat; dacă vei lepăda pe omul cel vechi cu propria ta voie, ţi se vor ierta toate faptele tale, fie desfrânarea, fie adulterul, fie orice alt fel de destrăbălare.

Care păcat este mai mare decât acela de a răstigni pe Hristos? Şi pe acesta îl curăţeşte botezul! Când cei trei mii de bărbaţi, care au răstignit pe Domnul, s-au apropiat de apostoli şi i-au întrebat spunând: "Ce să facem, bărbaţi fraţi[247]?" Mare este rana noastră! O, Petre, ne-ai zguduit în căderea noastră prin cuvintele tale: "Pe începătorul vieţii L-aţi omorât[248]!" Ce plasture este potrivit pentru o rană atât de dureroasă? Ce mijloc de curăţire avem pentru o pată atât de mare? Care este mântuirea unei asemenea pierzări?", Petru le-a spus[249]: "Pocăiţi~vă, zice el, şi fiecare dintre voi să se boteze in numele lui Iisus Hristos, Domnul nostru, spre iertarea păcatelor, şi veţi lua darul Sfântului Duh[250]". Cu adevărat,

---

[241] *Luca 3, 22; Matei 3, 16.*
[242] *Ioan 1, 33.*
[243] *Dacă] Aşadar dacă [C. - A.].*
[244] *Matei 3, 17.*
[245] *Ioan 1, I.*
[246] *Rom. 8, 17.*
[247] *Fapte 2, 37.*
[248] *Fapte 3, 15.*
[249] *Petru le-a spus > în [C. - A.].*
[250] *Fapte 2, 38.*

nu se poate povesti iubirea de oameni a lui Dumnezeu! Acei bărbaţi nu nădăjduiesc să se poată mântui, dar sunt învredniciţi de darul Duhului Sfânt!

Vezi puterea botezului? Dacă cineva dintre voi, prin cuvinte de hulă, a răstignit pe Hristos; dacă cineva dintre voi L-a tăgăduit, din neştiinţă, înaintea oamenilor; dacă cineva dintre voi, prin fapte urâte, a făcut să se hulească învăţătura creştină, acela pocăindu-se să aibă bună nădejde! Şi acum este de faţă acelaşi har.

16. "Ai încredere, Ierusalime! Domnul va îndepărta toate nedreptăţile tale [251]". "Domnul va spăla întinăciunea fiilor şi a fiicelor Sionului cu duhul judecăţii şi cu duhul arderii [252]". "Voi stropi peste voi apă curată şi vă veţi curăţi de tot păcatul vostru [253]“. Îngerii dănţuiesc în jurul vostru şi spun: "Cine este aceea care se suie albită, rezemându-se de frăţiorul ei [254]?" Sufletul, care mai înainte era rob, numeşte acum pe Stăpân fratele lui. Stăpânul, primind voinţa nefăţarnică, va striga: “Iată, frumoasă eşti, iubita mea, iată, frumoasă eşti! Dinţii tăi, ca turmele tunse [255]!" (aceasta din pricina mărturisirii făcute cu bună cunoştinţă), ‘toate cu gemeni [256]" , din pricina harului îndoit, adică cel săvârşit din apă şi din Duh, sau a darului vestit prin Vechiul şi Noul Testament.

Şi să dea Dumnezeu ca voi toţi, care aţi săvârşit drumul Postului, aducându-vă aminte de cele spuse, făcând roadă din faptele cele bune [257] şi înfăţişându-vă fără de prihană [258] înaintea Mirelui celui duhovnicesc, să dobândiţi de la Dumnezeu iertarea păcatelor. Căruia slava, împreună cu Fiul şi cu Sfântul Duh, în veci. Amin.

---

[251] *Sofonie 3, 16.*
[252] *Isaia 4, 4.*
[253] *Iezechiel 36, 25.*
[254] *Cânt. 8, 5.*
[255] *Cânt. 4, 1,2.*
[256] *Cânt. 4, 2.*
[257] *Col. 1,10.*
[258] *Cei fără de prihană.*

Cateheza IV - Despre cele zece dogme

Rostită în Ierusalim

Citire din Epistola către Coloseni: ”Vedeţi să nu vă fure minţile cineva cu filosofia şi cu înşelăciunea deşartă, după predania oamenilor, după înţelesurile cele slabe ale lumii”, şi celelalte

1. Viciul imită virtutea, iar neghina se sileşte să fie socotită grâu; prin forma ei, se aseamănă cu grâul, dar este dovedită prin gust de cunoscători. Şi diavolul se preface în înger luminos; nu însă ca să se reîntoarcă acolo unde era (căci diavolul, pentru că are inima neînduplecată ca o nicovală, nu voieşte să se pocăiască), ci ca să îmbrace cu întunericul orbirii şi cu o stare ciumată de necredinţă pe cei care duc o viaţă la fel cu îngerii. Mulţi lupi umblă de colo-colo în haine de oi, au îmbrăcăminte de oi, dar nu şi unghiile şi dinţii. Sunt îmbrăcaţi într-o piele blândă, înşelând prin înfăţişarea lor pe cei simpli, dar varsă din dinţii lor veninul cel ucigător al necredinţei. Avem deci nevoie de har dumnezeiesc, de minte trează şi de ochi veghetori ca să nu mâncăm neghina ca grâu şi să ne vătămăm din neştiinţă, nici să fim sfâşiaţi luând lupul drept oaie şi nici să socotim înger binefăcător pe diavolul pierzător şi să fim înghiţiţi de el. Căci, după cum spune Scriptura, diavolul "umblă ca un leu răcnind, căutând pe cine să înghită". Pentru aceasta Biserica dă sfaturi, pentru aceasta sunt învăţăturile de acum, pentru aceasta se fac citiri din Scriptură.

2. Esenţa credincioşiei constă din două lucruri: din învăţături drepte şi din fapte bune. Nici învăţăturile nu-s bine primite de Dumnezeu fără fapte bune şi nici faptele săvârşite fără învăţături drepte nu-s primite de Dumnezeu. ***Care este folosul de a cunoaşte învăţăturile despre Dumnezeu, dar a face, cu neruşinare, desfrânare? Iarăşi, care-i folosul de a trăi în înfrânare într-un chip bun, dar a huli cu neevlavie?*** Cea mai mare bogăţie este învăţarea dogmelor; dar este nevoie de un suflet treaz, pentru că sunt mulţi cei furaţi de filosofia şi înşelăciunea deşartă.

- *Elinii, pe de o parte, fură pe mulţi prin felul lor frumos de a vorbi. "Miere picură din buzele femeii desfrânate" .*
- *Pe de altă parte, iudeii înşală pe cei care vin la ei, chiar prin dumnezeieştile Scripturi pe care le interpretează greşit, şi cu toate că le studiază din copilărie până la bătrâneţe, totuşi îmbătrânesc tot neînvăţaţi.*
- *Iar ereticii amăgesc inimile celor simpli prin vorbe bune şi plăcute în aparenţă. Ei acoperă cu numele lui Hristos, ca prin miere, săgeţile veninoase ale învăţăturilor lor necredincioase. Despre toţi aceştia Domnul spune: "Vedeţi să nu vă înşele cineva" .*

Din pricina aceasta se impune şi învăţarea Simbolului credinţei, ca şi tălmăcirile lui.

3. Mi se pare că este bine ca înainte de a vă preda Simbolul credinţei să vorbesc acum, într-un scurt rezumat, despre învăţăturile absolut necesare; aceasta, pentru ca nu cumva din pricina mulţimii celor ce vor fi spuse şi din pricina duratei zilei sfintei Patruzecimi, să fie uitate de cei mai puţin înzestraţi la minte dintre voi. Dar ca să nu uităm pe cele ce le vom cultiva mai pe larg mai târziu, de aceea le semănăm pe scurt acum. Cei care, dintre cei de faţă, au mintea mai înzestrată şi care au acum simţurile exercitate spre deosebirea binelui şi a răului, aceia să nu se supere dacă aud învăţături potrivite pruncilor şi principii elementare. Prin aceasta folosesc şi cei care au nevoie de catehizare, dar şi cei care au cunoştinţă de învăţătura creştină, căci îşi reîmprospătează memoria cu cele pe care le ştiu de mai înainte.

Despre Dumnezeu

4. Aşadar, ***în primul rând să fie pusă ca temelie în sufletul vostru dogma despre Dumnezeu. Este numai un singur Dumnezeu, nenăscut, fără de început, neschimbat, nemutat. Nu s-a născut din altul şi nici nu are pe un altul moştenitor al vieţii. Nu-Şi are începutul existenţei în timp şi nici nu Se sfârşeşte vreodată. Este bun şi drept.***

Dacă vreodată vei auzi pe un eretic spunând că altul este Dumnezeul cel drept şi altul cel bun, îndată să-ţi aduci aminte de această învăţătură, ca să cunoşti săgeata veninoasă a ereziei. Unii oameni au îndrăznit să despartă în chip păgânesc în învăţătura lor pe unul Dumnezeu. Unii spuneau că altul este creatorul şi stăpânul sufletului şi altul este creatorul şi stăpânul trupurilor, învăţând în acelaşi timp şi nebuneşte, şi păgâneşte.

Cum este oare omul rob la doi domni, când Domnul spune în Evanghelii: "nimeni nu poate sluji la doi domni“? Este deci numai un singur Dumnezeu, făcătorul sufletelor şi trupurilor. Unul este creatorul cerului şi al pământului, făcătorul îngerilor şi arhanghelilor.

- ⇒ *El este Creatorul multora. Dar, înainte de veci, Tatăl unuia singur, numai al unuia singur: Unul-Născut Fiul Lui, Domnul nostru Iisus Hristos, prin care a făcut toate, cele văzute şi cele nevăzute.*
- ⇒ *5. Acest Tată al Domnului nostru Iisus Hristos nu este circumscris în vreun loc, nici nu este mai mic decât cerul. Din contră, cerurile sunt lucrul mâinilor Lui şi ţine tot pământul în pumnul Lui. El este în toate şi în afară de toate. Să nu socoteşti că soarele este mai luminos decât El sau*

că este la fel de luminos. Căci Cel care a făcut mai întâi soarele, trebuie să fie cu mult mai mare şi mai luminos.

⇒ *Cunoaşte mai dinainte viitorul şi este mai puternic decât toate. Cunoaşte totul şi face ce voieşte.*

⇒ *Nu este supus legilor firii, nici devenirii, nici soartei, nici destinului. Este desăvârşit în totul şi posedă în chip egal orice fel de virtute. Nu Se micşorează, nici nu creşte, ci este totdeauna la fel.*

⇒ *A pregătit osândă pentru păcătoşi şi cunună pentru drepţi.*

6. Mulţi s-au îndepărtat, în diferite chipuri, de la unul Dumnezeu. Unii au îndumnezeit soarele, ca să rămână fără Dumnezeu în timpul nopţii, când apune soarele. Alţii au îndumnezeit luna, ca să nu aibă Dumnezeu ziua. Alţii, pe celelalte părţi ale lumii. Alţii meseriile; alţii mâncărurile; alţii plăcerile. Alţii, înnebuniţi de dragostea lor pentru femei, au înălţat idol unei femei goale, au numit-o Afrodita şi s-au închinat, prin mijlocirea statuii, patimii. Alţii, uimiţi de strălucirea aurului, l-au îndumnezeit pe el şi celelalte materii.

Dacă cineva va pune mai dinainte în inima sa ca temelie dogma despre unitatea lui Dumnezeu, şi se va încrede în aceasta, atunci va tăia deodată tot asaltul doctrinelor greşite ale idolatriei şi ale rătăcirii ereticilor. Pune dar, prin credinţă, dintru început, ca temelie în sufletul tău această, dogmă a evlaviei.

Despre Hristos

7. ***Crede şi în Fiul lui Dumnezeu, unul şi singurul, Domnul nostru Iisus Hristos, Dumnezeu născut din Dumnezeu, Viaţă născută din Viaţă, Lumină născută din Lumină , asemenea în totul cu Cel care L-a născut. Nu-Şi are existenţa în timp, ci S-a născut din Tatăl într-un mod mai presus de orice înţelegere şi veşnic, mai înainte de toti vecii. Este înţelepciunea, Puterea şi Dreptatea enipostatică a lui Dumnezeu. Şade de-a dreapta Tatălui înainte de toţi vecii.*** N-a luat tronul în dreapta Tatălui - după cum au socotit unii - prin răbdare, după Patima Sa, ca şi cum ar fi fost prin asta încununat de Tatăl, ci de când exista (şi este născut din veşnicie) are vrednicia împărătească şi stă pe tron împreună cu Tatăl, căci, după cum s-a spus, este Dumnezeu şi înţelepciune şi Putere. Împărăteşte împreună cu Tatăl şi este Creatorul tuturor împreună cu Tatăl. Nu este lipsit de vrednicia dumnezeirii.

Cunoaşte pe Cel care L-a născut, după cum este cunoscut de Cel ce L-a născut. Şi, ca să spunem pe scurt, adu-ţi aminte de ceea ce este scris în Evanghelii, că "Nimeni nu cunoaşte pe Fiul afară de Tatăl; nici pe Tatăl nu-L cunoaşte altcineva decât Fiul“.

8. Nu cumva să înstrăinezi pe Fiu de Tatăl şi nici să crezi în Filiopaternitate, care confundă pe Tatăl cu Fiul. Ci crede că este un singur Fiu, Unul-Născut al unui singur Dumnezeu, Dumnezeu Cuvântul mai înainte de toţi vecii. Cuvântul nu este cuvântul pe care-1 rostim şi care se răspândeşte în aer, nici nu se aseamănă cu cuvintele neipostatice, ci Cuvântul Fiul este făcătorul existenţelor raţionale; Cuvântul aude pe Tatăl şi însuşi vorbeşte.

Şi dacă Dumnezeu va îngădui, vom vorbi mai pe larg despre acestea la timpul potrivit. Căci nu uităm ceea ce ne-am propus, anume de a vorbi pe scurt acum, introductiv, despre Simbolul credinţei.

Despre naşterea din Fecioară

9. Crede că însuşi Fiul, Unul-Născut al lui Dumnezeu, pentru păcatele noastre S-a pogorât din cer pe pământ şi, luând natura noastră omenească cu toate afectele ei, S-a născut din Sfânta Fecioară şi de la Duhul Sfânt. întruparea nu s-a făcut in chip aparent şi iluzoriu, ci real. n-a trecut părelnic prin Fecioară, ci S-a întrupat cu adevărat din ea, a fost alăptat cu adevărat de ea, a mâncat cu adevărat ca şi noi şi a băut cu adevărat întocmai ca noi.

Dacă înomenirea Sa ar fi o nălucire, atunci nălucire este şi mântuirea. Hristos avea o îndoită fire: om în ceea ce se vedea, dar Dumnezeu în ceea ce nu se vedea. Ca om a mâncat cu adevărat ca şi noi (căci avea toate afectele trupului ca şi noi), dar ca Dumnezeu a hrănit cu cinci pâini cinci mii de bărbaţi. Ca om a murit cu adevărat, dar ca Dumnezeu a înviat pe cel mort de patru zile. Ca om a dormit cu adevărat în corabie , dar ca Dumnezeu a mers pe ape.

Despre Cruce

10. Acesta a fost răstignit cu adevărat pentru păcatele noastre. Chiar dacă ai vrea să tăgăduieşti, te combate locul pe care-1 vezi, această fercită Golgotă, unde acum ne-am adunat pentru Cel răstignit pe ea. Cu lemnul crucii s-a umplut în parte toată lumea. ***N-a fost răstignit pentru păcatele Lui, ci ca noi să ne izbăvim de propriile noastre păcate.***

Ca om a fost batjocorit atunci de oameni şi a fost pălmuit , dar ca Dumnezeu a fost cunoscut de întreaga zidire: soarele, când a văzut că Stăpânul este batjocorit, tremurând s-a întunecat, neputând suferi priveliştea.

Despre îngropare

11. Ca om a fost pus cu adevărat în mormânt de piatră, dar pietrele din pricina Lui s-au despicat de frică. S-a pogorât în cele de mai jos ale pământului, ca să răscumpere şi pe cei drepţi de acolo.

Spune-mi: Voiai oare ca cei vii să se bucure de har, cu toate că cei mai mulţi nu erau cuvioşi, iar cei închişi de la Adam de multă vreme să nu dobândească libertatea? Profetul Isaia a propovăduit cu mare glas atâtea despre El. N-ai fi voit să Se pogoare împăratul spre a slobozi pe propovăduitor? Acolo erau David şi Samuel şi toţi profeţii şi însuşi Ioan, care L-a întrebat prin trimişii săi: "Tu eşti Cel ce vine sau pe altul să aşteptăm?" N-ai fi voit să Se pogoare spre a elibera pe unii ca aceştia?

Despre înviere

12. Cel ce S-a pogorât în cele mai de jos ale pământului S-a urcat iarăşi. Iisus cel îngropat a înviat cu adevărat a treia zi.

Dacă iudeii vreodată te vor lua în râs, răspunde repede, întrebând aşa: Iona a ieşit din chit după trei zile , iar Hristos oare nu S-a sculat din pământ după trei zile? Mortul atins de oasele lui Elisei a înviat , iar Făcătorul oamenilor n-a înviat oare cu mult mai uşor prin puterea Tatălui?

Aşadar a înviat cu adevărat, şi după înviere S-a arătat iarăşi ucenicilor. Martori ai învierii Lui sunt doisprezece ucenici ; n-au mărturisit folosindu-se de cuvinte, ci au suferit pentru adevărul învierii Lui până la chinuri şi moarte. Apoi, după Scriptură: "Prin gura a doi-trei martori se va statornici orice cuvânt"; pentru învierea lui Hristos mărturisesc doisprezece, oare mai pui încă la îndoială învierea?

Despre înălţare

13. ***După ce Iisus a împlinit drumul răbdării şi după ce a izbăvit pe oameni de păcate, S-a urcat iarăşi la ceruri, fiind luat de nor. Îngerii stăteau lângă Cel care Se urca, iar apostolii îl priveau.***

Dacă cineva pune la îndoială cele spuse, să creadă înseşi puterii celor ce se văd acum. Toţi împăraţii, după ce mor, îşi sting împreună cu viaţa şi puterea. Hristos însă, după ce a fost răstignit, este adorat de toată lumea. Vestim pe Cel răstignit, şi demonii tremură. Au fost mulţi răstigniţi în decursul timpurilor; dar invocarea cărui alt răstignit a alungat vreodată pe demoni?

14. Să nu ne ruşinăm aşadar de crucea lui Hristos! Chiar dacă altul ar ascunde-o, tu pecetluieşte-ţi în văzul tuturor fruntea, ca demonii, văzând semnul împărătesc, să fugă departe cuprinşi de tremur. ***Fă acest semn şi când mănânci, şi când bei, şi când stai jos, şi când te culci, şi când te scoli, şi când vorbeşti, şi când mergi; într-un cuvânt, în tot ceea ce săvârşeşti.***

Cel care a fost răstignit pe pământ este sus în ceruri. Am fi putut să ne ruşinăm de El dacă, după ce a fost răstignit şi îngropat, ar fi rămas în mormânt. Acum însă Cel răstignit pe această Golgotă S-a înălţat la cer de pe muntele dinspre răsărit al Măslinilor. De aici S-a pogorât la iad şi iarăşi S-a urcat la noi. De la noi S-a înălţat din nou la cer, Tatăl adresându-Se Lui şi spunând: "Şezi de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Taie!" .

Despre Judecata viitoare

15. Acest Iisus Hristos, care S-a înălţat, vine iarăşi din cer, nu de pe pământ. Am spus: nu de pe pământ, pentru că mulţi antihrişti au să vină acum de pe pământ. Căci, după cum ai văzut, mulţi au început de pe acum să zică: "Eu sunt Hristos". Şi are să vină apoi "urâciunea pustiirii", numindu-se în chip fals Hristos.

Tu însă nu aştepta ca adevăratul Hristos, Fiul lui Dumnezeu Unul-Născut, să vină de pe pământ, ci din cer; are să Se arate tuturor mai strălucitor decât fulgerul şi lumina, înconjurat de îngeri, ca să judece viii şi morţii şi să împărăţească peste o împărăţie cerească, veşnică şi fără de sfârşit.

Fii şi în această privinţă întărit, pentru că sunt mulţi care spun că împărăţia lui Hristos are sfârşit.

Despre Sfântul Duh

16. Crede şi în Duhul cel Sfânt şi ai despre El aceeaşi credinţă pe care ai primit s-o ai despre Tatăl şi Fiul. Nu crede aşa cum învaţă cei care rostesc despre El cuvinte de hulă.

- ⇒ *Tu învaţă că unul este acest Duh Sfânt, neîmpărţit şi atotputernic. Multe lucrează, dar nu Se împarte.*
- ⇒ *Sfântul Duh cunoaşte tainele, cercetează toate, şi adâncurile lui Dumnezeu.*
- ⇒ *S-a pogorât peste Domnul Iisus Hristos în chip de porumbel.*
- ⇒ *A lucrat în lege şi profeţi.*
- ⇒ *Pecetluieşte şi acum sufletul tău în taina botezului.*
- ⇒ *Toată firea spirituală are nevoie de sfinţirea Sfântului Duh.*
- ⇒ *Dacă cineva va îndrăzni să-L hulească, nu-i iertat nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie.*
- ⇒ *Este cinstit cu slava Dumnezeirii împreună cu Tatăl şi cu Fiul.*
- ⇒ *De El au trebuinţă tronurile, domniile, începătoriile şi stăpâniile.*

Unul este Dumnezeu, Tatăl lui Hristos. Unul este Domnul Iisus Hristos, Fiul Unul-Născut al singurului Dumnezeu. Şi unul este Duhul cel Sfânt, sfinţitorul şi îndumnezeitorul tuturor, Cel care a vorbit în lege şi profeţi, în Vechiul şi în Noul Testament.

17. Ai necontenit în mintea ta această pecete, despre care acum s-a spus în rezumat; dar, dacă Domnul va îngădui, va fi întărită, pe cât voi putea, cu dovezi din Scriptură. Căci nu trebuie să se predea la întâmplare şi fără dovezi din dumnezeieştile Scripturi învăţătura despre dumnezeieştile şi sfintele taine şi nici nu trebuie să fie înfăţişată numai prin presupuneri şi prin cuvinte căutate.

Nici chiar pe mine care-ţi vorbesc acestea să nu mă crezi dacă nu vei primi din dumnezeieştile Scripturi dovada celor ce-ţi vestesc. Mântuirea adusă de credinţa noastră nu constă în uşurinţa vorbirii, ci în dovezile dumnezeieştilor Scripturi.

Despre suflet

18. După cunoaşterea acestui venerat, slăvit şi prea sfânt simbol de credinţă, cunoaşte-te deci şi pe tine însuţi cine eşti. Ca om, eşti format din două naturi, alcătuit din suflet şi trup. După cum s-a spus cu puţin mai înainte, acelaşi Dumnezeu este şi creatorul sufletului, şi al trupului.

Cunoaşte că sufletul este liber, este opera cea mai frumoasă a lui Dumnezeu, după chipul Făcătorului.

- ✓ *Este nemuritor din pricina lui Dumnezeu, care l-a făcut nemuritor.*
- ✓ *Este o fiinţă raţională, incoruptibilă, căci Dumnezeu i-a dăruit aceste însuşiri.*
- ✓ *Are putere să facă ceea ce voieşte.*

În adevăr, nu păcătuieşti potrivit zodiei în care te-ai născut, nici nu faci desfrânare potrivit soartei şi nici nu te silesc, după cum flecăresc unii, conjuncţiile stelelor să te dedai la destrăbălări. Pentru ce eviţi să-ţi mărturiseşti viciile tale şi dai vina pe stelele nevinovate? Nu da atenţie astrologilor! Scriptura spune despre ei: “Să stea şi să te mântuiască astrologii cerului" şi: "Iată, toţi se vor arde în foc ca nişte vreascuri şi nu vor mântui sufletul lor din flăcări" .

19. Învaţă şi acest lucru: sufletul, înainte de a veni pe această lume, nu avea păcat. Când am venit pe lume nu aveam păcat. Acum însă păcătuim prin voinţa noastră liberă.

Să nu ascultaţi pe vreunul care interpretează fals cuvintele: “Dacă ceea ce nu voiesc, aceea fac", ci aminteşte-ţi de Cel care spune: "Dacă veţi vrea şi Mă veţi asculta, veţi mânca bunătăţile pământului; dar dacă nu veţi vrea, nici nu Mă veţi asculta, sabia vă va mânca", şi celelalte. Şi iarăşi: "Precum v-aţi făcut mădularele voastre roabe necurăţiei şi fărădelegii spre fărădelege, aşa să vă faceţi acum mădularele voastre roabe îndreptăţirii spre sfinţire“.

Adu-ţi aminte de Scriptura care spune: "După cum ei n-au încercat să aibă pe Dumnezeu în cunoştinţă" şi: “Pentru că ceea ce se poate cunoaşte despre Dumnezeu este cunoscut de către ei" şi: "Ochii lor s-au închis" .

Adu-ţi aminte iarăşi de Dumnezeu, care mustră şi zice: Te-am sădit viţă roditoare, toată adevărată; cum te-ai întors întru amărăciune viţă străină?“

20. Sufletul este nemuritor. ***Toate sufletele, şi ale bărbaţilor şi ale femeilor, sunt la fel; numai mădularele corpului sunt deosebite. Nu există suflete care prin fire păcătuiesc, şi alte suflete care prin fire săvârşesc cele drepte, ci toate se săvârşesc prin liberul arbitru, deoarece fiinţa sufletelor este aceeaşi în toate.***

Ştiu că am spus multe şi că a trecut multă vreme; totuşi, ce lucru este mai de preţ decât mântuirea? Nu voieşti oare să te osteneşti spre a lua merinde împotriva ereticilor? Nu vrei oare să cunoşti abaterile din drum spre a nu cădea, din neştiinţă, în prăpastie? Dacă învăţătorii socotesc că este mare câştig să înveţi acest lucru, oare tu, care înveţi, nu trebuie să primeşti cu plăcere mulţimea celor spuse?

21. Sufletul este liber. Diavolul poate să-l ispitească, dar nu are putere să-l forţeze contra voinţei. Îţi sugerează gând de desfrânare: dacă vrei, primeşti sugestia; dacă nu vrei, n-o primeşti. Dacă însă ai face desfrânare cu de-a sila, pentru care pricină a făcut Dumnezeu gheena? Dacă facem fapte de dreptate prin fire, şi nu prin voinţă, de ce a pregătit Dumnezeu cununile ce nu se pot povesti? Blândă este oaia, dar niciodată n-a fost încununată din pricina blândeţii ei, pentru că blândeţea n-o are prin voinţă, ci prin fire.

Despre trup

22. Ai aflat, iubite, despre suflet atât cât este destul deocamdată. Primeşte după putere şi învăţătura despre trup! ***Să nu suferi pe cineva dintre cei care spun că trupul acesta este străin de Dumnezeu.*** Căci cei care cred că trupul este ceva străin de Dumnezeu şi că sufletul locuieşte în el ca într-un vas străin, aceia întrebuinţează degrabă trupul în desfrânări. Dar ce acuzaţie aduc acestui trup minunat? Ce-i lipseşte oare în frumuseţe? Ce nu este iscusit în alcătuirea sa?

Oare nu trebuiau să se uite la structura cu totul strălucitoare a ochilor? La urechile aşezate de o parte şi de alta a capului, care primesc fără de nici o piedică sunetul? La nasul ce slujeşte la distingerea şi perceperea mirosurilor? La limba care este slujitoare a două funcţiuni: a gustului şi a vorbirii? La plămânii aşezaţi înlăuntrul corpului, care respiră neîncetat aerul? Cine a pus bătaia fără întrerupere a inimii? Cine a împărţit în corp atâtea vene şi artere? Cine a împletit, cu atâta înţelepciune, oasele cu nervii? Cine este cel care a dat ca o parte de hrană să servească la întreţinerea corpului, iar altă parte să fie eliminată în chip discret? Cine a ascuns mădularele de ruşine în locurile cele mai potrivite? Cine a făcut ca omeneasca fire, care în chip firesc se pierde, să se perpetueze printr-o simplă împreunare?

23. Nu-mi spune că trupul este cauza păcatului. Dacă trupul ar fi pricina păcatului, atunci pentru ce nu păcătuieşte omul când e mort? Pune sabia în mâna unui om mort de curând, şi nu se face ucidere. Treci pe dinaintea unui tânăr mort de curând o femeie foarte frumoasă, şi nu se produce în el nici un gând de desfrânare! Pentru ce? Pentru că trupul nu păcătuieşte prin el însuşi, ci sufletul prin trup. ***Trupul este unealta, este ca o haină şi o îmbrăcăminte a sufletului.*** Dacă trupul va fi dat de suflet desfrânării, ajunge necurat. Dar dacă va locui împreună cu un suflet sfânt, ajunge templu al Duhului Sfânt. Nu spun eu aceasta, ci Pavel apostolul a spus-o: ”Nu ştiţi oare că trupu- rile voastre sunt temple ale Duhului Sfânt care este în voi?" ***Ai grijă aşadar de trup, pentru că este templu al Duhului Sfânt!*** Să nu murdăreşti trupul tău în desfrânări, să nu pângăreşti în desfrânări această îmbrăcăminte prea frumoasă! Dar chiar dacă ai pângărit-o, spal-o acum prin pocăinţă! Spală-te cât ai timp!

24. Să audă învăţătura despre castitate în primul rând tagma monahilor şi a fecioarelor, a celor care duc în lume o viaţă asemenea îngerilor; apoi însă, şi celălalt popor al Bisericii. Mare cunună vă este pregătită vouă, fraţilor! Să nu schimbaţi o mare vrednicie cu o mică plăcere! Ascultaţi pe apostolul care spune: ”Să nu fíe cineva desfrânat sau întinat ca Isav, care pentru o singură mâncare şi-a dat dreptul său de întâi născut". Din pricina voii tale de a trăi în castitate, ai fost înscris în cărţile îngereşti. Caută ca nu cumva să fii iarăşi şters din pricina unei fapte desfrânate!

25. Şi iarăşi, nu cumva prin faptul că trăieşti în castitate să te crezi mai presus de cei care sunt căsătoriţi. Căci ”nunta este cinstită şi patul neîntinat" , după cum spune apostolul. Oare tu, care trăieşti în castitate, nu eşti născut de cei căsătoriţi? Să nu dispreţuieşti argintul prin faptul că ai aur! Mai mult, să aibă bune nădejdi şi cei căsătoriţi care se folosesc de căsătorie în chip legiuit, cei care trăiesc după legiuirile Bisericii - nu însă cei care transformă căsătoria în desfrânare din prea multă lipsă de măsură - cei care cunosc vremurile de abstinenţă spre a se consacra rugăciunii, cei care aduc la slujbele din biserică, curate, împreună cu

hainele, şi trupurile, cei care s-au căsătorit în vederea naşterii de copii, iar nu a desfrânării.

26. Cei care sunt la prima căsătorie să nu dispreţuiască pe cei căsătoriţi a doua oară! Înfrânarea este lucru bun şi minunat; totuşi, pentru ca cei slabi să nu cadă în desfrânări li se îngăduie să se căsătorească a doua oară. "Bine este acestora, spune apostolul, ca să rămână ca şi mine; dar dacă nu pot să se înfrâneze, să se căsătorească! Căci mai bine este să se căsătorească decât să ardă". Toate celelalte să se izgonească departe: desfrânarea, adulterul şi orice fel de destrăbălare. Să se păstreze Domnului curat trupul, ca şi Domnul să Se uite la trup. Trupul să se hrănească cu alimente ca să trăiască şi să slujească neîmpiedicat, iar nu ca să se dedea desfătărilor.

Despre mâncăruri

27. Şi despre mâncăruri trebuie să vă dau aceste învăţături, deoarece mulţi greşesc cu privire la mâncăruri. Unii mănâncă, fără nici o deosebire, din jertfele idoleşti; alţii, care duc o viaţă ascetică, condamnă pe cei care mănâncă. Sufletul unora se sminteşte în diferite chipuri cu privire la mâncăruri, pentru că nu cunosc motivele temeinice cu privire la ceea ce trebuie să mâncăm şi ceea ce nu trebuie să mâncăm. Postim, abţinându-ne de la vin şi carne, nu fiindcă urâm aceste alimente ca întinate, ci pentru că aşteptăm răsplată. Trecem cu vederea cele materiale, ca să ne bucurăm de masa cea duhovnicească şi spirituală. Semănăm acum cu lacrimi, ca să secerăm cu bucurie în veacul viitor .

Aşadar, să nu dispreţuieşti pe cei care mănâncă şi care se împărtăşesc din bucate pentru neputinţa trupurilor; nici nu defăima pe cei care se folosesc de puţin vin din pricina stomacului şi a deselor slăbiciuni şi nici să-i condamni ca pe nişte păcătoşi. Să nu urăşti carnea ca pe ceva străin! Apostolul cunoaşte pe unii ca aceştia când spune: "Ei opresc de la căsătorie, se îndepărtează de la mâncăruri, pe care Dumnezeu Ie-a făcut pentru credincioşi ca să se împărtăşească din ele cu mulţumire" .

Dacă te îndepărtezi de mâncăruri, nu te îndepărta de ele ca de nişte urâciuni, pentru că nu ai plată, ci treci cu vederea peste ele, ca peste unele ce sunt bune, alegând însă pe cele spirituale, cu mult mai bune, care-ţi sunt puse înainte.

28. Întăreşte-ti sufletul, să nu mănânci vreodată ceva din jertfele aduse idolilor. Căci contra acestor mâncăruri nu sunt numai eu plin de zel, ci încă şi apostolii şi Iacov, episcopul acestei Biserici. Apostolii şi prezbiterii au scris tuturor popoarelor o epistolă sobornicească, sfătuind ca mai întâi să se ferească de cele jertfite idolilor şi apoi de sânge şi de sugrumate . Căci mulţi oameni sunt fiare sălbatice şi trăiesc ca şi câinii: ling sângele, imitând năravul fiarelor celor mai sălbatice, şi

mănâncă fără nici o cruţare cele sugrumate. Tu însă, robul lui Hristos, când mănânci, să mănânci cu evlavie. Despre mâncăruri s-a spus destul.

Despre îmbrăcăminte

29. Îmbracă-te cu o îmbrăcăminte modestă. Nu ca să te împodobeşti, ci ca să te acoperi cât este necesar; nici ca să te moleşeşti, ci ca să-ţi ţină de cald iarna şi ca să acoperi ruşinea trupului. Nu cumva, sub pretext că-ţi acoperi ruşinea, să cazi în altă ruşine prin haine luxoase.

Despre învierea morţilor

30. Ai grijă, te rog, de trupul acesta şi cunoaşte că vei învia din morţi spre a fi judecat împreună cu acest corp! Dar dacă cineva îţi sugerează un gând de necredinţă, că este cu neputinţă acest lucru, atunci uită-te la propria ta viaţă şi învaţă din ea cu privire la cele ce nu se văd! Gândeşte-te şi spune-mi: Unde erai acum o sută de ani sau mai mult de o sută de ani? De ce tu, substanţă cu totul mică şi neînsemnată, ai ajuns la asemenea măreţie a staturii şi la vrednicia unei aşa de mari frumuseţi? Apoi, Cel care te-a adus de la neexistenţă la existenţă nu poate oare să învieze din nou ceea ce a fost, dar a căzut? Cel care înviază în fiecare an bobul de grâu semănat pentru noi, bob care a murit, oare ne va învia cu greutate pe noi, pentru care şi El a înviat ? Vezi acum că pomii au fost timp de atâtea luni neroditori şi fără de frunze, dar toţi, după trecerea iernii, înviază din nou ca din morţi. Oare noi nu vom învia cu atât mai mult şi mai uşor?

Toiagul lui Moise, prin voinţa lui Dumnezeu, s-a prefăcut în şarpe, într-o natură cu totul străină lui. Iar omul, care a căzut în moarte, nu se va întoarce oare iarăşi în ceea ce a fost?

31. Nu da atenţie celor care spun că nu înviază acest trup. El înviază! Martor este Isaia care spune: "Vor învia morţii şi se vor scula cei din morminte“ . Şi: ”Mulţi din cei care dormeau in ţărâna pământului vor învia", zice Daniel, "unii spre viaţă veşnică, iar alţii spre ruşine veşnică".

Învierea este comună tuturor oamenilor, dar nu la fel pentru toţi. Toţi vom primi trupuri veşnice, dar nu toţi la fel: drepţii, ca să dănţuiască împreună cu îngerii, trăind în veci, iar păcătoşii, ca să sufere în veci chinurile păcatelor.

Despre baia botezului

32. Din pricina aceasta Domnul, luând-o înainte, potrivit iubirii Sale de oameni, a dat baia pocăinţei, pentru ca să ajungem moştenitori vieţii veşnice, lepădând

mulţimea păcatelor, dar, mai bine spus, toată povara şi primind prin Sfântul Duh pecetea .

Dar pentru că despre baia botezului am spus îndeajuns mai înainte, să trecem la învăţăturile elementare ce ne-au mai rămas.

Despre dumnezeieştile Scripturi

33. Scripturile Vechiului şi Noului Testament de Dumnezeu insuflate ne învaţă aceste dogme. Unul este Dumnezeul celor două Testamente, Cel care a vestit mai dinainte în Vechiul Testament pe Hristos, arătat în Noul Testament, Cel care ne-a călăuzit prin lege şi profeţi la Hristos. "Căci înainte de a veni credinţa, eram păziţi sub lege" şi: "Legea ne-a fost călăuză spre Hristos".

Dacă vreodată vei auzi pe vreun eretic hulind legea şi profeţii, răspunde-i mântuitoarele cuvinte: Iisus n-a venit să strice legea, ci să o împlinească.

Învaţă de la Biserică, cu râvnă, care sunt cărţile Vechiului Testament şi care ale Noului Testament. Nu citi nici una dintre cărţile apocrife! Căci dacă pe cele recunoscute de toţi nu le cunoşti, pentru ce te oboseşti zadarnic cu cele îndoielnice? Citeşte dumnezeieştile Scripturi, cele douăzeci şi două de cărţi ale Vechiului Testament, tălmăcite de cei şaptezeci şi doi de tălmăcitori.

34. După moartea lui Alexandru Macedon, s-a împărţit împărăţia lui în patru principate: Babilonia, Macedonia, Asia şi Egipt. Unul dintre împăraţii Egiptului, Ptolemeu Filadelful, fiind un împărat foarte iubitor de cărţi, a adunat toate cărţile de pretutindeni. El a auzit de la custodele bibliotecii, Dimitrie Falerul, despre dumnezeieştile Scripturi ale legii şi profeţilor. Şi pentru că a socotit că este cu mult mai bine să nu le dobândească cu sila şi contra voinţei, ci să înduplece mai degrabă cu daruri şi cu prietenie pe posesorii lor - căci ştia că o carte dată de silă şi fără voie se falsifică de multe ori, iar una oferită de bunăvoie este dăruită aşa cum este ea - a trimis lui Eleazar, arhiereul din acea vreme, foarte multe daruri pentru templul de aici, din Ierusalim, şi i-a cerut să-i trimită câte şase bărbaţi din fiecare seminţie dintre cele douăsprezece seminţii ale lui Israel, spre a le traduce.

Apoi, pentru ca să vadă dacă sunt dumnezeieşti sau nu cărţile, a socotit cu cale ca trimişii să nu aibă nici o legătură unii cu alţii. Pentru aceasta a pus pe fiecare din tălmăcitorii veniţi într-o locuinţă specială, în localitatea numită Faros, situată lângă Alexandria, şi a poruncit ca flecare să traducă întreaga Scriptură. Aceştia au terminat lucrul în şaptezeci şi două de zile.

Ptolemeu a strâns la un loc tălmăcirile tuturor, cele făcute în case deosebite, fără să se întâlnească unul cu altul, şi le-a găsit la fel nu numai în idei, ci şi în cuvinte. Aceasta pentru motivul că ceea ce s-a făcut nu sta în iscusinţa şi meşteşugul sofismelor omeneşti, ci tălmăcirea dumnezeieştilor Scripturi, inspirate de Sfântul Duh, s-a săvârşit de Duhul Sfânt.

35. Citeşte cele douăzeci şi două de cărţi ale acestor tălmăciri; iar cu cele apocrife să nu ai nici o părtăşie. Studiază cu râvnă numai aceste cărţi, pe care le citim cu încredere în Biserică. Cei care ne-au predat aceste cărţi, apostolii, episcopii de mai înainte, ocârmuitorii Bisericii, au fost mult mai înţelepţi şi mai evlavioşi decât tine.

Aşadar tu, care eşti fiu al Bisericii, nu răsturna legile Bisericii! După cum am spus, studiază cele douăzeci şi două de cărţi ale Vechiului Testament! Dacă eşti iubitor de ştiinţă, dă-ţi silinţa să ţii minte numele acestor cărţi, pe care ţi le spun.

Cărţile legii sunt următoarele: primele cinci cărţi ale lui Moise: Facerea, Ieşirea, Leviticul, Numerii, Deuteronomul; apoi: Isus fiul lui Navi, Judecătorii, împreună cu Cartea lui Rut, care este numărată ca a şaptea carte.

Dintre celelalte cărţi istorice fac parte: Cartea întâi şi a doua a Regilor, care formează o singură carte la evrei; tot o singură carte formează şi Cartea a treia şi a patra a Regilor. De asemenea, la ei tot o singură carte reprezintă întâia şi a doua Carte a Cronicilor (Paralipomena). Sunt socotite tot o carte Cartea întâi şi a doua a lui Ezdra. Estera este a douăsprezecea carte. Acestea sunt cărţile istorice.

Cărţile poetice sunt cinci: Iov, Cartea Psalmilor, Pildele, Ecclesiastul şi Cântarea cântărilor; iar toate împreună sunt şaptesprezece.

Pe lângă acestea, cinci cărţi profetice: o carte, cei doisprezece profeţi mici; o carte, Isaia, altă carte, Ieremia împreună cu Baruh, Plângerile şi Epistola; apoi Iezechiel, altă carte; iar Daniel este a douăzeci şi doua carte a Vechiului Testament.

36. Noului Testament îi aparţin numai patru Evanghelii; celelalte sunt apocrife şi vătămătoare. Şi maniheii au scris Evanghelia după Toma, care, pentru că au împodobit-o cu numirea cea cu bună mireasmă de evanghelie, strică sufletele celor simpli. Primeşte şi Faptele celor doisprezece apostoli. Pe lângă acestea, cele şapte epistole soborniceşti ale lui Iacov, Petru, Ioan şi Iuda. Dar pecetea tuturor şi lucrarea cea din urmă a ucenicilor, cele paisprezece epistole ale lui Pavel.

Toate celelalte cărţi să fie în afară de acestea, în al doilea rând. Toate cărţile care nu se citesc în Biserică, nu le citi îndeosebi nici tu, după cum ai auzit acestea despre cărţile Scripturii.

37. Fugi de orice lucrare diavolească şi nu asculta de balaurul apostat care, dintr-o fiinţă bună, prin liberă voinţă, s-a schimbat în alta rea, care poate să înduplece pe cei care voiesc, dar nu poate sili pe nimeni. Nu da atenţie la astrologi, nici la observarea mersului păsărilor, nici la semnele prevestitoare, nici la ghicirile fabuloase ale elinilor! Nu primi nici măcar să auzi despre farmece, descântece şi de faptele foarte nelegiuite ale celor care cheamă spiritele.

Depărtează-te de orice fel de desfrânare! Nu iubi lăcomia pântecelui, nici plăcerile simţurilor! Fii mai presus de iubirea de arginţi şi de camătă! Nu te duce la spectacolele păgâneşti! Întoarce-te cu scârbă de la toată murdăria crâşmelor! Să nu cazi nici în samaritanism şi nici în iudaism! Iisus Hristos te-a izbăvit acum! Depărtează-te de orice păzire a sâmbetei şi de a spune că vreuna din mâncări este necurată! Iar în chip deosebit urăşte toate adunările ereticilor fără de lege!

Întăreşte-ti prin orice mijloc sufletul tău, prin post, rugăciuni, milostenii şi prin citirea dumnezeieştilor cuvinte, pentru ca, vieţuind în cumpătare şi învăţături evlavioase, timpul ce-1 mai ai de trăit să te bucure de singura mântuire a botezului. Şi fiind astfel înrolat în oştirile cereşti, să fii învrednicit de Dumnezeu şi Tatăl cununilor cereşti, în Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia slava în vecii vecilor. Amin.

Cateheza V - Despre credinţă

rostită în Ierusalim

Citire din Epistola către Evrei: ”Credinţa este încredinţarea celor nădăjduite, dovedirea celor care nu se văd. Căci întru aceasta au primit mărturie cei de demult ”, şi celelalte.

1. Cât este de mare vrednicia pe care v-o dă Domnul prin mutarea voastră din rândul catehumenilor în rândul credincioşilor, o arată Pavel apostolul când zice: “Credincios este Dumnezeu, prin care aţi fost chemaţi la împărtăşirea cu Fiul Său, Iisus Hristos“ . Căci prin faptul că Dumnezeu este numit "credincios", iar tu capeţi acest nume, înseamnă că primeşti o mare vrednicie. După cum Dumnezeu este numit bun, drept, atotputernic şi Creatorul tuturor lucrurilor, tot astfel este numit şi "credincios". Gândeşte-te deci la ce vrednicie te înalţi dacă ai a te împărtăşi de un nume al lui Dumnezeu!

2. Ceea ce se caută de aici înainte este ca fiecare din voi să fie găsit credincios, potrivit propriei sale conştiinţe. "Mare lucru este, spune Scriptura, ca să afli bărbat credincios!“ Nu ca să-mi arăţi mie conştiinţa ta (căci n-ai să fii judecat de o judecată omenească), ci ca să arăţi sinceritatea credinţei tale lui Dumnezeu, care cearcă rărunchii şi inimile şi cunoaşte gândurile oamenilor.

Mare lucru este bărbatul credincios; este mai bogat decât orice om bogat. "Bărbatului credincios îi aparţine toată bogăţia lumii“ , prin aceea că o dispreţuieşte şi o calcă în picioare. Cei care se arată a fi bogaţi şi cu multe averi sunt săraci cu sufletul; căci cu cât strâng mai multe bogăţii, cu atât se topesc de dorinţa bogăţiilor ce le lipsesc. Bărbatul credincios însă, lucru foarte ciudat, este bogat, deşi trăieşte în sărăcie. în adevăr, pentru că ştie că trebuie să aibă numai îmbrăcăminte şi hrană şi pentru că se mulţumeşte cu acestea , a călcat în picioare bogăţia.

3. Vrednicia credinţei nu este mare numai la noi, care purtăm numele lui Hristos; ci toate cele ce se fac în lume şi chiar cele ce se fac de cei străini de Biserică se săvârşesc prin credinţă.

- ✓ *Prin credinţă, legile căsătoriei unesc într-o singură vieţuire oameni străini unul de altul; aşa, cel străin, din pricina credinţei ce stă la baza învoielilor căsătoriei, ajunge părtaş al unui trup şi al unei averi străine.*
- ✓ *Prin credinţă se face şi agricultura, căci cel care nu crede că va strânge rod, nu îndură osteneala cultivării pământului.*
- ✓ *Prin credinţă călătoresc pe mare oamenii, îşi încredinţează viata unui lemn cu totul mic şi schimbă elementul cel mai stabil, pământul, cu*

agitaţia nestatornică a valurilor; se dau pe ei înşişi unor nădejdi nelămurite, deoarece îi mână credinţa, care este mai sigură decât orice ancoră.

Pe temeiul credinţei, aşadar, se săvârşesc cele mai multe din acţiunile oamenilor. Nu numai printre noi domneşte această credinţă, ci şi printre cei de altă credinţă, după cum s-a spus. Cu toate că aceştia nu primesc Scripturile şi au alte învăţături proprii, totuşi şi pe acelea, prin credinţă le primesc.

4. La credinţa cea adevărată vă cheamă şi citirea făcută azi din Scriptură, care vă arată în ce fel trebuie şi voi să bine plăceţi lui Dumnezeu. "Fără credinţă, spune Scriptura, nu este cu putinţă a bine plăcea lui Dumnezeu" .

Îşi va propune oare vreodată un om să slujească lui Dumnezeu dacă nu crede că Dumnezeu îl răsplăteşte? Va trăi oare în feciorie fata sau se va înfrâna tânărul dacă nu crede că este "neveştejită cununa castităţii" ? ***Credinţa este ochiul care luminează întreaga conştiinţă şi naşte înţelegerea.*** Căci profetul spune: "Dacă nu veţi crede, nici nu veţi înţelege" . Credinţa, după Daniel, astupă gura leilor . Căci spune Scriptura despre el: "Daniel a fost scos din groapă şi nu s-a aflat în el nici o vătămare, pentru că a crezut în Dumnezeul lui"15.

Ce este mai cumplit decât diavolul? Dar şi contra acestuia nu avem altă armă decât credinţa, pavăză netrupească contra nevăzutului vrăjmaş. Diavolul aruncă felurite săgeţi şi săgetează în întuneric pe cei ce nu priveghează. Dar având îmbrăcăminte tare, avem credinţa că vrăjmaşul nu ne vede, potrivit spuselor apostolului: "Luând peste toate pavăza credinţei, cu care veţi putea stinge săgeţile cele aprinse ale vicleanului" . De multe ori este trimisă de diavol săgeata aprinsă a plăcerilor ruşinoase. Credinţa însă, înştiinţând judecata şi răcind mintea, stinge săgeata.

5. Despre credinţă se poate vorbi mult, nu ne-ar ajunge nici o zi întreagă. Deocamdată să ne fie de ajuns, din exemplele Vechiului Testament, numai Avraam, pentru că am ajuns, prin credinţă, fii ai aceluia. Acela a fost îndreptăţit nu numai prin fapte, ci şi prin credinţă. A săvârşit multe fapte mari, dar n-a fost numit prieten al lui Dumnezeu decât atunci când a crezut. Orice faptă a lui s-a săvârşit prin credinţă. Din pricina credinţei a părăsit pe părinţi; din pricina credinţei a părăsit patria, locul de naştere şi casa sa . După cum a fost îndreptăţit acela , şi tu vei fi îndreptăţit.

Avraam avea trupul mort în ceea ce priveşte naşterea de copii, căci era bătrân şi bătrână era şi soţia lui Sarra, aşa că nu mai avea nici o nădejde de copii. Celui bătrân Dumnezeu îi făgăduieşte copil; Avraam n-a slăbit în credinţă, nu s-a uitat la trupul lui că era de acum înainte mort şi nici la neputinţa trupului său, ci s-a

uitat la puterea Celui care a făgăduit. A socotit vrednic de credinţă pe Cel care a făgăduit, aşa că a dobândit în chip minunat urmaş din trupuri aproape moarte. După dobândirea copilului, i s-a poruncit să jertfească pe fiul său. Cu toate că auzise cuvintele ”în Isaac ţi se va chema sămânţa ta" , totuşi a adus jertfă lui Dumnezeu pe fiul său unul născut, în credinţa că Dumnezeu poate să-l învieze şi din morţi. A legat pe fiul său şi l-a aşezat deasupra lemnelor, cu voinţa de a-1 jertfi; dar, prin bunătatea lui Dumnezeu, şi-a primit înapoi viu fiul, deoarece Dumnezeu i-a dat să jertfească un miel în locul copilului.

Pentru că Avraam a fost credincios în acestea, a fost pecetluit spre îndreptăţire, a primit tăierea împrejur, pecete a credinţei celei întru netăierea împrejur, şi a primit făgăduinţa că va fi tată al multor neamuri.

6. Să vedem acum în ce chip este Avraam tată al multor neamuri. Este recunoscut de toţi că este tatăl iudeilor, din pricina descendenţei trupeşti. Dacă însă vom ţine seama numai de descendenţa trupească, atunci vom fi siliţi să spunem că sunt mincinoase cuvintele Scripturii, deoarece Avraam nu este după trup tatăl nostru.

Exemplul credinţei acestuia însă ne face pe noi toţi fiii lui Avraam . Cum şi în ce chip? Oamenii nu cred că poate învia cineva din morţi; tot astfel, este lucru de necrezut că se poate naşte copil din bătrâni cu trupurile amorţite. Cu toate acestea, după ce Hristos a fost propovăduit, a fost răstignit pe lemn, după ce a murit şi a înviat, noi credem. Aşadar, prin asemănarea credinţei ajungem fiii lui Avraam. Şi noi, după ce am crezut, primim la fel cu acela pecetea cea duhovnicească, fiind tăiaţi împrejur prin baia botezului de Sfântul Duh, nu însă printr-o tăiere împrejur în trup, ci în inimă, potrivit lui Ieremia, care zice: “Tăiaţi-vă împrejur înaintea Iui Dumnezeu netăierea împrejur a inimii voastre", şi apostolului: “întru tăierea împrejur a lui Hristos, fiind îngropaţi prin botez împreună cu El!" , şi celelalte.

7. Dacă vom păzi această credinţă, nu vom fi osândiţi şi ne vom împodobi cu tot felul de virtuţi.

Atât de mare putere are credinţa, încât uşurează pe oameni să meargă pe mare.

Petru a fost om asemenea nouă, alcătuit din sânge şi carne şi se hrănea cu aceleaşi mâncăruri ca şi noi. Când Iisus i-a spus: "Vino", a crezut şi a umblat pe apă , deoarece avea, în timp ce umbla pe apă, credinţa mai puternică decât orice temelie. Greutatea trupului era ţinută deasupra prin aceea că era uşurată de credinţă. Doar atât timp cât a crezut a avut pe apă o temelie sigură; când s-a îndoit însă, a început să se scufunde. În măsura în care i se slăbea credinţa, se

scufunda şi trupul. Iisus, care alină suferinţele sufletelor, când i-a văzut îndoiala, a zis: ‘Puţin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit?" Şi iarăşi, după ce a fost întărit de Cel care-1 apucase de mâna dreaptă, după ce a crezut iarăşi, fiind condus de Stăpân, şi-a reluat mersul pe apă. Căci aceasta o indică indirect Evanghelia când zice: "Suindu-se ei în corabie". Evanghelia nu spune că Petru s-a urcat în corabie înotând, ci dă de înţeles că s-a suit în corabie în acelaşi fel în care s-a dus la Iisus.

8. Credinţa are atât de mare putere, încât se mântuieşte nu numai cel care crede, ci unii chiar sunt mântuiţi prin credinţa altora.

Slăbănogul din Capernaum nu credea, credeau însă cei care-1 duceau şi care l-au coborât prin acoperişul casei. Slăbănogul avea bolnav şi sufletul împreună cu trupul. Să nu crezi că eu îl acuz zadarnic pe slăbănog! Chiar Evanghelia a spus: ”Văzând Iisus credinţa lor" - n-a spus: "credinţa lui” - "spune slăbănogului: Scoală!“ Cei care îl purtau credeau, iar slăbănogul s-a bucurat de vindecare.

9. ***Vrei să vezi mai bine că unii sunt mântuiţi prin credinţa altora?*** Lazăr a murit . Au trecut o zi, două, trei, iar putreziciunea îi păştea trupul. Era cu putinţă ca un mort de patru zile să mai creadă şi să mai roage pentru el pe izbăvitor? Dar ceea ce lipsea celui mort, aceea au plinit surorile lui bune .

Când Domnul a venit şi sora lui Lazăr a căzut la picioarele Lui, la întrebarea Lui: "Unde l-aţi pus?' , ea I-a răspuns: "Doamne, miroase acum, că este a patra zi“ . Domnul li zice: Dacă vei crede, vei vedea slava lui Dumnezeu" . Aproape că i-a spus: "înlocuieşte tu credinţa mortului!". Şi atât de multă putere a avut credinţa surorilor, încât l-a chemat pe cel mort de la porţile iadului!

Dacă unii crezând în locul altora au avut putere să-i învie pe morţi, tu oare, dacă pentru tine însuţi vei crede din inimă, nu te vei folosi mai mult? Dar chiar dacă eşti necredincios, sau puţin credincios, Domnul este iubitor de oameni şi stă alături de tine dacă te pocăieşti. Numai spune şi tu din inimă: “Cred, Doamne, ajută necredinţei mele!" Dar chiar şi atunci când eşti credincios, totuşi nu ai desăvârşirea credinţei; ai nevoie şi tu să spui ca apostolii: Doamne, adaugă-ne credinţă! . Puţinul îl ai prin tine însuţi; prinosul însă îl primeşti de la Acela.

10. Cuvântul credinţă, în ceea ce priveşte numirea sa, este unul, dar ea este de două feluri.

Este un fel dogmatic de credinţă, în care există un acord al sufletului cu un anumit lucru. ***Acest fel de credinţă foloseşte sufletului, după cum spune Domnul: "Cel care ascultă cuvintele Mele şi crede în Cel care M-a trimis, are***

viaţă veşnică şi la judecată nu va veni". Şi iarăşi: "Cel care cere in Fiul nu se judecă , ci s-a mutat din moarte la viaţă". Cât este de mare iubirea de oameni a lui Dumnezeu! Drepţii au bine plăcut lui Dumnezeu după trecerea de mulţi ani. Ceea ce ei au dobândit după mulţi ani prin faptele lor bune, bine plăcând lui Dumnezeu, aceea ţi-o dăruieşte acum Iisus într-un ceas. Dacă vei crede că Domnul este Iisus şi că Dumnezeu L-a sculat din morţi, vei fi mântuit şi vei fi mutat în paradis de Cel care l-a dus pe tâlhar în Rai. Să nu te îndoieşti că are această putere! Căci Cel care a mântuit în această sfântă Golgotă pe tâlhar într-un ceas, Acelaşi te va mântui şi pe tine dacă crezi.

11. **Este un al doilea fel de credinţă, dăruit de Hristos prin har.** ”Unuia se dă, prin Duhul, cuvântul înţelepciunii, altuia cuvântul cunoştinţei, după acelaşi Duh; unuia credinţa în acelaşi Duh, iar altuia, darurile vindecărilor“.

Această credinţă, după har, dăruită de Duhul, nu este numai dogmatică, ci lucrează şi cele ce sunt mai presus de om. Cel care va avea această credinţă va spune muntelui acestuia: "Mută-te de aici acolo, şi se va muta“ . Când cineva va spune aşa cu credinţă, crezând că se va înfăptui ceea ce spune şi nu se va îndoi în inima lui , atunci primeşte harul. Despre această credinţă s-au spus cuvintele: “Dacă veţi avea credinţă cât un grăunte de muştar...“ . Căci în chipul în care grăuntele de muştar, fiind mic în ceea ce priveşte mărimea, dar arzător după lucrarea sa, şi semănat într-un mic loc îşi întinde împrejur, după ce creşte, ramuri mari care pot să adăpostească şi păsările, tot astfel şi credinţa sădită în suflete, într-o clipită săvârşeşte cele mai mari fapte.

Sufletul luminat prin credinţă şi-L reprezintă pe Dumnezeu, vede pe Dumnezeu atât cât omeneşte e cu putinţă, străbate marginile lumii şi vede de pe acum judecata viitoare, înainte de sfârşitul veacului acestuia, şi răsplata făgăduinţelor.

Să ai aşadar în Dumnezeu credinţa care răsare din sufletul tău, ca să primeşti şi de la Acela credinţa care săvârşeşte fapte mai presus de om.

12. Dobândeşte şi păstrează numai credinţa pe care ai învătat-o şi ţi-a fost propovăduită, cea care ţi-a fost predată acum de Biserică şi întărită de toată Scriptura! Pentru că nu pot toţi să citească Scripturile, deoarece îi împiedică, la cunoaşterea lor, pe unii simplitatea minţii, iar pe alţii ocupaţiile, pentru aceea am strâns în câteva fraze toată dogma credinţei, ca să nu se piardă sufletul din pricina neştiinţei.

Vreau să vă amintesc de aceste cuvinte şi să fle recitite de voi cu toată râvna; să nu fle scrise pe hârtie, ci săpate, cu ajutorul memoriei, în inima voastră! Să vă păziţi atunci când le studiaţi să nu audă vreun catehumen cele predate! Să aveţi această învăţătură ca merinde în tot cursul vieţii voastre! Altă învăţătură afară de

aceasta să nu primiţi, nici chiar dacă noi, care vă învăţăm acum, ne-am schimba şi am grăi învăţături contrare acestora, nici chiar dacă înger potrivnic, prefăcut în înger de lumină , ar vrea să vă rătăcească! "Chiar dacă noi sau înger din cer v-ar binevesti altceva decât ceea ce aţi primit acum, să vă fie anatema!" Auzind de aceste cuvinte, adu-ţi aminte de Simbolul credinţei! Primeşte la timpul potrivit din dumnezeieştile Scripturi demonstrarea fiecărui punct de credinţă!

Învăţăturile credinţei n-au fost alcătuite aşa cum li s-a părut oamenilor, ci cele mai importante au fost adunate din toată Scriptura şi împlinesc o singură învăţătură a credinţei. Şi, după cum sămânţa de muştar dintr-un mic grăunte îşi întinde împrejur multe ramuri, tot astfel şi acest Simbol de credinţă, în puţine cuvinte, a cuprins ca într-un sân toată cunoştinţa evlaviei din Vechiul şi Noul Testament. ***Vedeţi aşadar, fraţilor, şi ţineţi predaniile pe care le primiţi acum şi înscrieţi-le pe tabla inimii voastre.***

13. Ţineţi cu evlavie învăţăturile! Nu cumva duşmanul să prade pe cei slăbiţi! Nu cumva vreun eretic să schimbe ceva din cele predate! Simbolul credinţei este ca o depunere de bani la bancă; aceasta am făcut-o noi acum! Dumnezeu însă vă cere socoteală de banii depuşi. ”Mărturisesc, după cum zice apostolul, înaintea lui Dumnezeu, care dă viaţă tuturor, şi a lui Hristos Iisus, care a mărturisit mărturisirea cea bună pe timpul lui Ponţiu Pilat“, să păziţi neîntinată această credinţă, predată vouă, până la arătarea Domnului nostru Iisus Hristos.

Ţi s-a predat acum vistieria vieţii; şi Stăpânul, la arătarea Lui, îţi va cere ceea ce ţi-a fost încredinţat, "pe care la vremea cuvenită o va arăta fericitul şi singurul Stăpân, Împăratul împăraţilor şi Domnul domnilor, singurul care are nemurirea şi locuieşte în lumina cea neapropiată, pe care nu L-a văzut nimeni dintre oameni, nici nu poate să-L vadă“ . Acestuia slava, cinstea şi puterea, în vecii vecilor. Amin.

Cateheza VI - Despre unitatea lui Dumnezeu

rostită în Ierusalim

Cateheză la cuvintele: ”Cred întru Unul Dumnezeu”. Despre erezii. Citire din Isaia: ”înnoiţi-vă pentru mine, ostroave! Israel este mântuit de Domnul cu mântuire veşnică! Nu se vor ruşina şi nici nu vor fi făcuţi de ruşine până în veac” , şi celelalte.

1. Binecuvântat este Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. Binecuvântat este şi Fiul Unul Născut al Acestuia. Când te gândeşti la Dumnezeu, gândeşte-te în acelaşi timp şi la Tatăl, ca doxologia Tatălui şi a Fiului (împreună cu Sfântul Duh) să se facă nedespărţit. Căci nu are Tatăl o slavă, şi Fiul alta, ci este o singură şi aceeaşi slavă (împreună cu Sfântul Duh). De vreme ce Fiul Unul Născut este al Tatălui şi dacă Tatăl este slăvit, urmează că se bucură de cinste şi Fiul, deoarece slava Fiului decurge din cinstea Tatălui. Şi iarăşi: dacă Fiul este slăvit, prin aceasta este mult cinstit Tatăl acestui bun atât de mare.

2. Mintea gândeşte foarte repede. Limba însă are nevoie de cuvinte şi de o tălmăcire amănunţită, făcută cu ajutorul cuvintelor. Ochiul cuprinde dintr-odată tot câmpul stelelor; dar dacă cineva ar voi să vorbească despre fiecare dintre ele, ce este luceafărul de dimineaţă, ce este luceafărul de seară, ce este fiecare stea, are nevoie de multe cuvinte. Iarăşi, de asemenea, mintea într-o clipeală îmbrăţişează pământul şi marea şi toate marginile lumii; totuşi ceea ce gândeşte în scurt timp, aceea povesteşte prin multe cuvinte.

Mari, în adevăr, sunt exemplele spuse mai sus; totuşi slabe şi fără putere, căci despre Dumnezeu nu spunem toate câte trebuie (căci pe acestea numai singur El le cunoaşte), ci numai atât cât îi este îngăduit firii omeneşti şi atât cât slăbiciunea noastră poate să poarte.

Nu putem spune ce este Dumnezeu, ci mărturisim cu smerenie că nu avem o cunoştinţă exactă despre El. A mărturisi necunoştinţa în cele care privesc pe Dumnezeu este semnul unei mari cunoştinţe: "Măriţi aşadar, pe Domnul împreună cu mine şi să înălţăm numele Lui împreună". Cu toţii împreună, că unul singur nu poate. Dar mai vârtos, chiar dacă ne-am strânge toţi la un loc, încă nu vom face ceea ce trebuie. Nu vorbesc numai de voi, care sunteţi aici, ci chiar dacă s-ar aduna toate turmele întregii Biserici a lumii, cea de acum şi cea din viitor, nu vor putea să laude după vrednicie pe Păstor.

3. Mare era Avraam şi cinstit; totuşi mare în comparaţie cu oamenii. Când însă s-a apropiat de Dumnezeu, adevereşte şi zice cu smerenie: "Eu sunt pământ şi cenuşă" ; n-a spus numai: "pământ şi a tăcut, ca să nu se arate ca una din stihiile

de temelie ale lumii, ci a adăugat şi "cenuşă", ca să arate că este pieritor şi supus putreziciunii.

Ce este oare, spune Avraam, mai mic şi mai mărunt decât cenuşa? Pune în comparaţie cenuşa cu casa, casa, cu oraşul, oraşul, cu provincia, provincia cu Imperiul roman, Imperiul roman, cu tot pământul şi toate marginile lui, şi tot pământul, cu cerul care îl cuprinde în sânul său. Atâta este asemănarea dintre pământ şi cer câtă este între centrul şi circumferinţa cercului. Gândeşte-te că primul cer văzut de noi este mai mic decât al doilea, iar al doilea mai mic decât al treilea (căci Scriptura le-a numit numai pe acestea. Aceasta nu înseamnă că sunt numai atâtea, ci că numai atâtea ne este de folos să ştim).

Chiar dacă vei vedea cu mintea toate cerurile, totuşi cunoaşte că nici cerurile nu vor putea să laude pe Dumnezeu aşa cum este El, nici chiar dacă vor glăsui mai puternic decât tunetul. Dacă atâtea bolte ale cerului nu pot să laude după vrednicie pe Dumnezeu, cum oare vor putea "pământul şi cenuşa", cele mai mici şi mai neînsemnate dintre existenţe, să înalţe cântare vrednică lui Dumnezeu, sau să vorbească după vrednicie despre Dumnezeu, "Care ţine înconjurul pământului şi are pe locuitorii lui ca pe nişte lăcuste" ?

4. Dacă cineva încearcă să vorbească despre Dumnezeu, mai întâi să vorbească despre marginile lumii. Locuieşti pământul, şi nu cunoşti marginea locuinţei tale şi a pământului! Cum vei putea să înţelegi, după vrednicie, pe Făcătorul pământului? Vezi stelele, dar pe Făcătorul lor nu-L vezi. Numără stelele pe care le vezi, şi atunci vorbeşte despre Cel care nu se vede, despre "Cel care numără mulţimea stelelor şi le numeşte pe toate cu numele lor. Picătura ploilor mari, care au căzut de curând, aproape că ne-a prăpădit. Numără numai picăturile care au căzut peste acest oraş. Dar ce zic peste oraş? Numără, dacă ţi-e cu putinţă, picăturile care au căzut timp de o oră peste casa ta. Totuşi este cu neputinţă. Cunoaşte-ţi deci slăbiciunea! Din acestea cunoaşte puterea lui Dumnezeu. "Picăturile ploii sunt numărate de El , nu numai cele vărsate acum peste tot pământul, ci de totdeauna chiar.

Soarele este făptura Lui; este mare, dar foarte mic în comparaţie cu tot cerul. Uită-te mai întâi la soare, şi după aceea iscodeşte pe Stăpân.“Nu căuta cele mai adânci decât tine şi nu cerceta pe cele ce depăşesc puterile tale! Ceea ce ţi s-a poruncit, aceea gândeşte!"

5. Cineva însă va obiecta:
- Dacă fiinţa dumnezeiască este cu neputinţă de înţeles, pentru ce vorbeşti despre ea?
- Oare pentru că nu pot să beau tot fluviul, să nu iau cu măsură nici ceea ce îmi foloseşte? Oare pentru că nu pot să cuprind tot soarele cu privirea, să nu văd nici

cât este de ajuns pentru trebuinţa mea? Sau, pentru că nu pot să mănânc toate fructele dintr-o mare grădină, în care am intrat, vrei să ies cu totul flămând?

Laud şi slăvesc pe Făcătorul nostru; poruncă dumnezeiască sunt aceste cuvinte: "Toată suflarea să laude pe Domnul!“ Acum încerc să laud pe Stăpânul, nu să vorbesc despre El. Cu toate că ştiu că nu voi putea să-L slăvesc după vrednicie, totuşi socotesc drept lucru evlavios să încerc cel puţin. Slăbiciunea mea o mângâie Domnul Iisus prin cuvintele: "Pe Dumnezeu nimeni nu L-a văzut vreodată“.

6. Dar va obiecta cineva:
- Cum deci? Nu este scris că "îngerii acestora mici văd totdeauna faţa Tatălui Meu care este în ceruri" ?
- Negreşit, îngerii îl văd, dar nu aşa cum este Dumnezeu în Sine, ci atât cât sunt şi ei în stare. Însuşi Iisus o spune: "Nu doar că pe Tatăl L-a văzut cineva, afară de Cel care este din Dumnezeu, Acela L-a văzut pe Tatăl“. Îngerii îl văd atât cât sunt în stare, iar arhanghelii, atât cât pot; tronurile şi domniile, mai mult decât cei dintâi, dar mai puţin decât vrednicia lui Dumnezeu. Numai Duhul Sfânt împreună cu Fiul pot să-L vadă cum trebuie. "Acela pe toate le cercetează şi cunoaşte şi gândurile lui Dumnezeu"'14.

Fiul Unul-Născut cunoaşte după cum se cuvine pe Tatăl, împreună cu Duhul cel Sfânt ("Nici pe Tatăl nu-L cunoaşte altcineva decât Fiul şi căruia Fiul îi va descoperi"). Vede pe Dumnezeu după cum se cuvine şi-L descoperă fiecăruia, împreună cu Duhul şi prin Duhul, atât cât fiecare poate primi, pentru că Fiul Unul-Născut este părtaş împreună cu Duhul cel Sfânt Dumnezeirii Tatălui. Cel născut nepătimitor mai înainte de veci cunoaşte pe Cel care L-a născut, iar Acesta cunoaşte pe Cel născut.

Aşadar, dacă îngerii nu-L cunosc (căci, după cum am spus, Unul-Născut, împreună cu Duhul - îl descoperă, prin Duhul cel Sfânt, fiecăruia potrivit puterii proprii), apoi nici un om să nu se ruşineze de a-şi mărturisi neştiinţa.

Acum vorbesc eu, iar la vremea lor aşa vor vorbi toţi cei care vor învăţa despre Dumnezeu.

Dar cum este El, este cu neputinţă să spunem. Cum deci pot să vorbesc despre Cel care ne-a dat graiul? Eu, care am suflet, dar nu pot să arăt însuşirile sufletului, cum voi putea să vorbesc despre Dătătorul sufletului?

7. ***Pentru evlavie ne este de ajuns să ştim aceasta numai: că avem un Dumnezeu, un singur Dumnezeu, care este Dumnezeu, există totdeauna şi este totdeauna la fel cu El însuşi;***

- ⇒ *nu are alt tată;*
- ⇒ *nimeni nu este mai puternic decât El;*
- ⇒ *nimeni nu-L moşteneşte, ca să-L scoată din împărăţia Lui;*
- ⇒ *are multe nume, este atotputernic, fiinţa Sa este uniformă.*
- ⇒ *Prin faptul că se numeşte Bun şi Drept şi Atotputernic şi Savaot, nu înseamnă că este felurit şi diferit, ci este Unul şi Acelaşi şi-Şi trimite nenumăratele lucrări ale Dumnezeirii.*
- ⇒ *Nu este într-o parte mai mult, şi în altă parte mai puţin, ci în toate este la fel cu El însuşi.*
- ⇒ *Nu este mare numai în iubirea de oameni, şi mic în înţelepciune, ci este la fel de puternic şi în înţelepciune, şi în iubirea de oameni.*
- ⇒ *Nu vede într-o parte, iar în altă parte este lipsit de vedere, ci este totul ochi, totul auz şi totul minte. Nu cunoaşte ca noi în parte, şi în parte nu cunoaşte. O asemenea cugetare este o blasfemie şi e nevrednică de fiinţa dumnezeiască.*
- ⇒ *Cunoaşte mai dinainte cele ce sunt; este sfânt, atotputernic, mai bun decât toţi, mai mare decât toţi şi mai înţelept decât toţi.*

Nu vom putea să spunem nimic nici de începutul, nici de forma şi nici de chipul Lui. "nici glasul Lui nu l-aţi auzit vreodată, nici chipul Lui nu l-aţi văzut", zice dumnezeiasca Scriptură . Pentru aceasta şi Moise zice către israeliteni: "Păziţi-vă mult sufletele voastre, că n-aţi văzut nici un chip".

Dacă deci este cu neputinţă să ne facem o idee despre asemănarea lui Dumnezeu, cum oare mintea noastră va putea să se apropie de fiinţa Sa?

8. Mulţi şi-au închipuit multe despre Dumnezeu, dar toţi au dat greş. Unii au socotit că Dumnezeu este foc; alţii, că este o fiinţă înaripată, prin aceea că au înţeles rău cuvintele bine scrise: întru acoperământul aripilor Taie mă vei acoperi.

Au uitat pe.Domnul nostru Iisus Hristos Unul-Născut, care vorbind către Ierusalim, a spus acelaşi lucru despre Sine: "De câte ori am voit să adun pe copiii tăi în chipul în care cloşca adună puii săi sub apripi, şi n-ai voit"25. Neînţelegând prin aripi puterea Lui păzitoare, au căzut în lucruri omeneşti şi au conceput în chip omenesc pe Acela a Cărui urmă nu se poate găsi.

Unii au îndrăznit să spună că are şapte ochi, din pricina celor scrise: "Şapte ochi ai Domnului privesc peste tot pământul" . Dacă este înconjurat în parte numai de şapte ochi, atunci vederea Lui este parţială, şi nu desăvârşită. Dar a spune aşa ceva despre Dumnezeu este hulitor, deoarece trebuie să credem că Dumnezeu este desăvârşit în totul, potrivit cuvintelor Mântuitorului care spune: "Tatăl

vostru Cel ceresc este desăvârşit". ***Este desăvârşit în vedere, desăvârşit în putere, desăvârşit în măreţie, desăvârşit în preştiinţă, desăvârşit în bunătate, desăvârşit în dreptate, desăvârşit în iubirea de oameni. Nu este mărginit într-un loc, ci El este creatorul locurilor. Este în toate, şi nu-i circumscris de nimic. "Tronul Lui este cerul", dar Cel care şade pe el depăşeşte cerul. "Şi pământul este reazem picioarelor Lui" , dar puterea Lui ajunge până în cele mai de jos ale pământului.***

9. Dumnezeu este Unul, prezent pretutindeni; pe toate le vede, pe toate le gândeşte, pe toate le lucrează prin Hristos. Căci ***"toate prin El s-au făcut, şi fără de El nimic nu s-a făcut" .*** Este izvorul cel mai mare şi nesfârşit al oricărui bine, fluviul facerilor de bine, lumină veşnică ce străluceşte necontenit, putere nebiruită care vine în ajutor slăbiciunilor noastre, numele Lui nici nu-1 putem auzi: "Oare vei găsi urma Domnului, zice Iov, sau ai ajuns la marginile pe care le-a făcut Atotputernicul?" Dacă nu se pot înţelege marginile făpturilor, oare va putea fi înţeles Creatorul tuturor acestora?

"Ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit şi la inima omului nu s-a suit ceea ce a pregătit Dumnezeu celor care-L iubesc pe El" . Dacă sunt cu neputinţă de înţeles minţii noastre cele pe care le-a pregătit Dumnezeu, cum oare putem înţelege cu mintea pe Cel care a pregătit acestea? ***"O, adâncul bogăţiei şi înţelepciunii şi al ştiinţei lui Dumnezeu! Cât sunt de nepătrunse judecăţile Lui şi de negăsit urma căilor Lui!"*** , zice apostolul. Dacă sunt de neînţeles judecăţile şi căile Lui, oare El va fi înţeles?

10. Aşadar, atât de mare este Dumnezeu, şi încă mai mare! Nu pot să vorbesc după vrednicie nici chiar dacă întreaga mea fiinţă mi-aş transforma-o în grai; dar, mai bine spus, nici chiar dacă s-ar aduna toţi îngerii, şi încă n-ar vorbi după vrednicie! Dar cu toate că Dumnezeu este atât de bun şi de mare, totuşi omul a îndrăznit să cioplească piatră şi să zică pietrei: "Tu eşti dumnezeul meu!" Cât de mare este orbirea care s-a coborât de la atâta măreţie la atâta umilinţă! Lemnul pe care Dumnezeu l-a sădit, iar ploaia l-a făcut mare, care mai târziu a fost ars complet şi prefăcut prin foc în cenuşă, acesta este proclamat dumnezeu, iar adevăratul Dumnezeu este defăimat.

Răutatea idolatriei s-a înmulţit; au fost adoraţi, în locul lui Dumnezeu, pisica, câinele şi lupul. În locul Dumnezeului celui foarte iubitor de oameni a fost adorat leul mâncător de oameni. Au fost adoraţi şarpele şi balaurul, simbolurile celui care ne-a scos din paradis, iar Cel care a sădit paradisul a fost dispreţuit. Mă ruşinez să spun, totuşi o spun: unii s-au închinat şi la ceapă! Vinul a fost dat ca să veselească inima omului , iar Dionisos a fost adorat în locul lui Dumnezeu. Dumnezeu a făcut grâul prin cuvintele: "Să scoată pământul iarbă verde, care să dea rod după fel şi după asemănare" , ca pâinea să întărească inima omului.

Atunci, pentru ce a fost adorată Demetra? Până azi focul se produce prin izbirea pietrelor. Pentru ce atunci Hefaistos este creatorul focului?

11. De unde rătăcirea politeistă a elinilor? Dumnezeu este necorporal. Pentru ce atunci se vorbeşte de adultere la aşa-numiţii de ei zei? Trec sub tăcere prefacerile lui Zeus in lebădă; mă ruşinez să vorbesc despre transformările lui in taur, căci este nevrednic de Dumnezeu mugetul. Dumnezeul grecilor comitea adulter, şi nu se ruşinau. Dar dacă era adulterin, să nu se numească Dumnezeu! Grecii vor¬besc şi de moarte, de căderile şi de trăsnetele zeilor. Vezi unde L-au coborât din atâta măreţie? Oare fără motiv S-a pogorât din cer Fiul lui Dumnezeu, sau ca să tămădu- iască o rană atât de mare? Oare fără motiv a venit Fiul, sau ca să fie cunoscut Tatăl? Cunoşti oare ce L-a mişcat pe Unul-Măscut ca să Se pogoare de pe tronurile cele de-a dreapta? Tatăl era dispreţuit; trebuia ca Fiul să îndrepte rătăcirea. Trebuia ca Acela prin Care s-au făcut toate să aducă pe toate la Stăpânul tuturora. Trebuia să tămădu- iască rana. Căci ce era mai rău decât această boală, ca să adori o piatră în locul lui Dumnezeu?

Despre erezii

12. Diavolul a reuşit să rătăcească nu numai pe păgâni; ci şi pe mulţi dintre cei numiţi în chip fals creştini, care în chip rău şi-au luat numele cel prea bine mirositor al lui Hristos şi au îndrăznit păgâneşte să înstrăineze pe Dumnezeu de făpturile Sale. Vorbesc despre eretici, cei cu nume urât şi fără de Dumnezeu, care se prefac că sunt iubitori de Hristos, dar sunt cu totul urători de Hristos. Cel care defaimă pe Tatăl lui Hristos este duşman al Fiului. Ei au îndrăznit să vorbească de două dumnezeiri: una bună şi alta rea.

Ce mare orbire! Dacă e Dumnezeire, atunci negreşit este şi bună; dar dacă nu-i bună, pentru ce se numeşte Dumnezeire? Căci bunătatea este însuşirea lui Dumnezeu. Deoarece lui Dumnezeu I se cuvin însuşirile: iubitor de oameni, binefăcător şi atotputernic. Deci una din două: sau să-L numească pe Dumnezeu împreună cu numele Său şi cu lucrarea, sau dacă voiesc să-L lipsească de lucrările Lui, să nu-L mai numească nici cu numele.

13. Au îndrăznit ereticii să vorbească de doi dumnezei şi de două izvoare: al binelui şi al răului, şi că ele sunt nenăscute. Dacă amândouă sunt nenăscute, negreşit că sunt şi egale, şi amândouă puternice. Dar cum goneşte lumina întunericul? Apoi care din două: sunt unite sau despărţite? Unite, în adevăr, nu pot să fie. "Căci ce împărtăşire are lumina cu întunericul?", zice apostolul. Iar dacă sunt depărtaţi unul de altul, negreşit că are fiecare locul său propriu. Dar dacă au locuri proprii, negreşit că ne închinăm acelui singur dumnezeu în ale cărui locuri suntem.

În adevăr, trebuie să conchidem, dacă ascultăm de nebunia acelora, că trebuie să ne închinăm acelui singur dumnezeu, deci să-i întrebăm pe ei ce spun despre Dumnezeul cel bun. Este puternic sau nu? Dacă este puternic, cum s-a făcut răul fără voia Lui? Şi cum s-a introdus existenţa răului contra voinţei Lui? Căci dacă nu poate să-l împiedice, deşi ştie, atunci îl acuză de neputinţă. Dar dacă poate şi nu-1 împiedică, atunci îl acuză de trădare.

Şi uită-te la nebunia lor! Uneori spun că dumnezeul cel rău nu are nimic comun cu Dumnezeul cel bun, la crearea lumii; alteori, că are numai o a patra parte. Spun că Dumnezeul cel bun este Tatăl lui Hristos; iar pe Hristos îl identifică cu soarele. Dar dacă, după ei, lumea a fost făcută de către dumnezeul cel rău, iar soarele face parte din lume, cum Fiul Dumnezeului celui bun slujeşte, fără voie, în imperiul dumnezeului celui rău? Când spunem aceste lucruri, ne murdărim; totuşi le spunem, ca să nu cadă cineva din cei de faţă, din neştiinţă, în mocirla ereticilor. Ştiu că prin aceste cuvinte mi-am murdărit gura şi am murdărit şi auzul ascultătorilor. Totuşi ne este de folos. Căci este cu mult mai bine să auzim cele absurde din acuzările altora, decât să cădem în ele din neştiinţă. Mult mai bine este să cunoşti mocirla şi să o urăşti, decât să cazi în ea din neştiinţă. Învăţătura fără de Dumnezeu a ereziilor este felurită; dar dacă cineva va cădea din singura cale dreaptă, atunci adeseori cade în prăpastie.

14. Izvoditorul oricărei erezii este Simon magul. Simon, care, după cum se spune în Faptele Apostolilor, a nădăjduit să cumpere cu argint harul de nevândut al Duhului şi care a auzit; "Nu este pentru tine parte, nici sorţi în cuvântul acesta" , şi celelalte. Despre el s-a scris: "Dintre noi a ieşit, dar nu era dintre noi, căci dacă ar fi fost dintre noi, ar fi rămas cu noi" .

Acesta, după ce a fost respins de apostoli, a venit la Roma, însoţit de o desfrânată, numită Elena, şi a îndrăznit să spună despre sine că mai întâi este cel care s-a arătat ca Tată în muntele Sinai, iar apoi s-a arătat printre iudei ca Hristos Iisus, nu în trup, ci în aparenţă; iar după aceasta ca Duh Sfânt, Cel vestit că are să fie trimis ca Mângâietor de Hristos. Şi a înşelat atât de mult cetatea romanilor, încât împăratul Claudius i-a ridicat o statuie cu următoarea inscripţie în limba romană: Simoni deo sancto, care se tălmăceşte: Lui Simon, dumnezeul cei sfânt.

15. Dar când rătăcirea s-a întins, perechea celor buni, Petru şi Pavel, înainte stătătorii Bisericii, s-au dus la Roma ca să îndrepte greşeala. Şi în timp ce Simon, care se socotea Dumnezeu, voia să-şi arate puterea sa, îndată l-au arătat mort.

Simon vestise că are să se urce la ceruri; şi pe când era purtat în aer într-o căruţă trasă de diavoli, robii lui Dumnezeu şi-au plecat genunchii, arătând prin

fapta lor unirea despre care a vorbit Iisus, că "dacă doi dintre voi se vor uni pentru orice lucru ce vor cere, se va da lor" , au trimis prin rugăciune contra magului săgeata unirii şi l-au doborât la pământ. Nu era un lucru de mirare, cu toate că era lucru minunat, deoarece era Petru, care ţine cheile cerului. Şi nu era vrednic de mirare, pentru că era Pavel, care a fost răpit până la al treilea cer şi în paradis, şi a auzit cuvinte de nespus, cu neputinţă omului de a le grăi . Petru şi Pavel l-au tras din aer pe pământ pe cel care se socotea Dumnezeu, pe cel care avea să fie coborât până în cele mai de jos ale pământului. Acesta a fost primul balaur al răutăţii. Cu toate că i s-a tăiat singurul cap, totuşi iarăşi a răsărit, că rădăcina răutăţii are multe capete.

16. Cerint a pângărit de asemenea Biserica; şi Menandru şi Carpocrat şi ebioniţii şi Marcion, gura păgânătăţii. Cel care proclamă diferiţi dumnezei, unul bun şi altul drept, vorbeşte împotriva Fiului, care spune: "Părinte drepte!“ . Şi iarăşi, cel care spune că altul este Tatăl, şi altul Creatorul lumii, grăieşte împotriva Fiului, care spune: "Dacă iarba câmpului, care astăzi este şi mâine se aruncă in cuptor de foc, Dumnezeu aşa o îmbracă" şi: "Care răsare soarele Lui peste răi şi buni şi plouă peste drepţi şi nedrepţi" .

În al doilea rând, Marcion este iarăşi izvoditorul unei alte răutăţi. Pentru că a fost combătut de mărturiile Vechiului Testament, care se află în Noul Testament, este primul care a îndrăznit, părăsind pe Dumnezeu, să scoată aceste mărturii şi să lase fără mărturii cuvântul cel propovăduit al credinţei. Şi, ca şi cum n-ar fi existat propovăduitori, a voit să strice credinţa Bisericii.

17. După acesta, a venit un altul, Basilide, om cu nume odios, cu viaţa complet decăzută, care propovăduia desfrâul. S-a străduit în răutate şi Valentin. El a propovăduit treizeci de zei. Elinii au mai puţini! Iar cel care se numeşte creştin, dar, mai bine spus, nu era deloc creştin, a întins rătăcirea la treizeci.

El spune că Vithos (căci se cuvenea ca el, care este adânc al răutăţii, să-şi înceapă învăţătura din adânc) a născut pe Sighi, iar Sighi a născut pe Logos. Vithos este mai rău decât Zeus al elinilor, care s-a împreunat cu sora lui, deoarece Valentin spune că Sighi era fiica lui Vithos. Vezi absurditatea îmbrăcată în haina creştinismului? Aşteaptă puţin şi vei urî lipsa de evlavie! Valentin zice că din acesta s-au născut opt Eoni, şi din aceia, zece; iar din aceştia, alţi doisprezece, parte bărbătească şi femeiască. Şi de unde provine naşterea acestora? Vezi flecăreala din însăşi concepţia doctrinei! De unde ai dovada celor treizeci de Eoni? Fiindcă este scris, răspunde Valentin, că Iisus s-a botezat când avea treizeci de ani. Şi ce fel de dovadă este aceasta, din cei treizeci de ani, chiar dacă s-a botezat la treizeci de ani? Oare pentru că a frânt cinci pâini la cinci mii de bărbaţi, urmează că sunt cinci dumnezei? Sau pentru că a avut doisprezece ucenici, trebuiau să fie şi doisprezece dumnezei?

18. Dar aceasta e o nimica faţă de celelalte învăţături ale ereziei. El spune că ultimul dumnezeu este bărbat-femeie şi că acesta, după cum îndrăzneşte să afirme, este Sofia.

Câtă nelegiuire! Căci Hristos, Fiul Unul Născut, este înţelepciunea lui Dumnezeu; Valentin însă, prin învăţătura sa, a coborât înţelepciunea lui Dumnezeu la femeie, la al treizecilea element şi la ultima creatură. Valentin spune mai departe că Sofia a încercat să vadă pe primul dumnezeu, dar neputând să suporte strălucirea, a căzut din ceruri şi a fost îndepărtată din numărul celor treizeci. Apoi a gemut şi din gemetele ei a născut pe diavol. Prin plânsul ei, din pricina căderii, s-a format marea. Vezi câtă lipsă de evlavie? Cum se poate oare ca diavolul să se nască din înţelepciune, răul din pricepere, iar întunericul din lumină? Valentin afirmă apoi că diavolul a născut pe alţii; unii dintre aceştia au făcut lumea. Hristos s-a pogorât ca să îndepărteze pe oameni de creatorul lumii.

19. Ascultă acum cine spun ei că este Hristos Iisus, ca să-i urăşti încă şi mai mult! Ei învaţă că după ce a căzut Sofia, ca să nu fie ştirbit numărul de treizeci, cei douăzeci şi nouă de Eoni au adus fiecare ceva foarte mic şi au făcut pe Hristos. Ei afirmă că şi Hristos este bărbat-femeie. Este oare ceva mai nelegiuit, ceva mai ticălos decât această învăţătură? Îţi expun rătăcirea lor, ca să-i urăşti mai mult! Evită deci nelegiuirea, şi nici bineţe să nu-i dai unuia ca acesta, ca nu cumva să te faci părtaş al faptelor celor neroditoare ale întunericului. Nici nu te interesa de ei şi nici să nu voieşti să stai de vorbă cu ei.

20. Urăşte pe toţi ereticii, dar mai ales pe ereticul care-şi are numele de la cuvântul nebunie, care a început nu de mult, pe timpul împăratului Probus. Rătăcirea s-a ivit acum şaptezeci de ani şi trăiesc până acum oameni care l-au văzut, nu-1 urî pentru că a trăit cu puţin înainte, ci din pricina învăţăturilor nelegiuite urăşte pe lucrătorul răutăţii, vas a toată murdăria, care a primit mocirla întregii erezii. S-a ambiţionat să fie deosebit în cele rele; a luat doctrinele tuturor hulelor şi şi-a alcătuit o singură erezie plină de hule şi de toată fărădelegea, prin care pângăreşte Biserica, asemeni unui leu care umblă să înghită . Nu da atenţie la frumuseţea vorbirii lor şi nici la făţarnica lor smerenie, căci sunt şerpi, pui de viperă . Şi Iuda spunea: "Bucură-te, învăţătoruie!" , şi L-a vândut . Nu te uita la sărutări, ci păzeşte-te de venin!

21. Şi ca să nu părem că-1 acuzăm fără motiv, să spunem în treacăt cine este acest Manes şi care este în parte învăţătura lui, căci nici un veac întreg nu va povesti după cum se cade toată mocirla lui. Fixează-ţi în minte cele ce-ţi spun, ca să-ţi fie de folos la vreme potrivită. Ceea ce am spus celor dinainte voi spune şi celor de acum, pentru ca aceia care nu le ştiu să le înveţe, iar cei care le ştiu să şi le reamintească.

Manes nu se trage din creştini. Să nu fie! Nici n-a fost dat afară din Biserică asemeni lui Simon magul, nici el, nici învăţătorii lui. El a furat învăţăturile rele ale altora şi şi-a împropriat aceste rele. Trebuie să auzi acum şi în ce chip.

22. În Egipt era un oarecare Schithianos, de neam saracin, care nu avea nimic comun nici cu iudaismul, nici cu creştinismul. Acesta a locuit în Alexandria şi a imitat felul de viaţă al lui Aristotel. A compus patru cărţi: Una se numeşte evanghelie; nu cuprinde faptele lui Hristos, ci numai poartă numele de evanghelie. Altă carte, numită Capitole. A treia, Tainele. Şi a patra, care circulă acum Comoara. Ucenic al său a fost unul numit Terevinthos. Când Schithianos, cel mai sus numit, a venit în Iudeea ca să pângărească ţara. Domnul, îmbolnăvindu-1, l-a omorât, aşa că a pus capăt ciumei.

23. Terevinthos, ucenicul răutăţii, moştenind aurul, cărţile şi erezia lui Schithianos, s-a dus în Palestina; dar pentru că era cunoscut în Iudeea şi fusese condamnat, s-a hotărât să se ducă în Persia. Aici, ca să nu fie cunoscut după nume, s-a numit Buda. Dar şi acolo a avut potrivnici pe adepţii lui Mitra. După multe convorbiri şi dispute, a fost biruit. În sfârşit, fiind alungat, s-a refugiat la o văduvă. Mai pe urmă, suindu-se pe casă şi invocând pe demonii din aer, pe care până astăzi maniheii îi invocă peste ticăloasa lor smochină, a fost lovit de Dumnezeu şi, căzând jos de pe casă, şi-a dat sufletul. Şi astfel a fost tăiată şi a doua fiară.

24. Dar au rămas cărţile care aduc aminte de erezie. Văduva a moştenit şi cărţile, şi averea. Ea, pentru că nu avea nici rude şi nici pe altcineva apropiat, s-a hotărât să cumpere cu o parte din bani pe un oarecare copil, numit Cuvricos. Pe acesta l-a înfiat şi ca pe un fiu al ei l-a instruit în ştiinţele persane şi a ascuţit o săgeată rea contra omenirii.

Cuvricos, sluga cea rea, a crescut în mijlocul filosofilor. După moartea văduvei, a moştenit şi cărţile, şi averea. Apoi, pentru că se ruşina cu numele său din robie, s-a numit, în loc de Cuvricos, Mane, care în limba persană înseamnă ”cuvântare”. Prin faptul că se socotea dialectician, s-a numit Manes, ca şi când ar fi fost un foarte bun vorbitor. Potrivit limbii persane, a căutat să-şi aducă slavă prin numele său; dar iconomia lui Dumnezeu a făcut să ajungă, fără voia lui, propriul său acuzator, căci socotind că prin numele său se cinsteşte în Persia, între elini s-a vestit ca nebun.

25. A îndrăznit să spună că el este Mângâietorul. Şi este scris: "Cine va huli împotriva Duhului Sfânt n-are iertare" . Deci a hulit când s-a numit Duhul Sfânt. Cel care are părtăşie cu maniheii să vadă împreună cu cine se orânduieşte pe sine! Sluga a cutremurat lumea. Pentru că "prin trei lucruri se cutremură pământul ba chiar patru nu poate să rabde: dacă va împărăţi sluga..." .

Manes a venit în mijlocul oamenilor şi a declarat că are puteri supraomeneşti. Pe atunci era bolnav fiul împăratului perşilor şi era în jurul lui mulţime de doctori. Manes însă a făgăduit că prin rugăciune, ca om religios, are să-l vindece. S-au depărtat doctorii, s-a depărtat şi viata copilului! Lipsa de credinţă a bărbatului a fost dovedită. Aşa zisul filosof a fost legat şi aruncat în închisoare nu pentru că a mustrat pe împărat pentru adevăr, nu pentru că a sfărâmat pe idoli, ci pentru că a făgăduit să vindece pe copil, şi a minţit; dar mai bine, dacă trebuie să spun adevărul, pentru că a ucis. În adevăr, a ucis îndepărtând pe doctori şi a omorât, prin uşurătatea sa, pe cel care putea să fie vindecat prin purtarea de grijă a medicilor.

26. Când vorbesc de nenumăratele lui păcate, adu-ţi aminte în primul rând de blasfemia sa, în al doilea rând, de situaţia lui de slugă (nu că este ruşinos a fi slugă, ci că el, slugă fiind, şi-a făcut o proastă părere despre libertate), în al treilea rând, de falsitatea făgăduinţei, în al patrulea rând, de uciderea copilului şi în al cincilea rând, de ruşinea închisorii. Şi n-a fost numai ruşinea închisorii, ci şi fuga din închisoare. Cel care-şi spunea Mângâietorul şi luptătorul adevărului a fugit; nu era urmaş al lui Hristos, care de bună voie a venit la cruce, ci era contrariul lui Iisus, căci era fugar.

În urmă, împăratul perşilor a poruncit să fie omorâţi păzitorii temniţei. Manes, prin mândria sa, a fost cauza morţii copilului; iar prin fuga sa, este cauza morţii păzitorilor temniţei. Se cuvine oare să fie adorat acesta care a cauzat moartea? Nu trebuia oare să imite pe Iisus şi să zică: "Dacă pe Mine Mă căutaţi, lăsaţi pe aceştia să se ducă" ? Sau nu trebuia să spună ca Iona: "Luaţi~mă şi aruncaţi-mă în mare; din pricina mea este furtuna aceasta”?

27. Manes fuge din închisoare şi vine în Mesopotamia. Aici îl întâmpină Arhelau episcopul, arma dreptăţii. Arhelau l-a mustrat înaintea unui juriu format din filosofi, publicul fiind alcătuit din elini, pentru ca să nu pară că judecătorii sunt părtinitori, dacă ar fi fost creştinii judecători.

- Spune, zice Arhelau către Manes, ce predici?
Iar Manes, având gura ca un mormânt deschis, a început mai întâi să hulească pe Făcătorul tuturor lucrurilor şi să zică:
- Dumnezeul Vechiului Testament este izvoditorul relelor, căci zice despre El: "Eu sunt foc mistuitor" .

Atunci înţeleptul Arhelau a respins hula cu aceste cuvinte:
- Dacă, după cuvântul tău, Dumnezeul Vechiului Testament Se numeşte foc, al Cărui Fiu este Cel care a spus: "Am venit să arunc foc pe pământ" ? Dacă acuzi pe Cel care spune: "Domnul omoară şi face viu" , pentru ce cinsteşti pe Petru, care a înviat pe Tavita, dar a omorât pe Safîra ? Dacă-L acuzi că a gătit foc,

pentru ce nu acuzi pe Cel care spune: "Duceţi-vă de la Mine în focul cel veşnic"? Dacă acuzi pe Cel care spune: "Eu sunt Dumnezeul care fac pace şi zidesc restriştea" , atunci explică pentru ce zice Iisus: "N-am venit să aduc pace, ci sabie!" . Şi Dumnezeul Vechiului Testament şi Iisus spun aceleaşi lucruri; deci una din două: sau amândoi sunt buni din pricina asemănării ideilor, sau, dacă Iisus este fără de prihană când spune acestea, pentru ce acuzi pe Cel care în Vechiul Testament rosteşte aceleaşi idei?

28. Apoi Manes i-a răspuns Iui Arhelau:
- Care Dumnezeu orbeşte pe oameni? Pavel este cel care spune: "Dumnezeul veacului acestuia a orbit gândurile celor necredincioşi, ca să nu le lumineze lumina Evangheliei" .
- Citeşte puţin mai sus: "Dacă Evanghelia noastră este acoperită, este acoperită pentru cei pierduţi" . Vezi că este acoperită pentru cei pierduţi? Nu trebuie să dăm cele sfinte câinilor. Prin urmare, oare numai Dumnezeul Vechiului Testament a orbit gândurile necredincioşilor? N-a spus însuşi Hristos: "Pentru aceasta lor le vorbesc în pilde, ca văzând să nu vadă" ? Oare pentru că îi ura nu voia ca ei să vadă sau din pricină că erau nevrednici, pentru că şi-au închis ochii? Acolo unde răul se săvârşeşte de bunăvoie, acolo harul se opreşte. "Celui ce are i se va da; iar de la cel ce nu are se va lua şi ceea ce i se pare că are“ .

29. Dar dacă e nevoie, să spun şi această interpretare pe care o dau unii, căci nu e rea interpretarea.

Chiar dacă a orbit gândurile celor necredincioşi, le-a orbit spre binele lor, ca să caute în sus spre cele bune. N-a spus: “A orbit sufletul lor", ci: "gândurile celor necredincioşi" . Sensul celor spuse este următorul: Orbeşte gândurile desfrânate ale celui desfrânat, şi s-a mântuit omull Orbeşte pofta de a răpi şi a fura a hoţului, şi s-a mântuit omul! Nu vrei să primeşti această interpretare?

Este şi altă tâlcuire. Şi soarele orbeşte pe cei care au vederea slabă; orbesc şi cei care suferă de ochi, pentru că îi vatămă lumina. Asta nu înseamnă că soarele are însuşirea de a orbi, ci că structura ochilor nu vede. Tot astfel şi necredincioşii, prin faptul că bolesc cu inimile, nu pot să-şi fixeze ochii la razele Dumnezeirii.

N-a spus: "A orbit gândurile ca să nu asculte Evanghelia", ci "ca să nu le lumineze lumina slavei Evangheliei Domnului nostru lisus Hristos" . Tuturor le este îngăduit să asculte Evanghelia. "Slava Evangheliei" însă este rezervată numai ucenicilor adevăraţi ai lui Hristos. Domnul vorbea în pilde celor care nu puteau să audă; dar ucenicilor le explica deosebi pildele. Prin urmare, strălucirea slavei este pentru cei luminaţi; orbirea, pentru cei necredincioşi.

Nu este obiceiul să fie spuse păgânilor aceste taine, pe care Biserica ţi le expune acum ţie, care ai venit dintre catehumeni. Căci nu expunem păgânului tainele despre Tatăl şi Fiul şi Sfântul Duh, şi nici nu vorbim pe faţă catehumenilor despre taine. Dar adeseori vorbim despre multe lucruri în chip acoperit, pentru ca şi cei credincioşi, care le cunosc, să le înţeleagă, iar pe cei care nu le cunosc, să nu-i vatăme.

30. Prin astfel de dovezi şi prin multe altele, balaurul a fost doborât; prin astfel de lupte Arhelau a biruit pe Manes. Cel care a fugit din închisoare, fuge şi de aici. Fugind din faţa adversarului său, a venit într-un sat foare neînsemnat, ca şarpele din paradis, care a părăsit pe Adam şi s-a apropiat de Eva".

Dar bunul păstor Arhelau, purtând grijă de oi, când a auzit de fuga lui, a alergat numaidecât în căutarea lupului. Îndată ce a văzut Manes pe adversar, iar a sărit şi a fugit; dar a fugit cea din urmă fugă. Ostaşii împăratului perşilor, care îl căutau pretutindeni, l-au prins pe fugar. Şi sentinţa pe care trebuia să o primească de la Arhelau, i-au dat-o ostaşii împăratului. Manes, la care se închinau ucenicii lui, este prins şi dus înaintea împăratului, împăratul l-a mustrat că a minţit şi că a fugit; şi-a bătut joc de faptul că a fost rob, a răzbunat uciderea copilului, l-a condamnat pentru omorârea păzitorilor temniţei şi a poruncit, potrivit legii persane, ca Manes să fie jupuit. Trupul a fost dat spre mâncare fiarelor, iar pielea, vasul gândirii celei foarte rele, a fost spânzurată înaintea porţilor ca un burduf. Cel care s-a numit Mângâietorul şi care a făgăduit că ştie viitorul, nu şi-a cunoscut fuga şi uciderea sa.

31. Manes a avut trei ucenici: pe Toma, Baddas şi Hermas. Nimeni să nu citească Evanghelia după Toma, căci nu este a unuia dintre cei doisprezece apostoli, ci a unuia dintre cei trei răi ucenici ai lui Manes. Nimeni să nu se apropie de stricătorii de suflet manihei, care făţăresc că ţin post aspru, bând, în loc de vin, must de paie; care defaimă pe Făcătorul mâncărurilor, dar mănâncă cu lăcomie cele mai bune mâncăruri; care învaţă că cel care smulge cutare buruiană se preface în acea buruiană. Dacă cel care taie buruienile sau ierburile se preface în acelea, atunci agricultorii şi grădinarii în câte se vor preface? După cum vedem, grădinarul şi-a purtat secera contra atâtor plante; în care oare dintre ele se va preface? Cu adevărat, învăţături pline de râs, de osândă şi de ruşine!

Un acelaşi bărbat este păstor de oi; el a tăiat şi oaie, dar a omorât şi lup. În care oare se preface? Mulţi oameni au pescuit peşti şi au prins cu laţul păsări. În care oare se prefac?

32. Să răspundă maniheii, fiii trândăviei, care nu lucrează, dar mănâncă cele lucrate de alţii; care primesc cu feţele zâmbitoare pe cei care le aduc mâncare şi dau blesteme în loc de binecuvântări! Când un om fără de minte i-a adus ceva, îi

spune: "Stai puţin afară şi te voi binecuvânta!". Apoi, după ce primeşte în mână pâinea - aşa ne-au mărturisit maniheii convertiţi - zice maniheul pâinii: "Nu te-am făcut eu!' Apoi blestemă pe Cel Preaînalt, blestemă pe cel care a făcut-o şi numai după aceasta mănâncă pâinea.

Dacă urăşti mâncărurile, pentru ce te-ai uitat cu faţa zâmbitoare la cel ce ţi le-a adus? Dacă mulţumeşti celui care ţi le-a adus, pentru ce huleşti pe cel care le-a gătit şi pe Dumnezeu Creatorul? "Eu nu te-am semănat!", zice maniheul. "Să se semene cel care te-a semănat! Eu nu te-am tăiat cu secera! Să se secere cel ce te-a secerat! Eu nu te-am fiert la foc! Să se fiarbă cel care te-a fiert!". Frumoase răsplăti de mulţumire!

33. Mari sunt şi aceste păcate, dar încă mici faţă de altele. Nu îndrăznesc să vorbesc înaintea bărbaţilor şi a femeilor despre botezul lor. Nu îndrăznesc să spun în ce înting smochina, pe care o dau nenorociţilor adepţi ai lor... Cu adevărat ne pângărim gura când spunem aceste lucruri.

Sunt oare elinii mai dezgustători decât aceştia? Sunt oare samarinenii mai ticăloşi decât ei? Sunt oare iudeii mai lipsiţi de evlavie decât maniheii? Nu sunt oare şi desfrânaţii mai curaţi decât ei? Cel care face desfrânare din pricina poftei sale îşi săvârşeşte fapta într-o clipită. Acesta îşi osândeşte fapta sa şi ştie că are nevoie să se spele pentru că s-a pângărit; cunoaşte deci urâciunea faptei sale. Maniheul însă, în mijlocul altarului, pe care-1 socoteşte el altar, le pune pe acestea şi-şi pângăreşte şi gura, şi limba. Dintr-o astfel de gură primeşti, omule, învăţătură? În general, pe un astfel de om îl îmbrăţişezi cu sărutare când îl întâlneşti? Oare nu fugi de atâta lipsă de evlavie şi întinăciune, de cei care sunt mai răi decât cei destrăbălaţi şi de cei care sunt mai dezgustători decât însăşi desfrânarea?

34. Biserica îţi vesteşte aceste lucruri şi te învaţă, şi se atinge de aceste murdării ca tu să nu te murdăreşti. Îţi spune rănile, ca să nu te răneşti. Îţi este de ajuns numai să ştii; opreşte-te însă de a face experienţa lor. Dumnezeu tună, şi toţi tremurăm; aceia însă hulesc. Dumnezeu fulgeră, şi toţi ne plecăm la pământ; dar aceia defaimă cu limbile lor Cerul.

Iisus spune despre Tatăl Lui că: "răsare soarele Lui peste cei drepţi şi peste cei nedrepţi şi plouă peste răi şi peste buni" , iar aceia spun că ploile se nasc din pasiunea dragostei. Îndrăznesc să spună că în cer este o fecioară frumoasă la chip, împreună cu un tânăr frumos la înfăţişare. Ei au timpurile poftelor lor ruşinoase în aceeaşi vreme cu timpul împreunării cămilelor şi lupilor. În timp de furtună, spun că el aleargă cu furie după fecioară. Ea fuge, spun ei, iar el o urmăreşte. În timpul alergăturii asudă, iar din sudorile lui apare ploaia. Aceste lucruri sunt scrise în cărţile maniheilor. Le-am citit eu însumi, deoarece nu

credeam pe cei care mi le-au spus. Pentru întărirea voastră am cercetat doctrina pierzătoare a maniheilor.

35. Dar Domnul să vă izbăvească de o asemenea rătăcire! Să vă dea duşmănie faţă de balaur. Ca în chipul în care ei pândesc călcâiul vostru, în acelaşi chip şi voi să călcaţi capul lor. Aduceţi-vă aminte de cele spuse! Ce legătură este între învăţăturile noastre şi ale lor? Care este legătura între lumină şi întuneric ? Ce legătură este între sfinţenia Bisericii şi urâciunea maniheilor? Aici ordine, aici ştiinţă, aici sfinţenie, aici castitate! Aici este osândită chiar numai privirea cu poftă la o femeie. Aici nunta este sfântă, aici este răbdarea înfrânării, aici vrednicia îngerească a fecioriei. Aici împărtăşirea din bucate se face, aducându-se mulţumiri lui Dumnezeu! Aici este recunoştinţa faţă de Creatorul tuturor lucrurilor! Aici este adorat Tatăl lui Hristos! Aici frica şi cutremurul ne învaţă despre Cel care aduce ploaie! Aici înălţăm doxologie Celui care tună şi fulgeră!

36. Adună-te cu oile Bisericii! Fugi de lupi! Nu te depărta de Biserică! Urăşte pe cei care au fost bănuiţi vreodată de asemenea lucruri! Dacă nu afli că au făcut mult timp pocăinţă, nu te încrede cu totul în ei. Ţi-a fost predat adevărul unităţii lui Dumnezeu. Cunoaşte buruienile învăţăturilor! Fii neguţător iscusit! “Ceea ce este bun ţine! Fereşte-te de tot felul de rău!"

Dacă vreodată ai fost ca unul dintre ei, urăşte rătăcirea o dată ce-ai cunoscut-o! Drumul mântuirii ţi-e deschis dacă vei vărsa urâciunea, dacă o vei urî din inimă, dacă te vei depărta de ei nu numai cu buzele, ci şi cu sufletul, dacă te vei închina Tatălui lui Hristos, Dumnezeul Legii şi al profeţilor, dacă vei mărturisi că Dumnezeul cel bun şi drept este unul şi acelaşi Dumnezeu. Acesta să vă ferească pe voi toţi, păzindu-vă să nu cădeţi, să nu vă smintiţi, să fiţi tari în credinţă, în Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia slava în vecii vecilor. Amin.

Cateheza VII - Despre Tatăl

rostită în Ierusalim

Citire din Epistola către Efeseni: ”Pentru aceasta îmi plec genunchii înaintea Tatălui, din care se numeşte tot numele părintesc în cer şi pe pământ” , şi celelalte.

1. Ieri v-am vorbit îndeajuns despre unitatea lui Dumnezeu. Când spun: îndeajuns, nu înseamnă că am vorbit pe cât se cuvenea (căci firii muritoare îi este absolut cu neputinţă să se apropie de Dumnezeire), ci atât cât a fost cu putinţă slăbiciunii noastre. Am străbătut abaterile rătăcirii mult împărţite ale ereticilor fără de Dumnezeu. După ce am scuturat întinăciunea şi veninul sufletelor lor şi după ce am făcut menţiune de învăţăturile lor greşite, nu ca să vătămăm, ci ca să-i urâm mai mult, să ne întoarcem deci la noi înşine şi să primim învăţăturile mântuitoare ale adevăratei credinţe, apropiindu-ne, prin vrednicia unităţii lui Dumnezeu, de însuşirea Sa de Tată, crezând întru Unul Dumnezeu Tată. Nu trebuie să credem numai întru Unul Dumnezeu, ci şi să primim cu evlavie că El este "Tatăl" Unuia-Născut, al Domnului nostru Iisus Hristos.

2. Prin aceasta noi avem o concepţie mai înaltă decât iudeii, care admit în adevăr în dogmele lor existenţa unui singur Dumnezeu (dogmă pe care au tăgăduit-o de multe ori prin idolatrie), dar nu primesc dogma că Dumnezeu este şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. Din pricina aceasta gândesc contrar propriilor lor profeţi, care spun în dumnezeieştile Scripturi: "Domnul a zis către Mine: Fiul Meu eşti Tu, Eu astăzi Te-am născut“ . Şi până astăzi întărâtă şi se adună contra Domnului şi contra Hristosului Său , deoarece socotesc că este cu putinţă să se împace cu Tatăl fără să creadă în Fiul, neştiind că “nimeni nu vine la Tatăl decât prin Fiul“ , care spune: "Eu sunt uşa" şi: “Eu sunt calea" . Aşadar, cel care evită Calea care duce la Tatăl şi care tăgăduieşte Uşa, cum se va învrednici să intre la Dumnezeu?

Ei contrazic şi cele scrise în Psalmul al opt zeci şi optulea: "El Mă va chema: Tatăl meu eşti Tu, Dumnezeul meu şi sprijinitorul mântuirii mele. Şi eu întâi născut îl voi pune, mai înalt decât împăraţii pământului“. Dacă s-ar sili să spună că aceste cuvinte au fost zise despre David sau Solomon sau chiar despre altul dintre împăraţii ce au urmat, să arate cum "tronul acestuia", cel proorocit de profeţi, este ca “zilele cerului" şi ca "soarele înaintea iui Dumnezeu şi ca luna desăvârşită în veac“ ? Cum apoi nu se ruşinează de cuvintele scrise: “Din pântece mai înainte de luceafăr Te-am născut" şi: “Va rămâne cât va fi soarele şi cât va fi luna, din neam în neam" ? A raporta aceste texte la un om înseamnă a fi plin de nerecunoştintă.

3. Dar iudeii, de vreme ce voiesc, bolească după obiceiul necredinţei lor, şi cu privire la aceste texte, şi la cele asemenea acestora. Noi însă să primim evlavia credinţei, închinându-ne unui singur Dumnezeu, Tatăl lui Hristos. (Pentru că este lucru necuvios să-L lipsim de această vrednicie pe Cel care dăruieşte tuturor facultatea de a naşte) .

Să credem "întru Unul Dumnezeu Tatăl" ca, înainte de a fi rostite cuvintele de învăţătură despre Hristos, să fie semănată în sufletele ascultătorilor credinţa despre Unul Născut, care întru nimic nu este despărţită de învăţăturile ce le vom expune despre Tatăl.

4. Cuvântul "Tată", o dată cu indicarea numirii, lasă să înţelegem şi pe Fiul; şi invers, când cineva numeşte pe Fiul, a înţeles îndată pe Tatăl. Căci dacă e Tată, negreşit că e Tatăl Fiului; şi dacă e Fiu, negreşit că e Fiul Tatălui. Pentru ca nu cumva prin faptul că spunem aşa: " Întru Unul Dumnezeu Tatăl atotputernicul, Făcătorul cerului şi al pământului, văzutelor tuturor şi nevăzutelor", şi în urmă adăugăm şi cuvintele: "Şi întru Unul Domn Iisus Hristos", să presupună cineva, în chip necuvios, că Cel Unul Născut este în al doilea loc, după cer şi pământ, de aceea am numit Tată pe Dumnezeu înainte de a numi cerul şi pământul, pentru ca, atunci când gândim pe Tatăl, să înţelegem în acelaşi timp şi pe Fiul, căci între Fiu şi Tată nu se interpune nimic.

5. Nu în chip propriu Dumnezeu este Tatăl multora; dar prin fire şi cu adevărat este numai Tatăl Unuia singur, al Fiului Unul Născut, Domnul nostru Iisus Hristos.

- ⇒ N-a căpătat în timp însuşirea de Tată, ci totdeauna este Tatăl Unuia-Născut.
- ⇒ N-a fost înainte de aceasta fără de Fiu şi a devenit mai târziu Tată, în urma unei schimbări de voinţă. Ci Dumnezeu are vrednicia de Tată mai înainte de orice fiinţă, înainte de orice simţire, înainte de timp şi înainte de toţi vecii, lăudându-Se cu aceasta mai mult decât cu celelalte vrednicii.
- ⇒ N-a ajuns Tată nici prin patimă, nici prin împreunare, nici prin emanaţie, nici nu S-a micşorat şi nici nu S-a schimbat. Căci 'tot darul desăvârşit de sus este, pogorându-se de la Părintele luminilor, la care nu este schimbare, nici umbră de mutare" . Este Tată desăvârşit şi a născut Fiu desăvârşit. A dat pe toate Celui Unul Născut. Toate Mi-au fost date, spune Domnul, de Tatăl Meu" . Este cinstit de Cel Unul Născut, căci zice Fiul: "Eu cinstesc pe Tatăl" ; şi iarăşi: "Precum Eu am păzit poruncile Tatălui Meu şi rămân în dragostea Lui."

Aşadar, spunem şi noi la fel cu Apostolul: "Binecuvântat este Dumnezeu şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Tatăl îndurărilor şi Dumnezeul oricărei mângâieri" . Şi: "Ne plecăm genunchii înaintea Tatălui, din care se numeşte tot

numele părintesc în cer şi pe pământ". Îl slăvim împreună cu Cel Unul Născut, căci ”cel care tăgăduieşte pe Tatăl tăgăduieşte şi pe Fiul“ ; şi iarăşi: "cel care mărturiseşte pe Fiul are şi pe Tatăl" , cunoscând că "Iisus Hristos este Domn întru slava lui Dumnezeu Tatăl" .

6. Ne închinăm deci Tatălui lui Hristos, Făcătorul cerului şi al pământului. Dumnezeul lui Avraam, Isaac şi Iacov, spre cinstea Căruia a fost zidit templul de mai înainte de aici, din faţa noastră.

Nu vom suferi pe ereticii care despart Vechiul de Noul Testament, ci ne vom încrede în Hristos, care spune despre templu: “N-aţi ştiut că în cele ale Tatălui Meu trebuie să fiu?“25. Şi iarăşi: “Luaţi-le pe acestea de aici, şi nu faceţi casa Tatălui Meu casă de negustorie!" . Prin aceste cuvinte mărturiseşte foarte lămurit că templul de mai înainte din Ierusalim este casa Tatălui Lui.

Dacă însă cineva, din pricina necredinţei, voieşte să capete încă mai multe dovezi, că Acelaşi este şi Tatăl lui Hristos, şi Făcătorul lumii, să-L asculte iarăşi pe El, care spune: “Nu se vând două păsări la un ban? Şi nici una din ele nu va cădea pe pământ fără ştirea Tatălui Meu 25 Cel din ceruri" 26. Şi: ”Căutaţi la păsările cerului, că nu seamănă, nici nu seceră, nici nu adună în jitniţe, şi Tatăl vostru Cel ceresc le hrăneşte pe ele“27. Şi: “Tatăl Meu până acum lucrează; şi Eu lucrez“28.

7. Dar ca să nu presupună cineva, din simplitate sau din rea credinţă, pe temeiul cuvintelor Lui: "Mă sui la Tatăl Meu şi Tatăl vostru" 29, că Hristos are aceeaşi cinste ca şi oamenii drepţi, este bine să fie precizat de mai înainte că numele Tatălui este unul, dar puterea lucrării este felurită. Pentru că Domnul a cunoscut aceasta a zis cu temeinicie: “Mă duc la Tatăl Meu şi Tatăl vostru". N-a spus: "la Tatăl nostru", ci a făcut distincţie: mai întâi a spus ceea ce îi era propriu: “la Tatăl Meu", lucru care este prin fire; apoi a adăugat: "şi Tatăl vostru", lucru care este prin starea de fii. ***Chiar dacă am fost învredniciţi să spunem mai cu seamă în rugăciune: “Tatăl nostru, Carele eşti în ceruri"50, totuşi acesta este un dar al iubirii Sale de oameni, deoarece îl numim Tată nu pentru că am fost născuţi prin fire de Tatăl Cel din ceruri, ci pentru că am fost învredniciţi prin nespusa Lui iubire de oameni, să spunem aşa; pentru că am fost mutaţi datorită harului Tatălui, prin Fiul şi Sfântul Duh, din robie la înfiere.***

8. Dacă cineva vrea să ştie în ce chip numim pe Dumnezeu Tată, să asculte pe bunul pedagog Moise, care zice: ”Nu însuşi Tatăl tău te-a dobândit şi te-a făcut şi te-a zidit?"31. Ascultă şi pe Isaia profetul: "Şi acum. Doamne, Tatăl nostru eşti Tu; iar noi toţi, tină, lucrul mâinilor Tale" . ***Harul profetic a arătat în chip foarte clar că nu-L numim Tată prin fire, ci prin har şi prin starea noastră de fii.***

9. Şi ca să cunoşti mai răspicat că în general în dum-nezeieştile Scripturi nu numai tatăl prin fire este chemat tată, ascultă pe Pavel care spune: "Căci chiar dacă aţi avea nenumăraţi învăţători în Hristos, totuşi nu aveţi mai mulţi părinţi, pentru că eu v-am născut prin Evanghelie în Hristos Iisus" . Pavel era tatăl corintenilor nu prin faptul că i-a născut după trup, ci prin faptul că i-a învăţat şi i-a renăscut după Duh.

Ascultă şi pe Iov care spune: "Eu eram tatăl celor neputincioşi". S-a intitulat tată nu pentru că i-a născut pe toţi , ci pentru că a purtat grijă de ei.

Însuşi Unul Născut, Fiul lui Dumnezeu, când era pironit pe lemn cu trupul în timpul răstignirii şi a văzut pe Maria, mama Lui după trup, şi pe Ioan, cel mai iubit dintre ucenici, a zis către el: ”Iată mama ta" ; iar către Fecioara Maria: ”Iată fiul tău" . Prin aceste cuvinte ne-a învăţat iubirea cu care suntem datori şi a lămurit indirect cuvintele de la Luca: "Şi se minunau tatăl şi mama Lui".

Ereticii răpesc aceste cuvinte pentru a susţine că Domnul S-a născut din bărbat şi femeie. În chipul în care Maria este mama lui Ioan, din pricina iubirii nu din cauza naşterii, tot astfel şi Iosif este numit tatăl lui Hristos nu din cauza naşterii - căci, după Evanghelie, “n-a cunoscut-o până ce a născut pe Fiul ei Cel Unul născut" - ci din pricina purtării de grijă ce a avut-o cu creşterea Sa.

10. Acestea să vă fie spuse, acum în treacăt, ca să vi le amintiţi. Să adăugăm însă şi altă mărturie spre a dovedi că Dumnezeu în mod impropriu se numeşte Tatăl oamenilor.

Când în Isaia se zice către Dumnezeu: "Căci Tu eşti Tatăl nostru, deoarece Avraam nu ne-a cunoscut pe noi, iar Sarra n-a suferit pentru noi durerile naşterii" , trebuie oare să mai cercetăm încă această problemă? Dacă psalmistul zice: "Să se tulbure de faţa Lui, de Tatăl orfanilor şi de Judecătorul văduvelor" , oare nu este lămurit tuturor că Dumnezeu este numit Tatăl orfanilor, care şi-au pierdut de mici părinţii, nu pentru că i-a născut El, ci a fost numit Tată pentru că poartă grijă de ei şi-i sprijină?

Dar, după cum s-a spus, Dumnezeu este numit Tatăl oamenilor în mod impropriu. Dumnezeu este prin fire, nu prin stare, numai Tatăl lui Hristos. Este Tatăl oamenilor, în timp; al lui Hristos însă, înainte de timp, după cum însuşi zice: "Şi acum slăveşte-Mă Tu, Părinte, la Tine însuţi, cu slava pe care am avut-o la Tine mai înainte de a fi lumea“ .

11. Credem aşadar "întru Unul Dumnezeu Tatăl, Cel nepătruns şi despre care nu putem povesti, pe care nici un om nu L-a văzut, ci numai Cel Unul Născut L-a vestit . Căci Cel care este de la Dumnezeu, Acela a văzut pe Dumnezeu. Îngerii văd necontenit faţa Lui în ceruri; o văd însă potrivit rangului propriu,

pe care îl are fiecare. Contemplarea pură a Tatălui este rezervată în chip absolut Fiului, împreună cu Sfântul Duh.

12. Când am ajuns cu vorbirea aici şi când mi-am adus aminte de cele spuse cu puţin mai înainte, când am numit pe Dumnezeu Tatăl oamenilor, m-am înspăimântat tare de nerecunoştinţa oamenilor. Dumnezeu, în nespusa Lui iubire de oameni, a voit să fie numit de oameni Tată; Cel din ceruri, de cei de pe pământ; Făcătorul veacurilor, de cei care trăiesc în timp; Cel care ţine pământul în palmă, de cei care sunt pe pământ ca nişte lăcuste. Omul însă a părăsit pe Tatăl ceresc şi "a zis lemnului: tatăl meu eşti tu!; iar pietrei: tu m-ai născut pe mine!“ Şi mi se pare că din pricina aceasta zice psalmistul către omenire: "şi uită poporul tău şi casa tatălui tău"49, pe care ţi l-ai ales tată, pe care l-ai chemat spre pierderea ta.

13. Unii însă şi-au ales ca tată nu numai lemne şi pietre, dar chiar şi pe satana, stricătorul sufletelor. Pe aceştia Domnul i-a mustrat, zicându-le: "Voi faceţi lucrurile tatălui vostru!" , ale diavolului, care nu este prin fire tatăl oamenilor, ci prin înşelăciune. În chipul în care Pavel, prin învăţătura sa evlavioasă, se numea tatăl corintenilor , tot astfel şi diavolul se numeşte tatăl celor care, prin liberul arbitru, aleargă cu el.

Nu vom suferi pe cei care interpretează rău cuvintele acestea: "Prin aceasta cunoaştem pe fiii lui Dumnezeu şi pe fiii diavolului", în sensul că dintre oameni unii prin fire sunt mântuiţi, iar alţii pierduţi. Nu venim la această sfântă înfiere în chip forţat, ci prin libera voinţă, Iuda, vânzătorul, n-a fost prin fire fiul diavolului şi al pierzării. Dacă ar fi fost aşa. Iuda n-ar fi alungat la început demonii în numele lui Hristos - pentru că satana nu scoate pe satana - şi nici Pavel nu s-ar fi schimbat din prigonitor în propovăduitor.

Înfierea se face prin libertatea voinţei, după cum zice Ioan: "Câţi L-au primit, celor care cred în numele Lui, le-a dat putere să se facă fii ai lui Dumnezeu" . N-au fost învredniciţi să se facă fii ai lui Dumnezeu înainte de a crede, ci după ce au crezut în chip liber.

14. Aşadar, o dată ce cunoaştem acest lucru, să vieţuim duhovniceşte ca să fim învredniciţi de înfierea lui Dumnezeu. “Câţi sunt călăuziţi de Duhul lui Dumnezeu sunt fíi ai lui Dumnezeu", nu ne este de nici un folos să purtăm numele de creştin dacă faptele nu însoţesc acest nume. Aceasta pentru ca să nu ni se spună şi nouă cuvintele: "Dacă aţi fi fii ai lui Avraam, aţi face lucrurile lui Avraam" . Dacă invocăm pe Tatăl, care judecă cu nepărtinire pe fiecare după faptele lui, să vieţuim în frică timpul pribegiei noastre pe acest pământ, "fără să iubim lumea şi nici pe cele din lume. Dacă iubeşte cineva lumea, dragostea Tatălui nu este în el" .

Aşadar, fii iubiţi, să aducem prin fapte slavă Tatălui celui din ceruri "ca să vadă faptele noastre cele bune şi (oamenii) să slăvească pe Tatăl nostru cel din ceruri“. Să-I lăsăm Lui toată grija noastră, căci ştie Tatăl nostru de ce avem nevoie .

15. Dacă cinstim pe Tatăl nostru cel ceresc, să cinstim şi pe părinţii noştri trupeşti. Căci însuşi Domnul a hotărât lămurit în Lege şi în profeţi, zicând: ***“Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ţi fie ţie bine şi să trăieşti mulţi ani pe pământ"*** . Porunca aceasta să o audă mai cu seamă cei de aici care au tată şi mamă! Fiilor, ascultaţi de părinţii voştri in toate, căci acest lucru este bine plăcut Domnului !

Domnul n-a spus numai: "Cel care iubeşte pe tatăl sau pe mama sa... nu este vrednic de Mine" - ca nu cumva, din neştiinţă, tu să interpretezi rău ceea ce este bine scris! -, ci a adăugat: "mai mult decât pe Mine“. Când părinţii pământeşti gândesc împotriva Tatălui celui din ceruri, atunci trebuie să urmezi cuvântul Scripturii, dar când ei nu ne împiedică cu nimic în credinţa noastră, iar noi ne purtăm cu nerecunoştinţă şi îi dispreţuim, uitând binefacerile lor către noi, atunci poate fi spus cuvântul acesta ce spune: “Cel care grăieşte de rău pe tatăl sau pe mama lui, cu moarte să moară!"

16. Prima virtute a creştinilor este de a cinsti pe părinţi, a răsplăti ostenelile celor care ne-au dat viaţa şi a le da după putere cele trebuincioase tihnei lor. Chiar dacă i-am răsplăti cu mai mult decât acestea, totuşi niciodată nu vom putea să-i naştem. Dacă se vor bucura de tihna pe care le-o dăm, ne vor întări cu binecuvântările pe care, în chip înţelept, le-a răpit Iacov, care s-a născut ţinând de călcâi pe fratele său.

Tatăl cel din ceruri să primească voinţa noastră cea bună şi să ne învrednicească să strălucim ca soarele, împreună cu drepţii, în împărăţia Tatălui nostru, Căruia slava împreună cu Cel Unul Născut şi Mântuitorul Iisus Hristos, împreună cu Sfântul şi de viaţă făcătorul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cateheza VIII - La cuvântul: "Atotputernicul"

rostită în Ierusalim

Citire din Ieremia: ”Dumnezeule mare şi puternice Doamne, mare în sfat şi puternic în lucruri. Atotputernicul, Domnul Cel cu nume mare”, şi celelalte

1. Prin credinţa “întru Unul Dumnezeu“, tăiem toată rădăcina politeistă; ea este o armă pe care o întrebuinţăm contra elinilor şi contra oricărei puteri potrivnice a ereticilor. Prin adaosul "întru Unul Dumnezeu Tatăl", combatem pe iudeii care tăgăduiesc pe Cel Unul Născut, Fiul lui Dumnezeu. După cum am spus ieri, că înainte chiar de a lămuri doctrina despre Domnul nostru Iisus Hristos, prin faptul că am spus că Dumnezeu este Tată, am şi arătat că este Tatăl Fiului, ca, după cum înţelegem că este Dumnezeu, tot astfel să înţelegem că are şi Fiu. Adăugăm însă contra acelora că Dumnezeu este şi "atotputernic’. Aceasta o spunem şi pentru elini, dar totodată şi pentru iudei, şi pentru toţi ereticii.

2. Unii dintre elini au zis că Dumnezeu este sufletul lumii; alţii spun că puterea Lui se întinde numai asupra cerului, şi nicidecum asupra pământului. Unii, fiind rătăciţi împreună cu aceia şi interpretând greşit citatul care spune: "Şi adevărul Tău până la nori" , au îndrăznit să circumscrie purtarea de grijă a lui Dumnezeu până la nori şi la cer, şi să înstrăineze de Dumnezeu cele ce sunt pe pământ. Aceştia au uitat psalmul care spune: "Dacă mă voi sui în cer, Tu acolo eşti; Dacă mă voi coborî în iad, Tu de faţă eşti" . Dacă nu este nimic mai înalt decât cerul, iar iadul este mai jos decât pământul, urmează că Cel care stăpâneşte pe cele mai de Jos, stăpâneşte şi pământul.

3. Ereticii iarăşi, după cum s-a spus mai înainte, nu recunosc un Dumnezeu atotputernic. Atotputernic este Cel care stăpâneşte toate. Cel care are putere asupra tuturor. Cei care spun că unul este stăpânul sufletului, şi altul stăpânul trupului, afirmă prin aceasta că nici unul dintre ei nu este desăvârşit, căci unuia îi lipseşte una, şi altuia alta. Cum este atotputernic cel care are stăpânire asupra sufletului, dar nu are stăpânire asupra trupului? Cum este atotputernic cel care stăpâneşte trupurile, dar nu are nici o putere asupra duhurilor? Dar Domnul îi convinge de greşeala lor, când spune, dimpotrivă: "Temeţi-vă mai vârtos de Cel care poate să piardă şi sufletul, şi trupul în gheenă". Dacă nu are stăpânire asupra amândurora, în ce chip Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos le supune pedepsei pe amândouă? Cum va putea să ia un trup asupra căruia n-are putere şi să-l arunce în gheenă dacă nu va lega mai întâi pe cel puternic şi nu-i va răpi lucrurile lui ?

4. Dumnezeiasca Scriptură şi dogmele adevărului cunosc un singur Dumnezeu, care stăpâneşte prin puterea Sa peste toate, dar rabdă pe mulţi pentru că voieşte.

Stăpâneşte şi peste idolatri, dar îi suportă din pricina nerăutăţii Lui. Stăpâneşte şi peste ereticii care se leapădă de El, dar îi rabdă din cauza îndelungii Sale răbdări. Stăpâneşte şi peste diavol, dar îl suportă din pricina marii Sale răbdări, nu ca şi cum ar fi fost învins. Fiindcă diavolul este începătura plăsmuirii Domnului, făcut să fie batjocorit nu de Domnul (căci ar fî nevrednic de El), ci de îngerii făcuţi de El. Domnul l-a îngăduit să trăiască spre a se săvârşi două lucruri: ca să fie făcut de ruşine mai mult, biruit fiind, şi ca oamenii să se încununeze. Cât este de înţeleaptă dumnezeiasca purtare de grijă, care ia voinţa cea rea ca pricină de mântuire pentru cei credincioşi!

Căci după cum a luat voinţa urătoare de frate a fraţilor lui Iosif ca pricină a iconomiei Sale şi, prin faptul că le-a îngăduit să vândă din ură pe fratele lor, a luat pricină ca să domnească peste ei acela pe care-1 voia, tot astfel a îngăduit ca oamenii să se lupte cu diavolul spre a fi încununaţi prin biruinţă. Şi prin biruinţă diavolul să fie ruşinat mai mult, căci a fost biruit de nişte făpturi mai slabe ca el, iar oamenii să fie mult cinstiţi pentru că au biruit pe arhanghelul de altădată.

5. Nimic nu este în afara puterii lui Dumnezeu. Scriptura spune despre El: “Toate sunt roabe Ţie" . Toate sunt roabe Lui, afară de unicul Său Fiu şi de Unul Duhul Lui cel Sfânt, în afară de Ei, toate celelalte, toate sunt roabe Lui şi slujesc Stăpânului prin Unul Fiul în Sfântul Duh. Dumnezeu stăpâneşte totul şi suportă şi pe ucigaşi şi pe tâlhari şi pe desfrânaţi din pricina îndelungii Sale răbdări. A hotărât vremea scadenţei, când va răsplăti fiecăruia, ca să fie pedepsiţi mai mult, o dată ce au avut o scadenţă foarte târzie, dar nu s-au pocăit.

Cei care împărăţesc pe pământ sunt împăraţii oamenilor, totuşi nu fără puterea cea de sus. Acest lucru l-a cunoscut odinioară, prin experienţă, Habucodonosor, când a spus: "împărăţia Lui este o împărăţie veşnică, iar stăpânirea Lui, peste tot neamul şi neamul" .

6. Bogăţia, aurul şi argintul nu aparţin diavolului, cum socotesc unii. Căci "întreaga lume cu bogăţiile ei este a celui credincios, iar necredinciosul nu are nici un bănuţ:" , nimic nu este mai necredincios decât diavolul. Dumnezeu spune lămurit prin profetul: “Ai Meu este aurul şi al Meu este argintul şi îi dau cui voiesc“ . Întrebuinţează numai bine banii, şi nu mai este argintul de blamat! Dar când vei întrebuinţa in chip rău ceea ce este bun, atunci, pentru că nu voieşti să fie blamată administrarea ta, învinovăţeşti fără pic de evlavie pe Creator. Omul poate să se îndreptăţească şi cu ajutorul banilor. ”Am flămânzit şi Mi-aţi dat să mănânc"; negreşit, prin ajutorul banilor. "Gol am fost şi M-aţi îmbrăcat"; negreşit, prin ajutorul banilor.
Vrei să afli că banii pot să ajungă uşă a Împărăţiei Cerurilor? “Vinde-ţi, spune Scriptura, averile tale şi dă-ie săracilor şi vei avea comoară în ceruri!"

7. Acestea le-am spus din pricina ereticilor, care anatemizează averile, banii şi trupurile. Nu vreau ca tu să fii robul banilor, dar nici să te uiţi ca la nişte duşmani la cele ce ţi-au fost date de Dumnezeu spre folosul tău. Să nu cumva să spui vreodată că banii aparţin diavolului! Chiar dacă acela spune: “Toate acestea ţi le voi da, căci mie îmi sunt date!" , totuşi cineva poate respinge cuvintele lui prin următorul răspuns: Nu trebuie să ne încredem în mincinos! Se poate ca diavolul, silit de puterea celui din faţa lui, să fi spus adevărul. Căci n-a zis: "Toate acestea ţi le voi da că sunt ale mele", ci: "căci mie îmi sunt date". În adevăr, diavolul n-a răpit stăpânirea averilor, ci a mărturisit că i-au fost încre-dinţate şi le administrează în mod provizoriu. Să fie întrebaţi la timp potrivit exegeţii, care din două: minte diavolul sau grăieşte adevărul?

8. Aşadar, Unul este Dumnezeu Tatăl, Atotputernicul, pe care ereticii au îndrăznit să-L hulească. Căci au îndrăznit să hulească pe Domnul Savaot, Cel care şade peste heruvimi. Au îndrăznit să hulească pe Domnul Adonai. Au îndrăznit să defăimeze pe Dumnezeu Atotputernicul, Cel slăvit de profeţi.

Tu însă închină-te singurului Dumnezeu Atotputernic, Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos. Fugi de rătăcirea politeistă, fugi de orice erezie şi spune ca Iov: "Voi chema pe Domnul Atotputernicul, Cel care a făcut lucruri mari, de nepătruns, slăvite şi minunate, cărora nu este număr" şi: "Din pricina acestora, cinste Celui Atotputernic" , Căruia slava în vecii vecilor. Amin.

Cateheza a IX-a - La cuvintele: "Făcătorul cerului şi al pământului"

rostită în Ierusalim

Citire din cartea lui Iov: ”Cine este cel care ascunde de Mine sfatul, care ţine în inimă cuvinte şi socoteşte să le ascundă de Mine"”, şi celelalte

1. Este cu neputinţă să privim pe Dumnezeu cu ochii trupului, pentru că ceea ce este netrupesc nu poate să cadă sub privirile trupului, însuşi Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu a mărturisit aceasta prin cuvintele: "nimeni n-a văzut vreodată pe Dumnezeu’.

Chiar dacă cineva ar interpreta, potrivit celor scrise la profetul Iezechiel, că Iezechiel a văzut pe Dumnezeu, totuşi ce spune Scriptura? A văzut “asemănarea slavei Domnului" . Deci n-a văzut pe Domnul însuşi, ci asemănarea slavei, şi nu însăşi slava, după cum este şi adevărat. Când a văzut numai asemănarea slavei, nu însăşi slava lui Dumnezeu, a căzut la pământ de frică.

Dacă pe profeţi i-au cuprins frica şi neliniştea la vederea asemănării slavei lui Dumnezeu, dacă cineva ar încerca să vadă pe însuşi Dumnezeu, negreşit ar muri, după cum este scris: "nimeni nu va vedea faţa Mea şi va trăi" . Din pricina aceasta Dumnezeu, potrivit nemăsuratei Sale iubiri de oameni, ca să nu pierim, a întins cerul ca o perdea înaintea Dumnezeirii Sale. Nu sunt cuvintele mele, ci profetul a spus: "Dacă vei deschide cerurile , se vor cutremura de Tine munţii şi se vor topi“.

Pentru ce te minunezi dacă Iezechiel a căzut la pământ când a văzut asemănarea slavei lui Dumnezeu? Când Gavriil, care este slugă a lui Dumnezeu, s-a arătat lui Daniel, îndată acesta s-a spăimântat şi a căzut cu faţa la pământ; şi profetul n-a îndrăznit să-i răspundă până ce îngerul n-a fost silit să se prefacă în asemănarea Fiului omului . Dacă atunci când s-a arătat Gavriil i-a cuprins frica pe profeţi, oare dacă S-ar arăta Dumnezeu, aşa cum este, n-ar muri toţi?

2. Este cu neputinţă deci să vedem cu ochii trupului Firea dumnezeiască. Dar putem să ne facem o imagine despre puterea Sa din lucrările dumnezeieşti, potrivit celor spuse de Solomon: "Din măreţia şi frumuseţea făpturilor poţi să cunoşti bine pe Făcătorul lor" . N-a spus că se contemplă Făcătorul din făpturi, ci a adăugat: "bine". Dumnezeu apare fiecăruia cu atât mai mult cu cât omul contemplă mai mult făpturile. Şi când inima omului se ridică la o contemplaţie mai înaltă, atunci cunoaşte mai bine măreţia lui Dumnezeu.

3. Vrei să ştii că nu-i cu putinţă să cunoşti firea lui Dumnezeu? Cei trei tineri în cuptorul de foc, lăudând pe Dumnezeu, spun: ***"Binecuvântat eşti Cel ce priveşti***

în adâncuri, Cel care şezi pe heruvimi". Spune-mi care este firea heruvimilor, şi apoi priveşte pe Cel care şade pe heruvimi!

Iezechiel a făcut descrierea lor, atât cât este cu putinţă, arătând că fiecare avea patru feţe: una de om, una de leu, una de vultur şi alta de viţel, că fiecare avea şase aripi, că aveau în toate părţile ochi şi că sub fiecare era o roată împărţită în patru părţi .. ***Deci, cu toate că profetul ne-a făcut descrierea lor, totuşi noi nici chiar când citim nu putem să înţelegem. Dacă nu putem să înţelegem tronul pe care l-a descris, cum vom putea să înţelegem pe Cel care şade pe tron, pe Dumnezeu, care este nevăzut şi nepovestit?*** Este cu neputinţă să cercetăm firea lui Dumnezeu! Este însă cu putinţă să-I înălţăm doxologii pe temeiul creaturilor Lui cele văzute.

4. Acestea vi le spun din pricina Simbolului credinţei şi din pricină că noi spunem: "Cred întru Unul Dumnezeu, Tatăl Atotputernicul Făcătorul cerului şi al pământului, văzutelor tuturor şi nevăzutelor", ca să ne amintim că Acelaşi este Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos şi Acelaşi este şi Făcătorul cerului şi al pământului, şi ca să ne întărim pe noi înşine din pricina abaterilor ereticilor fără de Dumnezeu, care au îndrăznit să insulte pe prea înţeleptul Creator al întregii lumi. Ei văd cu ochii trupului, dar privirile minţii li s-au întunecat.

5. Ce acuzaţie au de adus creaţiei atât de măreţe a lui Dumnezeu? Se cuvenea să se minuneze la vederea bolţilor cerurilor! Se cuveneau să se închine Celui care a pus cerul ca o cămară, Celui care din firea curgătoare a apelor a făcut tăria cerului! Căci Dumnezeu a spus: "Să se facă tărie în mijlocul apei" . Dumnezeu a spus o dată; cerul s-a statornicit şi nu cade. Cerul este de apă, iar soarele, luna şi stelele, care sunt în el, sunt de foc. Cum pot să străbată prin apă corpuri de foc?

Dacă cineva se îndoieşte de aceasta din pricina naturii contrare a focului şi a apei, să-şi aducă aminte de focul care ardea cu grindină pe timpul lui Moise în Egipt , şi să vadă creaţia cu totul înţeleaptă a lui Dumnezeu.

Deoarece era nevoie de apă la cultivarea pământului, Dumnezeu a făcut din apă cerul de deasupra; în felul acesta, când ogoarele pământului au nevoie să fie udate de ploi, cerul din fire este gata pentru aceasta.

6. Ce dar? Nu trebuie oare să ne minunăm şi când ne uităm la modul în care a făcut soarele? Căci cu toate că se vede ca un mic vas , totuşi are mare putere. Se arată la răsărit şi-şi trimite lumina până la apus. Psalmistul, descriind înălţarea sa la răsărit, zicea: "Şi el este ca un mire care iese din cămara sa“. Prin aceste cuvinte David a descris strălucirea şi frumuseţea primei înfăţişări a soarelui, când se arată omenirii dimineaţa; Şi pe bună dreptate, căci la amiază, când îşi ia

zborul în înălţimi, de multe ori fugim de el din pricina arşiţei. Când răsare însă, încântă pe toţi cu înfăţişarea lui de mire.

Priveşte orânduirea lui, dar mai bine spus nu a lui, ci a Aceluia care i-a hotărât, prin poruncă, drumul! Vara, pentru că drumul său este mai înalt, face zilele mai mari şi dă oamenilor prilej mai mult de lucru. În timpul iernii însă, îşi micşorează drumul şi pentru ca să nu fie mai lung timpul friguros al zilei, dar şi pentru ca să facă nopţile mai lungi şi să ajute astfel şi la odihna oamenilor, dar să ajute şi la rodirea celor ce se nasc din pământ. Priveşte cu câtă rânduială zilele alternează între ele: vara cresc, iar iarna se micşorează. Primăvara, însă, şi toamna îşi dăruiesc una alteia egalitatea lungimii zilelor. Nopţile iarăşi fac la fel, încât psalmistul zice despre ele: "Ziua zilei spune cuvânt şi noaptea nopţii vesteşte ştiinţă" . Aproape că strigă ereticilor, care nu au urechi, şi prin ordinea lor le spune că nu este un alt Dumnezeu decât Cel care a creat, a hotărât şi a orânduit totul.

7. Nimeni să nu sufere pe cei care spun că unul este făcătorul luminii, şi altul al întunericului . Adu-ţi aminte de Isaia, care spune: "Eu sunt Domnul care a făcut lumina şi a zidit întunericul" . Pentru ce te superi de aceasta, omule? Pentru ce suporţi cu greutate timpul dat ţie spre odihnă? Sluga n-ar fi căpătat odihnă de la stăpâni dacă întunericul nu le-ar fi dat în chip necesar acest termen. De multe ori, când suntem obosiţi de munca zilei, noaptea ne reîmprospătăm puterile. Cel istovit de treburi ieri, dimineaţa este plin de putere prin odihna din timpul nopţii.

Care timp este mai folositor înţelepciunii decât noaptea? Noaptea de multe ori ne imaginăm cele cu privire la Dumnezeu. Noaptea citim şi contemplăm cuvintele dumnezeieşti. Când oare se îndreaptă mai mult mintea noastră spre cântare de psalmi şi rugăciune? Oare nu noaptea? Când ne aducem aminte mai adesea de păcatele noastre? Nu noaptea? Să nu primim deci în chip rău că altul este făcătorul întunericului! Experienţa arată că întunericul este un lucru bun şi folositor.

8. Ereticii trebuiau să se mire şi să se minuneze nu numai de soare şi de lună, ci şi de mişcările bine rânduite ale stelelor, de drumurile lor neîmpiedicate şi de răsăritul fiecărei stele la timpul potrivit. Să se uite cum unele sunt semnele verii, iar altele ale iernii; unele arată timpul semănatului, iar altele indică începutul navigaţiei; iar omul, care stă în corabie şi călătoreşte pe nemărginirea valurilor, îşi cârmuieşte corabia privind la stele. Despre aceste lucruri Scriptura spune frumos aşa: "Stelele sunt semne pentru timpuri şi pentru ani" , deci nu pentru basmele astrologiei şi ale naşterii lor. Priveşte cât de minunat ne-a dăruit Dumnezeu treptat lumina zilei! Căci nu vedem deodată răsăritul soarelui, ci mai întâi apare o lumină slabă, ca, obişnuindu-se dinainte, pupila ochilor să poată

vedea lumina mai mare a razei. Priveşte cum a îndulcit Dumnezeu întunericul nopţii prin strălucirea lunii!

9. “Cine este tatăl ploii? Cine a născut picăturile de rouă?“ Cine este Cel care a îngroşat aerul în nori şi le-a poruncit acestora să poarte apele ploilor? Cine este Cel care uneori aduce de la miazănoapte nori care strălucesc ca aurul, alteori îi preface într-un chip uniform şi iarăşi îi transformă în felurite cercuri şi în alte forme? Cine este Cel care poate să numere norii cu înţelepciunea Sa? Despre El se spune în cartea lui Iov: "El cunoaşte câte feluri de nori sunt; El a plecat cerul spre pământ“ . Şi: "Cel care numără norii cu înţelepciune". Şi: ”Nu s-a rupt norul sub greutatea apelor" . Cu toate că sunt atâtea măsuri de apă în nori, totuşi norii nu se rup, ci apa se coboară pe pământ cu multă rânduială. Cine este Cel care scoate vânturile din vistieriile Sale ? “Cine este, după cum am spus, Cel care a născut picăturile de rouă?“ “Din al cui pântece iese gheaţa?" . Firea ei este de apă, dar este tare ca piatra. Uneori apa se face zăpadă ca lâna; alteori slujeşte Celui ce răspândeşte negura ca cenuşa; alteori o face tare ca piatra, pentru că Dumnezeu cârmuieşte apa aşa cum vrea.

Natura apei este de un singur fel, dar lucrarea ei este foarte puternică. Apa, prefăcută prin viţa de vie în vin, veseleşte inima omului; în măslini se preface în untdelemn, care face strălucitoare faţa omului; se preface şi în pâine, care întăreşte inima omului , şi în tot felul de fructe.

10. Din pricina acestora, ce se cuvenea oare: să fie hulit Creatorul sau mai degrabă adorat? Şi n-am vorbit încă de cele nevăzute ale înţelepciunii Lui. Priveşte primăvara şi florile cele felurite, care sunt atât de deosebite, deşi cresc în aceleaşi condiţii; culoarea trandafirului este roşie foarte, iar a crinului, cu totul albă. Toate aceste flori răsar din aceeaşi ploaie şi din acelaşi pământ. Cine este Cel care le face atât de deosebite? Cine este Creatorul? Priveşte măiestria lori Din aceeaşi tulpină a pomului iese, pe de o parte, frunzişul; iar pe de altă parte, feluritele fructe. Şi unul este Meşterul! Din acelaşi butuc de viţă avem o parte pentru foc, alta pentru vlăstare, alta pentru frunze, alta pentru cârcei, iar alta pentru struguri. Minunează-te şi de îmbrăcămintea deasă a nodurilor trestiei, pe care Meşterul a făcut-o! Din acelaşi pământ ies târâtoare, fiare, vite, lemne, plante bune de mâncat, aur, argint, aramă, fier şi piatră. Una este natura apelor; dar din ea iese şi firea înotătoarelor, şi a păsărilor, ca, după cum acelea înoată în apă, tot astfel şi celelalte să zboare în aer.

11. ”Marea aceasta este mare şi largă; acolo sunt târâtoare cărora nu este număr". Cine poate să povestească frumuseţea peştilor din ea? Cine poate să povestească mărimea chiţilor şi natura amfibiilor, care trăiesc şi pe uscat şi în apă? Cine poate povesti adâncul sau lăţimea mării sau mişcările nemăsurate ale valurilor? Totuşi marea stă în hotarele ei din pricina Celui care a spus: "Până aici

să vii, şi să nu treci; ci întru tine se vor sfărâma valurile tale" . Marea face cunoscut cuvântul poruncii dat ei, când, prin mişcarea sa, lasă pe ţărmuri, prin valurile sale, o linie văzută; prin aceasta arată celor care o privesc că n-a depăşit hotarele poruncite ei.

12. Cine poate să cerceteze natura păsărilor din aer? Unele cântă, altele au aripile împodobite cu tot felul de culori, iar altele, zburând, rămân nemişcate în aer, ca uliul. Căci prin porunca dumnezeiască "uliul întinzând apripile sale stă nemişcat şi priveşte spre miazăzi" . Ce om poate căta la vultur când s-a înălţat? Dacă nu poţi să înţelegi pe cea mai lipsită de judecată dintre păsări, când s-a înălţat, cum vrei să înţelegi pe Făcătorul tuturora?

13. Care dintre oameni ştie măcar numele tuturor fiarelor? Sau cine poate să cerceteze temeinic fiziologia fiecăreia? Dacă deci nu cunoaştem nici măcar numele fiarelor, cum vom înţelege pe Făcătorul lor? A fost o singură poruncă a lui Dumnezeu, care spune: "Să scoată pământul fiare şi vite şi târâtoare după felul lor" . Şi s-au făcut printr-o singură poruncă, dintr-un singur izvor, diferite naturi: oaia cea foarte blândă, dar şi leul carnivor; diferitele mişcări ale animalelor necuvântătoare, care sunt imitări ale feluritelor caracteristici omeneşti: vulpea, ca să imite viclenia omenească; şarpele, ca să arate trădarea cea veninoasă a prietenilor; calul, care nechează ca să arate pe tinerii cei desfrânaţi; iar furnica cea foarte silitoare, ca să îmboldească pe omul leneş şi trândav.

Când vreun tânăr este leneş, este dăscălit de animalele necuvântătoare, fiind mustrat de dumnezeiasca Scriptură, care zice: “Mergi la furnică, leneşule! ia aminte văzând căile ei şi fii mai înţelept decât dânsa!" Când o vezi că-şi adună din timp hrana, imit-o şi adună-ţi roadele faptelor bune pentru veacul ce va să fie! Şi iarăşi: “Mergi la albină şi află cât este de harnică!" Se duce la tot felul de flori şi adună miere pentru folosul tău, pentru ca şi tu, mergând la dumnezeieştile Scripturi, să-ţi dobândeşti mântuirea şi, săturat de ele, să spui: "Cât sunt de dulci limbii mele cuvintele Tale! Mai mult decât mierea în gura mea!"

14. Oare nu este vrednic mai mult să fie slăvit Meşterul? Căci ce? Dacă tu nu cunoşti natura tuturor lucrurilor, urmează oare că cele făcute sunt fără rost ? Poţi cunoaşte rostul tuturor plantelor? Sau poţi să ştii tu oare tot folosul fiecărui animal? Chiar din veninul viperei se scot leacuri pentru vindecarea oamenilor.

Dar îmi vei spune:
- Şarpele este periculos!
- Teme-te de Domnul, şi nu va putea să te vatăme!

- Scorpionul răneşte!
- Teme-te de Domnul, şi nu te va răni!

- Leul este setos de sânge!
- Teme-te de Domnul, şi va şedea lângă tine ca şi lângă Daniel!

Cu adevărat trebuie să ne minunăm şi de puterea animalelor! Unele, ca scorpionul, au tăria lor în ac; altele au puterea în dinţi; altele se luptă cu unghiile, iar puterea vasiliscului stă în privire. Din varietatea creaţiei, deci, înţelege puterea Creatorului!

15. Poate însă că nu cunoşti aceste lucruri şi poate că nu este nici o legătură între tine şi fiinţele din afara ta. Atunci priveşte-te pe tine însuţi, şi înţelege pe Meşter din însăşi natura ta. Ce lucru vrednic de blamat a fost plăsmuit în trupul tău? Stăpâneşte-te, şi nici unul dintre mădularele tale nu este rău!

La început în Rai Adam era gol, împreună cu Eva. Totuşi nu din pricina mădularelor a fost izgonit din Rai. Prin urmare, nu mădularele sunt cauza păcatului, ci cei care se folosesc rău de mădulare. Creatorul mădularelor este înţelept. Cine a pregătit pântecele mamei pentru naşterea de copii? Cine a însufleţit pe pruncul neînsufleţit din ea? Cine a aşezat în noi venele şi oasele, îmbrăcându-le cu carne şi piele ? Cine este Cel care scoate izvoare de lapte din sâni o dată cu naşterea pruncului? Cum creşte pruncul şi se face copil, apoi din acesta tânăr, apoi bărbat, apoi iarăşi acelaşi om ajunge bătrân, fără ca cineva să priceapă cu de amănuntul această schimbare? Cum se preface o parte de hrană în sânge, alta se dă afară, iar alta se transformă în carne? Cine este Cel care iscă mişcarea necontenită a inimii? Cine a ferit înţelepţeşte gingăşia ochilor cu îmbrăcămintea pleoapelor? Despre alcătuirea variată şi minunată a ochilor abia dacă spun ceva cărţile cele groase ale doctorilor. Cine a rânduit o singură respiraţie în tot trupul? Vezi, omule, pe Meşter! Vezi pe înţeleptul Creator!

16. Cuvântarea mea ţi le-a arătat pe larg pe acestea, deşi au rămas multe şi altele nenumărate, şi mai cu seamă din cele netrupeşti şi nevăzute, pentru ca să urăşti pe cei care hulesc pe Meşterul Cel înţelept şi bun. Din cele spuse şi din cele citite, din cele pe care tu însuţi ai putea să le afli sau să le înţelegi, din măreţia şi frumuseţea făpturilor, contemplă aşa cum se cuvine pe Creator!

Pleacă-ţi cu evlavie genunchiul înaintea Făcătorului tuturor lucrurilor, materiale şi spirituale, văzute şi nevăzute! Slăveşte cu o limbă plină de recunoştinţă şi de laudă, cu buze neobosite şi cu inima ta pe Dumnezeu, zicând: "Cât de minunate sunt lucrurile Tale, Doamne, toate cu înţelepciune le-ai făcut!". Că Ţie se cuvine cinste, slavă şi mărire acum şi în vecii vecilor. Amin.

Cateheza X - La cuvintele: "Şi întru Unul Domn Iisus"...

rostită în Ierusalim

Citire din Epistola întâi către Corinteni: "Deşi sunt unii numiţi dumnezei fie în cer, fie pe pământ, totuşi pentru noi este un singur Dumnezeu, Tatăl, din care sunt toate, şi noi în El; şi un singur Domn Iisus Hristos, prin care sunt toate, şi noi prin El" , şi celelalte.

1. Noi. care am fost învăţaţi să credem "întru Unul Dumnezeu Tatăl Atotputernicul", trebuie să credem şi în Fiul Unul Născut. Cel care tăgăduieşte pe Fiul nu are nici pe Tatăl . "Eu sunt uşa" , zice Iisus; "nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine". Dacă vei tăgădui uşa ţi s-a încuiat cunoştinţa care duce la Tatăl. "Nimeni nu cunoaşte pe Tatăl decât Fiul şi căruia Fiul îi va descoperi". Dacă vei tăgădui pe Cel care descoperă, rămâi în necunoştinţă.

Este în Evanghelie o hotărâre care zice: "Cel care nu crede în Fiul nu va vedea viaţa, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el". Căci Tatăl Se mânie dacă Fiul Unul Născut este lepădat. Cumplit lucru este pentru un împărat când este hulit chiar un simplu soldat. Când însă va fi hulit unul dintre ofiţerii cei mai cu vază sau unul dintre prietenii săi, atunci mânia va fi cu mult mai mare. Dacă însă va insulta cineva pe însuşi Fiul Unul Născut al împăratului, cine va mângâia pe Tatăl supărat din pricină că a fost insultat Fiul Său Unul Născut?

2. Aşadar, dacă cineva vrea să cinstească pe Dumnezeu, să se închine Fiului, fiindcă altfel Tatăl nu primeşte adoraţia. Tatăl a strigat din cer spunând: "Acesta este Fiul Meu Cel iubit întru care am binevoit" . Tatăl a binevoit întru Fiul. Dacă nu vei binevoi şi tu, nu ai viaţă.

Nu te lăsa dus de iudei, care zic cu viclenie: "Există un singur Dumnezeu", ci, după ce ştii că este un singur Dumnezeu, cunoaşte că este şi Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu. Nu sunt eu cel dintâi care am spus aceasta, ci psalmistul o spune din partea Fiului: "Domnul a zis către Mine: Fiul Meu eşti Tu" . Nu da atenţie la ce spun iudeii, ci la ce spun profeţii! Te minunezi dacă iudeii resping cuvintele profeţilor, când ei au lovit cu pietre şi au omorât pe profeţi?

3. Tu crede "întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut" .
- ✓ *Spunem "Unul Domn Iisus Hristos", pentru ca să fie unică Fiimea.*
- ✓ *Spunem "Unul", ca să nu presupui că este şi un alt Fiu.*
- ✓ *Spunem "Unul", ca nu cumva din pricina lucrării Lui cu multe nume să conchizi în chip lipsit de credinţă că sunt mai mulţi fii.*

- ✓ *Se numeşte "Uşă"; să nu crezi însă din pricina acestei numiri că este o uşă de lemn, ci este o uşă cugetătoare, vie, care deosebeşte pe cei care intră.*
- ✓ *Se numeşte "Cale"; nu este o cale călcată de picioare, ci una care conduce la Tatăl cel din ceruri.*
- ✓ *Se numeşte "Oaie" ; nu oaie necuvântătoare, ci Oaie care curăţeşte prin cinstitul Ei sânge lumea de păcate, care este dusă înaintea Celui ce o tunde şi cunoaşte când trebuie să tacă. Această Oaie se numeşte, iarăşi, "Păstor", când zice: "Eu sunt Păstorul cel bun". Se numeşte Oaie din pricina ome- nităţii Sale, şi Păstor din pricina iubirii de oameni a Dumnezeirii Sale. Şi vrei să cunoşti că este Oaie cuvântătoare? Mântuitorul o spune apos-tolilor: "Iată, Eu vă trimit ca oile în mijlocul lupilor! "*
- ✓ *Se numeşte, iarăşi, "Leu"; nu leu care mănâncă oameni; ci, prin numirea aceasta, este arătată oarecum vrednicia împărătească, tăria şi curajul firii Sale; se numeşe "Leu", în opoziţie cu leul vrăjmaş, care urlă şi înghite pe cei înşelaţi . Căci Mântuitorul, venind fără să schimbe blândeţea firii Lui, a venit ca un leu puternic din seminţia lui Iuda, ca să mântuie pe cei credincioşi, iar pe vrăjmaş să-l calce în picioare.*
- ✓ *Se numeşte "Piatră" ; nu o piatră neînsufleţită, cioplită de mâini omeneşti , ci Piatra din capul unghiului, "iar cel care crede în ea nu va fi ruşinat" .*
- ✓ *4. Se numeşte "Hristos" , adică "uns"; nu este uns de mâini omeneşti, ci a fost uns din veşnicie de Tatăl spre Arhieria Sa.*
- ✓ *Se numeşte "mort" nu fiindcă S-a sălăşluit între cei morţi, precum toţi cei din iad, ci ca fiind singurul slobod între cei morţi.*
- ✓ *Se numeşte "Fiul omului" nu ca fiecare dintre* noi, *născut din pământ, ci ca Unul care vine pe nori să judece viii şi morţii.*
- ✓ *Se numeşte "Domn" ; nu se numeşte Domn în sens impropriu, ca oamenii, ci ca Unul ce are domnie firească şi veşnică.*
- ✓ *Se numeşte "Iisus"; acesta este numele Lui propriu; îşi are numele din pricina vindecărilor Sale mântuitoare.*
- ✓ *Se numeşte "Fiu" nu pentru că ar fi fost înfiat, ci pentru că a fost născut în chip natural.*

Numele Mântuitorului nostru sunt multe. Dar faptul că Mântuitorul are multe nume să nu te facă să crezi că sunt mulţi fii. Din pricina rătăcirilor ereticilor, care spun că unul este Hristos, altul Iisus, altul uşa, şi celelalte, Simbolul credinţei te întăreşte mai dinainte, spunând bine: "întru Unul Domn Iisus Hristos". Chiar dacă numirile Lui sunt multe, totuşi este o singură persoană.

5. Mântuitorul vine spre folosul fiecărui om în felurite chipuri.

- ⇒ *Pentru cei care au nevoie de: bucurie este Vie;*
- ⇒ *pentru cei care au nevoie să intre este Uşă;*

⇒ *pentru cei care au nevoie să aducă rugăciuni este Arhiereu mijlocitor.*
⇒ *Iarăşi, pentru cei care au păcate este Oaie, ca să fie junghiată în locul lor.*

Se face tuturor toate, totuşi rămâne ceea ce este după fire. Căci, deşi păstrează şi are cu adevărat neschimbată vrednicia de Fiu al lui Dumnezeu, totuşi Se pogoară la slăbiciunile noastre ca un doctor foarte bun şi ca un învăţător milostiv. Este Domn cu adevărat; nu Şi-a luat domnia treptat, ci are vrednicia domniei prin fire. Nu-i numit Domn în chip impropriu, ca noi, ci este cu adevărat Domn pentru că domneşte peste creaturile Sale la porunca Tatălui. Şi noi avem putinţa să domnim peste oameni, care se bucură de aceeaşi cinste şi care au aceleaşi patimi ca şi noi, şi de multe ori peste oameni mai în vârstă decât noi; şi adeseori un stăpân tânăr conduce slugi mai bătrâne decât el. Domnul nostru Iisus Hristos însă nu domneşte în modul acesta, ci El întâi este Creator, şi apoi Domn. În primul rând, le-a făcut pe toate prin voinţa Tatălui, apoi domneşte peste cele făcute de El.

6. “Hristos Domnul este Cel care S-a născut în cetatea lui David". ***Vrei să cunoşti că Hristos Domnul este cu Tatăl şi înainte de întrupare, pentru ca să primeşti această învăţătură nu numai prin credinţă, ci să iei şi dovadă din Vechea Scriptură?***

Vino la prima carte a Vechiului Testament, la Facere! Dumnezeu spune: "Să facem pe om"; n-a spus: "după chipul Meu", ci: "după chipul nostru“ . După facerea lui Adam, zice: “Şi a făcut Domnul pe om; l-a făcut după chipul lui Dumnezeu“ . Prin aceste cuvinte Scriptura n-a restrâns vrednicia Dumnezeirii numai la Tatăl, ci a cuprins în ea şi pe Fiul, ca să arate că omul nu este numai făptura lui Dumnezeu, ci şi a Domnului nostru Iisus Hristos, care este şi El Dumnezeu adevărat.

Acest Domn, care a lucrat dimpreună cu Tatăl, a lucrat împreună cu El şi la Sodoma, potrivit Scripturii, care zice: "Şi Domnul a vărsat peste Sodoma şi Gomora foc şi pucioasă de la Domnul din cer“. Acest Domn S-a arătat lui Moise, iarăşi, atât cât a putut Moise să-L vadă.

Domnul este iubitor de oameni şi Se coboară totdeauna la slăbiciunile noastre.

7. Ca să cunoşti că El este Cel care S-a arătat lui Moise, primeşte mărturia lui Pavel, care spune: “Căci au băut din piatra duhovnicească ce avea să vină, iar piatra era Hristos" . Şi iarăşi: “prin credinţă Moise a părăsit Egiptul"; şi mai sus spune: “socotind mai mare bogăţie batjocura pentru Hristos decât vistieriile Egiptului".

Acest Moise zice către El: "Arată-mi-Te pe Tine însuţi!“ Vezi că şi atunci profeţii vedeau pe Hristos, dar atât cât putea fiecare. “Arată-mi-Te pe Tine însuţi ca în chip cunoscut să Te văd" . El însă îi spune: "nimeni nu va vedea faţa Mea şi va trăi". Aşadar, pentru că nimeni nu putea să vadă faţa lui Dumnezeu şi să trăiască, a luat chip omenesc ca, atunci când îl vedem, să trăim.

Când Domnul a vrut să-Şi arate trupul Său înconjurat de puţină vrednicie dumnezeiască, atunci când faţa Lui a strălucit ca soarele, ucenicii, cuprinşi de frică, au căzut la pământ . Deci, dacă atunci când chipul trupului a strălucit - nu atât cât putea să strălucească Cel care lucra, ci atât cât ucenicii puteau să vadă -, i-a spăimântat şi n-au putut suporta strălucirea, cum ar putea cineva să privească vrednicia Dumnezeirii? "Mare lucru doreşti, Moise, spune Domnul, şi-ţi primesc dorinţa ta nesăţioasă şi-ţi voi îndeplini această cerere, dar atât cât poţi tu să Mă vezi. lată, te pun în scobitura stâncii, căci de vreme ce eşti mic, vei sta într-un loc mic".

8. Aici, ţine cu tărie, din pricina iudeilor, cele ce-ţi voi spune. Scopul nostru este de a dovedi că Domnul Iisus Hristos era la Tatăl. Aşadar, Domnul spune lui Moise: "Voi merge înaintea ta cu slava Mea şi voi chema înaintea ta numele Domnului" . Dacă este Domn, pe care Domn îl cheamă? Prin aceste cuvinte vezi că ne-a învăţat, în chip acoperit, dogma credinţei despre Tatăl şi Fiul.

Şi iarăşi, în versetele următoare, stă scris: “Şi S-a pogorât Domnul în nor şi a stat acolo lângă el şi a chemat numele Domnului. Şi a trecut Domnul prin faţa lui şi a strigat: Doamne, Doamne îndurate şi milostive, îndelung răbdător şi mult milostiv şi adevărat, Cel care păzeşti dreptatea şi faci milă la mii, Cel care ridici fărădelegile şi nedreptăţile şi păcatele" . Apoi în cele ce urmează se spune că Moise s-a plecat la pământ şi s-a închinat înaintea Domnului care chema pe Tatăl şi a zis: "Mergi Doamne, împreună cu noi!"

9. Ai această primă dovadă. Primeşte şi o a doua dovadă evidentă! "Spus-a Domnul Domnului meu: Şezi de-a dreapta Mea!" Domnul spune aceasta Domnului, nu robului, ci Domnului tuturora, Fiului Lui, "Căruia I-a supus toate". “Iar când zice că toate sunt supuse Lui este învederat că afară de Cel ce l-a supus Lui toate" , şi celelalte, "ca să fie. Dumnezeu totul în toate" .

Unul Născut Fiul este Domn tuturor, dar Fiu ascultător al Tatălui. N-a răpit domnia, ci a luat-o în chip firesc, prin libera voinţă. Căci nici Fiul n-a răpit-o, nici Tatăl n-a pizmuit împărtăşirea domniei. El însuşi este Cel care spune: "Toate Mi-au fost date de Tatăl Meu. Mi-au fost date nu pentru că nu le aveam mai înainte, ci pentru că le păzesc bine, fără să-L lipsesc pe Cel care Mi le-a dat".

10. Domn este aşadar Fiul lui Dumnezeu, Domn este Cel născut în Betleemul Iudeii, potrivit îngerului care a spus păstorilor: "Vă binevestesc bucurie mare, că vi S-a născut astăzi Hristos Domnul în cetatea lui David" .

Despre El zice unul dintre apostoli în altă parte: “Cuvântul pe care L-a trimis Dumnezeu fiilor lui Israel, binevestind pacea prin Iisus Hristos; Acesta este Domn al tuturor" . Când a spus "al tuturor", înseamnă că nimic nu este în afară de domnia Sa: fie îngeri, fie arhangheli, fie începătorii, fie puteri, fie ceva din cele făcute, menţionate de apostoli; toate sunt sub domnia Fiului.

Este Domn îngerilor, după cum găseşti scris în Evanghelii: “Atunci diavolul s-a depărtat de El, iar îngerii s-au apropiat şi-I slujeau Lui" , n-a spus că "I-au ajutat Lui", ci: "slujeau Lui". Aceasta înseamnă că îngerii sunt robi Fiului.

Când El avea să Se nască din Fecioară, I-a slujit atunci Gavriil, care îşi împlinea astfel slujba ce-i era proprie, aceea de a sluji. Când avea să meargă în Egipt, ca să nimicească idolii Egiptului , se arată iarăşi un înger în vis lui Iosif. Iar când a înviat, îngerul binevestea zicând femeilor ca un bun slujitor: “Mergeţi, spuneţi ucenicilor Lui că a înviat şi va merge înaintea voastră în Galilea. Iată am spus vouă!" Îngerul a spus cam aşa: "n-am călcat porunca; prin asta mărturisesc, că v-am spus. Dacă însă veţi tăcea, să nu fiu eu mustrat, ci voi, care ati nesocotit cele poruncite".

Aşadar, Acesta este Unul Domn Iisus Hristos, despre care şi Scriptura ce s-a citit acum spune: “Deşi sunt mulţi aşa numiţi dumnezei, fie în cer, fie pe pământ", şi celelalte, "totuşi pentru noi este un singur Dumnezeu, Tatăl, din care sunt toate şi noi întru EI; şi un singur Domn, Iisus Hristos, prin care sunt toate şi noi prin El" .

11. Iisus Hristos este numit cu două nume.

- ✓ *Cu numele de Iisus, pentru că mântuie, şi*
- ✓ *cu numele de Hristos, pentru că este preot.*

Pentru că dumnezeiescul între profeţi Moise a cunoscut acest lucru, a dăruit aceste două nume la doi bărbaţi, cei mai aleşi dintre toţi. Pe propriul său urmaş la conducerea poporului iudeu, pe Osia, l-a numit Isus, schimbându-i numele; iar pe propriul său frate, pe Aaron, l-a numit Hristos. Moise a făcut aceasta ca să înfăţişeze în acelaşi timp, prin doi oameni aleşi, şi vrednicia arhierească, dar şi vrednicia împărătească a unicului Iisus Hristos ce avea să fie. Hristos este arhiereu ca şi Aaron; pentru că “nu S-a slăvit pe EI însuşi să fie arhiereu, ci Cel care a grăit către Ei: Tu eşti preot în veac după rânduiala lui Melchisedec" .

În multe privinţe Isus al lui Navi a fost tipul lui Iisus Hristos. Când a luat conducerea poporului, a început de la Iordan ; de acolo a început şi Hristos să predice Evanghelia, după ce a fost botezat.

Fiul lui Navi a pus doisprezece oameni ca să împartă moştenirea; doisprezece apostoli, crainici ai adevărului, trimite şi Iisus în toată lumea.

Isus Navi, simbolul Domnului, a mântuit pe desfrânata Raav, pentru că a crezut, iar Iisus Cel adevărat zice: Iată vameşii şi desfrânatele merg înaintea voastră în împărăţia lui Dumnezeu".

Pe vremea celui care preînchipuia pe Domnul, zidurile Ierihonului au căzut numai la sunetul trâmbiţelor; iar Iisus numai zicând: "nu va rămâne aici piatră pe piatră" , s-a dărâmat templul iudeilor cel din faţa noastră. Aceasta nu înseamnă că pricina dărâmării a fost cuvântul Mântuitorului, ci păcatul celor fără de lege a fost pricina dărâmării.

12. Unul este Domnul Iisus Hristos, nume minunat, vestit mai dinainte în chip acoperit de profeţi. Profetul Isaia spune: "Iată Mântuitorul vine la tine, având plata Sa" .

Cuvântul "Iisus" înseamnă în limba ebraică "Mântuitorul". Pentru că harul profetic a văzut mai dinainte că Domnul are să fie ucis de iudei, a tăinuit numele Său, pentru ca nu cumva, prin cunoaşterea lămurită mai dinainte a numelui, să uneltească pe dată împotriva Lui.

Iisus n-a primit nu¬mele de la oameni, ci în chip lămurit de la îngeri. N-a venit prin puterea Sa, ci prin puterea lui Dumnezeu, care L-a trimis, care a spus lui Iosif: "Nu te teme să iei pe Maria, femeia ta, căci ceea ce s-a născut din ea este de la Duhul Sfânt. Ea va naşte Fiu şi vei chema numele Lui Iisus". Şi îngerul spune îndată, dând şi pricina acestei numiri: "Că Acesta va mântui pe poporul Lui de păcatele sale“ .

Gândeşte-te, cum are popor Cel care nu era încă născut, decât că exista şi înainte de a Se naşte. Şi acest lucru îl spune profetul din partea lui Iisus: "Din pântecele mamei Mele a numit numele Meu“ ; aceste cuvinte au fost grăite din pricină că îngerul a spus mai dinainte că se va chema Iisus. Profetul spune, iarăşi, despre uneltirea lui Irod: “Şi M-a ascuns sub acoperământul mâinii Lui“ .

13. În limba ebraică "Iisus" înseamnă "Mântuitor", iar în limba greacă, “cel care vindecă". Căci El este doctorul sufletelor şi al trupurilor şi tămăduitorul celor ţinuţi de duhuri rele. El vindecă şi ochii orbilor, dar luminează şi

minţile. Este doctorul şchiopilor, dar îndreaptă şi picioarele păcătoşilor spre pocăinţă.

Spune slăbănogului: "Să nu mai păcătuieşti" ; dar spune şi: “Ia-ţi patul tău şi umblă!“ . Pentru că trupul aceluia era slăbănogit din pricina păcatului sufletului, a vindecat mai întâi sufletul, ca să aducă prin aceasta vindecare şi trupului. Deci, dacă cineva pătimeşte cu sufletul din pricina păcatelor, are doctor! Dacă este cineva aici puţin credincios, să-I spună Lui: “Ajută necredinţei mele!" Dacă cineva este cuprins de suferinţe trupeşti, să nu se îndoiască, ci să se apropie - căci le vindecă şi pe acestea! - şi să cunoască: Iisus este Hristos.

14. Iudeii primesc că El este Iisus, dar nu admit că Acesta este Hristos. Pentru aceasta apostolul spune: “Cine este mincinosul dacă nu cel care tăgăduieşte că Iisus este Hristosul?“ . Hristos este arhiereu şi are o preoţie netrecătoare , căci n-a început în timp să fie preot şi nici nu are alt urmaş al arhieriei Sale, după cum ai auzit Duminică la slujbă, când am vorbit despre cuvintele: "După rânduiala lui Melchisedec" . N-a primit arhieria în urma descendenţei trupeşti , nici n-a fost uns cu untdelemn pregătit, ci, înainte de veci, de Tatăl. Şi cu atât mai mult Se deosebeşte EI de ceilalţi arhierei, cu cât este preot pe temeiul unui jurământ. "Ceilalţi sunt preoţi fără jurământ; EI însă, cu jurământul Celui ce a zis: Juratu-S-a Domnul şi nu-I va părea rău" . Pentru încredinţare era de ajuns numai voinţa Tatălui; totuşi modul încredinţării este dublu: după voinţă urmează şi jurământul, "pentru ca prin două lucruri de neschimbat în care este cu neputinţă ca Dumnezeu să mintă, să avem mângâierea tare a credinţei" noi, care primim pe Hristos Iisus, Fiul lui Dumnezeu.

15. Iudeii au tăgăduit pe acest Hristos când a venit , dar demonii L-au mărturisit. Totuşi patriarhul David L-a cunoscut, căci spune: “Gătit-am făclie Hristosului meu" . Unii au înţeles prin făclie strălucirea profeţiei; alţii însă, trupul luat din Fecioară, potrivit cuvintelor apostolului: “Avem comoara aceasta în vase de lut".

Profetul Amos L-a cunoscut, căci zice: "Şi vestind printre oameni pe Hristosul lui" .

Îl cunoştea şi Moise, îl cunoştea şi Isaia, îl cunoştea şi Ieremia; n-a fost nici un profet care să nu-L cunoască. Chiar demonii L-au recunoscut. Căci "îi certa pe ei"; şi spune Scriptura că "ştiau că este Hristos“ . Arhiereii nu L-au cunoscut, dar demonii L-au mărturisit. Arhiereii nu L-au cunoscut, dar femeia samarineancă L-a predicat spunând: "Veniţi şi vedeţi om care mi-a spus mie toate câte am făcut. Nu cumva acesta este Hristos?"

16. Acesta este Iisus Hristos, “Care a venit arhiereu ai bunurilor viitoare" . El, din pricina marii dărnicii a Dumnezeirii, ne-a dat nouă, tuturor, numele Său.

Împăraţii sunt oameni, totuşi nu împărtăşesc numele de împărat oamenilor. Iisus Hristos însă, deşi este Fiu al lui Dumnezeu, ne-a învrednicit să ne numim creştini.

Dar cineva va obiecta: "Numele creştinilor este nou, şi mai înainte nu se întâlnea”.De multe ori noutăţile întâmpină opoziţie din pricină că sunt neobişnuite. Profetul a preîntâmpinat această obiecţie zicând: “Nume nou se va pune celor ce-Mi slujesc; acesta va fi binecuvântat pe pământ“.

Să întrebăm pe iudei: "Slujiţi Domnului sau nu? Arătaţi numele vostru cel nou! Vă numiţi iudei şi israeliţi de pe timpul lui Moise şi al celorlalţi profeţi, şi după întoarcerea din Babilon şi până azi. Unde este azi dar numele cel nou?”. Noi însă, pentru că slujim Domnului, avem nume nou. "nume nou"; iar numele nou este "cel care va fi binecuvântat pe pământ". Acest nume a cuprins lumea. Iudeii se află numai în cuprinsul unei ţări. Creştinii însă au ajuns până la marginile lumii. Aceasta pentru că numele vesteşte pe Unul Născut Fiul lui Dumnezeu.

17. Vrei să ştii că apostolii au cunoscut numele lui Hristos şi L-au predicat, dar, mai bine spus, că aveau pe Hristos în ei? Pavel spune ascultătorilor săi: “Sau căutaţi dovadă că Hristos vorbeşte în mine?" Pavel vesteşte pe Hristos spunând: ***“Căci nu pe noi ne propovăduim, ci pe Hristos Iisus Domnul, iar pe noi, slujitori vouă pentru Iisus“.*** Cine este acesta care vorbeşte aşa? Cel care mai înainte îl prigonea. Ce mare minune! Cel care mai înainte îl prigonea, acela vesteşte pe Hristos. Pentru ce? A fost convins oare cu bani? Dar n-a fost nimeni care să-l convingă în acest chip. Oare pentru că L-a văzut pe când Domnul era pe pământ, pentru că a fost rugat? Se înălţase însă de mult la cer! A plecat să prigonească, şi după trei zile persecutorul ajunge propovăduitor în Damasc. Prin ce putere? Unii oameni cheamă martori pentru treburile lor proprii pe cunoscuţi de-ai lor; eu îţi dau un martor care mai înainte era vrăjmaş. Te mai îndoieşti încă? Mare în adevăr este mărturia lui Petru şi a lui Ioan! Dar poate să se îndoiască cineva de mărturia lor, căci erau de-ai lui Iisus. Cine însă s-ar mai îndoi de adevărul spuselor aceluia care mai înainte I-a fost duşman, iar mai pe urmă a murit pentru El?

18. Ajungând aici cu cuvântarea mea, m-am minunat cu adevărat de iconomia Sfântului Duh. Anume, că ceilalţi apostoli au scris un număr mic de epistole, iar lui Pavel, prigonitorul de mai înainte, i-a dat harul de a scrie paisprezece epistole. S-a oprit harul pentru că Petru sau Ioan erau mai mici - să nu fie! -, ci, pentru ca să fie neîndoielnică învăţătura, i-a dat vrăjmaşului şi prigonitorului de mai înainte harul de a scrie mai mult, ca prin aceasta să fim încredinţaţi toţi. "Toţi se minunau de Pavel şi ziceau: Nu este oare acesta prigonitorul de mai înainte? N-a venit aici ca să ne ducă legaţi la Ierusalim?“ . Nu vă miraţi, zice Pavel, eu ştiu că-mi este greu să lovesc cu piciorul în ţepuşă; ştiu că nu sunt

vrednic să mă numesc apostol, pentru că am prigonit Biserica lui Dumnezeu, dar am făcut-o neştiind. Socoteam că propovăduirea lui Hristos înseamnă distrugerea Legii. Nu cunoşteam că El a venit să plinească Legea, şi nu s-o strice. Dar harul lui Dumnezeu a prisosit peste măsură în mine“ .

19. În adevăr, iubiţilor, multe sunt mărturiile despre Hristos!

- ✓ *Tatăl din cer mărturiseşte despre Fiul.*
- ✓ *Mărturiseşte Duhul cel Sfânt, care S-a pogorât trupeşte în chip de porumbel.*
- ✓ *Mărturiseşte arhanghelul Gavriil, care a binevestit Sfintei Fecioare Maria.*
- ✓ *Mărturiseşte Fecioara, Născătoarea de Dumnezeu.*
- ✓ *Mărturiseşte fericitul loc al ieslei.*
- ✓ *Mărturiseşte Egiptul, care a primit pe Domnul, cu trupul, pe când era încă prunc.*
- ✓ *Mărturiseşte Simeon, care L-a primit în braţe şi a spus: "Acum slohozeşte pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta, pe care ai gătit-o înaintea tuturor popoarelor.“*
- ✓ *Mărturiseşte despre El şi proorociţă Ana, prea evlavioasa văduvă şi ascetă.*
- ✓ *Mărturiseşte Ioan Botezătorul, cel mai mare între profeţi, începătorul Noului Testament, care uneşte în el, oarecum, cele două Testamente, pe cel Vechi şi pe cel Nou.*
- ✓ *Dintre râuri mărturiseşte Iordanul.*
- ✓ *Dintre mări mărturiseşte Marea Tiberiadei .*
- ✓ *Mărturisesc orbii.*
- ✓ *Mărturisesc şchiopii.*
- ✓ *Mărturisesc morţii inviaţi .*
- ✓ *Mărturisesc demonii care spun: "Ce este între noi şi Tine, Iisuse? Te ştim cine eşti: Sfântul lui Dumnezeu!"*
- ✓ *Mărturiseşte vântul, care a încetat când i s-a poruncit.*
- ✓ *Mărturisesc cele cinci pâini, care au fost înmulţite pentru cinci mii de bărbaţi .*
- ✓ *Mărturiseşte sfântul lemn al Crucii, văzut de noi până astăzi, care de aici a umplut aproape întreaga lume, prin cei care au luat cu credinţă câte o bucăţică din el.*
- ✓ *Mărturiseşte finicul din vale, ce a dat stâlpările celor care atunci au întâmpinat pe Domnul cu strigăte de Osana.*
- ✓ *Mărturiseşte locul ce se cheamă Ghetsimani , care arată pe Iuda celor care se gândesc la cele petrecute atunci.*
- ✓ *Mărturiseşte această sfântă Golgotă, care se înalţă deasupra oraşului şi se vede de aici.*

- ✓ *Mărturiseşte Mormântul sfinţeniei şi piatra de deasupra lui, care se află până azi .*
- ✓ *Mărturiseşte soarele care străluceşte acum, dar care atunci, pe timpul mântuitoarelor Patimi, s-a întunecat.*
- ✓ *Mărturiseşte întunericul, care s-a petrecut atunci de la ceasul al şaselea până la ceasul al nouălea.*
- ✓ *Mărturiseşte lumina, care a luminat de la ceasul al nouălea până seara.*
- ✓ *Mărturiseşte sfântul munte al Măslinilor, de pe care S-a înălţat la Tatăl.*
- ✓ *Mărturisesc şi norii care dau ploaie, care au primit pe Stăpânul.*
- ✓ *Mărturisesc şi porţile cereşti, care au primit pe Stăpânul; despre ele psalmistul a spus: "Ridicaţi, căpetenii, porţile voastre şi vă ridicaţi, porţi veşnice, şi va intra Împăratul slavei".*
- ✓ *Mărturisesc duşmanii de altădată; unul dintre aceştia era fericitul Pavel: a fost pentru puţină vreme duşman, dar a slujit mulţi ani.*
- ✓ *Mărturisesc cei doisprezece apostoli: n-au predicat adevărul prin cuvinte, ci prin muncile şi moartea lor.*
- ✓ *Mărturiseşte umbra lui Petru, care a tămăduit pe cei bolnavi în numele lui Hristos .*
- ✓ *Mărturisesc mahramele şi şorţurile, care de asemenea tămăduiau atunci, prin Pavel, cu puterea lui Hristos.*
- ✓ *Mărturisesc perşii şi goţii şi toţi păgânii, care au murit pentru Acela pe care nu L-au văzut cu ochii trupului.*
- ✓ *Mărturisesc demonii, alungaţi până azi prin credincioşi.*

20. Sunt atât de mulţi şi de feluriţi martori; sunt însă încă şi mai mulţi. Nu trebuie oare să credem în Hristos când este mărturisit de atâţia? Dacă este vreunul care nu credea mai înainte, să creadă acum! Dacă vreunul era credincios mai înainte, să-şi adauge mai multă credinţă, crezând în Domnul nostru Iisus Hristos şi să cunoască pe Cel al Cărui nume îl poartă!

Ai fost numit creştin. Cruţă-ţi numele! Să nu fie hulit din pricina ta Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, ci să strălucească faptele tale cele bune mai mult înaintea oamenilor, ca, văzându-le, oamenii să slăvească în Hristos Iisus, Domnul nostru, pe Tatăl cel din ceruri, Căruia slava acum şi în vecii vecilor. Amin.

Cateheza XI - La cuvintele: "Fiul lui Dumnezeu Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut"

rostită în Ierusalim

Cateheză la cuvintele: "Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, care din Tatăl S-a născut, Dumnezeu adevărat mai înainte de toţi vecii, prin care toate s-au făcut”.

Citire din Epistola către Evrei: ”în multe rânduri şi în multe chipuri a grăit Dumnezeu odinioară părinţilor prin profeţi; dar în zilele acestea din urmă ne-a grăit nouă prin Fiul”, şi celelalte.

1. Că nădăjduim în Iisus Hristos v-am spus îndeajuns, pe cât am putut, prin cele predate vouă ieri. Nu trebuie să credem în chip simplu în Hristos Iisus, nici nu trebuie să primim că El este unul dintre cei mulţi, numiţi în chip impropriu Hristos. Aceia erau hristoşi preînchipuitori; Acesta, însă, este Hristos adevărat. Nu S-a înălţat la vrednicia preoţească în mod treptat, dintre oameni, ci a avut întotdeauna vrednicia preoţească de la Tatăl . Şi pentru ca să nu presupunem că este unul dintre hristoşii obişnuiţi, simbolul de credinţă ne dă mai dinainte chezăşie şi adaugă mărturisirii de credinţă următoarele: "credem întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut".

2. Iarăşi, când auzi că este "Fiu", să nu socoteşti că este Fiu adoptiv, ci Fiu natural, Fiu Unul Născut, care nu are alt frate. Căci pentru aceasta este numit "Unul Născut", pentru că nu are frate în vrednicia Dumnezeirii şi în naşterea din Tatăl. Nu suntem noi cei care I-am dat numele de Fiu al lui Dumnezeu, ci Însuşi Tatăl L-a numit pe Hristos, Fiu; iar adevăratul nume este acela care se dă copiilor de către părinţi.

3. Domnul nostru Iisus Hristos S-a întrupat atunci, dar nu era ştiut de mulţi. Când Domnul a vrut să-i înveţe ceea ce nu ştiau, a adunat pe ucenici şi i-a întrebat; "Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul omului?" N-a făcut-o din mândrie, ci pentru că voia să le arate adevărul, pentru ca nu cumva cei care trăiau împreună cu Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu să-L nesocotească, văzându-L ca pe un simplu om.

Când apostolii l-au răspuns; "Unii Ilie, iar alţii Ieremia", le-a spus: "Lor li se iartă, pentru că nu ştiu; vouă, însă, apostolilor, care aţi curăţit leproşi în numele Meu şi aţi scos draci, care aţi înviat morţi, vouă nu vi se cuvine să nu-L cunoaşteţi pe Acela din pricina Căruia faceţi lucruri minunate".

În timp ce toţi tăceau - căci învăţătura era supraomenească - Petru, înainte-stătătorul apostolilor şi verhovnicul propovăduitor al Bisericii, fără să folosească

cuvinte căutate şi fără să fie încredinţat de judecata sa omenească, ci fiindu-i mintea luminată de Tatăl, spune către El: "Tu eşti Hristos", - dar nu numai atât, ci a adăugat: "Fiul Dumnezeului celui viu". Domnul fericeşte pe Petru pentru aceste cuvinte (căci cu adevărat erau şi supraomeneşti) şi pecetluieşte mărturia sa, deoarece Tatăl era Acela care i-a descoperit. Mântuitorul îi spune: ‘Fericit eşti, Simone, Fiul lui Iona, că nu trup şi sânge ţi-au descoperit acestea, ci Tatăl Meu, care este în ceruri" . Aşadar, cel care mărturiseşte pe Domnul nostru Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, are parte de fericire; însă cel care tăgăduieşte pe Fiul lui Dumnezeu este un rătăcit şi de fericire nu are parte.

4. Iarăşi, când auzi că este "Fiu", nu socoti că este numit Fiu în chip impropriu, ci este Fiu cu adevărat, Fiu natural, fără de început. N-a ajuns în starea desăvârşită a înfierii din stare de rob, ci S-a născut Fiu din veşnicie, printr-o naştere cu neputinţă de cercetat şi înţeles.

De asemenea, când auzi că este “Întâiul Născut“ , să nu socoteşti că Fiul este "întâi născut" în sensul omenesc de a vorbi. În adevăr, întâii născuţi ai oamenilor au şi alţi fraţi, după cum scrie undeva: “Israel este fiul Meu întâi născut" . Dar, ca şi Ruben, Israel a căzut din privilegiul de întâi născut. Ruben s-a suit în patul tatălui său. Israel însă a scos pe Fiul Tatălui din vie şi L-a răstignit.

Iar către alţii zice Scriptura: "Sunteţi fii ai Domnului Dumnezeului vostru" ; iar în altă parte: "Eu am spus: dumnezei sunteţi şi toţi fii ai Celui Preaînalt". Scriptura zice: "Am spus", nu zice: ”V-am născut". Aceia, prin faptul că Dumnezeu le-a spus, au primit înfierea pe care n-o aveau.

Acesta însă nu S-a născut altceva decât ceea ce este. S-a născut Fiu al Tatălui dintru început, existând mai înainte de orice început şi de toţi vecii. Este Fiul Tatălui în totul asemenea cu Cel care L-a născut: veşnic, din veşnicul Tată, Viaţă din Viaţă născut, Lumină din Lumină, Adevăr din Adevăr, înţelepciune din înţelepciune, împărat din împărat, Dumnezeu din Dumnezeu, Putere din Putere.

5. Când auzi că Evanghelia spune: "Cartea naşterii lui Iisus Histos, fiul lui David, fiul lui Avraam, gândeşte-te la naşterea Lui trupească. Este fiu al lui David la împlinirea timpului, iar Fiu al lui Dumnezeu, înainte de toţi vecii, fără început. Prin naşterea în trup a luat ceea ce nu avea. Iar ceea ce are, are din veşnicie, fiind născut din Tatăl. Domnul Hristos are doi taţi: pe unul după trup, pe David, iar pe altul, potrivit Dumnezeirii Sale, pe Dumnezeu Tatăl, naşterea Sa din David cade sub timp, este văditor, şi I se poate face genealogia; dar naşterea Lui după Dumnezeire nu cunoaşte nici timp, nici loc, şi nici nu I se poate face genealogia. ”Neamul Lui cine-1 va spune?“ . "Duh este Dumnezeu“ .

Cel ce este Duh, pentru că nu are trup, a născut duhovniceşte printr-o naştere cu neputinţă de cercetat şi de înţeles.

Însuşi Fiul spune despre Tatăl: “Domnul a spus către Mine: Fiul Meu eşti Tu, Eu astăzi Te-am născut" . Cuvântul "astăzi" nu înseamnă "de curând", ci: "veşnic"; "astăzi" înseamnă în afară de timp, mai înainte de toţi vecii. "Din pântece mai înainte de luceafăr Te-am născut" .

6. Crede aşadar în Iisus Hristos, Fiul Dumnezeului Celui viu, Fiul Unul Născut, potrivit Evangheliei care spune: “Pentru că aşa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Fiul Său cei Unul Născut L-a dat, ca cel care crede în El să nu piară, ci să aibă viaţă veşnică" . Şi iarăşi: “Cel care crede în Fiul nu se judecă, ci s-a mutat din moarte la viaţă ; cei care nu ascultă de Fiul nu va vedea viaţa, ci mânia lui Dumnezeu rămâne peste el , pentru că n-a crezut în Fiul cel Unul Născut al lui Dumnezeu“ .

Ioan zicea mărturisind despre El: ”Şi am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia Născut din Tatăl, plin de har şi de adevăr“. Tremurând de frica Lui, demonii ziceau: ”Lasă, ce este între noi şi Tine, Iisuse, Fiul Dumnezeului Celui viu?"

7. Prin urmare, este Fiul lui Dumnezeu prin fire, nu prin înfiere, născut din Tatăl. “Cel care iubeşte pe Cel care a născut iubeşte şi pe Cel născut din EI“ . Iar cel care se leapădă de Cel născut trimite ocara la Cel ce L-a născut.

Când auzi că Dumnezeu a născut, să nu cazi în gânduri trupeşti, nici să cugeţi o naştere stricăcioasă, ca să nu rătăceşti de la dreapta credinţă. "Duh este Dumnezeu“ , duhovnicească este naşterea. Trupurile nasc trupuri; iar trupurile care se nasc au nevoie de mijlocirea timpului. Timpul însă nu este mijlocitorul naşterii Fiului din Tatăl. Aici, pe pământ, cel născut se naşte nedesăvârşit. Fiul lui Dumnezeu însă S-a născut desăvârşit.

Ceea ce este acum, aceea era şi dintru început, căci este născut fără de început. Noi ne naştem în aşa fel, încât de la lipsa oricărei cunoştinţe din copilărie ajungem treptat să căpătăm o mulţime de cunoştinţe. Naşterea ta, omule, este nedesăvârşită. Dezvoltarea ta se face treptat. Cu privire la naşterea Fiului însă, nu gândi aşa! Nici nu acuza de slăbiciune pe Cel care a născut! În adevăr, dacă S-a născut nedesăvârşit, şi dacă a dobândit desăvârşirea în timp, atunci acuzi de slăbiciune pe Cel care a născut, căci, după părerea ta, ceea ce n-a putut să-I dea dintru început Cel care L-a născut, aceea l-a dăruit timpul mai târziu.

8. Aşadar, să nu socoteşti omenească naşterea Fiului lui Dumnezeu, nici în felul în care a născut Avraam pe Isaac. În adevăr, Avraam a născut pe Isaac, dar n-a născut pe cel pe care-1 voia, ci pe acela pe care altul i l-a dăruit.

Când însă a născut Dumnezeu şi Tatăl, n-a intervenit nici neştiinţa şi nici chibzuiala. Este cea mai mare lipsă de evlavie să spui că nu ştia pe Cel născut. Aceeaşi lipsă de evlavie este şi a spune că după ce a chibzuit în timp, a devenit Tată mai târziu. Dumnezeu n-a fost mai înainte fără de Fiu şi mai pe urmă în timp a devenit Tată, ci are totdeauna pe Fiul. Nu L-a născut cum nasc oamenii pe oameni, ci după cum El singur ştie, Cel care L-a născut pe El Dumnezeu adevărat, mai înainte de toţi vecii.

9. Pentru că Tatăl este Dumnezeu adevărat, a născut pe Fiul, asemenea Lui, Dumnezeu adevărat. Nu L-a născut în chipul în care dascălii nasc pe ucenici, nu după cum spune Pavel către unii: "Pentru că eu v-am născut prin Evanghelie în Hristos Iisus" . Căci aici cel care nu era fiu prin fire a ajuns fiu prin învăţătură; acolo însă, este Fiul prin fire, Fiu adevărat. Nu este Fiu în chipul în care voi, cei care aveţi să vă luminaţi, ajungeţi acum fii ai lui Dumnezeu; căci ajungeţi şi voi fii, dar fii prin înfiere, după har, precum este scris: "Iar celor câţi L-au primit celor care cred în numele Lui, le-a dat putere ca să ajungă fii ai lui Dumnezeu, care nu din sânge, nici din voinţă trupească, nici din voinţă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-au născut" .

Noi ne naştem din apă şi din Duh . Hristos nu S-a născut aşa din Tatăl. În vremea botezului, Tatăl I S-a adresat Lui şi a zis: "Acesta este Fiul Meu“ . N-a spus: ”Acesta a ajuns acum Fiul Meu", ci: "Acesta este Fiul Meu", ca să arate că şi înainte de săvârşirea botezului era Fiu.

10. Tatăl n-a născut pe Fiul în felul în care mintea naşte în oameni cuvântul. Mintea este enipostatică în noi; cuvântul însă, când este rostit, se răspândeşte în aer şi se pierde. Noi ştim că Hristos nu S-a născut ca un cuvânt rostit, ci că este Cuvântul enipostatic şi viu. N-a fost rostit cu buzele şi răspândit, ci S-a născut din Tatăl în veşnicie, într-un chip cu neputinţă de exprimat prin cuvinte, şi ca ipostas. "La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul" ,- stând de-a dreapta Tatălui, Cuvântul înţelege voinţa Tatălui şi le creează pe toate la semnul Aceluia. Cuvântul Se pogoară şi Se urcă. Cuvântul rostit însă nici nu se pogoară, nici nu se urcă, atunci când se pronunţă. Cuvântul vorbeşte şi spune: "Ceea ce am văzut la Tatăl Meu aceea vorbesc" . Cuvântul are deplină putere şi împărăţeşte peste toate, căci Tatăl I le-a dat Fiului pe toate.

11. ***Aşadar, Tatăl L-a născut nu în modul în care omul ar putea gândi, ci aşa cum numai Tatăl ştie. Nu vă făgăduim să vă spunem cum a născut, ci afirmăm cu tărie că nu S-a născut în chipul gândit de om. Şi nu este numai nouă necunoscută naşterea Fiului din Tatăl, ci şi întregii firi create.***

"Întreabă pământul, dacă poate să-ţi spună!" Chiar dacă ai întreba toate cele ce sunt pe pământ, totuşi nu vor putea să-ţi spună. Pământul nu poate să spună cine

este propriul său creator şi plăsmuitor. Nu numai pământul nu ştie, dar nici soarele. Soarele a fost creat în a patra zi şi nu cunoaşte pe cele create în cele trei zile dinaintea creării lui. Cel care nu cunoaşte pe cele create în cele trei zile dinaintea creării lui nu va putea să spună ceva despre Creator. Cerul, iarăşi, nu ne va da vreo ştire, deoarece a fost întărit de Hristos la semnul Tatălui, nici cerurile cerurilor nu ne vor da vreo ştire, nici apele de deasupra cerurilor .

Pentru ce, dar, te întristezi, omule, că nu cunoşti ceea ce nu cunosc nici cerurile? nu numai cerurile nu cunosc naşterea Fiului, dar nici chiar toată firea îngerească. Dacă cineva - de ar fi cu putinţă - s-ar urca în primul cer şi ar privi pe îngerii care se găsesc acolo şi dacă, apropiindu-se de ei, i-ar întreba cum a născut Dumnezeu pe Fiul Său, probabil că ar răspunde: Deasupra noastră avem îngeri mai mari; întreabă-i pe aceia. Urcă-te la al doilea cer, ajungi chiar la al treilea, iar de poţi, la tronuri şi domnii, la începătorii şi stăpânii; chiar dacă ar ajunge cineva până la aceia, lucru cu neputinţă, nici ei nu vor spune ceva, căci nici ei nu ştiu.

12. Totdeauna m-am minunat de curiozitatea oamenilor îndrăzneţi, care, printr-o evlavie, au căzut în erezie. În adevăr, ei încearcă să iscodească cu curiozitate pe însuşi Creatorul, când nu cunosc nici făpturile lui Hristos: tronurile şi domniile, începătoriile şi stăpâniile.

Spune-mi mai întâi, îndrăzneţule, care este deosebirea dintre tron şi domnie, şi apoi iscodeşte cu curiozitate cele cu privire la Hristos! Spune-mi ce este începătoria, ce este stăpânia, ce este puterea, ce este îngerul, şi apoi iscodeşte cu curiozitate pe Creator! Toate prin El s-au făcut.

Dar nu vrei să întrebi tronurile sau domniile, sau nu poţi. Cine oare altul cunoaşte adâncurile lui Dumnezeu decât numai Duhul cel Sfânt, care a vorbit în dumnezeieştile Scripturi ? Dar nici însuşi Duhul cel Sfânt n-a vorbit în Scripturi despre naşterea Fiului din Tatăl.

Pentru ce deci iscodeşti pe acelea pe care nici Duhul cel Sfânt nu le-a scris în Scripturi? Sunt o mulţime de lucruri neînţelese în dumnezeieştile Scripturi; nici ceea ce este scris nu înţelegem; pentru ce iscodim ceea ce nu e scris? Ne este de ajuns să ştim că Dumnezeu a născut numai un singur Fiu.

13. Să nu te ruşinezi a-ţi mărturisi neştiinţa, căci împreună cu îngerii nu ştii. Numai Cel care a născut cunoaşte pe Cel născut; iar Cel născut din El ştie pe Cel care L-a născut. Cel care a născut îl ştie pe Cel pe care L-a născut; iar Duhul cel Sfânt al lui Dumnezeu mărturiseşte în Scripturi că Cel născut este Dumnezeu fără început. "Cine dintre oameni ştie pe cele ale omului, decât duhul omului care este în el? Aşa şi pe cele ale lui Dumnezeu nimeni nu le ştie decât Duhul lui

Dumnezeu" . "Căci după cum Tatăl are viaţă întru Sine, aşa a dat şi Fiului să aibă viaţă întru Sine" . Şi: "Ca toţi să cinstească pe Fiul, după cum cinstesc pe Tatăl" . Şi: "După cum Tatăl pe care vrea îi înviază, tot astfel şi Fiul pe care vrea îi înviază" . Nici Cel care a născut nu S-a păgubit cu ceva, nici nu lipseşte ceva Celui născut.

Ştiu că deseori am spus lucrul acesta, totuşi îl spun de multe ori pentru întărirea voastră. Nici Cel care a născut nu are tată, nici Cel născut nu are frate. Nici Cel care a născut nu s-a prefăcut în Fiu, nici Cel născut n-a devenit Tată. Dintr-un singur Tată, un singur Fiu Unul Născut. Nici doi nenăscuţi, nici doi unici născuţi, ci Unul este Tatăl nenăscut - căci este nenăscut pentru că nu are tată - şi Unul este Fiul, care S-a născut din veşnicie din Tatăl. Nu S-a născut în timp, ci a fost născut mai înainte de veci. N-a crescut treptat, ci a fost născut aşa cum este acum.

14. Credem aşadar în "Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, care din Tatăl S-a născut, Dumnezeu adevărat". Adevăratul Dumnezeu n-a chibzuit în Sine şi apoi a născut, ci a născut din veşnicie şi a născut cu mult mai repede de cum vorbim sau gândim.

Căci noi, care vorbim în timp, consumăm timp când vorbim. Pentru puterea dumnezeiască însă, naşterea este în afară de timp. Şi după cum s-a spus adeseori, n-a adus pe Fiul din neexistenţă la existenţă, nici n-a înfiat pe unul care nu exista; ci pentru că Tatăl este veşnic, a născut din veşnicie şi într-un chip cu neputinţă de exprimat, un singur Fiu, care nu are frate. Nu sunt două principii, ci este un singur principiu, Tatăl Fiind capul Fiului. Tatăl a născut pe Fiul Dumnezeu adevărat. Numele Lui este Emanuel; iar Emanuel se tălmăceşte: “cu noi este Dumnezeu".

15. ***Vrei să cunoşti că este Dumnezeu Cel care S-a născut din Tatăl şi care mai pe urmă S-a întrupat?*** Ascultă pe profetul care spune: "Acesta este Dumnezeul nostru, şi nimeni altul nu este asemenea Lui. A descoperit toată calea ştiinţei şi i-a dat-o Iui Iacov, sluga Sa, şi lui Israel, cel iubit de El. După aceasta pe pământ S-a arătat şi cu oamenii a petrecut". Vezi că Dumnezeu S-a întrupat după ce Moise a dat Legea?

Primeşte şi a doua mărturie a Dumnezeirii lui Hristos, pe care am citit-o de curând: "Scaunul Tău, Dumnezeuler în veacul veacului" . Şi ca să nu socoteşti, din pricina venirii Lui în trup pe pământ, că a ajuns la desăvârşirea Dumnezeirii după întrupare, psalmistul spune lămurit: "Pentru aceasta Te-a uns, Dumnezeule, Dumnezeul Tău cu untdelemnul bucuriei mai mult decât pe părtaşii Tăi" . Vezi că Hristos este uns Dumnezeu de Dumnezeu Tatăl?

16. Vrei să primeşti şi a treia mărturie a Dumnezeirii lui Hristos? Ascultă pe Isaia, care spune: “A ostenit Egiptul şi negustoria etiopienilor" . Şi mai jos puţin: "Şi la Tine se vor ruga, că în Tine este Dumnezeu, şi nu este Dumnezeu afară de Tine. Căci Tu eşti Dumnezeu şi n-am ştiut, Dumnezeule, Mântuitorul lui Israel".

Vezi că Fiul este Dumnezeu şi are în Sine pe Dumnezeu Tatăl? E aproape acelaşi lucru ca ceea ce Domnul a spus în Evanghelii: "Tatăl este în Mine, după cum şi Eu sunt în Tatăl" . N-a spus: "Tatăl sunt Eu”, ci: "Tatăl este în Mine şi Eu sunt în Tatăl". Şi iarăşi n-a spus: “Eu şi Tatăl unul suntem", ci: "Eu şi Tatăl una suntem" , pentru ca să nu-I despărţim şi nici să nu amestecăm pe Fiul cu Tatăl.

- ⇒ *"Una", din cauza vredniciei Dumnezeirii, pentru că Dumnezeu a născut pe Dumnezeu.*
- ⇒ *"Una", din pricina vredniciei împărăteşti, căci nu împărăteşte Tatăl peste unii, iar Fiul peste alţii, ca Abesalom, care s-a împotrivit tatălui său , ci peste aceia peste care împărăteşte Tatăl, peste aceia împărăteşte şi Fiul.*
- ⇒ *"Una", din pricină că nu este între Ei nici o dezbinare, deoarece nu este una voinţa Tatălui, şi alta a Fiului.*
- ⇒ *"Una", din cauză că nu sunt unele creaturile lui Hristos, iar altele creaturile Tatălui, căci creaţia tuturor lucrurilor este una, pentru că le-a creat Tatăl prin Fiul. "Că EI a zis şi s-au făcut; El a poruncit şi s-au zidit". Cel care vorbeşte, vorbeşte Celui care ascultă; iar Cel care porunceşte, porunceşte Celui care este împreună cu El.*

17. Aşadar, Fiul este Dumnezeu adevărat; are în El pe Tatăl, fără ca să Se schimbe în Tatăl. Căci nu S-a întrupat Tatăl, ci Fiul.

Să se spună deschis adevărul! Nu Tatăl a pătimit pentru noi , ci Tatăl a trimis pe Cel care a pătimit pentru noi. Nici să nu spunem vreodată: "Era un timp când Fiul nu era". Să nu primim învăţătura care amestecă pe Tatăl cu Fiul, ci să mergem pe calea împărătească, fără să ne abatem nici la stânga, nici la dreapta.

Nici pentru a socoti că cinstim pe Fiul să-L numim Tată; nici pentru a socoti că cinstim pe Tatăl să presupunem că Fiul este una dintre creaturi. Ci să ne închinăm Tatălui cel Unul prin Fiul cel Unul. Să nu împărţim închinăciunea. Să fie vestit un singur Fiu, care şade mai înainte de veci de-a dreapta Tatălui; şederea împreună cu Tatăl n-a luat-o treptat, în timp, după Patima Sa, ci o are din veşnicie.

18. "Cel care a văzut pe Fiul a văzut pe Tatăl" . Căci Fiul este asemenea în totul cu Cel care L-a născut. S-a născut Viaţă din Viaţă, Lumină din Lumină, Putere din Putere, Dumnezeu din Dumnezeu. Însuşirile Dumnezeirii sunt neschimbate în Fiul. Cel care a fost învrednicit să vadă Dumnezeirea Fiului ajunge să se desfăteze de Cel care L-a născut. Nu este cuvântul meu, ci al Fiului Unul

Născut: "De atâta vreme sunt cu voi, şi nu M~ai cunoscut Filipe? Cel care M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl" .

Şi, ca să spun mai pe scurt, să nu despărţim nici pe Tatăl de Fiul, dar nici să-I amestecăm. Nici să nu spui vreodată că Fiul este străin de Tatăl, nici să admiţi pe cei care spun că Tatăl este uneori Tată, iar alteori Fiu. Aceste idei sunt străine şi eretice şi nu sunt învăţăturile Bisericii. Ci Tatăl, născând pe Fiul, a rămas Tată şi nu S-a schimbat. A născut pe înţelepciunea, totuşi n-a ajuns neînţelept. A născut pe Puterea , dar n-a slăbit. A născut pe Dumnezeu, dar n-a fost lipsit de Dumnezeire. Şi nici n-a pierdut ceva, fiind împuţinat sau schimbat Cel care a născut, nici Cel născut nu are ceva lipsă. Desăvârşit este Cel care a născut, desăvârşit Cel născut. El este Dumnezeul tuturor, dar arată pe Tatăl ca Dumnezeu al Său. Nu Se ruşinează să spună: "Mă sui la Tatăl Meu şi Tatăl vostru, la Dumnezeul Meu şi Dumnezeul vostru".

19. Dar, ca să nu socoteşti că Dumnezeu este Tatăl Fiului în chipul în care este Tatăl creaturilor, a făcut distincţie între El ca Fiu şi creaturi. N-a spus: “Mă sui la Tatăl nostru", ca să nu se facă egalitate între făpturi şi Unul Născut, ci a spus: "La Tatăl Meu şi Tatăl vostru". "într-un chip esteTatăl Meu, prin fire, şi în alt chip Tatăl vostru, prin înfiere". Şi iarăşi: “La Dumnezeul Meu şi Dumnezeul vostru". "într-un chip este Dumnezeul Meu, întrucât sunt Fiu adevărat şi Unul Născut, şi în alt chip Dumnezeul vostru, întrucât sunteţi creaturi".

Aşadar, Fiul lui Dumnezeu este Dumnezeu adevărat, născut într-un mod de nespus, mai înainte de toţi vecii. Vă spun acelaşi lucru de multe ori ca să se întipărească în mintea voastră această învăţătură. Crede aceasta, că Dumnezeu are Fiu. Nu iscodi însă modul în care îl are, căci, chiar dacă vei cerceta, nu vei descoperi! Nu te înălţa, ca să nu cazi! "Cugetă numai la acelea ce ţi s-au poruncit!" Spune-mi mai întâi cine este Cel care a născut, şî apoi învaţă despre Cel născut! Dar pentru că nu poţi să înţelegi firea Celui care a născut, nu iscodi modul naşterii Celui născut!

20. Îţi este de ajuns să ştii, pentru evlavie, după cum am spus, că Dumnezeu are numai un singur Fiu, Unul pe care L-a născut în chip firesc. Nu Şi-a început existenţa când S-a născut în Betleem, ci “mai înainte de toţi vecii".

Ascultă pe profetul Miheia care spune: “Şi tu, Betleeme Efrata, nicidecum nu eşti mai mic între miile lui Iuda. Căci din tine va ieşi Conducător, care va păstori peste poporul Meu, Israel; iar ieşirile Lui dintru început, din zilele veacului" .

Nu te uita la naşterea de acum din Betleem, ci închină-te Celui care S-a născut din Tatăl din veşnicie! Să nu primeşti ca cineva să vorbească de un început în timp al Fiului, ci cunoaşte că Tatăl este principiul în afară de timp al Fiului.

Tatăl este principiul în afară de timp, cu neputinţă de înţeles, fără de început, al Fiului. Tatăl, care L-a născut, după cum numai El însuşi ştie, este izvorul fluviului dreptăţii, izvorul Unului Născut.

Vrei să cunoşti că Domnul nostru Iisus Hristos este şi împărat veşnic? Ascultă iarăşi că însuşi spune: "Avraam, părintele vostru, a fost bucuros să vadă ziua Mea; şi a văzut-o şi s-a bucurat" . Apoi, pentru că iudeii au socotit aspre aceste cuvinte, le vorbeşte şi mai aspru încă: "înainte de a fi Avraam, Eu sunt" . Şi, ia-răşi, spune către Tatăl: "Şi acum, slăveşte-Mă Tu, Părinte, la Tine însuţi cu slava pe care am avut-o la Tine mai înainte de a fi lumea" . A spus lămurit: "înainte de a fi lumea, Eu aveam la Tine slava". Şi iarăşi, când spune: "Pentru că M-ai iubit mai înainte de întemeierea lumii" , zice clar: "Veşnică am la Tine slava".

21. Credem aşadar "întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul Născut, care din Tatăl S-a născut, Dumnezeu adevărat, mai înainte de toţi vecii, prin Care toate s-au făcut". Toate prin El S-au făcut, fie tronuri, fie domnii, fie începătorii, fie stăpânii şi nimic din cele făcute nu iese de sub stăpânirea Lui.

Să amuţească orice erezie, care scorneşte diferiţi creatori şi făcători de lume! Să amuţească limba care huleşte pe Hristos, Fiul lui Dumnezeu! Să amuţească cei care spun că soarele este Hristos! El este Creatorul soarelui, şi nu este El soarele acesta pe care îl vedem! Să amuţească cei care spun că lumea este creaţia îngerilor, cei care vor să răpească vrednicia Celui Unuia Născut! Căci fie cele văzute, fie cele nevăzute, fie tronuri, fie domnii, fie orice vei numi, toate s-au făcut prin Hristos. El împărăţeşte peste cele făcute de El. N-a răpit împărăţia altuia, ci împărăţeşte peste propriile Lui făpturi, după cum a spus evanghelistul Ioan: "Toate prin EI s-au făcut şi fără de EI nimic nu s-a făcut". Toate prin El s-au făcut, deoarece Tatăl lucrează prin Fiul.

22. Vreau să vă dau un exemplu despre cele spuse; ştiu însă că este slab. În adevăr, care exemplu din lumea celor văzute va fi destul de limpede ca să ne dea o idee despre puterea nevăzută şi dumnezeiească? Totuşi să fie spus, deşi este slab exemplul. Cei slabi se adresează celor slabi!

După cum un împărat care are un fiu împărat, voind să construiască un oraş, i-ar încredinţa fiului, care împărăţeşte împreună cu el, construirea oraşului, iar acesta, primind planul oraşului, înfăptuieşte cele gândite de tatăl, tot astfel şi Tatăl, când a voit să facă lumea, Fiul a creat totul după planul Tatălui. Aceasta pentru ca planul creaţiei să păstreze Tatălui puterea de stăpân, iar Fiul, la rândul Lui, să aibă putere asupra creaturilor Sale; în chipul acesta nici Tatăl nu este înstrăinat de stăpânirea creaturilor Lui, dar nici Fiul nu împărăţeşte peste cele create de un altul, ci peste cele create de El. Căci, după cum s-a spus, n-au creat îngerii lumea, ci Fiul Unul Născut, care, după cum iarăşi s-a spus, a fost născut

mai înainte de toţi vecii. Prin El s-au făcut toate, şi nimic nu scapă puterii Lui creatoare. Şi acestea să ne fie zise deocamdată, cu harul lui Hristos.

23. Întorcându-ne acum la mărturisirea de credinţă, să sfârşim aici cuvântul. Hristos le-a făcut pe toate, chiar dacă ai avea numai pe îngeri, pe arhangheli, domniile, tronurile. Nu că Tatăl n-ar fi putut singur să facă creaturile, ci, pentru că a voit ca Fiul să împărăţească peste cele făcute de El, I-a dat Acestuia să le facă pe cele ce aveau să fie create. Cel Unul Născut, cinstind pe Tatăl Său, zice: "Nu poate Fiul să facă de la Sine nimic, de nu va vedea pe Tatăl făcând. Că cele ce face El pe acelea le face asemenea şi Fiul " . Şi iarăşi: "Tatăl Meu până acum lucrează; şi Eu lucrez" . Nu este nici o opoziţie între cei care lucrează. "Toate ale Mele ale Tale sunt şi cele ale Tale ale Mele", zice Domnul în Evanghelie.

Această învăţătură se vede clar şi în Vechiul Testament, şi în Noul Testament. Căci, când spune: "Să facem pe om după chipul nostru şi după asemănare" , negreşit a vorbit având pe cineva în faţa Sa. Dar, mai vârtos, mult mai clar a spus psalmistul: "El a spus şi s-au făcut; EI a poruncit şi s-au zidit“ , în sensul că Tatăl porunceşte şl spune, iar Fiul le creează pe toate la porunca Tatălui.

Acelaşi lucru în chip tainic îl spunea Iov: "Cel care a întins cerul singur şi merge pe mare ca pe uscat” . Prin aceste cuvinte arată celor care înţeleg că Cel care a umblat pe mare în timpul trăirii Sale pe pământ, Acela a făcut mai înainte cerurile. Şi iarăşi spune Domnul: "Sau tu ai luat ţărână şi ai făcut pe vieţuitor şi l-ai pus pe pământ ca să grăiască?" Apoi mai jos: "De frică se deschid înaintea ta porţile morţii, iar portarii iadului văzându-te s-au spăimântat?“ Prin aceste cuvinte arată că Cel care din pricina iubirii de oameni S-a pogorât la iad, Acela, la început, a făcut pe om din pământ.

24. Prin urmare, Hristos Cel Unul Născut este Fiul lui Dumnezeu şi creator al lumii. "în lume era, şi lumea prin EI s-a făcut" . Şi: “întru ale Sale a venit" , după cum ne învaţă Evanghelia. Hristos, la semnul Tatălui, nu este numai Creatorul celor văzute, ci şi al celor nevăzute. “Căci în El, după cum spune apostolul, s-au făcut toate, cele din ceruri şi cele de pe pământ, cele văzute şi cele nevăzute, fie tronuri, fie domnii, fie începătorii, fie stăpânii; toate prin El şi pentru El s-au zidit. El este înainte de toate şi toate se ţin întru El" .

Chiar dacă mi-ai vorbi de veacuri, Iisus Hristos este, la semnul Tatălui, şi Făcătorul acestora. "în zilele acestea din urmă ne-a grăit nouă prin Fiul, pe care L-a pus moştenitor peste toate, prin care a făcut şi veacurile" . Acestuia slavă, cinste şi putere, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Cateheza a XII-a - La cuvintele: "S-a întrupat şi S-a făcut om"

rostită în Ierusalim

Citire din Isaia: ”Şi a adăugat Domnul vorbind către Ahaz şi a zis: Cere pentru tine semn”, şi celelalte, ”Iată. Fecioara va lua în pântece şi va naşte Fiu şi vor chema numele lui Emanuel”, şi celelalte.

1. Noi, care suntem hrăniţi în curăţenie şi suntem mucenicii castităţii şi lăudăm cu buze pline de curăţie pe Dumnezeul născut din Fecioară. Noi, care am fost învredniciţi să ne împărtăşim cu trupul oii celei spirituale, să ne împărtăşim şi cu capul şi cu picioarele. Prin cap înţelegem Dumnezeirea lui Hristos, iar prin picioare, omenitatea Sa.

Noi, care suntem ascultătorii Evangheliei, să dăm ascultare lui Ioan teologul. Căci după ce a spus: “La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul" , a adăugat: "Şi Cuvântul trup S-a făcut" . Căci nu este lucru cuvios să ne închinăm unui simplu om, dar nici nu-i evlavios să spunem că Hristos este numai Dumnezeu, fără omenitate. Căci dacă Hristos este Dumnezeu, precum şi este, dar n-a luat omenitatea, atunci suntem străini de mântuire. Trebuie să ne închinăm Lui ca Dumnezeu, dar trebuie să credem că S-a şi înomenit. Nu este lucru de folos să spunem că este om fără Dumnezeire, dar nici nu este mântuitor lucru să nu mărturisim împreună cu Dumnezeirea Sa şi omenitatea Sa.

Să mărturisim venirea împăratului şi a Doctorului! Pentru că împăratul Iisus avea să vindece, pentru aceea S-a încins cu linţoliul omenităţii şi a tămăduit ceea ce era bolnav. Dascălul cel desăvârşit al pruncilor a pruncit împreună cu pruncii, ca să înţeleptească pe cei fără de minte. Pâinea cea cerească S-a pogorât pe pământ ca să hrănească pe cei flămânzi.

2. Iudeii leapădă pe Cel care a venit şi aşteaptă pe cel rău care va veni. Au respins pe adevăratul Hristos, dar primesc cei rătăciţi pe înşelător. Şi în această privinţă are dreptate Mântuitorul când spune: "Eu am venit în numele Tatălui Meu, şi nu Mă primiţi; de va veni altul, în numele său, pe acela îl veţi primi".

Bine este să punem iudeilor întrebarea: "Profetul Isaia spune adevărul sau minte când zice că Emanuel Se va naşte din Fecioară?" . Nu este nimic de mirare dacă vor afirma că profetul minte, deoarece iudeii au obiceiul nu numai să-i facă mincinoşi pe profeţi, ci să-i şi omoare cu pietre. Dar dacă proorocul spune adevărul, atunci arătaţi-ne pe Emanuel. Apoi, care din două: Se naşte din Fecioară sau nu Cel care are să vină şi este aşteptat de voi? Dacă nu Se naşte din

Fecioară, faceţi mincinos pe profet; iar dacă aşteptaţi în viitor naşterea din Fecioară, pentru ce o lepădaţi când ea s-a săvârşit?

3. Dar pe iudei, pentru că voiesc, lasă-i să rătăcească! Biserica lui Dumnezeu să se slăvească! Noi primim pe Dumnezeu Cuvântul care S-a făcut într-adevăr om nu din voinţa bărbatului şi a femeii, cum spun ereticii, ci din Fecioară şi de la Duhul Sfânt, după cum spune Evanghelia. Nu S-a făcut om în aparenţă, ci cu adevărat.

Şi că într-adevăr S-a făcut om, din Fecioară, aşteaptă învăţătura pe care ţi-o voi da acum, ca să primeşti dovezile, căci rătăcirea ereticilor este felurită. Unii au spus că nici nu S-a născut din Fecioară; alţii, că S-a născut, dar nu din Fecioară, ci din o femeie care a trăit cu un bărbat. Alţii afirmă că nu S-a întrupat Dumnezeu în Hristos, ci un om oarecare a fost îndumnezeit; au îndrăznit într-adevăr să susţină că nu S-a făcut om Cuvântul, care exista mai înainte, ci că a fost încununat un om care a ajuns la desăvârşire.

4. Tu însă adu-ţi aminte de cele ce-am spus ieri despre Dumnezeire. Crede că Acela care este Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu, Acelaşi S-a născut iarăşi din Fecioară. Crede pe Ioan evanghelistul care spune: "Şi Cuvântul trup S-a făcut şi S-a sălăşluit între noi“. Cuvântul care este veşnic S-a născut din Tatăl mai înainte de toţi vecii; dar în zilele din urmă a luat trup pentru noi.

Mulţi obiectează însă şi spun: Ce motiv atât de mare era ca să Se pogoare Dumnezeu în omenire? În general vorbind, este oare cu putinţă ca firea dumnezeiască să trăiască printre oameni? Este cu putinţă să nască o Fecioară fără bărbat? Pentru că obiecţia este mare şi lupta este dusă în multe chipuri, haide, cu harul lui Hristos şi cu ajutorul rugăciunilor celor de faţă, să răspundem fiecărei obiecţii.

5. În primul rând să cercetăm pentru care pricină S-a pogorât Iisus. Să nu dai atenţie cuvintelor mele căutate, căci este cu putinţă ca prin cuvinte meşteşugite să te înşel; ci, dacă nu vei primi mărturie din profeţi despre fiecare lucru, să nu crezi în cele ce ţi se spun. Dacă nu vei învăţa din dumnezeieştile Scripturi despre Fecioară, despre locul, timpul şi felul naşterii, să nu primeşti mărturie de la om. Este cu putinţă să te îndoieşti de cel de faţă care te învaţă,   dar care om cu mintea întreagă va bănui pe cel care a profeţit acum o mie şi mai bine de ani?

Aşadar, de cauţi pricina venirii lui Mristos, întoarce-te la prima carte a Scripturilor. Dumnezeu a făcut lumea în şase zile. Lumea însă s-a făcut pentru om. Soarele îşi trimite razele sale foarte strălucitoare; dar a fost făcut să strălucească pentru om. Şi toate vieţuitoarele au fost create pentru a ne sluji nouă. Plantele şi arborii s-au zidit pentru desfătarea noastre. Toate creaturile sunt bune , dar nici

una dintre ele nu este chipul lui Dumnezeu, ci numai omul. Soarele a fost creat numai prin poruncă; omul însă a fost plăsmuit cu mâinile lui Dumnezeu. "Să facem pe om după chipul nostru şi după asemănare". Dacă chipul sculptat în lemn al împăratului pământesc este cinstit, cu cât mai mult icoana cugetătoare a lui Dumnezeu! Dar pe această minune a creaturilor care se desfăta în paradis a scos-o de acolo invidia diavolească. Se bucura duşmanul când a căzut cel pizmuit. Oare ai fi voit ca să se bucure vrăjmaşul neîncetat? Diavolul, pentru că n-a îndrăznit să se apropie de bărbat din pricina tăriei lui, s-a apropiat de femeie, pentru că era mai slabă; şi care era încă fecioară, căci după alungarea din paradis a cunoscut Adam pe Eva, femeia lui.

6. În al doilea rând, moştenitori ai neamului omenesc au fost Cain şi Abel. Cain a fost primul ucigaş. Apoi, s-a revărsat potop din pricina multei răutăţi a oamenilor. Foc din cer s-a pogorât peste sodomiţi din pricina fărădelegilor.

Mai târziu Dumnezeu a ales pe Israel . Dar şi el s-a stricat, şi a fost rănit neamul cel ales. Căci Moise stătea în munte înaintea lui Dumnezeu, iar poporul se închina unui viţel în locul lui Dumnezeu.

În timpul lui Moise, - legiuitorul, care a zis: “Să nu faci adulter“ -, un bărbat a intrat într-o casă de desfrâu şi a îndrăznit să facă desfrânare.

După Moise, Dumnezeu a trimis profeţi ca să vindece pe Israel; dar doctorii plângeau pentru că nu puteau tămădui boala, după cum zice unul dintre ei: “Vai mie, că a pierit cel credincios de pe pământ şi nu este între oameni cel care face dreptate!" Şi iarăşi: "Toţi s-au abătut împreună netrebnici s-au făcut; nu este cel care face bine, nu este până la unul". Şi iarăşi: “Blestem şi furtişag şi adulter şi ucidere s-au revărsat peste pământ“. "Au jertfit demonilor pe fiii şi pe fiicele lor". Făceau vrăjitorii, otrăveau şi ghiceau. Şi iarăşi: "îşi legau hainele lor cu funii şi făceau acoperăminte pentru altar“.

7. Rana omenirii era foarte mare. De la picioare şi până la cap nu era în ea parte sănătoasă. Nu putea să se pună nici plasture, nici untdelemn, nici legături. Pentru aceasta profeţii, plângând şi suferind, ziceau: ‘Cine va da din Sion mântuirea?" Şi iarăşi: ”Să fie mâna Ta peste bărbatul dreptei Tale şi peste fiul omului pe care Ţi l-ai întărit şi nu ne vom depărta de Tine“. Şi altul dintre profeţi se ruga zicând: "Apleacă, Doamne, cerurile şi pogoară-Te" . Rănile omenirii sunt prea multe şi prea mari pentru leacurile noastre. Pe profeţii Tăi i-au omorât şi au sfărâmat altarele Tale. Ne este cu neputinţă să îndreptăm răul, avem nevoie de Tine ca să-l îndrepţi.

8. Domnul a ascultat de rugămintea profeţilor. Tatăl n-a trecut cu vederea neamul nostru care pierea. A trimis din cer doctor pe Fiul Său, Domnul.

Un profet spune: "Domnul pe care-L căutaţi vine şi va veni pe neaşteptate" .
- Unde?
- “Domnul va veni în Biserica Lui“ , unde voi L-aţi lovit cu pietre.

Apoi, un alt profet, când a auzit aceasta, i-a spus:
- Vorbeşti cu linişte când vorbeşti de mântuirea dumnezeiască? Vorbeşti în ascuns când binevesteşti venirea lui Dumnezeu pentru mântuire? "Tu, care binevesteşti Sionului, urcă-te pe munte înalt! Spune cetăţilor lui Iuda!"
- Ce să spun?
- Tată Dumnezeul nostru, iată Domnul vine cu tărie" . Şi iarăşi Domnul a spus: ”Iată Eu vin şi Mă voi sălăşlui în mijlocul tău, zice Domnul, şi se vor alipi multe neamuri de Domnul" . Israeliţii au respins mântuirea Mea. Iată vin să adun toate neamurile şi limbile" , "căci întru ale Sale a venit, şi ai Săi nu L-au primit“ .

- Vii, dar ce dăruieşti neamurilor?
- "Vin ca să adun toate neamurile şi voi lăsa peste ele semn". Din patima Mea de pe cruce dau fiecăruia dintre ostaşii Mei ca semn pe frunte pecete împărătească.

Alt profet spunea: "Şi a plecat cerurile şi S-a pogorât şi întuneric era sub picioarele Lui" , pentru că era necunoscută oamenilor pogorârea Sa din cer.

9. După aceea, când Solomon a auzit pe tatăl lui spunând aceste cuvinte şi după ce a zidit lui Dumnezeu casă minunată, căci a văzut mai dinainte pe Cel care avea să vină în ea, minunându-se zice:
- “Oare cu adevărat va locui Dumnezeu cu oamenii pe pământ?“
- Da, îi răspunde David mai dinainte în psalmul care are scris deasupra “Către Solomon": "Se va pogorî ca ploaia pe lână".

"Ploaie", din pricina originii Lui cereşti; iar "pe lână", din pricina omenităţii Sale. Căci ploaia, când se pogoară pe lână, se pogoară lin. Pentru că taina naşterii nu era ştiută, magii spun: "Unde este împăratul iudeilor, care S-a născut?" . Iar Irod tulburându-se, a întrebat de Cel născut şi a zis: “Unde este să Se nască Hristos?"

10. Cine este Cel care S-a pogorât?
Psalmistul o spune mai departe: "Şi va rămâne împreună cu soarele şi înaintea lunii din neam în neam“ . Şi iarăşi, alt profet spune: “Bucură-te foarte, fiica Sionului; veseleşte-te, fiica Ierusalimului, iată împăratul tău vine la tine drept şi mântuitor".

- Sunt mulţi împăraţi; despre cine vorbeşti, profete? Dă-ne un semn pe care nu-1 au alţi împăraţi! Dacă-mi vei spune că împăratul este îmbrăcat cu porfiră, vrednicia îmbrăcăminţii a fost luată de alţii mai dinainte. Dacă-mi vei spune că

este înconjurat de ostaşi şi că stă în trăsuri aurite, şi pe aceasta au luat-o alţii mai înainte. Dă-ne deci un semn propriu împăratului a Cărui venire o vesteşti!

Iar profetul răspunde şi zice:
- “Iată împăratul tău vine la tine drept şi mântuitor; El este blând şi călare pe asin, pe mânzul asinei" , nu în trăsură. Iată, ai un semn propriu împăratului care va veni. Dintre împăraţi numai Iisus a şezut pe un mânz, care n-a purtat încă şaua pe el, şi a intrat în Ierusalim ca împărat aclamat de mulţime.

- Şi ce face acest împărat când vine?
- "Şi Tu, în sângele Testamentului, ai slobozit pe cei legaţi ai Tăi din groapa care n-are apă“ .

11. Dar era cu putinţă ca şi altul să stea pe mânz. Dă-ne un semn mai bun! Pe unde va intra împăratul? Nu ne arăta un loc departe de oraş, ca nu cumva să nu-1 cunoaştem. Dă-ne ca semn ceva din apropiere, care sare în ochi, ca să privim locul şi când suntem în oraş.

Iar profetul răspunde iarăşi, zicând:
- “Şi vor sta picioarele Lui în ziua aceea pe Muntele Măslinilor, care este în faţa Ierusalimului în partea dinspre răsărit“ . Nu vede oare oricine acest loc când se află înlăuntrul oraşului?

12. Avem două semne, şi dorim să-l aflăm şi pe al treilea.
- Spune-mi, ce face Domnul când vine?

O spune alt profet:
- “Iată Dumnezeul nostru“ şi următoarele; apoi: “El va veni şi ne va mântui. Atunci se vor deschide ochii orbilor şi urechile surzilor vor auzi; atunci va sări şchiopul ca cerbul şi limba gângavilor va fi limpede".

- Să ne dea nouă altă mărturie! Spui, profetule, că Domnul la venirea Sa va face semne care nu s-au făcut niciodată. Ce semn lămurit ne mai spui încă?
- "însuşi Domnul vine să se judece cu bătrânii poporului şi cu conducătorii lui" . Minunat semn! Deşi este judecat de bătrâni, care sunt robi ai Lui, Stăpânul totuşi rabdă!

13. Când iudeii citesc aceste texte din Scriptură nu le aud, pentru că şi-au astupat urechile inimii ca să nu le audă. Dar noi să credem în Iisus Hristos, care a venit în trup şi S-a făcut om, pentru că altfel nu le-am putea înţelege. Fiindcă noi n-am fi putut să-L vedem aşa cum era El şi să ne desfătăm de chipul Lui, S-a făcut asemenea nouă ca, în felul acesta, să fim învredniciţi de a ne desfăta. Căci dacă nu putem să vedem desăvârşit soarele făcut în a patra zi, oare putem să vedem

pe Dumnezeu, Creatorul soarelui? Domnul S-a pogorât în foc pe muntele Sinai; poporul n-a suferit şi a zis către Moise: Grăieşte tu cu noi şi te vom asculta; să nu grăiască Dumnezeu către noi, ca să nu murim". Şi iarăşi: "Care trup a auzit vocea Dumnezeului celui viu grăind din mijlocul focului, şi va trăi?" Dacă auzirea vocii lui Dumnezeu, când El grăieşte, este pricină de moarte, cum nu va prilejui moartea vederea lui Dumnezeu? Şi de ce te minunezi? Însuşi Moise spune: "Sunt spăimântat şi mă cutremur" .

14. Ce voiai? Voiai că Acela care a venit să mântuie să fie pricină de pierzare, pentru că oamenii nu puteau să suporte chipul Lui, sau să-şi dea harul cu măsură? Daniel n-a suportat vederea îngerului, şi tu puteai să suporţi vederea Stăpânului îngerilor? S-a arătat Gavriil, şi Daniel a căzut cu faţa la pământ. Cum era cel care s-a arătat sau în ce înfăţişare? "Faţa lui era ca fulgerul", nu ca soarele; "ochii lui, ca nişte făclii de foc", nu ca un cuptor de foc; "glasul cuvintelor lui, ca vuietul unei mulţimi" , nu precum cele douăsprezece legiuni de îngeri . Şi, cu toate acestea, profetul a căzut cu faţa la pământ. îngerul se apropie de el, zicându-i: "Nu te teme, Daniele, scoaiă-te, ţine-ţi firea! Cuvintele tale au fost auzite". Iar Daniel spune: "M-am sculat tremurând" . Şi nici aşa n-a răspuns până ce nu s-a atins de el o asemănare de mână de om. Când cel ce s-a arătat s-a prefăcut în asemănare de om, atunci grăieşte Daniel. Şi ce spune? "Doamne, la arătarea ta mi s-au tulburat cele dinlăuntrul meu. Şi nu va mai fi întru mine tărie; şi răsuflare n-a mai rămas în mine" . Dacă atunci când s-a arătat îngerul i s-au luat glasul şi tăria profetului, oare ne-ar mai rămâne răsuflare dacă S-ar arăta Dumnezeu? Daniel, spune Scriptura, n-a avut îndrăzneala "până ce nu s-a atins (de el) ca asemănare de om" .

Aşadar, pentru că experienţa a arătat slăbiciunea firii noastre, Domnul a luat înfăţişarea pe care omul o căuta. Pentru că omul cerea să audă pe unul care avea acelaşi chip cu el, Mântuitorul a luat o natură care are aceleaşi afecte ca şi noi, pentru ca oamenii să fie învătaţi mai uşor.

15. Primeşte şi altă pricină a venirii lui Hristos. Hristos a venit să Se boteze şi să sfinţească botezul. A venit să facă minuni, mergând pe apele mării . Pentru că înainte de venirea în trup "marea L-a văzut şi a fugit şi Iordanul s-a întors" , Domnul a luat trup pentru ca marea să-L suporte când îl va vedea, iar Iordanul să-L primească fără frică. Aceasta-i o cauză.

Dar mai este şi a doua. Moartea a venit prin Eva, fecioara; trebuia ca prin Fecioară, dar, mai bine zis, din Fecioară, să Se arate Viaţa; pentru ca, după cum şarpele a înşelat-o pe aceea , tot astfel şi Gavriil să-i binevestească acesteia. Când oamenii au părăsit pe Dumnezeu, şi-au făcut idoli de lemn. Aşadar, pentru că erau adoraţi ca dumnezeu, în chip mincinos, idoli cu figură de om, Dumnezeu S-a făcut cu adevărat om, pentru ca să surpe minciuna. Diavolul se folosea

împotriva noastră de trup ca de o unealtă. Pavel, cunoscând acest lucru, zice: "Dar văd altă lege in mădularele mele, care se luptă împotriva legii minţii mele şi care mă robeşte" , şi celelalte.

Aşadar, prin armele cu care diavolul luptă contra noastră, prin acelea ne-am mântuit. Domnul a luat din noi ceea ce este al nostru, ca să mântuiască omenirea. A luat ceea ce este al nostru, ca să dea mai mult har părţii slăbănogite, ca omenirea cea păcătoasă să ajungă părtaşă lui Dumnezeu. "Căci acolo unde s-a înmulţit păcatul, a prisosit harul". Trebuia ca Domnul să sufere pentru noi; totuşi diavolul n-ar fi îndrăznit să se apropie de El dacă Îl cunoştea. "Căci dacă L-ar fi cunoscut n-ar fi răstignit pe Domnul slavei". Deci trupul a ajuns momeală a morţii; balaurul a nădăjduit să-l înghită, dar a dat afară şi pe cei pe care îi înghiţise până atunci. "Moartea i-a înghiţit pentru că era puternică" . Şi iarăşi: "Dumnezeu a şters toată lacrima de la toată faţa" .

16. Oare în zadar S-a făcut om Hristos? Oare învăţăturile noastre sunt căutări de cuvinte şi sofisme omeneşti? Nu sunt oare dumnezeieştile Scripturi mântuirea noastră? Nu sunt proorociile profeţilor izbăvirea noastră? Păstrează aşadar nezdruncinat cele ce ai primit, şi nimeni să nu te clintească! Crede că Dumnezeu S-a făcut om! A fost dovedit că era cu putinţă să Se facă om.

Dar dacă totuşi iudeii încă nu cred, să-i întrebăm: Ce lucru nou vestim când spunem că Dumnezeu S-a făcut om, o dată ce voi înşivă spuneţi că Avraam a primit pe Domnul ? Ce lucru nou vestim, o dată ce Iacov spune: "Am văzut pe Dumnezeu faţă către faţă şi s-a mântuit sufletul meu“ ? Domnul care a mâncat la Avraam , a mâncat şi la noi . Aşadar, ce lucru nou vestim? Dar vă aducem şi doi martori care au stat înaintea Domnului în muntele Sinai. Moise era în scobitura stâncii; Ilie era şi el în scobitura stâncii. Aceia erau şi pe muntele Taborului împreună cu Cel care S-a schimbat la faţă şi au arătat ucenicilor cele ce aveau să se împlinească mai apoi în Ierusalim. Deci, după cum am spus mai sus, s-a dovedit că era cu putinţă ca Domnul să Se facă om. Restul dovezilor să fie lăsate spre a le aduna cei cu râvnă!

17. Am făgăduit să aflăm şi timpul, şi locul venirii Mântuitorului. Trebuie deci să mai adăstăm, ca să nu fim acuzaţi că nu ne-am ţinut făgăduiala; mai mult încă, trebuie să le dăm drumul acestor fii proaspeţi ai Bisericii întăriţi în credinţă.

Să cercetăm aşadar timpul când a venit Domnul. Aceasta pentru că iudeii îl contestă, cu toate că venirea Lui a avut loc nu de mult, şi pentru că se aduce obiecţia că "Hristos Iisus este acelaşi ieri şi astăzi şi în veci" . Profetul Moise spune: "Prooroc ca mine vă va ridica Domnul Dumnezeu dintre fraţii voştri" .

Ţineţi seamă deocamdată de cuvintele "ca mine", căci vor fi cercetate la locul cuvenit.

- Când vine profetul aşteptat?
- Aleargă înapoi, spune Moise, la cele scrise de mine. Cercetează bine profeţia spusă de Iacov către Iuda: "Iudo, pe tine te vor lăuda fraţii tăi“ , şi celelalte, ca să nu le spunem pe toate, "nu va lipsi domnitor din Iuda, nici conducător din coapsele lui până ce va veni ceea ce este gătit lui; El este aşteptarea nu a iudeilor, ci a neamurilor“. A dat ca semn al venirii lui Hristos încetarea regatului iudeilor. Dacă nu sunt sub stăpânirea romanilor, n-a venit încă Hristos. Dacă au încă domn din neamul lui Iuda şi al lui David, n-a venit încă Cel aşteptat.

Mă ruşinez să vorbesc despre noile lor idei asupra aşa numiţilor patriarhi de acum; mă ruşinez să spun care este neamul lor şi care este mama lor. Pe acestea le las celor care le ştiu.

Dar iarăşi: Ce semn are oare Cel care vine, Cel care este "aşteptarea tuturor neamurilor"? Iacov spune mai departe: "El leagă de viţă mânzul Său". Recunoşti în aceste cuvinte pe mânzul vestit lămurit de Zaharia .

18. Dar tu cauţi iarăşi şi o altă mărturie a timpului venirii Sale. “Domnul a spus către Mine: "Fiul Meu eşti Tu, Eu astăzi Te-am născut" ; şi mai jos puţin: “îi vei păstori pe ei cu toiag de fier" . Am spus şi mai înainte că împărăţia romană este numită lămurit: “toiag de fier".

Să ne amintim încă ce spune Daniel despre această împărăţie. Când Daniel i-a descris şi i-a tâlcuit lui Nabucodonosor chipul statuii, îi lămureşte şi toată vedenia lui: Piatra, netăiată de mână din munte şi nelucrată prin meşteşug omenesc, va stăpâni toată lumea. Apoi spune foarte lămurit aşa: "Şi în zilele împărăţiilor acelora, va scula Dumnezeul cerului o împărăţie care nu se va strica în veac; iar împărăţia Lui nu va fi lăsată altui popor“.

19. Noi însă căutăm o dovadă mai clară a timpului venirii Domnului. în adevăr omul, fiind greu de convins, nu crede celor spuse dacă nu va căpăta în chip precis spre încredinţare şi anii. Care sunt deci circumstanţele de timp, care este timpul? Când n-au mai fost împăraţi din Iuda, deci când a domnit Irod, care era de alt neam. Aşadar, îngerul care a vorbit cu Daniel îi spune (tu însemnează-ţi acum cele spuse): “Să ştii şi să înţelegi. De la ieşirea poruncii pentru zidirea din nou a Ierusalimului până la Hristos povăţuitorul, vor fi şapte săptămâni şi şaizeci şi două de săptămâni’. Deci şaizeci şi nouă de săptămâni de ani, care fac patru sute optzeci şi trei de ani. Prin urmare, a spus că după trecerea a patru sute optzeci şi trei de ani de la zidirea Ierusalimului, când nu vor mai fi conducători

din Iuda, atunci va veni un împărat de alt neam, pe timpul căruia Se va naşte Hristos.

Aşadar, Darie, împăratul mezilor, a zidit Ierusalimul în al şaselea an al împărăţiei lui şi în primul an al olimpiadei a şaizeci şi şasea a grecilor. Olimpiadă se numeşte la greci întrecerea atletică ce are loc la patru ani o dată; din pricina acelei zile, formată din cele trei ore câte rămân în fiecare an în curs de patru ani, din drumurile făcute de soare, Irod domneşte în al patrulea an al olimpiadei a o sută optzeci şi şasea. Aşadar, de la olimpiada a şaizeci şi şasea până la a o sută optzeci şi şasea sunt o sută douăzeci de olimpiade şi ceva. Acum, o sută douăzeci de olimpiade fac patru sute optzeci de ani. Restul de trei ani, se socotesc între anul întâi şi al patrulea al olimpiadei.

Ai deci dovada timpului naşterii Domnului potrivit Scripturii care zice: "De la ieşirea poruncii pentru zidirea din nou a Ierusalimului până la Hristos povăţuitorul, vor fi săptămâni şapte şi săptămâni şaizeci şi două" . Deocamdată ar fi această dovadă a timpului venirii Domnului, cu toate că sunt şi alte diferite interpretări ale săptămânilor de ani prezise la Daniel.

20. Ascultă pe profetul Miheia, care numeşte locul făgăduinţei: "Şi tu, Betleeme, zice el, casa lui Efrata, întru nimic nu eşti mai mic între miile lui Iuda, din tine îmi va ieşi Povăţuitor ca să-Mi Fie Cârmuitor în Israel, şi ieşirile Lui dintru început, din zilele veacului" . De altfel, pentru că eşti ierusalimitean, ştii mai dinainte cele scrise în psalmul o sută treizeci şi unu despre locul naşterii Domnului: "Iată, am auzit de El în Efrata şi L-am aflat în câmpiile dumbrăvii“. Nu cu mulţi ani înainte locul acela era împădurit.

Ai auzit iarăşi pe Avacum zicând către Domnul: ”Când se vor apropia anii Te vei cunoaşte; când va veni vremea Te vei arăta“.

- Care este, profetule, semnul Domnului ce vine?
El spune mai jos:
- "în mijlocul a două vieţi Te vei cunoaşte“ .
Cu alte cuvinte, profetul spune Domnului lămurit aşa: "Când vii în trup, trăieşti şi mori, şi, după ce învii din morţi, trăieşti iarăşi”.

- Şi din care parte a Ierusalimului vine? De la răsărit sau de la apus? De la miază-noapte sau de la miază-zi? Spune-ne exact!
El răspunde foarte lămurit şi zice:
- ”Dumnezeu va veni de la Teman (Teman înseamnă miază-zi) şi Cei Sfânt din muntele Faran cel umbros şi des“.

În acelaşi sens a spus şi psalmistul: “Am aflat în câmpiile dumbrăvii“.

21. De acum înainte cercetăm din cine vine Domnul şi modul venirii Lui. Iar acest lucru ni-1 spune Isaia: “Iată, Fecioara va lua în pântece şi va naşte Fiu şi vor chema numele lui Emanuei". Iudeii nu primesc aceste cuvinte, căci ei dintru început au obiceiul să se împotrivească adevărului. Ei spun că nu este scris: "Fecioara", ci "tânăra". Accept şi afirmaţia lor, şi, cu toate acestea, găsesc şi aşa adevărul. Ei trebuie întrebaţi: "Când strigă, chemând în ajutor, o fecioară care este pe cale de a fi siluită, după ce a fost silută sau înainte de a fi siluită? Dacă Scriptura, în altă parte, spune: ‘A strigat tânăra şi nu era cine să o ajute“, oare nu vorbeşte despre o fecioară?

Dar ca să afli mai lămurit că în dumnezeiasca Scriptură "fecioara" mai este numită şi “tânără', ascultă Cartea Regilor, care spune de Abişag sunamiteanca: ‘Şi era tânără, frumoasă foarte". Şi este recunoscut de toţi că a fost aleasă o fecioară spre a fi dusă lui David.

22. Iudeii spun iarăşi: "Aceste cuvinte au fost spuse lui Ahaz despre Iezechia".
Să citim Scriptura: "Cere pentru tine semn de la Domnul Dumnezeul tău, în adâncime sau în înălţime“. Şi trebuia mai cu seamă să fie semn minunat. Semne au fost: scoaterea apei din piatră, despicarea mării , întoarcerea soarelui şi altele asemenea. Cuvintele ce vor fi spuse cuprind cea mai lămurită dovadă contra obiecţiunii iudeilor. (Ştiu că am vorbit mult şi am obosit pe ascultători; dar suportaţi mulţimea celor spuse, căci toate acestea se fac pentru Hristos şi nu este vorba de lucruri fără importanţă).

Isaia a rostit aceste cuvinte pe timpul domniei lui Ahaz. Ahaz domnise numai şaisprezece ani când a fost rostită către el această profeţie. Iezechia împăratul, care a urmat pe tron, fiul lui Ahaz, combate obiecţia iudeilor, deoarece Iezechia, când a început să domnească, era de douăzeci şi cinci de ani. Prin faptul că profeţia a fost spusă lui Ahaz în anul al şaisprezecelea al domniei sale, urmează că Iezechia a fost născut de Ahaz mai înainte, adică cu nouă ani înainte de a fi spusă profeţia. Aşadar, pentru ce era nevoie să mai spună profeţia despre unul care fusese născut mai înainte chiar de însăşi domnia lui Ahaz tatăl? Profetul n-a spus: "A luat", ci: "Fecioara va lua", adică a vorbit despre cele viitoare.

23. Am cunoscut lămurit că Domnul Se naşte din Fecioară. Trebuie să arătăm din ce neam era Fecioara. "Domnul S-a jurat lui David adevărul şi nu Se va lepăda de dânsul. Din rodul pântecelui tău voi pune pe tronul tău“. Şi iarăşi: "Voi pune în veacul veacului sămânţa lui, şi tronul lui ca zilele cerului“. Şi apoi: “O dată M-am jurat întru Cel Sfânt al Meu; voi minţi oare pe David? Sămânţa lui va rămâne în veac şi tronul lui ca soarele înaintea Mea şi ca luna desăvârşită în veac" . Vezi că aceste cuvinte se referă la Hristos, şi nu la Solomon? În adevăr tronul lui Solomon n-a rămas ca soarele.

Dacă însă cineva va obiecta că Hristos n-a stat pe tronul de lemn al lui David, să-i aducem acest citat: "în scaunul lui Moise au şezut cărturarii şi fariseii" ; prin aceste cuvinte nu arată scaunul (catedra) de lemn, ci puterea învăţăturii. Tot astfel, nu se înţelege prin tronul lui David tronul de lemn, ci însăşi demnitatea împărătească. Şi ia-mi ca martori pe pruncii care au strigat: "Osana Fiului lui David; binecuvântat este împăratul lui Israel" . Iar orbii spun: "Miluieşte-ne, Fiul lui David" . Gavriil mărturiseşte lămurit către Maria, când zice: 'Şi-l va da Lui Domnul Dumnezeu tronul lui David, tatăl Său" . Iar Pavel spune: "Aduceţi-vă aminte de Iisus Hristos, care a înviat din morţi, din sămânţa lui David, după Evanghelia mea" . Iar la începutul Epistolei către Romani zice: "Cel care S-a născut din sămânţa lui David după trup".

Primeşte aşadar pe Cel născut din David, având încredere în profeţia ce spune: "Şi va fi în ziua aceea Mlădiţa cea din rădăcina lui Iesei şi Cel care Se va scula să conducă neamurile; în El vor nădăjdui neamurile" .

24. Iudeii se supără din pricina acestor cuvinte. Isaia a cunoscut mai dinainte aceasta şi când a spus: "Şi vor voi, chiar dacă vor fi arşi cu foc; că Prunc S-a născut nouă", - nu lor "Fiu ni s-a dat nouă" . Ia aminte că mai întâi a fost Fiu al lui Dumnezeu, apoi ne-a fost dat nouă. Şi mai jos puţin spune: "Şi păcii Lui nu este hotar" . împărăţia romanilor are hotare, dar împărăţia Fiului lui Dumnezeu nu are hotar. Împărăţia perşilor şi mezilor are hotar, dar a Fiului nu are. Apoi mai departe: "Pe tronul lui David şi peste împărăţia lui, ca să o îndrepte" . Sfânta Fecioară a fost deci din David.

25. Se cădea ca Cel Preacurat şi Dascălul curăţiei să iasă din cămări curate. Dacă cel care săvârşeşte bine slujba preoţiei lui Iisus se îndepărtează de femeie, cum ar fi venit Iisus din bărbat şi femeie? "Că Tu eşti, spune în Psalmi, Cel care m-ai scos din pântece" . Observă bine cuvintele: "Cel care m-ai scos din pântece"; ele arată că S-a născut fără bărbat, fiind scos din pântecele şi din trupul Fecioarei. În adevăr, altul este modul naşterii celor născuţi prin căsătorie.

26. Cel care a plăsmuit mădularele nu Se ruşinează să ia trup din astfel de mădulare. Şi cine oare ne spune aceasta? Domnul zice către Ieremia: "înainte de a te fi zămislit în pântece, te-am cunoscut; şi mai înainte de a ieşi din pântece, te-am sfinţit" . Deci, dacă nu Se ruşinează Cel care Se atinge de oameni când îi plăsmuieşte, oare S-a ruşinat când Şi-a plăsmuit pentru El însuşi Sfântul Trup, catapeteasma Dumnezeirii?

Dumnezeu este Cel care plăsmuieşte şi până acum pruncii în pântece, după cum este scris în Iov: "Oare nu m-ai muls ca pe lapte şi m-ai închegat ca pe caş? M-ai îmbrăcat cu piele şi cu carne şi cu oase şi cu vine m-ai ţesut". Nimic nu este spurcat în toată alcătuirea trupului omenesc dacă nu-i pângărit cu adultere şi

desfrânări. Cel care a plăsmuit pe Adam a plăsmuit şi pe Eva, şi atât partea bărbătească, cât şi partea femeiască a fost plăsmuită cu mâini dumnezeieşti, nici unul dintre mădularele trupului, la început, când a fost creat, n-a fost spurcat. Să tacă toţi ereticii care condamnă trupurile, dar, mai bine spus, pe însuşi Plăsmuitorul.

Noi însă să-l amintim pe Pavel, care spune: ”Nu ştiţi că trupul vostru este templu al Sfântului Duh care este în voi?" Şi iarăşi profetul a spus mai dinainte, ca din partea lui Iisus: "Trupul Meu este din ei’ . Iar în altă parte este scris: “Pentru aceasta îi va da pe ei până la vremea celei ce naşte" . Şi care este semnul? Îl spune mai jos: "Va naşte, iar ceilalţi fraţi ai lui se vor întoarce". Care este logodna Fecioarei, a sfintei Mirese? "Şi te voi logodi pe tine Mie întru credinţă". Iar Elisabeta, grăind către ea, la fel zice: “Şi fericită este aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de Domnul" .

27. Elinii şi iudeii însă ne batjocoresc şi spun că era cu neputinţă ca Hristos să se nască din Fecioară. Să închidem gura elinilor cu propriile lor mituri. Cum spuneţi, elinilor, că este cu neputinţă să nască Fecioara, voi, care afirmaţi că pietrele aruncate s-au transformat în oameni? Cum spuneţi că este cu neputinţă să se nască fiu din pântece fecioresc, voi, care povestiţi basmul fiicei născute din capul lui Zeus? Cum puteţi să respingeţi adevărul nostru, voi, care afirmaţi în chip mincinos că diri coapsa lui Zeus, zeul vostru, s-a născut Dionisie? Ştiu că cele spuse nu sunt vrednice de ascultătorii de faţă; totuşi, pentru ca să răspundeţi cum se cuvine elinilor, la vreme potrivită, v-am adus aceste exemple din miturile lor.

28. Iudeilor răspunde-le prin următoarea întrebare: Ce este mai greu: să nască o bătrână stearpă, care a pierdut putinţa de a naşte, sau o fecioară tânără? Sarra era stearpă şi-i încetaseră cele femeieşti, şi a născut contrar legilor firii. Aşadar, dacă cea stearpă a născut contrar legilor firii, atunci a născut şi Fecioara. Prin urmare, sau leapădă-le pe amândouă, sau primeşte-le pe amândouă. Dumnezeu este Cel care a făcut şi pe aceea, şi a lucrat şi pe aceasta. Căci nu vei îndrăzni să zici că Dumnezeu este puternic acolo, şi neputincios aici. Şi iarăşi: Care fire poate să schimbe mâna omului, într-o clipă, într-o altă înfăţişare şi iarăşi să o facă la loc? În ce chip mâna lui Moise s-a înălbit ca zăpada şi s-a făcut iarăşi la loc cum era ? Dar poate vei spune că s-a schimbat prin voinţa lui Dumnezeu. Acolo deci, când Dumnezeu a voit, a putut; aici oare nu poate? Acel semn s-a dat numai egiptenilor; semnul acesta însă s-a dat întregii lumi.

O, iudeilor, ce este în chip deosebit mai greu? Să nască Fecioara sau să se schimbe un toiag în vietate ? Voi mărturisi că pe timpul lui Moise un toiag foarte drept a luat chipul unui şarpe, înfricoşător celui care a aruncat toiagul; cel care mai înainte ţinea toiagul în mână acum fugea de el ca de balaur, căci în

adevăr era balaur. Şi Moise fugea nu pentru că îi era frică de toiagul pe care-1 ţinuse în mână, ci pentru că s-a spăimântat de Cel care a prefăcut toiagul în şarpe. Toiagul avea dinţi şi ochi de balaur. Aşadar, din toiag au odrăslit ochi care văd.

Oare când vrea Dumnezeu, nu se naşte prunc din pântece feciorese? Trec sub tăcere faptul că toiagul lui Aaron a făcut într-o noapte ceea ce toţi copacii fac în timpul mai multor ani. Căci cine nu ştie că un toiag căruia i s-a luat coaja nu va mai odrăsli niciodată, chiar dacă s-ar înfige în mijloc de râu? Dar pentru că Dumnezeu nu urmează naturii arborilor, ci este Făcătorul naturii lor, pentru aceea a făcut să înflorească, să lăstărească şi să rodească migdale toiagul neroditor, uscat şi lipsit de coajă. Aşadar, Cel care, mai presus de fire, a dăruit rod toiagului din pricina aceluia care preînchipuia pe adevăratul Arhiereu, n-a dăruit oare Fecioarei puterea de a naşte din pricina adevăratului Arhiereu?

29. Este bine să ne aducem aminte de aceste cuvinte. Totuşi iudeii obiectează încă. Nu se lasă convinşi de argumentele scoase din istoria toiagului, ci nu se conving decât punându-le înainte naşteri la fel de minunate şi mai presus de fire.

Deci întreabă-i pe ei aşa: Din cine s-a născut la început Eva? Care mamă a zămislit pe cea fără mamă? Scriptura spune că a fost făcută din coasta lui Adam. Oare Eva se naşte fără mamă din coasta unui bărbat, şi un Prunc nu se poate naşte din pântecele Fecioarei, fără bărbat? Neamul femeiesc era dator bărbatului cu mulţumire, deoarece Eva a fost născută din Adam: n-a fost zămislită de o mamă, ci a fost născută oarecum din bărbat. Marfa a plătit datoria de mulţumire, căci a născut, prin puterea lui Dumnezeu, nu din bărbat, ci de la Duhul Sfânt, numai din ea însăşi, fără întinăciune.

30. Să primim o dovadă mai mare încă decât aceasta. Faptul că se nasc trupuri din trupuri, deşi este lucru minunat, totuşi este cu putinţă. Dar lucru şi mai minunat este să facă om din ţărâna pământului. Mai minunat lucru este ca lutul fărâmicios să capete înfăţişarea şi strălucirea ochilor. Minunat lucru este ca dintr-un singur fel de ţărână să se nască şi tăria oaselor, şi moliciunea plămânilor, şi celelalte feluri de mădulare. Minunat lucru este ca lutul însufleţit să înconjure lumea, mişcându-se singur, şi să clădească. Minunat lucru este că lutul are însuşirea de a se instrui, de a vorbi, de a lucra lemnul, de a împărăţi.

Aşadar, o iudei lipsiţi cu totul de învăţătură, din ce a fost făcut Adam? N-a luat Dumnezeu ţărână din pământ şi a plăsmuit această minunată făptură? Apoi, dacă tina se preface în ochi, oare Fecioara nu poate naşte Fiu? Cum oare? Ceea ce oamenii socotesc cu neputinţă se îndeplineşte, iar ceea ce este cu putinţă nu se îndeplineşte?

31. De aceste lucruri să ne amintim, fraţilor! Să ne folosim de aceste mijloace de apărare. Să nu răbdăm pe ereticii care învaţă că venirea lui Hristos este aparenţă! Să scuipăm pe cei care spun că Mântuitorul s-a născut din bărbat şi femeie, pe cei care îndrăznesc să spună că s-a născut din Iosif şi Maria pentru motivul că este scris: "Şi a luat pe femeia lui"! Să ne amintim de Iacov, care a spus lui Laban, înainte de a lua pe Rahila: "Dă-mi pe femeia mea!". După cum aceea a fost numită femeia lui Iacov înainte de căsătorie, numai pe temeiul făgăduinţei, tot astfel şi Maria a fost numită femeia lui Iosif prin faptul că a fost logodită cu el. Şi uită-te cât de precis spune Evanghelia: "Iar în luna a şasea, a fost trimis îngerul Gavriîl de Dumnezeu într-o cetate din Galileea, al cărei nume era Nazaret, la o fecioară logodită cu un bărbat al cărui nume era Iosif , şi celelalte.

Şi iarăşi: Ce spune Scriptura când s-a făcut recensământul şi s-a suit Iosif să se înscrie? "S-a suit şi Iosif din Galileea să se înscrie împreună cu Maria, cea logodită cu ei" , căci era însărcinată, n-a spus: "cu femeia lui", ci: "cu cea logodită cu ei". Pavel spune: "Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie" . Nu spune că S-a născut din bărbat şi femeie, ci numai: "născut din femeie", adică din fecioară, pentru că am demonstrat mai înainte că şi fecioara se numeşte femeie. Din Fecioară S-a născut El, care face sufletele fecioare.

32. Te minunezi de ceea ce s-a făcut. S-a minunat însă de asta şi născătoarea în adevăr, îi spune lui GavriiI: "Cum va fi aceasta mie, de vreme ce nu ştiu de bărbat?". Iar îngerul îi răspunde: "Dubui Sfânt Se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceasta şi Sfântul ce are să Se nască din tine se va chema Fiul lui Dumnezeu" . Curată şi neîntinată este naşterea. Căci acolo unde suflă Duhul Sfânt, acolo este îndepărtată orice întinăciune. Neîntinată este naşterea în trup din Fecioară a Unuia Născut. Chiar dacă ereticii se opun adevărului, îi înfruntă Duhul cel Sfânt. Puterea Celui Preaînalt care a umbrit-o se va mânia pe ei. Împotriva lor va sta GavriiI în ziua judecăţii, îi va face de ruşine locul ieslei , care L-a primit pe Stăpânul. Vor mărturisi păstorii, cărora li s-a binevestit , şi oastea îngerilor, care lăudau şi cântau şi ziceau: "Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăvoire" ; templul în care a fost adus atunci la patruzeci de zile , perechea de turturele, care a fost adusă şi pentru El ; Simeon, care L-a luat în braţe atunci , şi Ana proorociţă, care era de faţă.

33. Aşadar, pentru că Dumnezeu dă mărturie, şi Duhul Sfânt mărturiseşte împreună cu El, iar Hristos spune: "Pentru ce căutaţi să Mă omorâţi pe Mine, Omul care v-am grăit adevărul" ?, să tacă ereticii care se împotrivesc înomenirii lui Hristos. Căci se împotrivesc Celui care spune: "Pipăiţi-Mă şi vedeţi, că duhul carne şi oase n-are, precum Mă vedeţi pe Mine că am" . Să fie adorat Domnul născut din Fecioară! Să cunoască fecioarele cununa vieţuirii lor! Să cunoască şi tagma monahilor slava curăţiei, căci nici noi bărbaţii nu suntem lipsiţi de

vrednicia curăţiei! Mântuitorul a stat în pântecele Fecioarei timp de nouă luni, iar ca bărbat a trăit Domnul treizeci şi trei de ani. Astfel, dacă este lăudată Fecioara pentru cele nouă luni, şi noi bărbaţii putem fi lăudaţi pentru timpul de mulţi ani.

34. Toţi să alergăm deci, cu ajutorul lui Dumnezeu, pe drumul curăţiei, tineri şi fecioare, bătrâni împreună cu cei mai tineri. Să nu ne dedăm la desfrânări, ci să lăudăm numele lui Hristos. Să nu lăsăm de o parte slava curăţiei. Cununa este îngerească, iar fapta este supra omenească. Să avem grijă de trupuri, care vor străluci ca soarele. Să nu ne întinăm trupul, care are un atât de mare preţ, pentru o mică plăcere. Păcatul se săvârşeşte în scurt timp, dar ruşinea este de lungă durată şi veşnică. Cei care trăiesc în curăţie sunt cu adevărat îngeri care vieţuiesc în trup. Fecioarele au parte cu Sfânta Fecioară Maria. Să fie alungată orice înfrumuseţare, orice privire vătămătoare, orice umblet ademenitor, orice podoabă şi orice parfum care stârnesc plăcerea. în toate faptele, parfum să fie rugăciunea cea bine mirositoare, săvârşirea celor bune şi sfinţirea trupurilor, ca să spună Domnul născut din Fecioară şi despre noi, bărbaţii care trăim în curăţie, şi despre femeile care se încununează: "Voi locui în ei şi voi umbla şi le voi fi Dumnezeu, şi ei îmi vor fi Mie popor“, Căruia slava în vecii vecilor. Amin.

Cateheza a XIII-a - La cuvintele: "S-a răstignit şi s-a îngropat"

rostită în Ierusalim

Cateheză la cuvintele: ”S-a răstignit şi s-a îngropat”. Citire din Isaia: ”Doamne, cine a crezut în cele spuse de noi? Şi braţul Domnului cui s-a descoperit?”, şi celelalte. ”Ca o oaie spre junghiere S-a adus”, şi celelalte

1. Orice faptă a lui Hristos este laudă pentru întreaga Biserică. Dar lauda este crucea. Pavel, cunoscând acest lucru, zice: "Mie să nu-mi fíe a mă lăuda decât în crucea lui Hristos”.

- ⇒ *Lucru minunat era ca orbul din naştere să-şi capete vederea în scăldătoarea Siloamului. Dar ce înseamnă vindecarea acestui orb faţă de orbii din întreaga lume?*
- ⇒ *Lucru mare şi mai presus de fire a fost învierea lui Lazăr cea de a patra zi! Totuşi harul învierii s-a mărginit atunci numai la Lazăr. Dar ce înseamnă învierea lui Lazăr faţă de oamenii din toată lumea, morţi în păcate ?*
- ⇒ *Lucru minunat a fost când a izvorât hrană din cinci pâini la cinci mii de bărbaţi ! Dar ce înseamnă săturarea a cinci mii faţă de cei înfometaţi de neştiinţă din lumea întreagă?*
- ⇒ *Lucru minunat a fost când a dezlegat pe femeia cea legată timp de optsprezece ani de satana ! Dar ce înseamnă dezlegarea unei singure femei faţă de noi toţi, cei legaţi cu lanţurile păcatelor noastre?*

Cununa crucii a luminat pe cei orbi din pricina neştiinţei, a dezlegat pe cei ţinuţi de păcate şi a izbăvit toată omenirea.

2. Să nu te minunezi când auzi că toată lumea a fost izbăvită. Cel care a murit pentru lume n-a fost un simplu om, ci Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu. Păcatul unui singur bărbat, al lui Adam, a putut să aducă moartea în lume. Dacă prin greşeala unui singur om a împărăţit moartea în lume, oare nu va împărăţi, cu atât mai vârtos, viaţa, prin dreptatea unui singur Bărbat? Dacă atunci au fost alungaţi din Rai protopărinţii noştri din pricina pomului din care au mâncat, oare nu vor intra acum mai uşor în Rai cei credincioşi din pricina lemnului pe care a fost răstignit Iisus? Dacă cel plăsmuit întâi din pământ a adus moartea întregii lumi, oare nu aduce viaţă veşnică Cel care a plăsmuit pe om din pământ, El care este însăşi viaţa?

Dacă Finees, cuprins de zel, a ucis pe făptuitorul de lucruri ruşinoase, şi, prin aceasta, a potolit mânia lui Dumnezeu , oare Iisus, care neucigând pe nimeni, S-

a dat pe El însuşi preţ de răscumpărare, nu va nimici mânia lui Dumnezeu împotriva oamenilor?

3. Să nu ne ruşinăm prin urmare de crucea Mântuitorului, ci să ne lăudăm mai mult cu ea. Cuvântul crucii este sminteală pentru iudei, nebunie pentru păgâni, iar pentru noi, mântuire . Pentru cei pierduţi crucea este nebunie, dar pentru noi, cei mântuiţi, este puterea lui Dumnezeu . Aceasta pentru că Aceia care a murit pentru noi n-a fost, după cum s-a spus, un simplu om, ci Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu întrupat.

În afară de aceasta, mielul junghiat pe vremea lui Moise a alungat departe pe nimicitor . Oare Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii , nu va slobozi cu mult mai mult păcatele? Sângele unui miel necuvântător aducea mântuirea. Oare sângele Celui Unuia Născut nu mântuie cu mult mai mult? Dacă pui la îndoială puterea Celui răstignit, întreabă pe demoni! Dacă cineva nu crede cuvintelor, să creadă în cele ce se văd! Mulţi oameni din întreaga lume au fost răstigniţi, dar de nici unul nu se înfricoşează demonii. Dar de când Hristos s-a răstignit pentru noi, demonii sunt cuprinşi de frică, chiar numai la vederea semnului crucii. Pentru care pricină? Pentru că aceia au murit pentru păcatele lor proprii, pe când Hristos a murit pentru păcatele altora: "Păcat n-a făcut şi nici nu s-a găsit viclenie în gura Lui" . Nu sunt ale lui Petru aceste cuvinte, căci, de-ar fi ale lui, s-ar putea bănui că pǎrtineşte pe învăţătorul său, ci sunt ale lui Isaia. Isaia n-a trăit pe vremea Domnului, ci a văzut mai dinainte, în Duhul, venirea lui Hristos în trup.

Dar pentru ce să aduc martor numai pe profet? Ia martor şi pe Pilat, care L-a condamnat! Pilat a spus: "nu găsesc nici o vină în Omul Acesta!" Iar după ce L-a dat iudeilor, şi-a spălat mâinile şi a zis: "nevinovat sunt de sângele Dreptului acestuia" . Dar mai este şi un alt martor al lipsei de păcat a lui Iisus: tâlharul care a intrat cel dintâi în Rai. El a ţinut de rău pe tovarăşul său şi a zis: "Noi primim cele ce ni se cuvin pentru faptele săvârşite de noi; dar Acesta n-a făcut nimic rău" , căci şi eu şi tu am fost de faţă când a fost judecat".

4. Iisus a pătimit în chip real pentru toti oamenii. Crucea nu este o nălucire, pentru că atunci ar trebui să fie nălucire şi răscumpărarea. Moartea lui Hristos nu este o închipuire, căci ar trebui să fie basm şi mântuirea. Dacă moartea lui Hristos a fost o închipuire, grăiesc adevărul cei care au spus: "Ne-am adus aminte că înşelătorul acela spunea pe când trăia: după trei zile Mă voi scula" . Patima Lui este deci reală. A fost răstignit cu adevărat, şi nu ne ruşinăm. A fost răstignit, şi nu tăgăduim. Mai mult încă, mă laud când o spun. Chiar dacă voi tăgădui acum, îmi stă împotrivă această Golgotă, lângă care stăm cu toţii acum; îmi stă împotrivă lemnul crucii, din care mici bucăţele s-au împrăştiat de aici în toată lumea. Mărturisesc crucea, pentru că ştiu învierea. De-ar fi rămas răstignit,

poate că nu L-aş mărturisi, tăinuind şi faptul, şi pe Dascălul meu. Dar când crucii i-a urmat învierea, nu mă ruşinez să vorbesc despre cruce.

5. Hristos a fost răstignit având trup asemenea nouă. Aceasta nu înseamnă că a fost răstignit pentru că a avut păcate la fel ca noi.

- *N-a fost dus la moarte pentru iubirea de bani, căci El era învăţătorul şi propovăduitorul sărăciei.*
- *N-a fost osândit nici din pricina poftelor ruşinoase, căci însuşi spune lămurit: "Dacă cineva va privi la o femeie spre a o pofti, a şi făcut desfrânare cu ea" .*
- *N-a fost osândit pentru că din mânie a lovit sau a rănit, căci El însuşi îşi întorcea şi celălalt obraz celui ce-L lovea.*
- *N-a fost osândit pentru că a dispreţuit Legea, căci El era plinitorul Legii.*
- *N-a fost osândit pentru că a batjocorit pe vreun profet, căci El era Cel propovăduit de profeţi.*
- *N-a fost osândit pentru că a oprit plata lucrătorilor, căci El a vindecat fără plată şi în dar.*
- *N-a fost osândit pentru că a păcătuit cu vorba, cu fapta sau cu gândul, căci "El n-a făcut păcat, nici nu s-a găsit viclenie în gura Lui. A fost ocărât, dar nu răspundea cu ocară; a suferit, dar nu ameninţa" .*
- *N-a venit la patimă fără voia Lui, ci de bunăvoie. Şi acum dacă cineva L-ar ruga să Se depărteze de patimă şi I-ar spune: "Doamne, fii milostiv cu Tine însuţi!", îi va spune din nou, ca şi lui Petru: "Mergi înapoia Mea, satanol".*

6. Vrei să fii convins că a venit de bunăvoie la patimă? Ceilalţi oameni mor fără voia lor şi nu-şi cunosc clipa morţii. Iisus însă a vorbit mai dinainte despre patima Sa: Iată, Fiul Omului Se dă spre a fi răstignit!" Vrei să ştii pentru ce Iubitorul de oameni n-a fugit de moarte? Pentru ca să nu piară lumea întreagă prin păcate. Iată, ne suim în Ierusalim şi Fiul Omului va fi dat şi va fi răstignit" . Şi iarăşi : "EI S-a hotărât să meargă la Ierusalim".

Şi vrei să cunoşti lămurit că pentru Iisus crucea este slavă? Ascultă cuvintele Lui, şi nu pe ale mele! Iuda s-a arătat nerecunoscător faţă de Stăpânul său şi L-a vândut. Abia ieşise de la masă şi abia băuse paharul binecuvântării , şi a şi voit să verse sânge drept în schimbul băuturii mântuitoare ce-a primit. "Cel care a mâncat pâinea Lui a ridicat călcâiul împotriva Lui". Mâinile sale de curând primiseră pâinea şi vinul binecuvântate, şi îndată au pregătit moartea de dragul arginţilor trădării. Şi cu toate că i-au fost date pe faţă gândurile şi cu toate că a auzit cuvintele: "tu ai zis" , totuşi a plecat. După plecarea lui Iuda, Iisus a spus: "A venit ceasul ca să Se proslăvească Fiul Omului". Vezi că Iisus ştia că crucea

este spre slava Sa proprie? Dacă Isaia nu s-a ruşinat că a fost tăiat cu fierăstrăul, Se va ruşina oare Hristos să moară pentru lume? "Acum S-a proslăvit Fiul Omului“. Aceasta nu înseamnă că mai înainte nu avea slavă, căci era slăvit "cu slava cea dinainte de întemeierea lumii"; dimpotrivă, era slăvit totdeauna ca Dumnezeu. în timpul Patimii însă a fost slăvit pentru că a purtat cununa răbdării. Nu Şi-a dat viaţa în chip silit, nici n-a fost omorât prin constrângere, ci de bunăvoie. Ascultă ce spune: "Am puterea să-Mi dau sufletul Meu şi iarăşi am putere să-l iau“. Mă dau în mâna vrăjmaşilor Mei pentru că vreau; dacă n-aş vrea, lucrul acesta nu s-ar întâmpla". ***A venit deci din propria Sa voinţă la Patimă; S-a bucurat de fapta Sa măreaţă; S-a veselit din pricina cununii; l-a părut bine de mântuirea oamenilor. Nu S-a ruşinat de cruce, pentru că mântuia lumea. Cel care a suferit nu era un om ca toţi oamenii, ci Dumnezeu întrupat, care S-a nevoit în lupta răbdării.***

7. Totuşi iudeii se împotrivesc învăţăturii noastre, ei, care sunt gata totdeauna să obiecteze şi sunt zăbavnici în credinţă. Pentru aceasta spune profetul care a fost citit acum: “Doamne, cine va crede celor spuse de noi?" Perşii cred, şi iudeii nu cred. ”Vor vedea cei cărora n-a fost vestit, şi vor înţelege cei care n-au auzit", iar cei care cercetează Scriptura vor lepăda cele cercetate.

Iudeii obiectează şi spun:
- Oare Domnul suferă? Au învins oare mâinile omeneşti puterea Sa?
- Citiţi Plângerile lui Ieremia. Ieremia plângându-vă pe voi a scris în Plângerile sale ceea ce era vrednic de plâns. A văzut pierderea voastră! A privit căderea voastră! Plângerea Ierusalimului de atunci, căci acesta de acum n-are să fie plâns. Ierusalimul de atunci L-a răstignit pe Hristos, iar acesta de acum I se închină lui Hristos. Ieremia spunea plângând: “Suflarea vieţii noastre, al nostru "Uns al Domnului" a fost prins din cauza stricăciuniior noastre“ . Nu cumva născocesc eu aceste cuvinte? Iată, Ieremia mărturiseşte că Hristos Domnul are să fie prins de oameni.

- Spune-mi, profetule, ce are să urmeze de aici?
Iar el răspunde:
- “Am spus că la umbra Acestuia vom trăi între neamuri" .
Prin aceste cuvinte Ieremia lasă să se înţeleagă că harul vieţii nu va mai locui în Israel, ci între neamuri.

8. Pentru că obiecţiunea adusă de iudei este mare, haide, prin rugăciunile voastre, să aducem cu harul Domnului, atât cât ne îngăduie scurtimea timpului, puţine mărturii despre Patima Domnului.

Tot ce-a făcut Hristos este consemnat în scris. Nu este nimic îndoielnic. Nu este nimic fără mărturie. Toate sunt scrise în cărţile profetice. Nu sunt scrise pe plăci de piatră, ci sunt scrise lămurit de Duhul Sfânt.

- ***Deci, de vreme ce ai auzit că Evanghelia a vorbit despre Iuda, nu se cade oare să primeşti mărturia acestui fapt?***
- ***Ai auzit că I s-a împuns coasta cu suliţa; nu trebuie să vezi oare dacă şi acest lucru este scris?***
- ***Ai auzit că a fost răstignit în grădină; nu se cade oare să vezi dacă şi acest fapt a fost consemnat în scris?***
- ***Ai auzit că a fost vândut cu treizeci de arginţi; nu trebuie oare să cunoşti pe profetul care a spus aceasta?***
- ***Ai auzit că a fost adăpat cu oţet; află unde a fost scris şi acest lucru!***
- ***Ai auzit că trupul Său a fost pus in mormânt de piatră şi că o lespede a fost pusă deasupra; nu trebuie să iei şi această mărturie de la profet?***
- ***Ai auzit că a fost răstignit împreună cu tâlharii; nu trebuie să vezi dacă şi acest lucru este scris?***
- ***Ai auzit că a fost înmormântat; nu trebuie să vezi dacă s-au consemnat în scris în chip precis cele cu privire Ia îngroparea Lui?***
- ***Ai auzit că a înviat; nu trebuie să vezi dacă nu cumva ne batem joc de tine învăţându-te aceasta?***

"Cuvântul nostru şi predica noastră nu stau în cuvinte de înduplecare ale înţelepciunii omeneşti" . Nu aducem acum ca dovezi argumente sofistice, căci ele se combat cu uşurinţă. Nu încercăm să biruim cuvintele iudeilor tot prin cuvinte, căci acestea sunt neputincioase. Ci propovăduim pe Hristos răstignit, fiindcă El a fost mai dinainte propovăduit de profeţi. Tu primeşte mărturiile aduse de mine şi pecetluieşte-le în inima ta. Mărturiile sunt multe; dar pentru că timpul nostru este mărginit la puţină vreme, ascultă acum, atât cât îngăduie timpul, puţine din aceste mărturii, dar pe cele mai de seamă! Ia ca temei mărturiile ce-ţi voi da şi dă-ţi osteneală să le cauţi şi pe celelalte! Să nu-ţi fie mâna întinsă numai la luat, ci gata şi la lucru! Dumnezeu le dăruieşte pe toate.

"Dacă cineva dintre voi e lipsit de înţelepciune, să ceară de la Dumnezeu care dă" , şi va primi. Facă Dumnezeu ca, prin rugăciunile voastre, să ne dea nouă, care vă vorbim, puterea de a grăi, iar vouă, care ascultaţi, puterea de a crede.

9. Să căutăm aşadar mărturiile cu privire la Patimile lui Hristos! Ne-am înţeles să nu facem acum o interpretare teoretică a Scripturilor, ci mai degrabă să ne încredinţăm despre cele ce-am crezut.

Mai înainte ai primit mărturiile despre venirea lui Hristos; apoi, despre umblarea Lui pe mare , căci este scris: “în mare sunt căile Tale" şi: "Cel care umblă pe mare ca pe uscat". Ai primit tot atunci mărturie din Scriptură şi despre feluritele vindecări săvârşite de El .

Să pornim acum de acolo de unde a început Patima Lui. Iuda era vânzătorul; cu toate că era împotriva lui Iisus, totuşi stătea lângă El; cu toate că rostea cuvinte paşnice, totuşi zămislea gânduri vrăjmaşe. Despre el psalmistul spune: “Prietenii mei şi vecinii mei au venit şi au stat împotriva mea". Şi iarăşi: “Cuvintele lor s-au muiat mai mult decât untdelemnul, dar acestea sunt săgeţi“ . Iuda a spus: "Bucură-Te, învăţătorule!“ , şi a vândut pe învăţător spre moarte. Nu s-a sfiit de cuvântul sfătuitor al Celui care a spus: ‘Iudo, cu sărutare vinzi pe Fiul Omului?" Iisus i-a spus cam aşa: "Adu-ţi aminte de numele tău. Cuvântul Iuda se tâlcuieşte: mărturisire. Te-ai tocmit şi te-ai învoit! Ai luat arginţii, mărturiseşte-te iute!"

"Dumnezeule, lauda mea să n-o treci sub tăcere, că gura păcătosului şi gura vicleanului s-au deschis împotriva mea! Grăit-au împotriva mea cu limba vicleană şi cu cuvinte de ură m-au înconjurat“. Ai auzit nu de mult că la prinderea lui Iisus erau de faţă şi unii dintre oamenii arhiereului şi că L-au legat înaintea porţilor cetăţii. Îţi aminteşti de interpretarea psalmului care arată şi locul, şi timpul prinderii: "Spre seară s-au întors şi erau flămânzi ca nişte câini şi au înconjurat cetatea“.

10. Ascultă şi mărturiile Scripturii despre cei treizeci de arginţi! “Şi le voi spune: Dacă este bine înaintea voastră, sau daţi-mi plata mea, sau nu mi-o daţi' , şi celelalte. Alta este plata pe care Mi-o datoraţi voi pentru că am vindecat orbi şi şchiopi, şi alta primesc! în loc de mulţumire, necinste; în loc de închinăciune, ocară! Vezi cum a văzut Scriptura mai dinainte lucrurile? “Şi au hotărât plata Mea, treizeci de arginţi" . Cât de limpezi sunt cuvintele profetice! Cât de mare şi de nespus, cunoştinţa Sfântului Duh! N-a spus zece, nici douăzeci de arginţi, ci chiar treizeci, atât cât au şi fost!

- Dar spune-mi, proorocule, unde se duc aceşti bani? Oare cel care i-a luat îi ţine sau îi dă înapoi? Şi după ce îi dă înapoi, unde ajung?
- “Şi am luat, spune proorocul, cei treizeci de arginţi şi i-am pus în casa Domnului în topitoare" .

Compară acum profeţia cu Evanghelia, care zice: “Iuda, căindu-se, a aruncat arginţii în templu şi a plecat“ .

11. Totuşi aici trebuie lămurită aparenta contradicţie dintre textul profeţiei şi cel al Evangheliei. Cei care resping pe profeţi spun că proorocul zice: “Şi i-am pus

în casa Domnului în topitoare' ; iar Evanghelia spune: "Şi i-a dat pe Ţarina Olarului" . Ascultă în ce chip amândouă textele spun adevărul.

Aşa-zişii evlavioşi iudei, arhiereii de pe vremea aceea, când au văzut pe Iuda că s-a căit şi a spus: ”Am păcătuit vânzând sânge nevinovat" , i-au răspuns: "Ce ne priveşte pe noi? Tu vei vedea!" Oare nu vă priveşte deloc pe voi, cei care L-aţi răstignit pe Hristos? Iuda, care a primit plata uciderii şi a dat-o înapoi, va vedea, iar voi, ucigaşii, nu veţi vedea? Apoi arhiereii şi-au zis între ei: ”Nu se cade să-i punem în vistieria templului, pentru că sunt preţ de sânge" .

Cu gura voastră v-aţi rostit osânda. Dacă plata este ticăloasă, ticăloasă este şi fapta voastră. Şi tu, Iudo, dacă ai împlinit o faptă de dreptate prin răstignirea lui Hristos, pentru ce nu primeşti plata?

Totuşi ceea ce trebuie să lămurim este următorul fapt: nu este nici o contradicţie între cuvintele Evangheliei: 'Ţarina Olarului", şi cele ale profetului: "topitoare". Topitoare au nu numai cei care topesc aurul şi nici numai cei care topesc arama, ci au topitorii şi olarii. În adevăr olarii, după ce despart părţile fine, grase şi folositoare de pământ, de pietricele şi după ce dau la o parte materiile nefolositoare, topesc lutul cu apă, spre a lucra cu uşurinţă cele ce voiesc să fabrice. Dacă lucrul stă aşa, pentru ce te minunezi când Evanghelia vorbeşte despre ”Ţarina Olarului“? Profetul şi-a rostit enigmatic profeţia sa, de vreme ce în multe locuri profeţiile sunt enigmatice.

12. L-au legat pe Iisus şi L-au dus în curtea arhiereului. Vrei să cunoşti şi să ştii că şi acest fapt este scris în profeţi? Isaia spune: "Vai de sufletul lor! S-au sfătuit rău împotriva lor înşişi zicând: Să legăm pe cel drept pentru că ne este supărător!" Bine a spus profetul: "Vai de sufletul lor!“

Să vedem. Isaia a fost tăiat cu fierăstrăul; totuşi, după această faptă poporul iudeu a fost vindecat, Ieremia a fost aruncat într-o groapă plină de murdărie, totuşi rana iudeilor a fost tămăduită. Rana a fost mai mică, pentru că a fost făcută unui om. Dar când iudeii n-au păcătuit faţă de un om, ci faţă de Dumnezeu întrupat, atunci bine a spus profetul: “Vai de sufletul lor!“

"Să legăm pe cel drept". Cineva poate va întreba:
- Oare n-ar fi putut să Se dezlege pe Sine El, care a dezlegat din legăturile morţii pe Lazăr, mort de patru zile , şi a dezlegat pe Petru din lanţurile de fier ale temniţei ?
- Da, îngerii erau alături de El, gata să-I spună: "Să rupem lanţurile lor“ , totuşi au păstrat tăcerea, pentru că Stăpânul voia să sufere patimile.

A fost dus apoi Domnul în sinedriu înaintea bătrânilor. Şi pentru acest fapt ai mărturie scripturistică: ***"însuşi Domnul va veni la judecată cu bătrânii poporului şi cu conducătorii lui" .***

13. Când întrebând, arhiereul a auzit adevărul, s-a mâniat, iar sluga cea rea a celor răi L-a pălmuit . Faţa care a strălucit ca soarele a suferit să fie pălmuită de mâini nelegiuite. Alţii apropiindu-se de El, L-au scuipat în faţă pe El, care cu scuipat a tămăduit orbul din naştere .

“Acestea răsplătiţi Domnului? Acest popor este nebun şi neînţelept". Profetul minunându-se zice: “Doamne, cine a crezut celor spuse de noi?“ Într-adevăr, este lucru de necrezut ca Dumnezeu, Fiul lui Dumnezeu şi braţul Domnului, să sufere acestea. Dar pentru ca să nu li se pară lucru de necrezut celor ce aveau să se mântuiască, Duhul cel Sfânt scrie mai dinainte, din partea lui Hristos - căci Cel care a vorbit acestea a venit mai pe urmă pe pământ - spunând: ***"Spatele Meu l-am dat spre bătăi cu biciul"*** - căci Pilat înainte de a-L răstigni a pus să-L biciuiască - ***“şi obrajii Mei spre pălmuiri, iar faţa nu Mi-am întors-o de la ruşinea scuipărilor" .*** Aproape că a spus: "Am ştiut mai dinainte că au să Mă lovească; de aceea nu Mi-am întors faţa. Cum aveam să întăresc oare pe ucenicii Mei ca să moară pentru adevăr, dacă Eu M-aş fi temut de moarte? Eu am spus: Cel care-şi iubeşte sufletul lui, îl va pierde . Dacă Mi-aş fi iubit viaţa şi n-aş fi făcut cele ce învăţam, ce fel de învăţător aş fi fost?“. Prin urmare El, care era Dumnezeu, a îngăduit să sufere El mai întâi acestea de la oameni, pentru ca apoi noi, oamenii, să nu ne ruşinăm când suferim de la semeni pentru El unele ca acestea.

Vezi deci că profeţii au scris mai dinainte lămurit despre patimile Domnului! Dar, după cum am spus mai sus, vom lăsa la o parte multe dintre mărturiile Scripturilor din pricina scurtimii timpului. Căci dacă ar cerceta cineva cu de-amănuntul Scripturile, ar vedea că nu rămâne nici una dintre faptele lui Hristos fără mărturie.

14. Iisus a fost dus legat de la Caiafa la Pilat". Este scris oare acest fapt? ***“Şi legându-L L-au dus ca dar împăratului din Iareb".***

Totuşi unul dintre ascultătorii cu mintea ascuţită ar obiecta:
- Pilat n-a fost împărat! (ca să lăsăm la o parte alte multe întrebări privitoare la acest fapt). - în ce chip deci "legându-L, L-au dus ca dar împăratului"?
- Ascultă Insă ce-i scris în Evanghelie! "Pilat, când a auzit că este din Galilea, L-a trimis la Irod“. Irod pe vremea aceea era împărat şi se găsea în Ierusalim. Observă cât de exacte sunt cuvintele profetului. Profetul spune că L-a trimis ”ca dar". Evanghelia spune: "Şi s-au împrietenit în acea zi Pilat şi Irod unul cu altul, căci mai înainte erau învrăjbiţi“ . Se cuvenea în adevăr ca Acela care avea să

împace pământul cu cerul , să împace mai întâi pe judecătorii Săi. Era acolo însuşi Domnul, "Cei care împacă inimile conducătorilor pământului" . Cuvintele profeţilor sunt deci exacte, iar mărturia, adevărată.

15. Minunează-te de Domnul care este judecat. A îngăduit să fie dus şi purtat de ostaşi. Pilat stătea pe scaun şi-L judeca , iar Cel care şade de-a dreapta Tatălui sta în picioare şi era judecat . Poporul izbăvit de Dânsul din pământul Egiptului, şi de multe ori din alte părţi, striga împotriva Lui: "Ia-L, ia-L, răstigneşte-L!" Pentru ce, iudeilor? Că a tămăduit pe orbii voştri? Pentru că a făcut pe ologii voştri să meargă? Pentru ce v-a făcut atâtea binefaceri?

Copleşit de uimire, profetul a spus despre El: "împotriva cui aţi deschis gura voastră şi împotriva cui aţi dat frâu liber limbii voastre?" Domnul însuşi spune în profeţi: "Moştenirea Mea a ajuns pentru Mine ca leul din pădure; glasul său şi l-a ridicat împotriva Mea; pentru aceasta am urât-o". Nu i-am lepădat Eu, ci ei M-au lepădat pe Mine. Pentru aceea şi spun: "Am părăsit casa Mea" .

16. Iisus era judecat, şi tăcea . Pilat se mira pentru El şi I-a spus: "Nu auzi ce mărturisesc aceştia împotriva Ta?" A spus aceste cuvinte nu pentru că ştia pe cine judecă, ci pentru că s-a temut din pricina visului vestit de femeia lui. Iisus însă tăcea.

Psalmistul spune: ***"Şi m-am făcut ca un om ce nu aude şi nu are în gura lui mustrări".*** Şi iarăşi: ***"Şi ca un surd nu auzeam şi ca un mut ce nu-şi deschide gura lui .*** Despre tăcerea lui Iisus, dacă-ţi aminteşti, ai auzit şi mai înainte.

17. Ostaşii care-L înconjurau îşi băteau joc de El. Domnul ajunge de râsul lor; Stăpânul este batjocorit! ***"M-au văzut şi au clătinat capetele lor".***

Ceea ce fac ostaşii cu Iisus este simbolul unei demnităţi împărăteşti. Îşi bat joc de El, dar îngenunchează înaintea Lui. Mai înainte de a-L răstigni, ostaşii îl îmbracă în porfiră şi îi pun pe cap cunună. Ce importanţă are dacă este cunună de spini? Orice împărat este proclamat de ostaşi. Trebuia ca şi Iisus să fie încununat în chip simbolic de ostaşi. Pentru aceasta Scriptura spune în Cântarea cântărilor: "Ieşiţi şi vedeţi fiicele Ierusalimului, pe împăratul Solomon încoronat cu cununa cu care l-a încununat mama lui". Şi cununa era o taină: este dezlegarea păcatelor şi nimicirea sentinţei de condamnare.

18. Adam a primit această osândă: "Blestemat să fie pământul în toate lucrurile tale; spini şi ciulini îţi va răsări!" . Pentru aceea primeşte Iisus cunună de spini, ca să nimicească osânda. Şi de aceea a fost îngropat în pământ, pentru ca pământul blestemat să primească binecuvântarea în locul blestemului. După ce strămoşii noştri au păcătuit, s-au acoperit cu frunze de smochin. De aceea şi

Iisus a pus, ca sfârşit al minunilor, smochinul. Când avea să meargă spre patimă, a blestemat smochinul. N-a blestemat toţi smochinii, ci numai pe acela, din pricina simbolului ce-1 cuprindea. Când Iisus a spus: "Nimeni să nu mai mănânce vreodată roadă din tine", s-a dezlegat blestemul. Pentru că atunci strămoşii noştri s-au acoperit cu frunzele de smochin, Iisus a venit la smochin în timpul în care nu avea fructe. Cine oare nu ştie că în timpul iernii smochinul nu rodeşte, ci-i acoperit numai cu frunze? Oare Iisus nu ştia ce ştiau toţi? Totuşi, cu toate că ştia, a venit la smochin să caute fructe. Ştia negreşit că n-are să găsească fructe, totuşi l-a blestemat, voind să arate că blestemul, simbolic, se referă numai la frunze.

19. Şi pentru că a venit vorba despre cele din paradis, în adevăr m-am minunat de adevărul simbolurilor.

În grădina raiului s-a întâmplat căderea, şi în grădină s-a întâmplat mântuirea. De la lemnul pomului cunoştinţei binelui şi răului a pornit păcatul, şi până la lemnul crucii a dăinuit. La amiază, pe când mergea prin Rai Domnul, Adam şi Eva s-au ascuns; tot la amiază tâlharul este dus în Rai de Domnul.

Poate că îmi va spune cineva;
- Sunt nişte născociri de ale tale cele ce-mi spui. Arată-mi din profeţi lemnul crucii! Nu mă convingi dacă nu-mi aduci mărturie profetică.
- Ascultă deci mărturia profetului Ieremia şi încredinţează-te! ”Eu eram ca un miel fără răutate dus spre junghiere. Şi nu ştiam eu asta?“ Cuvintele acestea trebuie să le citeşti sub formă de întrebare, aşa cum le-am rostit eu. Oare nu ştia aceasta Cel care a spus: "Ştiţi că după două zile sunt Paştele, şi Fiul Omului se dă spre a fi răstgnit" ? ***"Eu eram ca un miel fără de răutate dus spre junghiere. Şi nu ştiam eu asta?"***

Ce fel de miel? Să ne tâlcuiască cuvântul Ioan Botezătorul! El spune: "Iată Mielul lui Dumnezeu, care ridică păcatul lumii!"

‘Au gândit gând viclean asupra mea zicând...". Cel care cunoaşte gândurile nu ştia oare ce avea să se întâmple?
- Şi ce spuneau?
- "Veniţi şi să-i punem lemn otrăvit în pâinea lui".

Iar dacă te va învrednici Domnul, vei cunoaşte în zilele ce vin că, după Evanghelie, prin pâine era închipuit trupul Lui.

”Veniţi, aşadar, să punem lemn otrăvit în pâinea Lui şi să nimicim viaţa Lui de pe pământul celor vii“. Viaţa nu se nimiceşte! Pentru ce vă obosiţi în zadar?

"Şi numele Lui să nu se mai pomenească!“ Zadarnic este sfatul lor! Căci numele Lui rămâne în Biserică înaintea soarelui.

Că era viaţă ceea ce a fost atârnat pe lemn, o spune Moise plângând: "Şi va fi viaţa ta atârnată înaintea ochilor tăi şi te vei teme ziua şi noaptea şi nu vei crede în viaţa ta" . Aminteşte-ţi şi de textul citit cu puţin mai înainte: "Doamne, cine a crezut în cele spuse de noi?"

20. Când Moise a răstignit şarpele, a preînchipuit crucea pentru ca cel muşcat de şarpele cel viu uitându-se la şarpele cel de aramă, să se mântuie prin credinţă. Apoi, dacă un şarpe de aramă răstignit mântuie, oare nu mântuie Fiul întrupat al lui Dumnezeu când este răstignit? Totdeauna viaţa a venit prin lemn. Pe vremea lui Noe, printr-o corabie de lemn s-a dat viaţa , iar pe timpul lui Moise, marea s-a dat în lături ruşinată din faţa celui care a lovit-o, când a văzut toiagul, preînchipuirea crucii. Apoi, dacă toiagul lui Moise avea putere, oare este neputincioasă crucea Mântuitorului? Pentru ca să nu lungesc cuvântarea mea, las la o parte multe din simbolurile crucii.

Pe vremea lui Moise lemnul a îndulcit apa, iar din coasta lui Iisus a curs pe lemnul crucii apă.

21. Pe timpul lui Moise, începutul minunilor s-a făcut prin sânge şi apă. Tot sângele şi apa sunt sfârşitul tuturor minunilor lui Iisus. La început, Moise a prefăcut râul în sânge , iar la sfârşit, Iisus a scos din coastă apă şi sânge. Poate că aceasta s-a întâmplat din pricina celor două glasuri, al celui care-L judeca şi ale celor care au strigat împotriva Lui; sau din pricina credincioşilor, şi a necredincioşilor. Pilat spunea: "Nevinovat sunt" şi şi-a spălat mâinile cu apă; iar cei care strigau împotriva Lui ziceau: "Sângele Lui asupra noastră". Aşadar, a ieşit din coastă şi apă, şi sânge. Poate că apa a ieşit pentru cel care L-a judecat, iar sângele, pentru cei care au strigat împotriva Lui.

Dar acest fapt iarăşi se poate înţelege şi altfel: sângele era pentru iudei, iar apa, pentru creştini. Pentru iudei, deoarece au strigat împotriva Lui, le-a venit osânda din pricina sângelui; pentru tine însă, care acum crezi, îţi vine mântuirea prin apă. Nimic nu s-a făcut la întâmplare.

Părinţii noştri, tâlcuitorii Sfintei Scripturi, au dat şi altă explicaţie acestui fapt: după învăţătura evanghelică, puterea mântuitorului botez este îndoită: una care se dă prin apă celor care au să se lumineze, iar a doua, care se dă sfinţilor mucenici, în timpul persecuţiilor, prin propriul lor sânge. Pentru aceasta a ieşit din mântuitoarea coastă sânge şi apă, pentru ca să întărească harul mărturisirii făcute pentru Hristos atât la botez, cât şi în timpul muceniciei.

Împungerea coastei lui Iisus s-a făcut şi din altă pricină. Femeia plăsmuită din coastă a ajuns începătoarea păcatului. Când însă a venit Iisus ca să dăruiască iertare atât bărbaţilor, cât şi femeilor, I s-a împuns coasta, din pricina femeii, ca să fie dezlegat păcatul.

22. Iar dacă cineva va căuta, va găsi şi alte pricini; dar sunt de ajuns şi cele spuse, pentru că timpul este scurt şi pentru ca să nu se sature auzul ascultătorilor, cu toate că cei care aud învăţăturile despre Stăpânul încununat, şi mai cu seamă pe această sfântă Golgotă, nu pot să obosească niciodată. Alţii doar aud de această sfântă Golgotă; noi însă o şi vedem, o şi pipăim. Nimeni să nu obosească!

Ia pentru cruce armele împotriva vrăjmaşilor! Pune credinţa în cruce ca semn al biruinţei contra celor care se împotrivesc spuselor tale! Când vrei să discuţi cu necredincioşii despre crucea lui Hristos, fă-ţi mai întâi cu mâna semnul crucii lui Hristos, şi tace cel care ţi se împotriveşte! Nu te ruşina de a mărturisi crucea! Îngerii se laudă când spun: "Ştim pe cine căutaţi: pe Iisus cei răstignit''! Nu puteai, o, îngere, să spui: "Ştiu pe cine căutaţi: pe Stăpânul meu"? Cu toate acestea, îngerul spune cu îndrăzneală: "Eu ştiu că voi îl căutaţi pe Cel răstignit". Şi pe bună dreptate, căci crucea nu este necinste, ci cunună.

23. Să ne întoarcem deci la dovezile aduse de profeţi. Domnul a fost răstignit; ai primit mărturiile! Ai în faţă locul Golgotei. Scoate strigare de laudă, pentru că te găseşti lângă El. Caută să nu-L tăgăduieşti cumva în vreme de persecuţie. Nu te lăuda cu crucea numai în timp de pace, ci aceeaşi credinţă să ai şi în vreme de prigoană. Să nu fii în timp de pace prieten al lui Iisus, iar în timp de război, duşman! Acum primeşti iertarea păcatelor tale şi harurile darului duhovnicesc ale împăratului. Când va veni războiul, luptă cu bărbăţie pentru împăratul tău!

Iisus cel fără de păcat a fost răstignit pentru tine, şi tu să nu te răstigneşti pentru Cel care S-a răstignit pentru tine? Prin răstignirea ta nu-I faci nici un dar lui Iisus, deoarece tu eşti cel care ai primit mai înainte harul, ci reîntorci harul primit, plătind datoria Celui care S-a răstignit pentru tine pe Golgotă.

Cuvântul Golgotă se tălmăceşte: locul căpăţânei. Cine sunt oare cei care au numit în chip profetic acest loc al Golgotei, în care Hristos, adevăratul cap, a suferit crucea? Apostolul spune: “El este icoana Dumnezeului nevăzut'' ; iar mai jos puţin: "Şi El este capul trupului Bisericii" ; şi iarăşi: ”Hristos este capul oricărui bărbat" ; şi iarăşi: "El este capul oricărei începătorii şi stăpânii“ . Capul a pătimit în Locul Căpăţânii. Cât este de mare numirea profetică! Aproape că şi numele Golgotei îţi aminteşte de Iisus, spunându-ţi: ”Nu socoti pe Cel răstignit un simplu om! El este capul oricărei începătorii şi stăpânii! Cel răstignit este

capul oricărei stăpânii, iar cap al Său este Tatăl: ”Hristos este capul bărbatului, iar Dumnezeu este capul lui Hristos" .

24, Aşadar, Hristos a fost răstignit pentru noi. A fost judecat noaptea; era frig şi de aceea era alături jăratec. A fost răstignit în ceasul al treilea. Întuneric s-a făcut din ceasul a şaselea până la al nouălea ceas ; de la ceasul al nouălea a fost iarăşi lumină.

Au fost oare scrise de profeţi şi aceste fapte? Să căutăm! Profetul Zaharia spune: ***"Şi se va întâmpla că în ziua aceea nu va fi lumină; şi va fi o zi întreagă frig şi ger"*** - frigul din pricina căruia se încălzea Petru - ***“şi ziua aceea va fi cunoscută Domnului"*** . Pentru ce asta? Oare Domnul nu cunoaşte celelalte zile? Sunt multe zile, dar "aceasta este ziua" răbdării Domnului, "pe care a făcut-o Domnul“.

"Şi ziua aceea va fi cunoscută Domnului, şi nu va fi nici zi, nici noapte" .Ce taină cuprind cuvintele profetului? Ziua aceea nu va fi nici zi, nici noapte. Ce zi am putea s-o numim aşa? Evanghelia, care ne povesteşte faptul, ne dezleagă taina, "nu era zi", căci soarele, la fel ca şi noaptea, n-a luminat de la răsărit până la apus şi s-a făcut întuneric în mijlocul zilei de la ceasul al şaselea până la al nouălea. Deci întunericul a fost la mijloc; iar Dumnezeu a numit întunericul noapte. Pentru aceasta "nu era nici zi, nici noapte", căci n-a fost toată ziua lumină, ca să o numească zi, şi nici n-a fost toată ziua întuneric, ca să o numească noapte, ci după ceasul al nouălea soarele a luminat. Şi acest fapt îl spune mai dinainte profetul. După ce a spus: “şi nu va fi nici zi, nici noapte", a adăugat: "şi către seară va fi lumină". Vezi cât de exacte sunt mărturiile profeţilor? Vezi cât de adevărate sunt cele scrise mai înainte?

25. Totuşi tu cauţi să ştii exact la ce oră s-a întunecat soarele. Oare în ceasul al cincilea sau al zecelea?
- Spune-le, proorocule, iudeilor neascultători precis ceasul când se va întuneca soarele!
- ***“Se va întâmpla, spune profetul Amos, în ziua aceea, zice Domnul Dumnezeu, că soarele va apune la amiază"*** - într-adevăr, întuneric s-a făcut din ceasul al şaselea - ***"şi se va întuneca lumina ziua pe pământ" .***

- Spune, proorocule, când are să fie timpul acela şi ziua aceea?
- **”Şi voi preface sărbătorile voastre în jale".** Când s-a săvârşit răstignirea Domnului era timpul azimelor, era sărbătoarea Paştilor.

Profetul adaugă:
- ”Şi-l voi pune pe el ca plânsul celui iubit, şi pe cei împreună cu el ca zi de durere". În adevăr, în ziua şi în sărbătoarea azimelor, femeile lor se loveau şi

plângeau, iar apostolii, ascunzându-se, jeleau. Cu adevărat minunat lucru este ceea ce s-a profeţit!

26. Dar va spune cineva:
- Dă-mi şi alt semn! Ce alt semn precis mai este cu privire la patima Domnului?
- Înainte de a fi răstignit, Iisus era îmbrăcat cu o singură cămaşă şi cu o haină pe deasupra. Soldaţii au împărţit haina de deasupra, rupând-o în patru părţi. Cămaşa însă n-au rupt-o, căci dacă ar fi rupt-o nu le-ar mai fi folosit la nimic. Soldaţii o trag la sorţi. Astfel, pe una o împart, iar pe cealaltă o trag la sorţi .

Este scris oare acest lucru? Psalţii sârguitori ai Bisericii, care imită oştile îngereşti şi laudă întotdeauna pe Dumnezeu, o ştiu. Ei sunt învredniciţi să facă aducere aminte de această Golgotă şi să zică: ***"împărţit-au hainele Mele loruşi şi pentru cămaşa Mea au aruncat sorţi" .***

11. Iarăşi, când Domnul a fost judecat de Pilat, a purtat o haină roşie, căci L-au îmbrăcat acolo cu hlamidă roşie. S-a scris oare şi acest fapt?
Isaia spune: ***"Cine este Cel care a venit din Edom? Roşeala hainelor Lui din Bosor"***. - Cine este Cel care poartă haine roşii spre a fi necinstit? Căci această tălmăcire are cuvântul Bosor în limba ebraică. - ***"Pentru ce sunt hainele Tale roşii şi veşmintele Taie ca ale unuia ce calcă în teasc?"*** Iar profetul răspunde şi zice: ***"Toată ziua Mi-am întins mâinile Mele către poporul cei neascultător şi împotrivă grăitor".***

28. Şi-a întins mâinile pe cruce ca să cuprindă marginile lumii. Acest loc al Golgotei este mijlocul lumii. Nu sunt ale mele cuvintele acestea, ci profetul le spune: ***"Ai făcut mântuire in mijlocul pământului".*** Şi-a întins mâinile Sale omeneşti Cel care a întărit cerul cu mâinile Sale cele spirituale. Mâinile Sale au fost pironite cu cuie, pentru ca, fiind pironită pe lemn omenitatea Sa, care purta păcatele oamenilor, să înviem noi întru dreptate; o dată ce a murit omenitatea, a murit împreună cu ea şi păcatul. Căci printr-un om a venit moartea, şi printr-un Om viaţa, printr-un Om, prin Mântuitorul, care a murit de bunăvoie. Adu-ţi aminte de cele spuse de El: "Putere am să-Mi pun sufletul Meu şi putere am iarăşi să-l iau" .

29. Iisus a suferit aceste patimi pentru că a venit să mântuie pe toţi. Poporul însă I-a dat o rea răsplată. Iisus, care le-a scos apă din piatră tare , spune: "Mi-e sete". A cerut roduri de la via sădită de El . Ce face via? Via, care prin natura ei este din părinţi sfinţi, dar prin voinţă este din Sodoma - căci spune Scriptura: "Via lor din Sodoma şi coardele lor din Gomora" - dă Domnului însetat oţet îmbibat într-un burete pus în trestie.

“Şi Mi-au dat spre mâncare fiere şi când eram însetat M-au adăpat cu oţet". Vezi cât de limpede au vorbit mai dinainte profeţii?

Ce fel de fiere l-au dat Lui? ”I-au dat, spune Evanghelia, vin amestecat cu smirnă" . Smirna este foarte amară şi ca fierea la gust. Aşa răsplătiţi Domnului ? Aceste daruri îi aduci, vie, Stăpânului? Pe bună dreptate Isaia vă plânge mai dinainte, zicând: "Iubitul meu avea o vie pe un deal, intr-un loc gras" . Şi pentru ca să nu spun tot textul, citez numai: "Am aşteptat ca să facă struguri" - am însetat şi am aşteptat să-Mi dea vin -, "iar ea a făcut spini" . Vezi cununa pe care o port în jurul capului Meu! Ce hotărâre voi lua deci? "Voi porunci norilor să nu mai verse asupra ei pioaie" .

Într-adevăr, au fost luaţi de la iudei norii, adică profeţii, în urmă, profeţii sunt în Biserică, după cum spune Pavel: "Doi sau trei profeţi să vorbească, iar ceilalţi să judece"; şi iarăşi: “Dumnezeu a pus in Biserică pe unii apostoli, iar pe alţii, profeţi" . Profet a fost Ahav, cel care şi-a legat picioarele şi mâinile.

30. Despe tâlharii care au fost răstigniţi împreună cu Hristos se spune: ***"cu cei fără de lege s-a socotit".*** Înainte de răstignire erau doi oameni fără de lege; mai pe urmă însă n-a mai fost decât unul singur. Acesta a rămas până la sfârşit fără de lege, neînduplecat spre mântuire; cu toate că mâinile îi erau pironite, totuşi îl rănea pe Domnul cu limba, hulindu-L.

Iudeii care treceau pe acolo clătinau din cap şi batjocoreau pe Cel răstignit, ca să se plinească ceea ce este scris: ***"M-au văzut şi clătinau din capetele lor" .*** Şi acest răufăcător îl hulea împreună cu ei. Celălalt însă mustra pe hulitor . Şi a fost pentru el sfârşitul vieţii sale începutul îndreptării; moartea, început al mântuirii. După ce l-a ţinut de rău pe acela, spune: "Adu-Ţi aminte, Doamne! Ţie îti spun! Lasă-1 pe acesta, căci i s-au orbit ochii minţii! De mine adu-ţi aminte! Nu spun: Adu-ţi aminte de faptele mele. De ele mă tem. Orice om are dragoste de tovarăşul său de călătorie. Sunt tovarăş împreună cu Tine spre moarte. Adu-Ţi aminte de tovarăşul Tău de drum. Nu-Ţi spun: Adu-Ţi aminte de mine acum, ci când vei veni întru împărăţia Ta".

31. Ce putere te-a luminat, tâlharule? Cine te-a învăţat să te închini Celui dis-preţuit şi răstignit împreună cu tine? O, lumină veşnică, care luminează pe cei întunecaţi! Pentru aceasta pe bună dreptate a auzit tâlharul: ”îndrăzneşte! Nu pentru că faptele tale-s vrednice să îndrăzneşti, ci pentru că împăratul care dăruieşte iertare este de faţă. Cererea trebuie făcută mult timp; dar harul se dă foarte repede. Amin zic ţie, astăzi vei fi cu Mine în Rai, pentru că astăzi ai auzit glasul Meu, şi nu ţi-ai învârtoşat inima . Foarte repede am dat sentinţa împotriva lui Adam; foarte repede îti dăruiesc tie Raiul. Aceluia i-am spus: "în ziua în care veţi mânca, cu moarte veţi muri". Dar tu astăzi ai ascultat cu credinţă, şi astăzi te

mântuieşti. Adam prin lemnul pomului cunoştinţei binelui şi răului a căzut, iar tu prin lemnul crucii intri în Rai. Nu te teme de şarpe! Nu te mai scoate din Rai! A căzut din ceruri. Nu-ţi spun: Astăzi te vei duce, ci: Astăzi vei fi cu Mine, îndrăzneşte! N-ai să fii scos afară! Nu te teme de sabia cea de foc ! Ea îl cunoaşte pe Stăpân!"

Ce mare şi de nespus har! Avraam cel credincios n-a intrat încă în Rai, şi tâlharul intră! Moise şi profeţii n-au intrat încă în Rai, şi tâlharul cel nelegiuit intră! Înainte de tine s-a minunat şi Pavel, când a spus: "Unde s-a înmulţit păcatul, acolo a prisosit harul". Cei care au suportat arşiţa n-au intrat încă, iar acela care a venit în ceasul al unsprezecelea a intrat. Nimeni să nu murmure împotriva Stăpânului casei, pentru că spune: "Prietene, nu te nedreptăţesc! Eu am putere să fac cu ale Mele ce voiesc?"

Tâlharul voieşte să facă fapte bune, dar moartea i-a luat-o înainte. N-aştept numaidecât fapta lui, ci i-am primit credinţa. Am venit Eu, Cel care duc la păscut între crini, am venit să duc la păscut în grădină. Am găsit o oaie pierdută şi o iau pe umerii Mei. Tâlharul crede, pentru că a spus el însuşi: "Rătăcit-am ca o oaie pierdută ! Adu-Ţi aminte de mine, Doamne, când vei veni întru împărăţia Ta!"

32. “Despre această grădină a Golgotei - căci era o grădină locul în care a fost răstignit - am vorbit mai dinainte miresei Mele în Cântarea cântărilor şi i-am spus: Am intrat în grădina Mea, sora Mea, mireasă!"

- Şi ce iei de acolo?
- "Am cules smirna Mea" .

În adevăr, Domnul a băut vin amestecat cu smirnă şi oţet. După ce le-a luat pe acestea, a spus: "Săvârşitu-s-a!“ Taina s-a împlinit. S-au împlinit cele scrise. Păcatele s-au dezlegat. “Când a venit Hristos, Arhiereul bunurilor viitoare, a intrat o dată pentru totdeauna în Sfânta Sfintelor, printr-un cort mai mare şi mai desăvârşit, nefăcut de mână omenească, adică nu al acestei zidiri; n-a intrat cu sânge de ţapi şi de viţei, ci cu propriul Său sânge, şi a gătit răscumpărare veşnică. Căci dacă sângele de tauri şi de ţapi şi cenuşa de junincă sfinţeşte prin stropire pe cei întinaţi, spre curăţirea trupului, cu cât mai mult sângele lui Hristos?“

Şi iarăşi: "Avem aşadar, fraţilor, îndrăzneală ca să intrăm în Sfânta Sfintelor prin sângele Iui Hristos, pe o cale nouă şi vie, pe care ne-a deschis-o nouă prin catapeteasmă, adică prin trupul Său“. Şi pentru că trupul Lui, catapeteasma, a fost batjocorită, pentru aceea s-a rupt catapeteasma cea simbolică a templului, după cum este scris: “Şi iată catapeteasma templului s-a rupt în două de sus până

jos" , nici o bucăţică n-a mai rămas din ea. Pentru că Domnul a spus: "Iată, vi se lasă casa voastră pustie" , casa s-a dărâmat.

33. Mântuitorul a suferit toate aceste patimi ca să împace prin sângele crucii pe cele din ceruri cu cele de pe pământ . Din pricina păcatelor eram duşmanii lui Dumnezeu, şi Dumnezeu a hotărât ca păcătosul să moară. Trebuia să se întâmple una din două: sau ca Dumnezeu, ca unul ce-Şi îndeplineşte spusele, să-i omoare pe toţi, sau să anuleze hotărârea, ca unul ce este iubitor de oameni.

Totuşi uită-te la înţelepciunea lui Dumnezeul. A menţinut ca adevărată şi hotărârea, şi Şi-a arătat lucrătoare şi iubirea de oameni. În trupul Său răstignit pe lemnul crucii Hristos a luat păcatele, pentru ca prin moartea Lui noi să murim pentru păcate şi să trăim pentru dreptate . Nu era un om de rând Cel care a murit pentru noi. nu era o oaie necuvântătoare. nu era un simplu om, nu era înger numai, ci Dumnezeu întrupat, nu era atât de mare nelegiuirea păcătoşilor, pe cât de mare era dreptatea Celui care a murit pentru păcătoşi, n-am păcătuit atât de mult, câte fapte de dreptate a săvârşit Cel care Şi-a pus sufletul pentru noi, care şi l-a pus când a voit, şi iarăşi l-a luat când a voit.

Şi vrei să cunoşti că nu Şi-a pus viaţa cu sila şi nici nu Şi-a dat duhul fără voie? A strigat către Tatăl zicând: Tată, în mâinile Tale îmi dau duhul Meu". Îl dau ca să-l iau iarăşi. "Şi acestea zicând, Şi-a dat duhul" , nu însă pentru multă vreme, căci îndată a înviat din morţi.

34. Soarele s-a întunecat din pricina Soarelui dreptăţii . Pietrele s-au despicat din pricina Pietrei celei spirituale. Mormintele s-au deschis şi morţii au înviat din pricina Celui între morţi slobod. A dat drumul celor legaţi, robi ai Lui, din groapa care nu are apă. Aşadar, nu te ruşina de Cel răstignit, ci îndrăzneşte şi spune şi tu: “Acesta poartă păcatele noastre, pentru noi rabdă durere, şi cu rana Lui noi ne-am vindecat". Să nu fim nerecunoscători faţă de Binefăcător. Şi iarăşi: “Din pricina fărădelegilor poporului Meu, a fost dus la moarte şi voi da pe cei răi în locul îngropării Lui şi pe cei bogaţi în locul morţii Lui". Pentru aceasta zice Pavel lămurit: "Că Hristos a murit pentru păcatele noastre, după Scripturi, că a fost îngropat şi a înviat a treia zi, după Scripturi“.

35. Acum să căutăm să aflăm lămurit unde a fost îngropat. Este oare făcut de mâini omeneşti mormântul? Oare este ridicat deasupra pământului aşa cum sunt mormintele împăraţilor? Oare mormântul Lui a fost făcut din pietre? Ce s-a pus deasupra mormântului? Spuneţi-ne, profeţilor, arătaţi-ne limpede mormântul, unde este aşezat şi unde să-i căutăm.

Şi profeţii ne răspund: "Priviţi la stânca pe care aţi tăiat-o! Priviţi şi vedeţi!" În Evanghelii este scris: “în mormântul săpat în piatră" ; “care era săpat în piatră" .

Ce se întâmplă apoi? Cum era uşa mormântului? O spune şi pe aceasta un alt profet: ***"Omorât-au în groapă viaţa Mea şi au pus piatră peste Mine" .*** "Eu, Piatra cea din capul unghiului, cea aleasă, cea scumpă, stau pentru puţină vreme înlăuntrul pietrei. Pentru iudei sunt piatră de poticnire, iar pentru cei credincioşi, piatră mântuitoare. S-a sădit aşadar lemnul vieţii în pământ, ca pământul cel blestemat să se bucure de binecuvântare şi ca morţii să fie sloboziţi.

36. Deci, să nu ne ruşinăm să mărturisim pe Cel răstignit. Pecetluieşte-ţi cu încredere fruntea cu semnul crucii, şi fă cruce în tot ce faci: şi când mănânci pâine şi când bei din pahar; când pleci de-acasă şi când vii; înainte de a te culca, în timpul somnului şi când te trezeşti; când călătoreşti şi când te odihneşti. Mare talisman este crucea! Este dar pentru cei săraci, şi lipsită de osteneală pentru cei bolnavi, pentru că harul este de la Dumnezeu. Crucea este semn pentru cei credincioşi, şi teamă pentru draci. Iisus a biruit pe draci prin cruce şi i-a dat cu hotărâre pe faţă. Când dracii văd crucea, îşi aduc aminte de Cel răstignit. Se tem de Cel care a zdrobit capetele balaurului. Nu dispreţui pecetea pentru că ţi-a fost dată în dar! Dimpotrivă, pentru aceasta cinsteşte şi mai mult pe Binefăcător!

37. Dacă vei discuta vreodată cu cineva şi nu vei avea argumente pentru demonstrarea învăţăturii tale, să-ţi rămână nezdruncinată credinţa! Dar este mai bine să înveţi bine doctrina creştină, ca să închizi gura iudeilor cu ajutorul profeţilor, iar pe elini să-i combaţi cu propria lor mitologie. Aceştia se închină celor omorâţi de trăsnet. Dar trăsnetul care vine din cer nu vine fără pricină. Dacă păgânii nu se ruşinează să se închine celor urâţi şi trăsniţi de Dumnezeu, ţie să-ţi fie ruşine să te închini Fiului lui Dumnezeu, Cel iubit de Dumnezeu, care S-a răstignit pentru tine?

Mă ruşinez să vorbesc de faptele aşa numiţilor dumnezei ai lor şi le las din pricina timpului. Cei care le cunosc să le spună! Să li se închidă gura tuturor ereticilor! ***Dacă cineva va spune că răstignirea a fost aparenţă, întoarce-i spatele. Urăşte pe cei care spun că S-a răstignit în aparenţă. Dacă Iisus ar fi fost în aparenţă răstignit, de vreme ce mântuirea s-a făcut prin cruce, atunci şi mân-tuirea este aparenţă. Iar dacă crucea este o închipuire, atunci şi învierea este tot închipuire. Şi dacă Hristos n-a înviat, suntem încă în păcatele noastre. Dacă crucea este închipuire, atunci şi înălţarea este tot închipuire. Iar dacă înălţarea este o închipuire, atunci şi a doua venire este tot o închipuire, şi, prin urmare, toată învăţătura noastră n-are nici o temelie.***

38. Ia deci ca primă temelie nezdruncinată crucea şi clădeşte pe dânsa toate celelalte puncte de credinţă. ***Să nu tăgăduieşti pe Cel răstignit!*** Dacă-L vei tăgădui, sunt mulţi care să te combată!

- *Cel dintâi care te va combate va fi Iuda vânzătorul. Vânzătorul ştie că a fost osândit la moarte de arhierei şi bătrâni. Mărturisesc cei treizeci de arginţi.*
- *Mărturiseşte Ghetsimani, locul în care s-a făcut vânzarea.*
- *Nu mai vorbesc de Muntele Măslinilor, unde se rugau apostolii care au fost împreună cu Iisus noaptea.*
- *Mărturiseşte luna care era în noaptea aceea.*
- *Mărturisesc ziua şi soarele care s-au întunecat , căci nu sufereau să vadă nelegiuirea uneltitorilor.*
- *Te va combate focul lângă care stătea Petru şi se încălzea.*
- *Dacă vei tăgădui crucea, te va aştepta focul cel veşnic. Îţi spun aspre cuvinte, ca să nu cunoşti chinurile cele aspre.*
- *Adu-ţi aminte de cei care au tăbărât în grădina Ghetsimani cu săbii asupra Lui, ca să nu cunoşti tăierea săbiei veşnice!*
- *Te va convinge şi casa lui Caiafa, care arată puterea Celui judecat atunci, prin pustietatea ei de acum. Va sta împotriva ta, în ziua judecăţii, însuşi Caiafa.*
- *Va sta împotriva ta şi slujitorul care L-a pălmuit pe Iisus.*
- *Vor sta împotriva ta şi cei care L-au legat şi L-au dus.*
- *Vor sta împotriva ta şi Irod şi Pilat, spunându-ţi cam aceste cuvinte: "Pentru ce tăgăduieşti pe Cel hulit pe timpul nostru, de iudei, despre care ştiam că n-are nici un păcat ? Eu, Pilat, mi-am spălat atunci mâinile" .*
- *Vor sta împotriva ta şi martorii mincinoşi.*
- *Vor sta împotriva ta şi ostaşii care L-au îmbrăcat în haină roşie, care I-au pus pe cap cunună de spini , care L-au răstignit pe Golgota şi care au tras la sorţi cămaşa Lui.*
- *Te va combate Simon Cirineanul, care a purtat crucea în urma lui Iisus.*
- *39.Dintre stele te va combate soarele, care s-a întunecat; iar de pe pământ, vinul amestecat cu smirnă.*
- *Dintre paie te va combate trestia , iar dintre plante, isopul .*
- *Dintre cele din mare te va combate buretele, iar dintre copaci, lemnul crucii.*
- *Vor sta împotriva ta, după cum am spus, ostaşii care L-au pironit şi au aruncat sorţi pentru cămaşa Lui.*
- *Vor sta împotriva ta ostaşul care a împuns cu suliţa coasta Lui,*
- *femeile care erau atunci de faţă,*
- *catapeteasma templului, care s-a rupt atunci,*
- *scaunul de judecată al lui Pilat, care acum este pustiu prin puterea Celui răstignit atunci.*
- *Te va combate această sfântă Golgotă, care se înalţă deasupra locurilor de prim-prejur, care se vede până astăzi şi care arată până acum cum s-au despicat atunci pietrele la moartea lui Hristos.*

- ✓ *Te va mustra mormântul de alături, unde a fost pus. Te va mustra şi piatra aşezată la uşa mormântului, care până azi stă lângă mormânt.*
- ✓ *Te vor mustra îngerii, care erau atunci de faţă, şi femeile care s-au închinat Lui după înviere.*
- ✓ *Te vor mustra Petru şi Ioan, care au alergat la mormânt , Toma, care a pus mâna în coasta Lui şi degetele, în semnul cuielor. Căci el pentru noi a pipăit cu dinadinsul pe Domnul, iar ceea ce tu, care nu erai atunci de faţă, ai vrea să cauţi, aceea a căutat-o el fiind de faţă, prin purtarea de grijă a lui Dumnezeu.*

40. Martori ai crucii ai pe cei doisprezece apostoli, universul şi lumea oamenilor care cred în Cel răstignit. Însuşi faptul că tu te afli acum aici să te convingi de puterea Celui răstignit. Cine v-a adunat acum? Ce ostaşi? Ce lanţuri te-au forţat? Ce sentinţă judecătorească te-a mânat acum aici? Pe toţi v-a strâns crucea, trofeul mântuitor al lui Iisus.

Crucea i-a robit pe perşi şi i-a îmblânzit pe sciţi! Crucea a dăruit egiptenilor cunoştinţa de Dumnezeu în locul închinării la pisici şi la câini şi în locul rătăcirilor de multe feluri. Crucea vindecă până azi pe bolnavi. Crucea alungă până azi pe draci şi nimiceşte vrăjitoriile farmecelor şi ale descântecelor.

41. Crucea are să se arate iarăşi împreună cu Iisus din cer. Semnul de biruinţă va merge înaintea împăratului, pentru ca iudeii, când vor vedea pe Cel pe care L-au împuns şi când vor cunoaşte din cruce pe Cel pe care L-au necinstit, să se căiască şi să plângă - iudeii vor plânge seminţie după seminţie, căci atunci se vor pocăi, dar timp de pocăinţă nu va mai fi; noi însă să ne lăudăm, mândrindu-ne cu crucea, închinându-ne Domnului care a fost trimis la noi şi a fost răstignit pentru noi, închinându-ne şi Celui care L-a trimis, Dumnezeu Tatăl, împreună cu Sfântul Duh, Căruia slava, în vecii vecilor. Amin.

Cateheza a XIV-a - La cuvintele: "Şi a înviat din morţi a treia zi; şi S-a suit la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui"

rostită în Ierusalim

Cateheză la cuvintele: ”Şi a înviat din morţi a treia zi; şi S-a suit la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui”. Citire din Epistola întâi către Corinteni: ”Vă fac cunoscut fraţilor. Evanghelia pe care v-am binevestit-o”, şi celelalte, ”că a înviat a treia zi, după Scripturi” , şi celelalte.

1. “Veseleşte-te, Ierusalime, şi prăznuiţi toţi cei care iubiţi" pe Iisus, căci Iisus a înviat! “Bucuraţi-vă, toţi câţi aţi jelit mai înainte", voi care aţi auzit de îndrăzneala şi fărădelegile iudeilor! Cel care a fost batjocorit de ei aici, în Ierusalim, S-a sculat iarăşi la viaţă!

După cum predica despre răstignirea lui Iisus v-a întristat sufletul vostru, tot astfel să vă veselească pe cei de faţă binevestirea învierii Sade! Să se întoarcă jalea în veselie şi plânsul în bucurie. Gura voastră să se umple de bucurie şi veselie de dragul Celui care a spus după înviere: “Bucuraţi-vă!"

Cunosc durerea iubitorilor de Hristos din zilele trecute! Din pricină că cele spuse de mine au mers numai până la moartea şi îngroparea lui Iisus, şi n-am binevestit învierea, sufletul vostru era nerăbdător să audă ce dorea. A înviat aşadar Cel mort, “Cel între morţi slobod“, Eliberatorul morţilor! Cel încununat cu cunună de spini, care a răbdat să fie batjocorit. Acelaşi, când a înviat, s-a încununat cu diadema biruinţei împotriva morţii.

2. După cum am adus mărturii despre crucea Domnului, haide şi acum să aducem dovezi despre înviere. ***Apostolul, ale cărui cuvinte le-am citit la începutul catehezei noastre, spune: "a fost îngropat şi a înviat a treia zi, după Scripturi“ . Aşadar, dacă apostolul ne-a trimis la mărturiile Scripturilor, este lucru bun ca şi noi să cunoaştem temeiul nădejdii mântuirii noastre.***

Mai întâi să aflăm dacă Scripturile ne spun ceva despre timpul învierii Lui. Când s-a întâmplat învierea? Vara, toamna sau după trecerea iernii? Din ce locuri a înviat Mântuitorul? Ce nume are locul învierii în minunaţii profeţi? Oare femeile, care L-au căutat şi nu L-au găsit, s-au bucurat când L-au găsit?

Facem acest lucru pentru ca atunci când citiţi Evangheliile să nu socotiţi nici basme, nici cântări ale rapsozilor istorisirile Sfintelor Evanghelii.

3. În cateheza de mai înainte aţi auzit lămurit că Mântuitorul a fost îngropat. Isaia a spus: "îngroparea Lui va fi în pace" . Prin îngroparea Lui a împăcat cerul şi pământul , aducând pe păcătoşi la Dumnezeu. Scriptura spune: "Din faţa nedreptăţii a fost luat dreptul" şi "îngroparea Lui va fi în pace" ; şi: "Voi da pe cei păcătoşi în locul îngropării Lui'. Profeţia lui Iacov spune în Scripturi: "Culcându-Se a adormit ca un leu şi ca un pui de leu; cine-L va scula pe El?" La fel este scris şi în Cartea Numerii: "Culcându-Se S-a odihnit ca un leu şi ca un pui de ieu" . Şi aţi auzit de multe ori psalmul care spune: "în ţărâna morţii M-ai pogorât". Am arătat atunci şi locul îngropării Lui, citând cuvintele profetului Isaia: "Priviţi la piatra cea tare pe care aţi tăiat-o!"

De acum înainte vom urma cu mărturiile despre învierea Lui.
4. Mai întâi în psalmul al unsprezecelea se spune: ***"Din pricina necazului celor lipsiţi şi a suspinului săracilor, acum Mă voi scula, zice Domnul" .*** Totuşi unii socotesc îndoielnic acest citat ca mărturie a învierii Domnului, deoarece de multe ori se spune în Scriptură că Domnul Se scoală întru mânie, ca să pedep-sească pe vrăjmaşii Lui. Vin aşadar la psalmul la cincisprezecelea, care spune lămurit: ***"Păzeşte-mă, Doamne, că în Tine am nădăjduit' .*** Şi mai jos puţin: ***"Nu voi lua parte la adunările lor cu jertfe de sânge şi nu voi pomeni numele lor cu buzele Mele, pentru că pe Mine M-au înlăturat şi au spus că Cezarul este împăratul lor"*** , şi celelalte. ***"Mai înainte am văzut pe Domnul meu pururea înaintea mea, pentru că este în dreapta mea ca să nu mă clatin" şi:"încă şi noaptea mă îndeamnă inima mea".***

Iar după aceste cuvinte spune foarte lămurit: ***"Că nu vei lăsa sufletul meu în iad, şi nici nu vei da pe cel cuvios ai Tău să vadă stricăciunea" .*** Psalmistul n-a spus: "Nici nu vei da pe cel cuvios al Tău să vadă moartea", pentru că n-a murit, ci zice: ***"nu va vedea stricăciunea, nu va rămâne întru moarte". "Cunoscute ai făcut mie căile vieţii'.*** Iată, deci, că este lămurit propovăduit că este viaţă după moarte.

Vino şi la psalmul douăzeci şi nouă! ***"Te voi înălţa, Doamne, că m-ai ridicat şi n-ai veselit pe vrăjmaşii mei asupra mea" .*** Ce s-a întâmplat? Ai fost izbăvit de vrăjmaşii tăi sau ai scăpat fiind pe cale de a fi biruit? O spune însuşi foarte lămurit: ***"Ai scos, Doamne, din iad sufletul meu!"*** Dincolo, în psalmul al cincisprezecelea, spune profetic: "Nu vei lăsa" , iar aici vorbeşte de ceea ce se va întâmpla ca de un fapt petrecut deja: "Ai scos". ***"Mântuitu-m-ai dintre cei care se coboară în groapă" .***

În ce timp are să se întâmple aceasta? ***"Seara plângere se va sălăşlui, iar dimineaţa bucurie".*** Seara, jale era pentru ucenici; dimineaţa însă, veselia învierii.

5. Vrei să ştii şi locul? Se spune iarăşi în Cântarea cântărilor: "în grădină de nuci m-am coborât!" . Locul în care a fost răstignit a fost o grădină. Deşi acum cea mai mare parte a ei a fost împodobită cu darurile împărăteşti , totuşi mai înainte a fost o grădină, iar semnele şi rămăşiţele grădinii se văd şi astăzi. "Grădină închisă, izvor pecetluit“ de iudeii care spuneau: ***“ne-am adus aminte că înşelătorul acela încă de când trăia a spus: După trei zile Mă voi scula. Porunceşte să fie întărit mormântul“*** şi următoarele: ***”Iar ei mergând au pecetluit piatra, întărind mormântul cu strajă“ .*** Referindu-se la ei, bine a spus cineva: “Şi în odihna Ta îi vei judeca pe ei“ . Cine este "izvorul cel pecetluit“ ? Sau cum se tălmăceşte "izvorul puţului cu apă vie“ ? Acesta este Mântuitorul, despre care s-a scris: "La Tine este izvorul vieţii“ .

6. Dar ce spune Sofonie ca din partea lui Hristos către ucenici? "Pregăteşte-te, scoală-te de dimineaţă! Toţi ciorchinii lor s-au stricat!" Cu alte cuvinte s-au stricat toţi ciorchinii iudeilor şi nu le-a mai rămas nici strugure de mântuire şi nici ciorchine; via lor se taie. Uită-te cum spune profetul către ucenici: “Pregăteşte-te, scoală-te de dimineaţă!" Aşteaptă învierea la ivirea zorilor! Şi Scriptura spune, continuând această idee: ***“Pentru aceasta aşteaptă, spune Domnul, în ziua învierii Mele, la locul muceniciei Mele“ .*** Vezi că profetul a văzut mai dinainte şi locul învierii, care are să fie numit locul muceniciei? Într-adevăr, pentru care motiv locul Căpăţânii şi acest loc al învierii nu se numeşte biserică, aşa cum se numesc celelalte biserici, ci locul de mucenicie? Negreşit, din pricină că profetul a spus: “în ziua învierii, în locul muceniciei Mele".

7. Cine este oare Acesta? Şi care este semnul de recunoaştere al Celui înviat? O spune lămurit profetul în continuarea ideii sale***: "Atunci voi schimba limba popoarelor”*** adică după înviere, prin trimiterea Sfântului Duh, s-a dat harul vorbirii în limbi, ***"spre a sluji Domnului sub un singur jug" .*** Şi ce alt semn de recunoaştere ne mai dă acelaşi profet, că oamenii “au să slujească Domnului sub un singur jug"? ***"îmi vor aduce jertfe şi cei de la marginile râurilor Etiopiei" .*** Ştii doar ce este scris în Faptele Apostolilor, că a venit sub jugul lui Hristos un eunuc etiopian de la marginile râurilor Etiopiei!

Prin urmare, o dată ce Scriptura ne dă şi timpul învierii lui Hristos, ne dă şi semnele de recunoaştere ale locului de unde a înviat şi ne spune şi semnele ce vor fi după învierea Lui, crede deci în învierea Sa şi nimeni să nu te zdruncine să mărturiseşti pe Hristos înviat din morţi!

8. Să-ţi dau însă şi altă mărturie, din psalmul al optzeci şi şaptelea. Hristos este Cel ce a vorbit prin profeţi; Cel care a vorbit atunci, în urmă a trăit între oameni. Iată ce-i scris în acest psalm: “Doamne Dumnezeul mântuirii mele, ziua am strigat şi noaptea înaintea Ta“. Iar mai jos puţin: "Făcutu-M-am ca un om neajutorat, între cei morţi slobod“ . N-a spus: "Făcutu-M-am om neajutorat", ci:

"ca un om neajutorat“. În adevăr, Domnul a fost răstignit de buna Sa voie, şi nu din pricina unui păcat propriu; moartea Sa nu s-a întâmplat din pricina slăbiciunii, ci prin propria Sa voie. “Socotit am fost cu cei ce se pogoară în groapă“ . Şi care este semnul de recunoaştere? ”Depărtat-ai pe cunoscuţii Mei de la Mine". N-au fugit oare de lângă El ucenicii Lui ? "Au doară morţilor vei face minuni?“ Apoi, mai jos puţin: "Şi eu, Doamne, către Tine am strigat şi rugăciunea mea dimineaţa Te va întâmpina" . Vezi că arată şi timpul, atât al Patimii, cât şi al învierii Domnului?

9. ***Care este locul de unde a înviat Mântuitorul?*** În Cântarea cântărilor se spune: “Scoală-te, vino, iubita mea"; iar în cele ce urmează: “în despicătura pietrei". A numit "despicătura pietrei" bolta care era atunci înaintea uşii mântuitorului mormânt, care era cioplită în aceeaşi piatră, după cum este aici în Ierusalim obiceiul să se facă bolţi înaintea mormintelor.

Această boltă acum nu se mai vede, deoarece pentru construirea frumoasei biserici de acum s-a astupat bolta. Înainte de construirea bisericii Mormântului, datorită evlaviei împăratului Constantin cel mare, înaintea pietrei era o boltă. Dar unde este piatra care avea boltă? Se află oare în mijlocul cetăţii, lângă zidul cetăţii sau la marginea cetăţii? Şi lângă care din cele două rânduri de ziduri? Lângă zidurile vechi sau lângă acestea mai dinafară, construite în urmă? În Cântarea cântărilor se spune: "în despicătura pietrei, care este lângă zidurile cele mai dinafară“ .

10. ***În care timp a înviat Mântuitorul? Vara sau în alt anotimp?*** Tot în Cântarea cântărilor, puţin mai sus de cuvintele citate, se spune: "Iarna a trecut, ploaia a trecut şi s-a dus; florile s-au ivit pe pământ; vremea tăiatului a sosit" . Nu este oare acum pământul plin de flori? Nu se taie acum viile? Vezi că a spus că iarna a trecut? Este deci primăvară, căci suntem în luna Xanticos. În acest timp este prima lună la evrei, în care cade sărbătoarea Paştelui iudeilor, cel mai dinainte preînchipuitor, iar acum, sărbătoarea Paştelui celui adevărat. Acesta este timpul în care a fost creată lumea, căci atunci a spus Dumnezeu: "Să scoată pământul iarbă verde cu sămânţă după fel şi asemănare“. Şi acum, după cum vezi, orice plantă răsare. Şi după cum atunci când Dumnezeu a făcut soarele şi luna, le-a dăruit căi echinocţiale, tot astfel acum, nu cu multe zile înainte, a fost echinocţiul de primăvară.

La facerea lumii Dumnezeu a spus: “Să facem om după chipul şi după asemănarea Noastră” . Omul a primit "chipul lui Dumnezeu“, dar şi-a întunecat din pricina neascultării “asemănarea cu Dumnezeu". Prin urmare, în timpul în care a pierdut asemănarea cu Dumnezeu, în acelaşi timp a dobândit-o. În timpul în care omul, făcut de Dumnezeu, a fost izgonit din Rai din pricina neascultării, tot în acela a fost adus în Rai cel credincios, din pricina ascultării poruncii. Mântuirea

deci s-a întâmplat în acelaşi timp în care s-a întâmplat şi căderea, atunci “când florile s-au ivit şi vremea tăiatului a sosit“ .

11. Locul unde se afla mormântul era o grădină. Via care a fost sădită acolo a spus: "Eu sunt viţa". A fost sădită în pământ ca să smulgă din rădăcini blestemul cel întâmplat cu Adam . Pământul a fost osândit să răsară spini şi pălămidă, dar a răsărit din pământ Via cea adevărată, ca să se plinească cele spuse: “Adevărul din pământ a răsărit şi dreptatea din cer a privit“.

Şi ce vrea să spună Cel îngropat în grădină? “Cules-am smirna mea cu mires-mele mele“, şi iarăşi: ‘Smirnă şi aloe, împreună cu cele dintâi dintre toate miresmele“. Acestea sunt semnele de recunoaştere ale îngropării.

În Sfintele Evanghelii stă scris: "Femeile au venit la mormânt aducând cu ele miresmele ce le pregătiseră" ; “Şi Nicodim a adus o amestecătură de smirnă şi aloe“ .

În Cântarea cântărilor este iarăşi scris: "Mâncat-am pâinea mea cu mierea mea“ . Mâncare amară înainte de patimă, dar mâncare dulce după înviere.

După ce Domnul a înviat, a intrat prin uşile încuiate; cu toate acestea, ucenicilor nu le venea să creadă că este El şi li se părea că văd duh. Iar El le-a spus: ‘Pipăiţi-Mă şi vedeţi!“- Puneţi, după cum cere Toma, degetele în semnul cuielor! “Şi încă necrezând ei de bucurie şi mirându-se, Iisus le-a zis: Aveţi ceva de mâncare aici? Iar ei I-au dat o bucată de peşte fript şi dintr-un fagure de miere“ . Vezi cum s-au împlinit cuvintele: "miere am mâncat din faguri“ ?

12. Dar înainte de a intra Mirele şi Tămăduitorul sufletelor prin uşile încuiate, a fost căutat de acele femei bune şi curajoase. Fericitele femei au venit la mormânt şi-L căutau pe Cel înviat. Le picurau încă lacrimi din ochi, cu toate că trebuiau mai degrabă să se bucure şi să dănţuiască pentru Cel înviat. După cum spune Evanghelia, a venit Maria să-L caute, dar nu L-a găsit. Apoi a auzit de la îngeri că a înviat, şi pe urmă L-a văzut pe Hristos.

Oare sunt scrise şi aceste fapte în Scriptură? În Cântarea cântărilor se spune: “Pe patul meu am căutat pe cel pe care l-a iubit sufletul meu" . Pe ce vreme? “Pe patul meu, noaptea, l-am căutat pe cel pe care l-a iubit sufletul meu“ - "Maria, spune Scriptura, a venit pe când era încă întuneric“ - “Pe patul meu l-am căutat; noaptea; l-am căutat, şi nu l-am găsit“ .

În Evanghelii, Maria spune: “Au luat pe Domnul meu şi nu ştiu unde L-au pus". Dar îngerii care erau de faţă atunci au îndepărtat neştiinţa ei şi i-au spus: "Pentru ce căutaţi pe Cel viu între cei morţi ? Nu numai că a înviat, dar a înviat o dată cu

El şi pe morţi". Maria n-avea de unde şti asta, şi din acest motiv Cântarea cântărilor spunea în numele ei către îngeri: “N-aţi văzut cumva pe cel pe care l-a iubit sufletul meu? Puţin m-am depărtat de el - adică de cei doi îngeri -, şi l-am găsit pe cel pe care l-a iubit sufletul meu; l-am cuprins şi nu i-am dat drumul“ .

13. După arătarea îngerilor, a venit Iisus şi S-a vestit pe Sine însuşi. Evanghelia spune: "Şi iată Iisus le-a întâmpinat zicându-le: "Bucuraţi-vă"! Iară ele apropiindu-se, l-au cuprins picioarele Lui“."l-au cuprins picioarele", ca să se plinească cuvintele: "îl voi cuprinde şi nu-i voi da drumul“ . Slab îi era trupul femeii, dar viteaz sufletul. "Apa cea multă nu i-a stins dragostea şi nici râurile n-au înecat-o“. Mort era Cel pe care-L căuta; totuşi nu i s-a stins nădejdea în învierea Lui. Îngerul le-a spus din nou: "Nu vă temeţi! Nu spun aceste cuvinte ostaşilor, ci vouă. Ei s-au spăimântat, ca să afle prin proprie experienţă, să mărturisească şi să spună: "Cu adevărat Fiul lui Dumnezeu a fost!" Voi însă nu trebuie să vă temeţi, căci “dragostea desăvârşită izgoneşte frica“. Duceţi-vă de spuneţi ucenicilor Lui că a înviat“, şi celelalte. Şi ele au plecat înspăimântate, dar cuprinse de bucurie. ***Oare şi acest fapt este scris în Scriptură?***

Psalmul al doilea, care vesteşte patima lui Hristos, spune: "Slujiţi Domnului cu frică şi vă bucuraţi Lui cu cutremur" . “Bucuraţi-vă" din pricina Domnului care a înviat; “cu cutremur", din pricina cutremurului şi a îngerului care s-a arătat ca un fulger .

14. Cu ajutorul lui Pilat, arhiereii şi fariseii au pecetluit mormântul. Cu toate acestea, femeile au văzut pe Iisus înviat.

Isaia a cunoscut şi josnicia arhiereilor, dar şi tăria credinţei femeilor, căci zice: "Femei care veniţi să vă uitaţi, veniţi. Căci poporul este lipsit de înţelegere". Arhiereii sunt lipsiţi de înţelegere, iar femeile vin şi văd cu propriii lor ochi. Când ostaşii s-au dus în Ierusalim la arhierei şi le-au vestit toate cele întâmplate, le-au zis: “Spuneţi că noaptea, pe când noi dormeam, au venit ucenicii Lui şi L-au furat".

Isaia, vorbind în numele soldaţilor, a prezis şi aceasta: "Dar spuneţi-ne şi vestiţi-ne închipuiri amăgitoare“. Cel care S-a sculat a înviat; prin dare de argint, arhiereii au înduplecat pe soldaţi, dar nu înduplecă pe împăraţii de acum. Soldaţii de atunci au trădat adevărul pentru bani; dar împăraţii de acum, prin evlavia lor, au ridicat această sfântă biserică în care stăm, a învierii Mântuitorului, îmbrăcată în argint şi ferecată în aur, şi au împodobit-o cu odoare de argint, de aur şi de pietre scumpe. ”Dacă va ajunge vestea aceasta la guvernator, noi îl vom potoli". Chiar dacă îi veţi îndupleca pe aceia, totuşi nu veţi îndupleca lumea întreagă! Pentru ce oare n-au fost pedepsiţi şi soldaţii care L-au păzit pe Hristos, după cum au fost pedepsiţi paznicii închisorii din care a ieşit Petru ? Peste aceia

a venit pedeapsa din partea lui Irod, pentru că n-au putut, din pricina neştiinţei, să se apere; aceştia au cunoscut bine cum s-au întâmplat lucrurile, dar, din pricina banilor, au ascuns adevărul şi au fost scăpaţi de pedeapsă de arhierei.

Puţini dintre iudeii de atunci au fost convinşi; dar lumea întreagă a crezut. Cei care au ascuns adevărul au fost ei înşişi ascunşi; iar cei care l-au primit au ieşit la iveală prin puterea Mântuitorului, care nu numai că a înviat din morţi, dar a sculat o dată cu El şi pe morţi. În numele lor, profetul Osea spune lămurit: "Ne va însănătoşi după două zile, iar în ziua a treia vom în¬via şi vom fi vii înaintea Lui" .

15. Dar de vreme ce dumnezeieştile Scripturi nu conving pe neascultătorii iudei şi de vreme ce ignorând toate cele scrise, se împotrivesc învierii lui Iisus, ar fi bine să le punem o astfel de întrebare:
- Pentru care pricină vă împotriviţi învierii Mântuitorului nostru, o dată ce spuneţi că Elisei şi Ilie au înviat morţi ? Oare pentru că nu avem martori încă în viaţă despre cele ce s-au întâmplat atunci? Dar înfăţişati-ne şi voi martori ai celor petrecute pe timpul lui Elisei şi Ilie! Poate că ne veţi obiecta că acele învieri sunt consemnate în scris. Pentru ce, deci, pe acelea le primiţi, iar pe acestea le respingeţi? Acele învieri au fost consemnate în scris de evrei. Tot evrei au fost şi toţi apostolii. Pentru ce, deci, nu aveţi încredere în evrei? Matei, care a scris Evanghelia, a scris-o în limba ebraică. Pavel, propovăduitorul, era evreu născut din evrei. Şi cei doisprezece apostoli tot din evrei s-au născut. ***Apoi cincisprezece episcopi ai Ierusalimului, care au urmat unul după altul, tot din evrei s-au născut. Pentru care pricină deci primiţi Scripturile voastre, iar pe ale noastre le respingeţi, cu toate că şi ele sunt scrise tot de voi, evreii?***

16. Poate că cineva va obiecta:
- Dar este cu neputinţă ca morţii să învieze!
- Elisei a înviat doi morţi: pe unul, pe când trăia și pe altul, pe când era mort. Prin urmare, de credem că un mort a înviat pentru că, aruncat în groapă, s-a atins de oasele lui Elisei, să nu credem că Hristos S-a sculat din morţi? Dar nu numai atât: mortul care s-a atins de Elisei a înviat, deşi cel care a săvârşit minunea tot mort a rămas; acum însă a înviat şi Acest mort al nostru, şi au înviat şi mulţi alţi morţi, cu toate că aceştia nu s-au atins de El. “***Căci au înviat multe trupuri ale sfinţilor răposaţi şi, ieşind din morminte, după învierea Lui, au intrat în sfânta cetate*** - este clar că aceasta în care suntem noi - ***şi s-au arătat multora“ .***

A înviat Elisei un mort, dar n-a ajuns să stăpânească lumea! A înviat Ilie un mort, dar nu sunt alungaţi demonii în numele lui Ilie! Prin aceste cuvinte nu avem de gând să defăimăm pe profeţi; dimpotrivă, lăudăm mai mult pe Stăpânul profeţilor. Noi nu cinstim pe ale noastre dispreţuind pe celelalte, căci şi acelea

sunt tot ale noastre. Mai mult chiar, ele ne conving de adevărul învăţăturii noastre.

17. Cu toate acestea, iudeii obiectează iarăşi:
- Mortul care a fost înviat de un om viu răposase atunci de curând. Dovediţi-ne că se poate să învieze un mort a treia zi după moarte şi că se poate ca unul îngropat să învieze după trei zile!
- Dacă noi căutăm o dovadă a acestui fapt, atunci ne-o dă însuşi Domnul Iisus în Evanghelii, când spune: ***"Că precum Iona a fost in pântecele chitului trei zile şi trei nopţi tot aşa va fi şi Fiul Omului în inima pământului trei zile şi trei nopţi".*** Dacă cercetăm acum istorisirea despre Iona, vom afla o foarte mare asemănare:

- ✓ *Iisus a fost trimis să predice pocăinţa; şi Iona tot pentru asta a fost trimis.*
- ✓ *Iona a fugit, că nu ştia ce are să se întâmple; Iisus însă a venit de bunăvoie spre a propovădui pocăinţa spre mântuire.*
- ✓ *Iona dormea în corabie şi sforăia, în timp ce marea era cuprinsă de furtună; prin iconomia dumnezeiască, marea a fost cuprinsă de furtună şi pe când Iisus dormea, spre a se cunoaşte puterea Celui care dormea. Cei din corabie i-au spus lui Iona: "De ce dormi? Scoală-te şi roagă pe Dumnezeul tău, ca să ne mântuie Dumnezeu!" Aici, apostolii spun Stăpânului: 'Doamne, mântuieşte-ne!" Dincolo: "Roagă pe Dumnezeul tău!". Aici: "Mântuieşte-ne!". Iona le-a spus: "Luaţi-mă şi aruncaţi-mă în mare, şi se va potoli marea!" Aici: "A certat vânturile şi marea şi s-a făcut linişte mare". Iona a fost aruncat în pântecele chitului; Iisus de bunăvoie S-a pogorât în chitul cel nevăzut al morţii. S-a pogorât de bunăvoie ca să verse afară pe cei înghiţiţi de moarte, după cum este scris: "Din mâna iadului ii vei izbăvi şi din mâna morţii îi vei răscumpăra".*

18. Ajunşi aici cu cuvântul, să vedem ce-i mai greu: ca să învie un om îngropat în pământ, sau ca un om, pogorât în pântecele unui chit, să nu putrezească din pricina căldurii atât de mari a animalului? Care om nu ştie că pântecele produce o căldură atât de mare, încât mistuie şi oasele înghiţite? Cum se face că Iona n-a putrezit, cu toate că a stat trei zile şi trei nopţi în pântecele chitului? Cum se face că Iona, de aceeaşi fire cu toţi oamenii, a trăit, deşi n-a respirat aer timp de trei zile, când este ştiut că nu putem trăi dacă nu respirăm aer? Iudeii însă răspund şi zic: Puterea lui Dumnezeu s-a pogorât peste Iona, care se chinuia ca în iad.

Acum întreb şi eu: Dacă Domnul a întărit, prin ajutorul Său, pe sluga Sa şi i-a dat putere să trăiască, oare nu poate să-Şi dea aceeaşi putere şi Lui însuşi? Dacă este vrednic de credinţă ce s-a petrecut cu Iona, sunt vrednice de credinţă şi cele petrecute cu Domnul. Dacă nu merită credinţă cele cu privire la Iona, atunci nici cele cu privire la Domnul. Pentru mine însă sunt tot atât de vrednice de credinţă şi unele, şi altele. Cred şi că Iona a fost păzit nevătămat, "căci toate sunt cu

putinţă ia Dumnezeu". Cred şi că Hristos a înviat din morţi. Despre învierea Lui am multe dovezi atât din dumnezeieştile Scripturi, cât şi din lucrările făcute până azi de Cel înviat, singurul care S-a pogorât la iad, şi au ieşit mulţi împreună cu El. S-a pogorât în moarte, şi au înviat prin El multe trupuri ale sfinţilor răposaţi.

19. Moartea s-a spăimântat când a văzut că Se pogoară la iad unul străin, pe care nu-L pot ţine lanţurile de acolo. Din care pricină, portari ai iadului, v-aţi spăimântat când L-aţi văzut? Ce frică neobişnuită v-a cuprins? Moartea a fugit, iar fuga îi vădea teama. Alergau sfinţii preoţi, Moise legiuitorul, Avraam, Isaac şi Iacov, David şi Samuel, Isaia şi Ioan Botezătorul, cel care a spus: "Tu eşti Cel ce vine sau pe altul să aşteptăm?" Au fost răscumpăraţi toţi drepţii pe care-i înghiţise moartea, căci trebuia ca împăratul propovăduit să fie răscumpărătorul bunilor propovăduitori. Apoi fiecare dintre drepţi spunea: "Unde-ţi este, moarte, biruinţa? Unde-ţi este, iadule, boldul? , căci Biruitorul ne-a răscumpărat!"

20. Preînchipuirea acestui Mântuitor al nostru a fost profetul Iona, care în pântecele chitului se ruga şi zicea: ”Strigat-am întru necazul meu, şi celelalte, din pântecele iadului". Iona era în chit, dar, deşi era în chit, spune că este în iad, căci el preînchipuia pe Hristos, care avea să Se pogoare la iad. Iar mai jos puţin spune în numele lui Hristos, profeţind într-un chip foarte clar: “Afundatu-s-a capul meu in crăpăturile munţilor".

- Ce munţi te împresoară, Iona, o dată ce eşti în pântecele chitului?
- Ştiu însă, răspunde Iona, că sunt preînchipuirea Celui ce are să fie pus într-un mormânt tăiat în piatră!

Pe când Iona era pe mare, spunea: "M-am pogorât în pământ" , pentru că el preînchipuia pe Hristos, care S-a pogorât în inima pământului . Şi pentru că Iona a văzut mai dinainte că iudeii au să înduplece pe ostaşi să mintă şi au să-i îndemne: “Spuneţi că L-au furat", spune: "Cei care păzesc cele deşarte şi mincinoase au părăsit mila lor“.

Într-adevăr, Domnul a venit să-i miluiască, a fost răstignit, a înviat, dându-Şi scumpul Lui Sânge şi pentru iudei, şi pentru păgâni. Iar ei zic: “Spuneţi că L-au furat", "păzind cele deşarte şi mincinoase".

Despre învierea Lui şi Isaia spune: “Cel ce a scos din pământ pe marele păstor al oilor" . A adăugat cuvântul "mare", ca să nu fie socotit egal cu păstorii care au fost înaintea Lui.

21.O dată ce profeţiile sunt de partea noastră, să avem şi credinţă! Pe cei care cad din pricina necredinţei, lasă-i să cadă, pentru că aşa vor! Tu însă stai pe

piatra credinţei învăţăturii despre înviere! Să nu te înduplece vreodată vreun eretic să huleşti învierea! Până azi maniheii spun că învierea Mântuitorului a fost aparentă, nu reală, neascultând de Pavel care scrie: “Cel născut după trup din sămânţa lui David“ ; şi iarăşi, în continuare, spune: ”prin învierea din morţi a lui Iisus Hristos, Domnul nostru".

Iar în alt loc li se adresează lor zicând: "Să nu spui în inima ta: Cine se va sui la cer sau cine se va pogorî in adânc?, ca adică să ridice din morţi pe Hristos". Iar în altă parte a scris la fel, spre a ne întări în credinţa noastră: “Aduceţi-vă aminte de Iisus Hristos cel înviat din morţi" . Şi iarăşi: "Iar dacă Hristos n-a înviat, zadarnică este propovăduirea noastră, zadarnică este şi credinţa voastră; ba încă mai suntem şi martori mincinoşi ai lui Dumnezeu, pentru că am mărturisit împotriva lui Dumnezeu că a înviat pe Hristos, pe care nu L-a înviat" . Iar în continuarea ideii spune: ‘Dar acum Hristos a înviat din morţi, începătură celor adormiţi ... şi S-a arătat lui Chifa, apoi celor doisprezece“.

Dacă nu crezi un singur martor, ai doisprezece martori! "După aceea S-a arătat la mai mult de cinci sute de fraţi deodată". Dacă nu crezi pe cei doisprezece, primeşte mărturia celor cinci sute. "Apoi S-a arătat şi lui Iacov", fratele Lui, cel dintâi episcop al acestei eparhii. Dacă un episcop atât de vestit a văzut pe Hristos Iisus înviat, tu, ucenicul acestuia, să nu crezi în învierea Iui Hristos? Vei spune poate că Iacov, fratele Lui, a făcut o mărturisire părtinitoare. Dar "în urmă mi S-a arătat şi mie, spune Pavel, duşmanul Lui". Mai poate fi pusă la îndoială mărturia unui duşman care propovăduieşte învierea? Cel care prigonea mai înainte, acum binevesteşte învierea.

22. Martorii învierii Mântuitorului sunt numeroşi. Era noapte şi lună plină; era a şaisprezecea noapte a lunii.

- ⇒ *Piatra mormântului care L-a primit pe Hristos este o stâncă ce stă continuu în faţa iudeilor.*
- ⇒ *Piatra aceea a văzut pe Domnul; piatra, care a fost prăvălită atunci de pe uşa mormântului şi care a rămas până azi, dă mărturie despre învierea Lui.*
- ⇒ *Îngerii lui Dumnezeu, care au fost de faţă, au mărturisit învierea Celui Unuia Născut .*
- ⇒ *Dau mărturie, despre învierea Lui, Petru şi Ioan, Toma şi ceilalţi apostoli. Cei dintâi au alergat la mormânt şi au văzut giulgiurile înmormântării, cu care fusese mai înainte înfăşurat, zăcând în mormânt după învierea Lui. Ceilalţi au pipăit mâinile şi picioarele Lui şi au văzut semnele cuielor . Cu toţii deodată s-au bucurat atunci de mântuitoarea insuflare şi au fost învredniciţi să ierte păcatele prin puterea Duhului Sfânt.*

⇒ *Martori ai învierii au fost femeile care I-au cuprins picioarele, care au văzut cutremurul mare de atunci și strălucirea îngerului ce era de față.*
⇒ *Dau mărturie și giulgiurile pe care le-a lăsat înfășurate după înviere.*
⇒ *Mărturisesc ostașii și argintul ce li s-a dat .*
⇒ *Mărturisește chiar locul ce se vede și acum. Mărturisește și această clădire a sfintei biserici, care a fost și zidită pe fericitul mormânt al Domnului, și împodobită, așa cum o vezi, prin dorința iubitoare de Hristos a împă-ratului Constantin cel mare.*
⇒ *23. Dă mărturie despre învierea lui Hristos și Tavita, care a fost sculată din morți prin numele Lui.*

Cum dar să nu credem în învierea lui Hristos, când chiar numai numele Lui a înviat pe morți?

⇒ *Mărturisește despre învierea lui Iisus și marea, după cum ai auzit mai sus. Mărturisește și prinderea peștilor, și jăratecul care se afla pe mal, și peștele ce-a fost pus peste el.*
⇒ *Mărturisește și Petru, care s-a lepădat mai înainte de trei ori de El; dar prin întreita mărturisire a primit porunca să păstorească oile cele spirituale.*
⇒ *A rămas până azi Muntele Măslinilor, care numai că nu arată și azi ochilor credincioșilor pe Cel care S-a înălțat pe nor, poarta cea cerească a înălțării. Domnul S-a pogorât din ceruri în Betleem; iar de pe Muntele Măslinilor S-a înălțat Ia ceruri. În Betleem a început El lupta pentru mântuirea oamenilor; iar pe Muntele Măslinilor a fost încununat pentru lupta Sa.*

Ai prin urmare numeroși martori. Ai aici locul învierii, iar la răsărit de noi, locul înălțării Lui. Ai și martori ai înălțării Lui pe îngerii care au mărturisit acolo, norul pe care S-a suit și ucenicii care s-au coborât de pe munte.

24. Prezentând în ordine articolele Simbolului de credință, am ajuns să vorbim și despre înălțarea Domnului. Dar harul lui Dumnezeu a iconomisit ca, pentru neputința noastră, să auzi, în Duminica de ieri, în timpul slujbei citirilor din Scriptură, vorbindu-se mai pe larg despre cele cu privire la înălțarea la cer a Mântuitorului nostru. Am vorbit atunci în general pentru toți: și pentru mulțimea credincioșilor, dar în special pentru tine. întrebarea este dacă ai fost atent la cele spuse.

Știi că ordinea articolelor Simbolului de credință te învață să crezi că: "A înviat a treia zi și S-a suit la ceruri și șade de-a dreapta Tatălui". Cu toate că socotesc că-ți aduci aminte de tâlcuirea făcută, totuși în treacăt îți voi aminti și acum de

cele spuse. Adu-ţi aminte de cele spuse lămurit în psalm: "Suitu-S-a Domnul întru strigare" . Adu-ţi aminte că şi dumnezeieştile puteri spuneau unele către altele: ”Ridicaţi, căpetenii, porţile voastre" , şi celelalte. Adu-ţi aminte şi de psalmul care spune: "Suitu-Te-ai la înălţime şi robit-ai mulţime". Adu-ţi aminte şi de profetul care zice: "Cel ce zideşte în cer suirea Lui” , şi de toate celelalte câte s-au spus ieri din pricina împotrivirii iudeilor.

25. Când iudeii susţin că este cu neputinţă înălţarea Mântuitorului, adu-ţi aminte de cele spuse cu privire la mutarea lui Avacum. Căci dacă Avacum a fost mutat de înger, ţinut fiind de părul capului lui , cu atât mai mult Stăpânul profeţilor şi al îngerilor a fost mai puternic să Se înalţe, prin propria Sa putere, la ceruri de pe Muntele Măslinilor, suindu-Se pe nor.

Adu-ţi aminte de toate celelalte minuni asemănătoare; în toate însă ia aminte cât este de deosebită înălţarea la ceruri a Stăpânului făcător de minuni. Toţi ceilalţi au fost ţinuţi, El însă ţine totul.

Adu-ţi aminte că Enoh a fost mutat, dar Iisus S-a înălţat. Adu-ţi aminte de cele spuse ieri despre Ilie: că Ilie a fost dus sus într-o căruţă de foc, pe când căruţă a lui Hristos sunt "strigătele de laudă a mii de zeci de mii’; că Ilie s-a înălţat la răsărit de Iordan , pe când Hristos S-a înălţat la răsărit de pârâul Cedrilor; că Ilie s-a înălţat “ca la cer" , pe când Iisus S-a înălţat "la cer"-, Ilie a spus că în ucenicul lui are să fie îndoit harul Duhului ce se află în el, pe când Hristos le-a dat ucenicilor Săi participarea la harul Duhului Sfânt atât de mult, încât nu numai să aibă în întregime în ei pe Duhul Sfânt, dar, prin punerea mâinilor, să-l şi dea celor credincioşi.

26. După ce te vei lupta astfel cu iudeii, ieşind biruitor prin arătarea asemănărilor dintre faptele Vechiului Testament cu cele din Noul Testament, vino apoi şi la cea mai înaltă slavă a Mântuitorului: aceia au fost robi ai lui Dumnezeu, pe când Hristos este Fiul lui Dumnezeu. Şi vei putea să vezi cât este de covârşitoare deosebirea dintre ei, când te vei gândi că un rob al lui Hristos a fost răpit până la al treilea cer.

Dacă Ilie a ajuns până la primul cer, iar Pavel a ajuns până la al treilea cer, atunci Pavel a avut parte de mai mare vrednicie. Nu te ruşina de apostolii noştri. Nu stau mai prejos de Moise şi nici nu vin în urma profeţilor, ci cei buni sunt împreună cu cei buni şi sunt chiar mai buni decât cei buni. Într-adevăr, Ilie a fost înălţat la cer; dar Petru are cheile Împărăţiei Cerurilor. Ascultă! “Toate câte vei lega pe pământ vor fi legate şi în ceruri”. Ilie a fost urcat numai în cer; dar Pavel şi în cer, şi în Rai - trebuia negreşit ca ucenicii lui Iisus să ia har mai îmbelşugat - şi "a auzit cuvinte de nespus, pe care nu se cade să le grăiască omul" . Pavel s-a pogorât iarăşi pe pământ nu pentru că era nevrednic să locuiască în al treilea cer;

dimpotrivă, după ce s-a desfătat cu vederi mai presus de om, s-a pogorât plin de cinste pe pământ ca să predice pe Hristos, să moară pentru El şi să ia şi cununa muceniciei.

Am trecut peste toate celelalte detalii de argumentare pe care le-am spus la slujba din duminica de ieri. Aceasta din pricină că ascultătorilor pricepuţi le este de ajuns spre a învăţa chiar numai amintirea punctelor principale.

27. Adu-ţi aminte apoi de cele spuse de mine adeseori despre şederea Fiului la dreapta Tatălui, căci ordinea articolelor Simbolului de credinţă glăsuieşte aşa: "Şi S-a suit la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui". Să nu iscodim ce înseamnă tron şi care sunt caracteristicile lui, căci lucrul este cu neputinţă de înţeles. De asemenea, să nu admitem pe cei care greşit afirmă că Fiul a început să şadă la dreapta Tatălui după răstignirea, învierea şi înălţarea Sa la cer. Fiul lui Dumnezeu n-a dobândit vrednicia şederii pe tron în urma unei sporiri în bine, ci de când există - şi există din veci, fiind născut din veci - stă pe tron împreună cu Tatăl. Iar profetul Isaia a văzut acest tron înainte de venirea în trup a Mântuitorului. El spune: "Am văzut pe Domnul şezând pe tron înalt şi prea înălţat" , şi celelalte. Pe Tatăl "nu L-a văzut nimeni niciodată" , Cel pe care L-a văzut atunci profetul a fost Fiul. Psalmistul spune: "Tronul Tău de atunci este gata, căci Tu din veac eşti" .

Cu toate că sunt numeroase dovezile despre şederea Fiului de-a dreapta Tatălui, totuşi ne mărginim la acestea din pricina orei înaintate.

28.Acum trebuie să vă amintesc câteva dintre numeroasele mărturii scripturistice ce-au fost spuse despre şederea Fiului la dreapta Tatălui. Psalmul o sută nouă spune lămurit: ***"Spus-a Domnul Domnului meu: Şezi de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale!"*** Mântuitorul întăreşte cuvintele acestea în Evanghelii şi spune că David n-a rostit aceste cuvinte de la sine, ci prin inspiraţia Sfântului Duh: "Dar cum David îi numeşte în Duhul Domn zicând: "Spus-a Domnul Domnului meu: Şezi de-a dreapta Mea", şi celelalte? Iar în Faptele Apostolilor este scris că în ziua Cincizecimii, Petru, fiind împreună cu cei unsprezece apostoli, în cuvântarea sa ţinută israeliţilor, a amintit cuvânt cu cuvânt şi de această mărturie din psalmul o sută nouă.

29. Trebuie să amintim şi de alte câteva mărturii tot despre şederea Fiului la dreapta Tatălui. În Evanghelia după Matei este scris: ***"Dar vă spun vouă: De acum veţi vedea pe Fiul Omului şezând de-a dreapta Puterii"*** , şi celelalte. Acelaşi lucru spune şi apostolul Petru, când scrie: ***"prin învierea lui Hristos, care suindu-Se la cer, este de-a dreapta lui Dumnezeu" .***

Iar apostolul Pavel, scriind romanilor, spune: ***"Hristos, Cel care a murit, dar mai cu seamă a şi înviat, care şi este de-a dreapta lui Dumnezeu" .*** Iar în Epistola către Efeseni a spus aşa: "***După lucrarea puterii tăriei Lui, pe care a săvârşit-o în Hristos, înviindu-L din morţi şi aşezându-L de-a dreapta Lui"*** , şi celelalte. În Epistola către Coloseni aşa a învăţat: ***"Deci dar, dacă aţi fost înviaţi împreună cu Hristos, căutaţi cele de sus, unde este Hristos şezând de-a dreapta Tatălui".*** În Epistola către Evrei spune: ***"După ce a săvârşit curăţirea păcatelor, a şezut de-a dreapta măririi întru cele înalte".*** Şi iarăşi: ***"Căruia dintre îngeri a spus vreodată: Şezi de-a dreapta Mea până ce voi pune pe vrăjmaşii Tăi aşternut picioarelor Tale?"*** Şi iarăşi: ***"iar El, aducând o singură jertfă pentru toţi, a stat de-a pururea în dreapta lui Dumnezeu, aşteptând apoi până ce vor fi puşi vrăjmaşii Lui aşternut picioarelor Lui".*** Şi iarăşi: ***„Privind la Iisus, începătorul şi plinitorul credinţei. Care pentru bucuria ce-I stă înainte, a răbdat crucea, dispreţuind ocara ei, şi a şezut de-a dreapta tronului lui Dumnezeu".***

50. Cu toate că sunt şi alte mărturii despre şederea Celui Unul Născut de-a dreapta lui Dumnezeu, totuşi deocamdată ne sunt destule şi acestea. Doar atât spunem: că n-a avut vrednicia şederii de-a dreapta după întruparea Sa, ci Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu, şi Domn al nostru Iisus Hristos, are totdeauna şi mai înainte de toţi vecii tronul de-a dreapta Tatălui.

Acest Dumnezeu al tuturor, Tatăl lui Hristos, şi Domnul nostru Iisus Hristos, "Care S-a pogorât şi S-a înălţat", care şade pe tron împreună cu Tatăl, să păzească sufletele voastre; să păstreze neclătinată şi neschimbată nădejdea voastră în Cel înviat; să vă învie o dată cu El din păcatele voastre de moarte, spre darul Lui cel ceresc; să vă învrednicească să fiţi răpiţi în nori, întru întâmpinarea Domnului în văzduh , la timpul potrivit. Şi până va veni vremea aceea a slăvitei Lui a doua veniri, să vă înscrie numele voastre ale tuturor în cartea celor vii; iar o dată ce aţi fost înscrişi, să nu vă mai şteargă - căci se şterg numele tuturor celor ce au căzut.

Să vă dea vouă tuturor puterea de a crede în Cel înviat şi de a-L aştepta pe Cel care S-a înălţat şi are să vină iarăşi. El n-are să vină de pe pământ! Întăreşte-te în această privinţă, omule, pentru înşelătorii ce au să vină! Să vă dea vouă puterea de a-L aştepta pe Cel care şade sus în cer, şi pe pământ este împreună cu noi, pe Cel care vede adevărul şi tăria credinţei fiecăruia. Să nu socoteşti cumva că dacă nu este pe pământ cu trupul, nu este nici cu Duhul. El este aici, în mijlocul nostru , aude ce vorbim despre El, vede ce gândeşti în tine însuţi şi cercetează rărunchii şi inimile. El este şi acum gata să aducă, în Sfântul Duh, Tatălui pe cei care se apropie de botez şi pe voi toţi şi să-I spună: "Iată, Eu şi pruncii pe care Mi i-a dat Dumnezeu" , Căruia slava în veci. Amin.

Cateheza a XV-a - La cuvintele: "Şi iarăşi are să vină cu slavă să judece viii şi morţii, a Cărui împărăţie nu va avea sfârşit"

rostită în Ierusalim

Cateheză la cuvintele: ”Şi iarăşi are să vină cu slavă să judece viii şi morţii, a Cărui împărăţie nu va avea sfârşit’. Despre antihrist. Citire din Daniel: ”Văzut-am până ce s-au pus scaunele şi S~a aşezat Cel vechi de zile’, şi următoarele. ”Văzut-am în vedenia nopţii şi iată, pe norii cerului venea cineva ca Fiul Omului”, şi celelalte.

1. Vestim venirea Domnului. Nu vestim numai una, cea dintâi, ci şi a doua Lui venire, cu mult mai slăvită decât cea dintâi. Cea dintâi a avut pecetea răbdării; cea de a doua poartă diadema împărăţiei dumnezeieşti.

Cu privire la Domnul nostru Iisus Hristos, cele mai multe sunt îndoite.

- ✓ *Îndoită naştere: una din Dumnezeu, mai înainte de veci, şi una din Fecioară, la sfârşitul veacurilor.*
- ✓ *Îndoite sunt pogorârile: una nearătată, care a fost ca ploaia pe lână, iar a doua, cea viitoare, arătată.*
- ✓ *La prima Sa venire a fost înfăşat cu scutece în iesl , la a doua venire Se îmbracă cu lumina ca şi cu o haină.*
- ✓ *În cea dintâi venire a răbdat crucea, dispreţuind ruşinea; la a doua vine slăvit, însoţit de oştirea îngerilor.*

Nu ne oprim deci numai la cea dintâi venire a Lui, ci o aşteptăm şi pe a doua. La prima Lui venire I s-a spus: "Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului" ; la a doua venire vom rosti aceleaşi cuvinte; îl vom întâmpina pe Stăpânul împreună cu îngerii, ne vom închina Lui şi vom zice: "Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului". La a doua venire Mântuitorul nu mai vine ca să fie judecat, ci ca să judece pe judecătorii Lui. Cel care la întâia Lui venire a tăcut în timp ce era judecat , le va aduce aminte celor fără de lege, celor care au îndrăznit să-L răstignească, şi le va spune: "Acestea aţi făcut, şi Eu am tăcut" . Atunci Domnul, potrivit iconomiei dumnezeieşti, a venit ca să înveţe în chip blând pe oameni; acum însă se vor supune stăpânirii Lui de nevoie, chiar dacă nu vor voi.

2. Profetul Maleahi spune despre cele două veniri ale Lui: ***“Şi pe neaşteptate va veni în Biserica Lui Domnul pe care îl căutaţi .*** Aceasta este cea dintâi venire a Lui. Şi iarăşi, despre a doua Lui venire spune: ***"Şi va veni îngerul testamentului pe care voi îl căutaţi. Iată vine Domnul atotputernicul şi cine va putea suferi ziua intrării Lui? Sau cine va putea sta la arătarea Lui? Pentru că El va intra ca focul din cuptorul de topit şi ca leşia nălbitorilor. Şi va sta topind şi***

curăţind" . Şi îndată după aceasta Mântuitorul însuşi spune: ***"Şi voi veni cu voi la judecată. Şi voi fi mărturie grabnică împotriva fermecătorilor, împotriva desfrânaţilor, împotriva celor care au jurat strâmb pe numele Meu"*** , şi celelalte.

Pentru aceasta Pavel ne întăreşte mai dinainte şi zice: "Dacă zideşte cineva pe temelia aceasta: aur, argint, pietre scumpe, lemne, fân, trestie, lucrul fiecăruia se va face cunoscut căci ziua îl va vădi, pentru că se va descoperi în foc“ .

Pavel vorbeşte despre aceste două veniri şi în Epistola către Tit, când zice: ***”harul Mântuitorului Dumnezeu s-a arătat tuturor oamenilor, învăţându-ne ca, lepădând necredincioşia şi poftele lumeşti, să vieţuim în veacul de acum în curăţie, cu evlavie şi drept, aşteptând fericita nădejde şi arătarea slavei marelui Dumnezeu şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos“.*** Vezi cum a spus că în prima Lui venire face bine, iar pe a doua o aşteptăm? Pentru aceasta şi articolele Simbolului de credinţă, anunţate de noi acum, aşa au fost predate, ca să credem în Cel care “S-a suit la ceruri şi şade de-a dreapta Tatălui şi iarăşi are să vină cu slavă să judece viii şi morţii, a Cărui împărăţie nu va avea sfârşit".

3. Prin urmare, Domnul nostru Iisus Hristos vine din ceruri. Vine la sfârşitul lumii acesteia cu slavă, în cea din urmă zi. Lumea aceasta se sfârşeşte şi lumea aceasta creată se înnoieşte iarăşi. Pe pământ s-au răspândit stricăciunea, hoţia, desfrânarea şi tot felul de păcate şi s-au amestecat în lume sângiuri peste sângiuri; pentru ca să nu rămână acest minunat locaş plin de fărădelegi, trece lumea aceasta, spre a se arăta alta mai bună.

Vrei să capeţi dovada din Scripturi? Ascultă pe Isaia care spune: ***"Şi cerul se va face sul ca o hârtie şi vor cădea toate stelele ca frunzele de pe viţă şi cum cad frunzele de pe smochin ”.***

Iar Evanghelia spune: ***“Soarele se va întuneca şi luna nu-şi va mai da lumina ei şi stelele vor cădea din cer".*** Să nu ne întristăm că numai noi ne sfârşim; şi stelele se sfârşesc; dar poate că se vor ivi din nou. Domnul va face sul cerurile nu ca să le piardă, ci ca să le ridice mai bune.

Ascultă pe David proorocul, care spune: ***“Dintru început Tu, Doamne, pământul l-ai întemeiat şi lucrul mâinilor Tale sunt cerurile; ele vor pieri, dar Tu vei rămâne“.***

Poate că cineva va obiecta:
- Observă însă că spune lămurit că “vor pieri”.

- Ascultă ce înseamnă pentru profet cuvintele "vor pieri". Sunt explicate prin cele ce urmează: ***"Toate ca o haină se vor învechi şi ca pe un veşmânt le vei schimba şi se vor schimba".***

După cum Isaia în cuvintele: ***"Vedeţi cum piere dreptul şi nimeni nu ia aminte"*** vorbeşte de pieirea omului, şi cu toate acestea prin cuvintele lui se aşteaptă învierea, tot aşa aşteptăm şi învierea cerurilor.

"Soarele se va preface întru întuneric şi luna în sânge". Să fie atenţi la aceste cuvinte cei care au trecut la creştinism de la maniheism! Să nu mai îndumnezeiască stelele şi nici să nu mai socotească în chip nelegiuit că Hristos este acest soare care se va întuneca.

Şi iarăşi, ascultă pe Domnul care spune: ***"Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece".*** Şi pe drept cuvânt, căci creaturile nu sunt de aceeaşi valoare cu cuvintele Stăpânului.

4. Trec deci cele ce se văd şi vin cele aşteptate, cele ce sunt mai bune decât cele ce se văd; totuşi nimeni să nu caute să afle timpul când se vor petrece acestea: "Nu este în puterea voastră să ştiţi, spune Domnul, anii şi timpurile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa". Să nu îndrăzneşti să hotărăşti timpul când se vor petrece acestea; dar, iarăşi, nici să dormi cu nepăsare: ***"Privegheaţi, spune Domnul, că în ceasul în care nu vă aşteptaţi va veni Fiul Omului" .***

Dar fiindcă trebuia ca noi să cunoaştem semnele sfârşitului lumii şi fiindcă aşteptăm pe Hristos, pentru ca să nu murim înşelaţi şi să fim rătăciţi de falsul antihrist, apostolii, mânaţi prin voinţa dumnezeiască, potrivit iconomiei dumnezeieşti, se apropie de adevăratul învăţător şi spun:
- "Spune-ne când vor fi acestea şi care este semnul venirii Tale şi al sfârşitului veacului ? Aşteptăm să vii din nou, dar satana se preface în înger de lumină. Întăreşte-ne, ca să nu ne închinăm altuia în locul Tău".

Iar Domnul, deschizându-Şi dumnezeiasca şi fericita Lui gură spune:
- "Vedeţi să nu vă amăgească cineva!"

Şi voi, ascultătorilor, care vă uitaţi acum la Domnul cu ochii minţii, ascultaţi că vă spune şi vouă aceleaşi cuvinte: "Vedeţi să nu vă amăgească cineva!" ***Aceste cuvinte vă îndeamnă pe toţi să luaţi aminte la cele ce vor fi spuse. Ele nu înfăţişează istoria trecutului, ci sunt o profeţie a celor viitoare, care negreşit vor veni. Nu suntem noi cei care facem profeţiile acestea, căci suntem nevrednici; noi vă înfăţişăm cele scrise şi arătăm numai semnele. Tu ia aminte la cele care s-au întâmplat până acum şi vezi care mai lipsesc încă şi întăreşte-te pe tine însuţi.***

5. ***"Vedeţi să nu vă amăgească cineva, căci vor veni mulţi în numele Meu, zicând: Eu sunt Hristos, şi vor amăgi pe mulţi" .*** Cuvintele acestea în parte s-au împlinit. Aşa au spus până acum Simon magul, Menandru şi alţi eretici atei. Aşa vor spune şi alţii şi în vremea de acum, şi mai târziu.

6. Al doilea semn: ***"Vei auzi de războaie şi de veşti de războaie" .*** Este sau nu este acum război între romani şi perşi pentru Mesopotamia? Se scoală sau nu se scoală neam peste neam şi împărăţie peste împărăţie?

"Şi va fi foamete şi ciumă şi cutremure pe alocurea". Acestea s-au întâmplat. Şi iarăşi: ***"Vor fi semne înfricoşătoare din cer şi furtuni mari" .*** Prin urmare, ***"privegheaţi, zice Domnul, că nu ştiţi în care zi vine Domnui vostru" .***

7. Totuşi noi căutăm un semn al venirii Domnului, propriu nouă, noi, care facem parte din Biserică, căutăm un semn bisericesc. Mântuitorul spune: ***"Atunci mulţi se vor sminti, se vor vinde unii pe alţii şi se vor urî unii pe alţii".*** Să nu te tulburi dacă vei auzi că merg până la vărsarea sângelui episcopi împotriva episcopilor, clerici împotriva clericilor şi popoare împotriva popoarelor. Lucrul acesta a fost scris mai dinainte. Nu te uita la cele ce se petrec acum, ci la cele scrise! Nu trebuie să pieri şi tu dacă pier eu, dascălul tău! Se poate ca ucenicul să fie mai bun decât dascălul şi să fie întâiul cel ce vine cel din urmă, pentru că Domnul îi primeşte şi pe cei care au venit în ceasul al unsprezecelea.

Dacă între apostoli a fost vânzare, te mai miri dacă între episcopi este ură de fraţi? Semnul acesta nu priveşte numai pe conducători, ci şi popoarele. Într-adevăr, Domnul zice: ***"Din pricina înmulţirii fărădelegii, dragostea multora se va răci".*** Se va lăuda oare cineva din cei de faţă că are prietenie nefăţarnică faţă de aproapele? Oare nu adeseori buzele sărută, faţa surâde, ochii sunt aparent voioşi, iar inima meşteşugeşte vicleşug şi făureşte rele în timp ce vorbeşte cu pace ?

8. Mai ai şi acest semn: ***"Şi se va propovădui această Evanghelie a împărăţiei în toată lumea, spre mărturie la toate neamurile, şi atunci va veni sfârşitul".*** Şi după cum vedem, aproape toată lumea s-a umplut de învăţătura lui Hristos.

9. Şi ce se va întâmpla după aceasta? Domnul zice mai departe: ***"Deci când veţi vedea urâciunea pustiirii, ce s-a spus de profetul Daniel, stând în locul cel sfânt; cel ce citeşte să înţeleagă"***. Şi iarăşi: ***"Atunci, dacă vă va zice cineva: Iată Hristos este aici, sau: Iată este acolo, să nu credeţi".*** Prin urmare, ura de fraţi face loc lui antihrist. Diavolul pregăteşte mai dinainte dezbinările dintre popoare, ca să fie bine primit cel care vine. Să dea Dumnezeu ca nici unul dintre cei de aici şi nici vreun alt rob al lui Hristos din altă parte să nu alerge la duşman.

Apostolul Pavel, scriind despre antihrist, a dat un semn lămurit prin cuvintele: "Că va veni întâi lepădarea de credinţă şi se va arăta omul fărădelegii, fiul pierzării, potrivnicul, care se înalţă mai presus de tot ce se numeşte Dumnezeu sau sfânt, aşa încât să şadă în templul lui Dumnezeu, arătându-se pe sine că este dumnezeu. Nu vă aduceţi aminte că vă spuneam acestea încă pe când eram la voi? Şi acum ştiţi ce-1 opreşte de a se arăta la vremea sa. Căci taina fărădelegii lucrează de pe acum; trebuie numai ca acela care o opreşte acum să fie luat din mijloc. Şi atunci se va arăta cel fără de lege, pe care Domnul îl va nimici cu duhul gurii Lui şi-l va pierde cu arătarea venirii Sale. Venirea lui este prin lucrarea satanei, însoţită de tot felul de puteri, de semne şi de minuni mincinoase şi de toată amăgirea nedreptăţii pentru cei ce pier". Acestea le spune Pavel. Lepădarea de credinţă se petrece în timpul nostru; oamenii au lepădat dreapta credinţă: unii mărturisesc fîliopaternitatea, alţii îndrăznesc să spună că Hristos a fost adus de la neexistenţă la existenţă. Mai înainte ereticii îşi mărturiseau rătăcirea lor pe faţă; acum însă este plină Biserica de eretici ascunşi. Oamenii s-au lepădat de adevăr, şi neadevărul le încântă urechile. Se grăieşte ceva care desfată urechile? Toţi oamenii ascultă cu plăcere. Se grăieşte ceva folositor sufletului? Toţi se îndepărtează.

Cei mai mulţi oameni s-au lepădat de învăţăturile cele drepte; este ales răul mai mult decât binele. Aceasta este deci ”lepădarea de credinţă". Trebuie aşteptat duşmanul în parte a şi început de pe acum să trimită pe înaintemergătorii lui, ca să vină pregătit la vânătoare. Ai grijă de tine, omule, şi întăreşte-ţi sufletul! Biserica îţi arată acum, înaintea Dumnezeului celui viu , şi te învaţă mai dinainte cele cu privire la antihrist, înainte de venirea lui. Nu ştim dacă vine în timpul vieţii tale şi nici nu ştim dacă vine după trecerea ta din această viaţă. Este bine însă ca tu să cunoşti semnele venirii lui şi să te întăreşti mai dinainte.

10. Hristos cel adevărat, Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu, nu vine de pe pământ. Dacă va veni cineva din pustie, înşelând prin false minuni, să nu ieşi. Dacă vor spune: ‘Iată, aici este Hristos, iată, acolo, să nu crezi" . Nu te uita deci în jos şi pe pământ, căci Stăpânul Se pogoară din ceruri . Nu Se va mai pogorî ca la întâia venire, singur, ci înconjurat de zeci de mii de îngeri. Nu va veni în ascuns, ca “ploaia pe lână" , ci Se va arăta strălucitor ca fulgerul. El însuşi a spus: ***“Căci după cum soarele iese de la răsărit şi se arată până la apus, tot aşa va fi şi venirea Fiului Omului".*** Şi iarăşi: ***“Şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu multă putere şi slavă, şi va trimite pe îngerii Lui cu sunet de trâmbiţă"*** , şi celelalte.

11. Dar după cum la prima Lui venire, când avea să Se întrupeze şi se aştepta ca Dumnezeu să Se nască din Fecioară, diavolul a căutat să batjocorească acest fapt prin aceea că a născocit mai dinainte cu viclenie în idolatrie zei falşi care se nasc şi care au fost născuţi din femei, cu intenţia, după cum socotea el, de a nu se mai

da crezare adevărului, o dată ce a pus minciuna înainte, tot astfel, când are să vină adevăratul Hristos la a doua Sa venire, potrivnicul, luând ca pricină aşteptarea celor fără de răutate, şi mai cu seamă a celor din tăierea împrejur, va aduce un vrăjitor foarte iscusit în înşelătoarea şi reaua artă a fermecă-toriei şi vrăjitoriei; acesta va răpi stăpânirea împărăţiei romanilor şi se va numi în chip mincinos pe sine însuşi Hristos; iar prin această numire de Hristos va înşela pe iudeii care aşteaptă pe Mesia, iar pe neamuri le va amăgi prin nălucirile sale vrăjitoreşti.

12. Acest antihrist prezis va veni când se vor plini vremurile împărăţiei romanilor şi se va apropia deci sfârşitul lumii. Se vor scula deodată zece împăraţi ai romanilor, poate în diferite locuri, şi vor domni în acelaşi timp. Al unsprezecelea împărat după aceştia este antihrist, care va răpi stăpânirea romană prin vrăjitoriile sale. Pe trei dintre împăraţii care vor domni înaintea lui "îi va umili", iar pe ceilalţi şapte îi va avea sub stăpânirea sa. La începutul domniei lui va lua masca blândeţii, a castităţii şi a iubirii de oameni, arătându-se om învăţat şi înţelept. Dându-se drept Hristos cel aşteptat, va înşela pe iudei prin semne, prin minuni şi prin minciunile săvârşite cu ajutorul înşelăciunii vrăjitoreşti, în urmă însă, va înscrie pentru domnia lui tot felul de răutăţi ale neomeniei, încât va întrece pe toţi nedrepţii şi nelegiuiţii care au fost înaintea lui. Va fi faţă de toti ucigaş, foarte crud, nemilos, dar se va îndrepta mai ales împotriva noastră, a creştinilor. Numai trei ani şi şase luni va îndrăzni să facă aceste nelegiuiri, căci va fi nimicit prin a doua venire slăvită din cer a Celui Unuia Născut, Fiul lui Dumnezeu, a Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, a lui Hristos cel adevărat. El va nimici pe antihrist cu duhul gurii Lui şi-l va da în focul gheenei.

13. ***N-am născocit noi aceste învăţături pe care vi le spunem; ele sunt aflate din dumnezeieştile Scripturi pe care le primeşte Biserica şi mai cu seamă din profeţia lui Daniel, de curând citită.*** Şi arhanghelul Gavriil a tălmăcit-o, şi spune aşa: Fiara a patra va fi a patra împărăţie pe pământ; ea va întrece toate împărăţiile". Părinţii bisericeşti ne-au predat că aceasta este împărăţia romanilor.

Cea dintâi împărăţie mare a fost împărăţia asirienilor; a doua, a mezilor şi a perşilor la un loc; iar după acestea, a treia, a macedonenilor; a patra împărăţie este cea de acum, a romanilor. Mai departe Gavriil tâlcuieşte şi zice: ”Cele zece coarne ale ei înseamnă că zece împăraţi se vor scula; după ei se va scula un alt împărat, care va întrece în răutăţi pe toţi cei dinaintea lui". Gavriil nu spune că va întrece în răutăţi numai pe cei zece, ci pe toţi cei dinaintea lui. "Şi pe trei împăraţi va umili", adică pe trei dintre cei zece dinaintea lui. Iar dacă va umili pe trei dintre cei zece, urmează că el va împărăţi ca al optulea împărat. "Şi cuvinte va grăi, spune Gavriil, împotriva Celui Preaînalt“. Bărbatul acesta va fi hulitor şi nelegiuit; nu va moşteni împărăţia de la părinţii săi, ci va răpi domnia prin vrăjitorie.

14. Cine-i acesta sau cu a cui putere lucrează? Tălmăceşte-ne-o, Pavele. ***"Venirea lui este prin lucrarea satanei, ne-o spune Pavel, cu puteri, cu semne şi minuni mincinoase“ .*** Aceste cuvinte lasă să înţelegem că satana se foloseşte de el ca de o unealtă şi că el însuşi lucrează prin acesta. Satana ştie că la judecata viitoare nu va mai găsi nici un pic de milă; pentru aceasta nu duce războiul ca de obicei, prin slugile sale, ci-1 poartă el însuşi pe faţă: "cu toate semnele şi minunile mincinoase". În adevăr tatăl minciunii meşteşugeşte fapte ale minciunii ca să creadă mulţimile că văd înviat din morţi pe cel neînviat; că şchiopii merg şi orbii văd, cu toate că nu s-a făcut nici o vindecare.

15. Pavel urmează: ***"Potrivnicul, care se înalţă mai presus de tot ce se numeşte Dumnezeu sau sfânt“ .*** “De tot ce se numeşte Dumnezeu": Antihrist se va arăta în chip făţarnic urător al idolatriei, “încât să şadă în templul lui Dumnezeu" . Dar care templu? Templul cel dărâmat al iudeilor. Să nu dea Dumnezeu să fie acesta, în care suntem noi acum! Pentru ce spunem aceasta? O spunem ca să nu se creadă că ne facem nouă înşine favoare! Căci dacă antihrist vine la iudei ca Hristos cel aşteptat de ei şi dacă voieşte să fie adorat de ei, atunci, spre a-i înşela mai mult, se îngrijeşte foarte mult de templu, ca să-i facă să creadă că el este cel din seminţia lui David, care are să zidească din nou templul construit de Solomon. Antihrist atunci va veni, când, după hotărârea Mântuitorului, nu va rămâne din templul iudeilor piatră pe piatră. Când se vor nimici toate pietrele lui - şi prin pietrele lui nu înţeleg zidul împrejmuitor din afară, ci zidul interior al templului, acolo unde erau heruvimii -, fie că se vor surpa din pricina vechimii, fie că se vor dărâma spre a se face noi construcţii, fie că se vor risipi din alte pricini, atunci va veni acela "cu toate semnele şi minunile mincinoasese va înălţa mai presus de toti idolii; la început va lua masca iubirii de oameni, dar în urmă se va arăta neîndurător, mai cu seamă faţă de sfinţii lui Dumnezeu. Scriptura, în adevăr, spune: "Văzut-am, şi cornul acela făcea război sfinţilor“. Iar în altă parte zice: ***"Şi va fi vreme de necaz, cum n-a mai fost de când a fost neam de om pe pământ şi până în vremea de acum“ .*** Cumplită este fiara, balaur mare, nebiruit de oameni, gata să-i înghită!

Cu toate că putem să vorbim mai multe despre antihrist pe temeiul dumnezeieştilor Scripturi, totuşi ne mulţumim cu acestea, ca să aibă măsură cuvântarea noastră.

16. Pentru că Domnul a cunoscut cruzimea potrivnicului, a dat credincioşilor Săi unele îngăduinţe, şi spune: 'Atunci cei din Iudeea să fugă în munţi" . Dar dacă cineva se ştie pe sine că este foarte puternic să lupte cu satana, să rămână - eu nu-mi pierd nădejdea în tăria Bisericii - şi să spună: "Cine ne va despărţi de dragostea lui Hristos?”şi celelalte. Dacă ne temem, să ne punem în siguranţă pe noi înşine; dacă suntem curajoşi, să rămânem. Căci ***"va fi atunci necaz cum n-a mai fost de la începutul lumii până acum şi nici nu va fi".*** Dar să aducem

mulţumire lui Dumnezeu, care a mărginit mărimea necazului la puţine zile. Domnul spune: ***“Dar din pricina celor aleşi se vor scurta zilele acelea.”*** Antihrist va domni numai trei ani şi jumătate. Aceasta o spunem nu pe temeiul scripturilor apocrife, ci pe temeiul lui Daniel, care zice: "Şi se va da în mâna lui până la vreme şi vremuri şi jumătate de vreme" . "Vreme" este primul an, în care va creşte deocamdată domnia lui antihrist; "vremi" sunt ceilalţi doi ani ai fărădelegii, aşa că avem la un loc trei ani; "jumătate de vreme", sunt şase luni. Iar în altă parte. Daniel spune acelaşi lucru: “Şi s-a jurat pe Cel ce în veac este viu, că în vreme şi în vremuri şi în jumătate de vreme...“ . Unii au interpetat în acelaşi sens şi cuvintele: "O mie două sute nouăzeci de zile“; şi: "Fericit cel care rabdă şi ajunge la o mie trei sute treizeci şi cinci de zile" . Pentru aceasta trebuie să ne ascundem şi să fugim. Poate că nu vom sfârşi cetăţile lui Israel până ce va veni Fiul Omului!

17. Cine oare va fi fericitul care va primi atunci cu credinţă mucenicia pentru Hristos? Afirm că mucenicii de atunci sunt mai presus de toţi mucenicii. Mucenicii dinainte de venirea lui antihrist au avut de luptat numai cu oameni, pe când mucenicii din timpul lui antihrist vor lupta chiar cu satana faţă către faţă. Împăraţii prigonitori de dinainte ucideau numai, nu se făceau că învie morţi, nici nu arătau năluciri de semne şi minuni. Acum însă antihrist este pornit să îngrozească şi să înşele, "încât să amăgească de va fi cu putinţă şi pe cei aleşi“.

Să nu se suie în inima vreunuia de atunci gândul: "Ce minune mai mare a făcut Hristos? Cu ce putere săvârşeşte el aceste minuni? Dacă n-ar voi-o Dumnezeu, n-ar îngădui-o! " Apostolul te întăreşte şi spune mai dinainte: “Pentru aceasta Dumnezeu le va trimite lucrarea înşelăciunii; - cuvântul "trimite" este pus în locul cuvântului "îngăduie“ -, nu pentru ca să aibă cuvânt de apărare, ci "ca să fie judecaţi" . Pentru ce? "Pentru că n-au crezut adevărului, adică adevăratului Hristos, ci le-a plăcut nedreptatea” , adică antihrist.

Dumnezeu îngăduie acestea şi în prigonirile petrecute în cursul istoriei, cât şi la sfârşitul lumii; nu înseamnă că este neputincios în a le împiedica, ci încununează ca de obicei prin răbdare pe propriii Săi luptători, făcându-i asemenea profeţilor şi apostolilor Lui. Pentru scurtul timp de suferinţă vor moşteni împărăţia veşnică a cerurilor, după cum spune Daniel: ***"Şi în vremea aceea se va mântui tot poporul Tău, care a fost scris în carte"*** - evident, în cartea vieţii - ***"Şi mulţi din cei care dormeau în ţărâna pământului se vor scula; unii spre viaţa veşnică, şi alţii spre ocară şi ruşine veşnică. Iar cei care au fost înţelegători vor străluci cum străluceşte cerul; iar dintre drepţi cei mulţi vor străluci ca stelele în veac, şi încă mai mult” .***
18. Întăreşte-te pe tine însuţi, omule! Ţi-am dat semnele lui antihrist. Întipăreşte-ti-le nu numai în memorie, ci răspândeşte-le tuturor fără invidie. Dacă ai copil după trup, învaţă-1 de pe acum; iar dacă ai născut un fiu prin cateheză, întăreşte-

1 şi pe acesta mai dinainte, ca să nu ia ca adevărat Hristos pe cel fals. Căci "taina fărădelegii lucrează de pe acum" . Mă înspăimântă războaiele dintre popoare, mă înspăimântă schismele din Biserici, mă înspăimântă ura dintre fraţi. Să fie spuse acestea! Să dea Dumnezeu să nu se întâmple venirea lui antihrist în vremea noastră. Cu toate acestea, noi să ne întărim! Acestea am avut de spus despre antihrist.

19. Aşteptăm şi nădăjduim că Domnul are să vină din ceruri pe nori . Trâmbiţe îngereşti vor răsuna atunci; vor învia întâi cei morţi în Hristos; cei vii care au trăit în credincioşie vor fi răpiţi în nori, spre a lua răsplata ostenelilor, ca să fie cinstiţi mai presus de om, o dată ce au şi luptat mai presus de om. Aşa grăieşte apostolul Pavel, scriind: ***"Că însuşi Domnul, la poruncă, la glasul arhanghelului şi la trâmbiţa lui Dumnezeu Se va pogorî din cer, şi cei morţi în Hristos vor învia întâi; după aceea noi cei vii, care vom fi rămas, vom fi răpiţi în nori împreună cu ei întru întâmpinarea Domnului în văzduh, şi aşa pururea cu Domnul vom fi”.***

20. Ecclesiastul cunoştea această venire a Domnului şi sfârşitul lumii. El spune: ***“Veseleşte-te, tinere, în tinereţea ta" .*** Iar în cele ce urmează zice: ***“Depărtează mânia de la inima ta, goneşte răutatea din trupul tău şi adu-ţi aminte de Ziditorul tău mai înainte de a veni zilele răutăţii, mai înainte de a se întuneca soarele şi lumina şi stelele şi de a se întuneca cele ce se văd în găuri*** - se face aluzie la puterea de a vedea - ***mai înainte de a se rupe funia de argint*** - se face aluzie la împletitura stelelor, care sunt ca argintul la vedere - ***şi de a se zdrobi floarea de romaniţă a aurului"*** - se face aluzie la soare, care are înfăţişarea aurului; romaniţa este cunoscuta plantă care are petalele de jur împrejur crescute în formă de raze - ***"Şi se va scula la glasul păsării şi din înălţime vor vedea şi va fi spăimântare pe cale".*** Ce vor vedea? ***"Atunci vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului" şi "vor plânge seminţii peste seminţii" .***

Ce are să se întâmple la venirea Domnului? ***"Va înflori migdalul, se va îngreuna lăcusta şi se va risipi chiparosul"*** . După cum spun exegeţii, migdalul înflorit arată că a trecut iarna. Trupurile noastre atunci, după trecerea iernii, au să înflorească o floare cerească. ***"Şi are să se îngreuneze lăcusta"*** înseamnă sufletul înaripat, îmbrăcat cu trup. ***”Şi se va risipi chiparosul"*** înseamnă că fărădelegile cele spinoase se vor risipi.

21. Vezi că toţi au vestit mai dinainte venirea Domnului? Vezi că ei cunosc glasul păsării? Ştim care glas. ***"Că însuşi Domnul, la poruncă, la glasul arhanghelului şi la trâmbiţa lui Dumnezeu Se va pogorî din cer“.*** Arhanghelul strigă şi spune tuturor: ***"Sculaţi-vă întru întâmpinarea Domnului!"*** înfricoşătoare este pogorârea Domnului! David spune: ***“Dumnezeu, Dumnezeul nostru, arătat***

va veni şi nu va tăcea. Foc înaintea Lui va arde şi de jur împrejurul Lui vifor mare“, şi celelalte.

Fiul Omului, potrivit Scripturii de curând citite, vine către Tatăl pe norii cerului, râu de foc curge, care lămureşte faptele oamenilor. Dacă cineva are fapte de aur, va ajunge mai strălucitor, dacă cineva are fapte de trestie şi fără valoare, este ars de foc. Şi Tatăl ***"şade pe tron, având haina Lui albă ca zăpada şi părul capului ca lâna curată".*** Toate acestea au fost spuse în felul omenesc de a gândi. Pentru ce haina Lui este albă ca zăpada, şi părul capului ca lâna curată? Pentru că El este împărat al celor care nu s-au pângărit cu păcate. Scriptura spune: “Voi înălbi păcatele voastre ca zăpada şi ca lâna“; iar cuvintele acestea arată sau iertarea păcatelor, sau chiar lipsa completă de păcate. Domnul vine din cer pe nori, El, care S-a înălţat la cer tot pe nori. El însuşi a spus-o: ***“Şi vor vedea pe Fiul Omului venind pe norii cerului cu multă putere şi slavă”.***

22. Dar care este semnul venirii Lui, semn pe care puterea potrivnică nu va îndrăzni vreodată să-l imite? ***"Şi atunci, spune Domnul, se va arăta semnul Fiului Omului pe cer”. Iar semn adevărat şi caracteristic al lui Hristos este Crucea. Semnul Crucii strălucitoare va merge înaintea împăratului ca să arate pe Cel care a fost răstignit mai înainte.***

Când iudeii, care L-au împuns şi L-au batjocorit mai înainte, îl vor vedea, vor plânge seminţie peste seminţie şi vor zice: Acesta-i Cel pălmuit; Acesta-i pe care L-au scuipat în faţă; Acesta-i pe care L-au pus în lanţuri; Acesta-i pe care L-au răstignit după ce mai întâi L-au batjocorit. Vor spune: Unde să fugim de faţa mâniei Tale? Dar nu vor putea să fugă nicăieri, căci de jur împrejur stau oştile îngereşti. Semnul Crucii este spaimă pentru duşmani, şi bucurie pentru prietenii care au crezut în El sau L-au propovăduit sau au pătimit pentru El.

Care este atunci fericitul care să fie găsit prieten al lui Hristos? Nu dispreţuieşte pe slugile lui împăratul atât de slăvit, care este înconjurat de îngeri şi şade pe tron împreună cu Tatăl. Şi ca să nu se amestece prietenii cu duşmanii, "va trimite pe îngerii Lui cu sunet mare de trâmbiţă şi vor aduna pe cei aleşi ai Lui din cele patru vânturi" .

Dacă n-a dispreţuit pe Lot, care era unul singur, cum va dispreţui pe numeroşii drepţi? Şi va spune Domnul celor pe care i-au adunat îngerii şi care vor călători în căruţe de nori: ***"Veniţi, binecuvântaţii Părintelui Meu!"***

23. Dar poate că cineva din cei de faţă va spune:
- Voi fi sărac sau poate atunci mă voi afla în pat bolnav! Sau eu, femeie, voi fi lăsată la moară ! Nu cumva vom fi trecuţi cu vederea?

- Ai curaj, omule! Judecătorul nu Se uită la faţa omului! "Domnul nu va judeca după slava omului şi nici nu va mustra după grai!" Nu preferă pe cei deştepţi celor simpli, nici pe cei bogaţi celor săraci. Chiar dacă vei fi în ţarină , îngerii te vor lua. Să nu socoteşti că va lua numai pe proprietarii de pământ, iar pe tine, lucrător de pământ, te va lăsa! Să nu te nelinişteşti chiar dacă vei fi rob, chiar dacă vei fi sărac. Nu dispreţuieşte pe robi Cel care a luat chip de rob . Chiar dacă vei zăcea bolnav în pat, şi pentru tine este scris: "Dacă vor fi doi într-un pat, unul se va lua, şi altul se va lăsa" . Chiar dacă de nevoie vei fi dat să lucrezi la moară, de vei fi bărbat sau femeie; chiar dacă vei purta cătuşe şi vei fi silit să stai la moară, totuşi nu te trece cu vederea Cel care scoate din lanţuri cu tărie.

Cel care a scos pe Iosif din robie şi din închisoare şi l-a pus mare stăpânitor te va izbăvi de necazuri întru Împărăţia Cerurilor. Ai numai curaj, lucrează numai, luptă numai cu dragă inimă! Nimic nu se pierde! Scrisă îţi este toată rugăciunea şi toată cântarea ta duhovnicească! Scrisă îţi este toată milostenia ta! Scris îţi este tot postul tău! Scrisă-ţi este căsătoria ta pe care ai păzit-o bine! Scrisă-ţi este înfrânarea ta săvârşită pentru Dumnezeu!

Cele dintâi cununi însă le are scrise fecioria şi castitatea. Vei străluci ca un înger. Dar după cum ai ascultat cu plăcere cele bune, ascultă iarăşi, fără să-ţi fie ruşine, pe cele potrivnice! Scrisă-ţi este toată lăcomia! Scrisă-ţi este toată desfrânarea! Scrise-ţi sunt tot jurământul fals, hula, vrăjitoria, hoţia şi uciderea! Toate acestea îţi vor fi scrise din nou, dacă acum, după botez, vei săvârşi aceleaşi fapte. Dimpotrivă, dacă nu le vei face, ţi se vor şterge.

24. ***"Când va veni Fiul Omului, zice Domnul, întru slava Lui şi toţi îngerii împreună cu El" .*** Vezi, omule, în faţa a câtor martori vei veni la judecată? Tot neamul omenesc va fi acolo. Socoteşte cât de mulţi sunt romanii; socoteşte cât de multe sunt neamurile barbare care trăiesc acum şi câţi sunt cei care au murit de acum o sută de ani până azi. Socoteşte câţi au fost înmormântaţi în curs de o mie de ani. Socoteşte câţi au fost de la Adam până azi. Mare este mulţimea lor, totuşi mică încă.

Mai mulţi sunt îngerii. Ei sunt cele nouăzeci şi nouă de oi, pe când omenirea este o singură oaie. Mulţimea locuitorilor trebuie socotită după întinderea locurilor locuite. Dacă pământul, care este ca un punct în mijlocul unui singur cer, are o mulţime atât de mare de locuitori, cât de mulţi locuitori trebuie să aibă cerul care înconjoară pământul? Cerurile cerurilor trebuie să aibă un număr neînchipuit de mare. Este scris: "Mii de mii slujeau Lui şi zeci de mii de zeci de mii stăteau înaintea Lui' . Nu înseamnă însă că la atâta se mărgineşte numărul îngerilor, ci că profetul n-a putut să exprime un număr mai mare decât acesta.

Aşadar, atunci, la judecată, stă Dumnezeu Tatăl tuturor, împreună cu El pe tron stă Iisus Hristos şi este de faţă şi Sfântul Duh. Trâmbiţă îngerească ne cheamă pe noi toţi, aducând cele săvârşite de noi. Oare nu trebuie să ne cuprindă neliniştea chiar de pe acum? Să nu socoteşti, o, omule, că este mică osândă sau că ai să scapi nepedepsit, o dată ce ai să fii osândit în faţa atâtor îngeri. Oare n-am dori mai bine să murim decât să fim osândiţi de prieteni?

25. Să ne nevoim deci, fraţilor, să nu ne osândească Dumnezeu, care pentru a ne osândi n-are nevoie nici de cercetare, nici de dovadă. Să nu spui: noaptea am făcut desfrânare sau am vrăjit sau altceva am făcut, şi om nu era de faţă! De conştiinţa ta vei fi judecat ***"deoarece gândurile între ele se pârăsc sau se apără în ziua când Dumnezeu va judeca cele ascunse ale oamenilor".***

Faţa înfricoşătoare a Judecătorului te sileşte să spui adevărul; dar, mai bine spus, vădeşte adevărul chiar dacă nu-1 spui. În adevăr, vei învia îmbrăcat fie cu păcatele tale, fie cu faptele tale drepte. Şi asta a arătat-o însuşi Judecătorul când spune - şi Hristos este Judecătorul: ***"Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului"***; aceasta nu înseamnă că Tatăl îşi înstrăinează de la Sine stăpânirea Sa, ci că judecă prin Fiul, prin urmare Fiul judecă la semnul Tatălui. Aceasta, iarăşi, nu înseamnă că altele sunt semnele Tatălui, şi altele semnele Fiului, ci este unul şi acelaşi semn.

Şi ce spune Judecătorul despre faptul că tu porţi sau nu faptele săvârşite de tine? ***"Şi se vor aduna înaintea Lui toate neamurile"*** , căci trebuie să se plece înaintea lui Hristos tot genunchiul: al celor cereşti, al celor pământeşti şi al celor de dedesubt .

"Şi-i va despărţi pe ei unii de alţii precum desparte păstorul oile de capre". Cum desparte păstorul oile de capre? Cercetează oare după carte care este oaie şi care este capră? Sau le desparte după înfăţişarea lor? Nu se cunoaşte oare oaia după lână, şi capra după părul ei aspru şi tare? Astfel, dacă te vei curăţi acum de păcate şi vei avea pe viitor faptele curate ca lâna, atunci îmbrăcămintea ta rămâne nepângărită şi spui totdeauna: "M-am dezbrăcat de haina mea; cum o voi mai îmbrăca?" După îmbrăcăminte te cunoşti de eşti oaie. Dar dacă vei fi găsit păros ca Isav, care era des la păr şi trândav la minte, care a pierdut dreptul de întâi născut pentru o mâncare şi şi-a vândut vrednicia sa, vei ajunge în ceata celor de-a stânga .

Să nu dea Dumnezeu ca cineva din cei de faţă să fie aruncat din har şi nici să se găsească în cetele păcătoşilor de-a stânga din pricina faptelor rele.

26. Într-adevăr, înfricoşată este judecata şi frică mare va fi din pricina celor ce au să se vestească. De faţă este Împăratul cerurilor şi este pregătit foc veşnic.

Poate că cineva va întreba:
- Cum să scăpăm de foc? Cum să intrăm în împărăţie?
- ***"Am flămânzit, spune Domnul, şi Mi-aţi dat să mănânc" .*** Iată calea! Nu mai e nevoie acum de alegorie, ci de îndeplinit cele spuse: ***"Am flămânzit şi Mi-aţi dat să mănânc; am însetat şi Mi-aţi dat să beau; străin am fost şi M-aţi primit; gol şi M-aţi îmbrăcat; bolnav am fost şi M-aţi cercetat; în temniţă eram şi aţi venit la Mine".*** Dacă vei face acestea, vei împărăţi împreună cu Domnul. Dar dacă nu le vei face, vei fi osândit. începe chiar de acum să le săvârşeşti şi stăruie în credinţă.

Să nu faci ca fecioarele cele neînţelepte, să ţi se închidă uşa pentru că atunci ai de gând să cumperi undelemn. Să nu te bizui numai pe faptul că ai candelă; păstreaz-o aprinsă! Să strălucească lumina ta, a faptelor bune, înaintea oamenilor, ca să nu fie hulit Hristos din pricina ta. Poartă haina nestricăciunii, strălucind în fapte bune.

Avuţia pe care ai primit-o de la Dumnezeu s-o chiverniseşti cu socoteală. Chiverniseşte-o bine! Ţi s-au încredinţat bani? Chiverniseşte-i bine! Ţi s-a încredinţat slujbă învăţătorească? Fă-ţi cum trebuie slujba ta! Poţi face să prospere sufletele ascultătorilor? Fă-o cu râvnă! Sunt multe uşi pentru o chiverniseală bună.

Să dea Dumnezeu numai să nu fie nimeni dintre noi osândit şi să fie aruncat afară, ci să ne învrednicească să întâmpinăm cu îndrăzneală pe veşnicul împărat Hristos, care împărăţeşte în veci. Cel care judecă viii şi morţii, care a murit pentru vii şi pentru morţi, împărăţeşte în veci. Şi, după cum spune Pavel: ***"Căci spre aceasta a murit şi a trăit Hristos, ca să domnească şi peste cei morţi, şi peste cei vii" .***

27. Dacă vreodată vei auzi pe cineva spunând că împărăţia lui Hristos are sfârşit, atunci urăşte erezia! Este un alt cap al balaurului care s-a ivit de curând în Galatia. A îndrăznit unul să spună că Hristos nu împărăţeşte după sfârşitul lumii! A mai îndrăznit să spună despre Cuvântul, care a ieşit din Tatăl, că S-a contopit iarăşi în Tatăl şi nu mai există. Prin astfel de idei eretice s-a hulit pe sine însuşi.

Oare n-a auzit pe Domnul spunând: "Fiul rămâne în veac" ? N-a auzit pe Gavriil spunând: ***"Şi va împărăţi peste casa lui Iacov în veci şi împărăţia Lui nu va avea sfârşit"***? Bagă de seamă la cele spuse! Acum ereticii învaţă împotriva lui Hristos, în timp ce arhanghelul Gavriil a învăţat despre dăinuirea veşnică a Mântuitorului. Cui să dai mai multă crezare? Oare nu lui Gavriil? Ascultă şi mărturia aceasta a lui Daniel: ***"Văzut-am întru vedenia nopţii şi iată, pe norii cerului venea cineva ca Fiul Omului şi a ajuns până la Cel vechi de zile. Şi I s-a dat Lui cinstea şi stăpânirea şi împărăţia; şi toate popoarele, neamurile,***

limbile îi vor sluji Lui. Stăpânirea Lui este stăpânire veşnică, care nu va trece; iar împărăţia Lui nu se va strica“. Ţine mai bine aceste cuvinte! Crede în ele! îndepărtează de la tine învăţăturile eretice, căci ai auzit învăţături cât se poate de lămurite despre împărăţia nesfârşită a lui Hristos.

28. O învăţătură asemănătoare ai şi în tălmăcirea pietrei, care a fost tăiată din munte fără ajutorul mâinii omeneşti ; piatra este Hristos întrupat. "împărăţia Lui nu va fi lăsată altui popor". Şi David spune intr-un loc: ***"Tronul Tău, Dumnezeule, în veacul veacului“***; iar în altă parte: ***"Dintru început Tu, Doamne, ai întemeiat pământul"***, şi celelalte. ***“Acelea vor pieri, iar Tu vei rămâne"*** , şi celelalte. ***"Dar Tu acelaşi eşti şi anii Tăi nu se vor sfârşi."*** Aceste cuvinte au fost interpretate de apostolul Pavel cu privire la Fiul .

29. Vrei să afli cum au ajuns la această nebunie cei care au o învăţătură contrară? Au citit greşit cuvintele bine scrise de apostolul Pavel: "Căci trebuie ca El să împărăţească până ce va pune pe toti duşmanii Săi sub picioarele Sale“ . Ei spun: Hristos nu mai împărăţeşte când duşmanii Lui vor fi puşi sub picioarele Sale. Dar înţeleg greşit şi fără judecată cuvintele lui Pavel. Dacă împărăţeşte peste duşmani înainte de a-i birui, cum oare nu va împărăţi cu atât mai mult peste ei după ce-i va birui?

30. Au mai îndrăznit să spună şi că textul scripturistic: ”Iar când toate vor fi supuse Lui, atunci şi Fiul însuşi Se va supune Celui care i-a supus Lui toate" , arată că Fiul se contopeşte în Tatăl. Prin urmare, voi, oameni, mai lipsiţi de credinţă decât toţi, care sunteţi creaturi ale lui Hristos, dăinuiţi, iar Hristos, prin care aţi fost făcuţi voi şi au fost făcute toate, piere?! Hulitor este glasul! Dar cum sunt toate acelea ce-I vor fi supuse? Supuse piericiunii sau dăinuitoare? Mai mult: toate cele supuse Fiului dăinuiesc, iar Fiul care este supus Tatălui nu dăinuieşte? Cuvintele: "Se va supune" nu înseamnă că de atunci începe să asculte de Tatăl, căci El face totdeauna şi pururea ceea ce-I place Tatălui , ci că şi atunci ascultă, nu printr-o ascultare silită, ci prin una de bunăvoie. Fiul nu este rob, ca să se supună de nevoie; este Fiul, iar ca Fiu, Se supune de bunăvoie şi din dragoste.

31. Să întrebăm pe aceşti eretici: Ce sens daţi cuvintelor: "până când" (ἄχρις οὗ) sau cuvintelor: "până ce" μέχρις οὗ? Voi încerca să combat erezia pornind de la aceleaşi cuvinte ca şi ei. Ei au îndrăznit să spună că textul: "Până ce va pune pe duşmanii Săi sub picioarele Sale", indică sfârşitul lui Hristos; au mai îndrăznit să circumscrie împărăţia veşnică a lui Hristos şi să pună sfârşit prin învă-ţătura lor stăpânirii Sale nesfârşite.

Haide deci să citim textele asemănătoare din Pavel şi să vedem ce sens au cuvintele: (ἄχρις οὗ) şi μέχρις οὗ? Pavel spune: "Dar moartea a împărăţit de la

Adam până la Moise" . Oare până la Moise au murit oamenii, şi după Moise n-au mai murit? Sau n-a murit nici un om după ce a fost dată Legea? Vezi deci că acest cuvânt, μέχρις, nu indică o îngrădire de timp; dimpotrivă, Pavel a arătat mai degrabă prin acest cuvânt că, deşi Moise a fost un om drept şi un bărbat minunat, totuşi hotărârea de moarte adusă împotriva lui Adam a ajuns şi la el, şi la cei de după el, cu toate că el n-a făcut acelaşi păcat ca Adam, anume de a nu asculta porunca de a nu mânca din pom.

32. Să luăm alt text asemănător: "Căci până astăzi, când se citeşte Moise, rămâne un văl pe inima lor" . Cuvintele: "până astăzi" înseamnă oare că numai până la Pavel? Nu şi până în vremea noastră şi până la sfârşitul lumii? Dacă Pavel spune corintenilor: "Că şi până la voi am ajuns cu Evanghelia lui Hristos, având nădejde ca, tot crescând credinţa voastră, să se propovăduiască Evanghelia şi în părţile de dincolo de voi" , din aceste cuvinte se vede lămurit că ἄχρις nu indică sfârşitul, ci o continuare. Cum poţi deci să înţelegi altfel cuvintele: “Până ce va pune pe duşman..."? Acelaşi Pavel spune în altă parte: "Dar îndemnaţi-vă pe voi înşivă în toate zilele până când se zice: astăzi" . Sensul cuvintelor: "până când se zice: astăzi" este: totdeauna.

Prin urmare, după cum nu trebuie să se vorbească despre începutul zilelor lui Hristos, tot aşa să nu rabzi să vorbească cineva vreodată despre sfârşitul împărăţiei Lui. Căci este scris: ”împărăţia Lui este împărăţie veşnică".

33. Cu toate că mai avem încă şi alte multe mărturii din dumnezeieştile Scripturi despre împărăţia în veci nesfârşită a lui Hristos, totuşi să ne mulţumim deocamdată cu cele spuse mai sus, din pricina scurgerii zilei.

Tu, ascultătorule, închină-te numai acelui împărat! Fugi de orice rătăcire eretică! Iar dacă îngăduie harul lui Dumnezeu, vă vor fi spuse la timp şi celelalte adevăruri de credinţă. Iar Dumnezeul tuturor să vă păzească pe voi toţi, să vă aduceţi aminte de semnele sfârşitului lumii şi să rămâneţi nebiruiţi de antihrist. Ai primit semnele înşelătorului ce are să vină. Ai primit dovezile adevăratului Hristos, care are să Se pogoare la vedere din ceruri. Fugi de cel fals, aşteaptă pe Cel adevărat! Ai învăţat calea; caută să fii găsit la judecată în ceata celor de-a dreapta! Păzeşte bunul despre Hristos ce ţi-a fost încredinţat, strălucind în fapte bune, ca să te înfăţişezi cu îndrăzneală înaintea Judecătorului, şi să moşteneşti Împărăţia Cerurilor, prin care şi cu care slavă lui Dumnezeu, împreună cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

Cateheza a XVI-a - La cuvintele: "Şi întru Unul Sfântul Duh, Mângâietorul, care a grăit prin prooroci"...

rostită în Ierusalim

Cateheză la cuvintele: ”Şi întru Unul Sfântul Duh, Mângâietorul, care a grăit prin prooroci". ”Despre darurile duhovniceşti, fraţilor, nu voiesc să nu aveţi cunoştinţă”, şi celelalte. ”Darurile sunt deosebite, dar este acelaşi Duh”, şi celelalte.

1. Este nevoie într-adevăr de har duhovnicesc ca să vorbim despre Duhul Sfânt. Aceasta nu înseamnă că putem vorbi aşa cum se cuvine, căci este cu neputinţă, ci doar să trecem fără să ne primejduim expunând pe temeiul dumnezeieştilor Scripturi învăţătura despre Duhul Sfânt. Cu adevărat frică mare este scrisă în Evanghelii, deoarece Hristos spune lămurit: "Celui care va spune cuvânt împotriva Duhului celui Sfânt, nu i se va ierta lui nici în veacul acesta, nici în cei ce va să fie“. Adeseori trebuie să ne temem ca nu cumva să fim osândiţi vreodată spunând ce nu se cade despre Sfântul Duh, fie din neştiinţă, fie dintr-o falsă evlavie. Judecătorul celor vii şi al celor morţi, Iisus Hristos, a hotărât că acela care păcătuieşte împotriva Duhului Sfânt nu este iertat. Ce nădejde de iertare să mai aibă deci cel care a greşit împotriva Lui?

2. Să ne dea Iisus Hristos harul ca noi să vorbim fără să greşim, iar voi să auziţi cu înţelegere. Au nevoie de înţelegere nu numai cei care vorbesc, ci şi cei care ascultă, ca nu cumva să audă unele, şi să înţeleagă altele.

Să spunem deci despre Duhul Sfânt numai cele ce sunt scrise; să nu iscodim pe cele ce nu sunt scrise. Însuşi Duhul cel Sfânt a grăit în Scripturi. El a spus despre El atâtea câte a voit sau câte putem noi înţelege. Să spunem deci ceea ce a grăit El despre Sine însuşi; să nu îndrăznim a spune ceea ce n-a grăit! ...

3. Există numai un singur Duh Sfânt, Mângâietorul. Şi după cum este un singur Dumnezeu Tatăl, şi nu este un al doilea Tată; şi după cum este un singur Fiu Unul Născut şi Cuvântul lui Dumnezeu, şi nu are frate, tot astfel este numai un singur Sfânt Duh, şi nu este un alt doilea Duh egal Lui.

Sfântul Duh este cea mai mare putere dumnezeiască şi nepătrunsă cu mintea. Trăieşte, este cugetător şi le sfinţeşte pe toate cele făcute de Dumnezeu prin Hristos. El luminează sufletele drepţilor, EI era în profeţi şi tot El, în apostoli, în Noul Testament.

Să fie urâţi cei care îndrăznesc să despartă lucrarea Sfântului Duh. Există un singur Dumnezeu, Tatăl, Stăpânul Vechiului şi Noului Testament; şi un singur

Domn, Iisus Hristos, Cel profeţit în Vechiul Testament şi venit pe pământ în Noul Testament; şi un Duh Sfânt, care a predicat prin prooroci despre Hristos, iar când a venit Hristos, S-a pogorât şi L-a arătat.

4. Nimeni să nu despartă Vechiul Testament de Noul Testament! Nimeni să nu spună că alt Duh este acolo, şi alt Duh aici, pentru că păcătuieşte chiar faţă de Duhul Sfânt, Cel cinstit împreună cu Tatăl şi cu Fiul, iar în timpul Sfântului Botez cuprins în Sfânta Treime.

Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu a spus lămurit apostolilor: ***"Mergând, învăţaţi toate neamurile, botezându-le în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh" .*** Nădejdea noastră este în Tatăl şi în Fiul şi în Sfântul Duh. Nu mărturisim trei dumnezei - să tacă deci marcioniţii! ci împreună cu Sfântul Duh, prin unul Fiul, mărturisim un singur Dumnezeu. Credinţa noastră-i neîmpărţită, evlavia noastră, nedespărţită, nu despărţim Sfânta Treime după cum fac unii; nici nu amestecăm, ca Sabelie, persoanele Sfintei Treimi. Ci ştim în chip evlavios un Tată, care ne-a trimis Mântuitor pe Fiul; ştim un Fiu, care a făgăduit să trimită de la Tatăl pe Mângâietorul. Ştim pe Duhul cel Sfânt, care a grăit prin prooroci, iar în ziua Cincizecimii S-a pogorât peste apostoli în chip de limbi de foc, aici, în Ierusalim, în biserica de sus a apostolilor.

Vredniciile tuturor lucrurilor aici, la noi, în Ierusalim se găsesc. Aici S-a pogorât Hristos din ceruri; aici S-a pogorât Duhul cel Sfânt din ceruri. Şi într-adevăr era foarte potrivit ca, după cum, când am vorbit despre patimile lui Hristos şi despre Golgota, am vorbit aici, pe Golgota, tot aşa se cuvenea să vorbim în biserica de sus când vorbim despre Sfântul Duh. Dar pentru că Duhul cel Sfânt care S-a pogorât acolo Se împărtăşeşte de slava Celui răstignit aici, vorbim aici despre Cel ce S-a pogorât acolo. Cucernicia nu îngăduie împărţire.

5. Vrem să spunem ceva despre Sfântul Duh. N-avem intenţia să vorbim despre fiinţa Lui - lucrul acesta este cu neputinţă. Intenţia noastră este de a arăta diferitele erezii cu privire la Sfântul Duh - ca nu cumva să cădem din neştiinţă în acele erezii - şi de a tăia căile rătăcirii, spre a merge pe singura cale împărătească. Iar dacă vom fi siliţi să rostim, pentru a şti şi voi, vreun cuvânt hulitor spus de acei eretici împotriva Sfântului Duh, cuvântul acela să fie asupra capului lor. Să fim fără vină şi noi, care vorbim, şi voi, care ascultaţi.

6. Ereticii, care în toate sunt complet lipsiţi de cuvioşie, şi-au ascuţit limba şi împotriva Duhului Sfânt şi au îndrăznit să spună lucruri nelegiuite, după cum a scris Irineu exegetul în cărţile lui despre erezii. Unii au îndrăznit să spună că ei sunt Duhul Sfânt. Cel dintâi dintre aceştia a fost Simon magul, amintit în Faptele Apostolilor. A îndrăznit să înveţe aşa după ce-a fost alungat din Biserică. Oamenii neevlavioşi, aşa numiţii gnostici, au rostit alte hule împotriva Duhului

Sfânt. Valentinienii cei fără de lege, altele. Iar nelegiuitul Manes a îndrăznit să spună că el este Mângâietorul trimis de Hristos. Alţi eretici au spus că alt Duh a fost în profeţi, şi alt Duh în noul Testament. Mare este rătăcirea lor, dar cu mult mai mare hula lor!

Urăşte deci pe asemenea oameni! Fugi de cei care hulesc Duhul cel Sfânt, de cei care n-au iertare! Ce părtăşie poţi să ai tu, care ai să te botezi acum în Duhul cel Sfânt, cu cei care n-au nădejde că au să fie iertaţi? Dacă cel care se alătură de un hoţ şi-i ajută este pedepsit, ce nădejde de iertare mai poate avea cel care păcătuieşte împotriva Duhului Sfânt?

7. Să fie urâţi şi marcioniţii, cei care au scos textele Vechiului Testament din noul Testament! Marcion, cel cu totul lipsit de Dumnezeu, a fost cel dintâi care a afirmat că sunt trei dumnezei. Ştiind că în noul Testament se află mărturiile profeţilor despre Hristos, a scos din el mărturiile Vechiului Testament, ca să rămână împăratul fără de mărturii. Să fie urâţi şi gnosticii amintiţi mai sus! Ei sunt gnostici numai cu numele, căci sunt plini de neştiinţă. Au îndrăznit să afirme despre Sfântul Duh lucruri pe care nu îndrăznesc să le rostesc.

8. Să fie urâţi şi catafrigienii. Montan, capul relelor, şi cele două aşa numite profetese ale lui, Maximila şi Priscila. Acest Montan, cu adevărat om ieşit din minţi şi nebun - căci n-ar fi spus asemenea hule dacă nu-şi ieşea din minţi -, a îndrăznit să spună că el este Sfântul Duh, el, ticălosul şi omul plin de toată necurăţia şi desfrânarea. Căci este destul să vorbim despre acestea numai prin aluzii pentru respectul ce-1 datorăm femeilor ce sunt de faţă.

Montan s-a stabilit într-un sat foarte mic din Frigia, numit Pepusa, pe care în chip fals l-a numit Ierusalim. El, care junghia pe nefericiţii prunci ai femeilor şi-i tăia în bucăţi spre a face nelegiuita lor mâncare pentru aşa numitele lor taine - din pricina aceasta până acum nu de mult în timpul persecuţiilor noi creştinii am fost bănuiţi că facem acest lucru, pentru că şi montaniştii îşi ziceau pe nedrept creştini - a îndrăznit să se numească pe sine Duhul Sfânt, el, cel plin de toată necredinţa şi neomenia, el, care n-are cuvânt de apărare la osândirea sa.

9. După cum am spus mai sus, a luptat împotriva Duhului Sfânt şi Manes, cel cu totul lipsit de credinţă, cel care a strâns într-un sistem greşelile tuturor ereziilor. El a fost cel din urmă adânc al pierzaniei; el a adunat la un loc toate ereziile, a alcătuit o erezie mai nouă şi şi-a propovăduit rătăcirea. A îndrăznit să spună că el ar fi Mângâietorul pe care Hristos a făgăduit să-L trimită. Dar Mântuitorul, când L-a făgăduit, a spus apostolilor: "Iar voi şedeţi în cetatea Ierusalimului până ce vă veţi îmbrăca cu putere de sus“ .

Se mai poate susţine afirmaţia lui Manes? Oare apostolii, care au murit cu două sute de ani înainte de Manes, trebuiau să aştepte pe Manes ca să se îmbrace cu putere de sus? Va îndrăzni oare cineva să spună că apostolii n-au fost plini de Duhul Sfânt încă din timpul vieţii lor? Într-adevăr, este scris că "atunci apostolii puneau mâinile peste ei şi luau Duh Sfânt". Oare nu s-au îmbrăcat apostolii cu putere de sus cu mulţi ani înainte de Manes, când S-a pogorât Duhul Sfânt în ziua Cincizecimii ?

10. Pentru ce a fost osândit Simon magul? Oare nu pentru că s-a apropiat de apostoli şi a zis: "Daţi-mi şi mie puterea aceasta, ca acela peste care voi pune mâinile să ia Duh Sfânt" ? Simon magul n-a spus: "Daţi-mi şi mie împărtăşirea Duhului Sfânt", ci: "Puterea Duhului Sfânt". A cerut această putere, ca să vândă altora ce nu se poate vinde, ceea ce însuşi n-a dobândit. Simon a adus bani apostolilor celor lipsiţi; a făcut aceasta pentru că a văzut că li se aducea preţul celor vândute şi se punea la picioarele apostolilor. Nu s-a gândit că apostolii, care călcau în picioare bogăţia ce le era adusă pentru hrănirea săracilor, n-ar fi dat, pentru plată, puterea Duhului Sfânt.

Ce au spus lui Simon apostolii? ***"Argintul tău să fie cu tine spre pierzare, pentru că ai socotit că darul lui Dumnezeu se dobândeşte cu bani. Eşti un al doilea Iuda, pentru că ai nădăjduit să vinzi cu bani harul Duhului".*** Aşadar, dacă Simon magul, care a voit să primească puterea Duhului Sfânt în schimbul plăţii, a mers la pierzare, cât de mare este nelegiuirea lui Manes, care a spus că el însuşi este Duhul Sfânt?

Să urâm pe cei vrednici de ură! Să ne întoarcem de la aceia de la care şi Dumnezeu Se întoarce! Să spunem şi noi lui Dumnezeu cu toată îndrăzneala despre toţi ereticii: "Oare n-am urât, Doamne, pe cei care Te urăsc pe Tine şi nu m-am supărat pe vrăjmaşii Tăi?" Într-adevăr, este şi vrăjmăşia bună, după cum este scris: "Căci vrăjmăşie voi pune între tine şi între sămânţa ei" . Prietenia cu şarpele dă naştere la vrăjmăşie cu Dumnezeu şi la moarte.

11. Numai acestea să fie spuse de noi despre cei alungaţi din Biserică. De acum înainte să ne întoarcem la dumnezeieştile Scripturi şi să bem apă din vasele noastre şi din izvorul fântânilor noastre. Să bem deci apa cea vie "care curge spre viaţa veşnică". "Aceasta a zis Mântuitorul despre Duhul pe care aveau să-L primească cei care cred în El" . Observă că spune: ***"Cel care crede în Mine*** - şi nu s-a mărginit numai la atât, ci a adăugat: după cum a zis Scriptura; se trimite deci la Vechiul Testament - ***râuri de apă vie vor curge din pântecele lui".*** Nu vor curge râuri obişnuite care adapă pământul producător de spini şi de copaci, ci râuri care aduc lumină în suflete. Iar în altă parte spune: ***"Iar apa pe care o voi da se va face în ei izvor de apă vie care curge spre viaţă veşnică" .*** Un alt fel de apă mai nouă, care trăieşte şi saltă, dar saltă pentru cei vrednici!

12. Pentru ce oare Domnul a numit apă harul duhovnicesc? Pentru că apa este elementul constitutiv al tuturor lucrurilor, pentru că apa ajută la creşterea ierbii şi a vieţuitoarelor, pentru că din cer se coboară apa ploilor; pentru că se coboară pe pământ sub o singură formă, dar felurită îi este lucrarea. Un singur izvor uda tot Raiul , şi una şi aceeaşi ploaie se coboară peste toată lumea, dar ajunge albă în crin, roşie în trandafir, porfirie în viorele şi în zambile şi felurită şi variată în diferitele feluri de plante; într-un fel în finic, în alt fel în viţa de vie şi cu totul diferită în toate lucrurile, deşi este de un singur fel şi nu se deosebeşte în sine însăşi. Ploaia nu-şi schimbă natura sa; nu plouă azi într-un fel şi mâine în alt fel, ci se face pe potriva alcătuirii lucrurilor ce o primesc şi dă fiecărui lucru ceea ce-i trebuie. Tot astfel şi Duhul cel Sfânt este unul, de un singur fel şi neîmpărţit, totuşi împarte fiecăruia harul după cum voieşte. Şi după cum un copac uscat odrăsleşte dacă este udat tot aşa şi sufletul plin de păcate produce roade de dreptate dacă este învrednicit, prin pocăinţă, de Duhul Sfânt.

Deşi este de acelaşi fel, totuşi lucrează multe virtuţi la semnul lui Dumnezeu şi în numele lui Hristos. Unuia îi ajută ca limba lui să rostească cuvinte de înţelepciune; altuia îi luminează sufletul spre a profeţi; altuia îi dă puterea de a alunga pe demoni, altuia, puterea de a tâlcui dumnezeieştile Scripturi; pe unul îl întăreşte să trăiască în curăţie, iar pe altul îl învaţă să facă milostenie; pe unul îl învaţă să postească şi să sihăstrească, pe altul îl învaţă să dispreţuiască bunurile trupeşti, iar pe altul îl pregăteşte spre mucenicie. Este diferit în oameni, cu toate că este acelaşi în EI însuşi, după cum este scris: “Fiecăruia se dă arătarea Duhului spre folos: unuia i se dă prin Duhul cuvânt de înţelepciune, iar altuia, cuvânt de cunoştinţă după acelaşi Duh; unuia i se dă credinţă în acelaşi Duh, iar altuia, darurile tămăduirilor în acelaşi Duh; unuia i se dă puterea facerii de minuni, iar altuia, profeţia; unuia i se dă deosebirea duhurilor, iar altuia, felurile limbilor, şi altuia, tălmăcirea limbilor. Pe toate acestea le lucrează unul şi acelaşi Duh, împărţind fiecăruia îndeosebi, după cum voieşte“ .

13. Dar pentru că despre "duh" în general sunt scrise multe şi felurite în dumnezeieştile Scripturi şi de teamă ca nu cumva cineva din neştiinţă să fie nedumerit, neştiind despre care duh este vorba în Scripturi, este bine ca acum să precizăm pe care Duh îl numeşte Scriptura Duh Sfânt.

Căci după cum Aaron este numit hristos, de asemenea şi David şi Saul şi alţii sunt numiţi hristoşi, totuşi numai unul singur este adevăratul Hristos, tot astfel şi cuvântul duh se atribuie mai multor lucruri. Pentru aceea este bine să vedem ce este propriu Sfântului Duh.

Şi îngerul se numeşte duh; sufletul nostru se numeşte duh; însuşi vântul care suflă se numeşte duh; şi o virtute mare se numeşte duh; şi fapta necurată se numeşte duh; şi demonul vrăjmaş se numeşte duh. Caută deci ca nu cumva,

auzind de atâtea duhuri, să iei din pricina asemănării de nume pe unul în locul altuia.

- ✓ Despre sufletul nostru Scriptura spune: ***“Ieşi-va duhul lui şi se va întoarce în pământul lui“ .*** Şi despre acelaşi suflet zice iarăşi: ***“Cel care a făcut duhul omului în el“.***
- ✓ Despre îngeri zice în psalmi: ***"Cel care face pe îngerii Săi duhuri şi pe slugile Sale pară de foc" .***
- ✓ Despre vânt spune: ***"Cu duh puternic va sfărâma corăbiile Tarsisului“*** şi: ***"în chipul în care se clatină în pădure copacul din pricina duhului“*** şi: ***"Foc, grindină, zăpadă, gheaţă, duh de vifor“ .***

Iar despre învăţătura cea adevărată însuşi Domnul spune: "Cuvintele pe care le-am vorbit Eu sunt duh şi viaţă" . A spus "duh" în loc de: “duhovniceşti".

Duhul Sfânt însă nu este rostit cu limba, ci este viu şi dă puterea de a vorbi cu înţelepciune. El este Cel care grăieşte şi vorbeşte.

14. Vrei să ştii că Sfântul Duh vorbeşte şi grăieşte?

⇒ Prin descoperire îngerească, Filip s-a pogorât pe calea care duce la Gaza, pe când mergea famenul pe ea. Şi a spus Duhul către Filip: ***"Apropie-te şi alipeşte-te de căruţa aceasta!"***

Vezi că Duhul vorbeşte unuia care-L aude?

⇒ De asemenea şi Iezechiel spune aşa: ***"Şi a fost peste mine Duhul Domnului şi mi-a spus: Acestea zice Domnul"*** ; şi iarăşi: ***"A zis Duhul cel Sfânt către apostoli în Antiohia: Osebiţi-mi pe Varnava şi pe Pavel pentru lucrul la care i-am chemat!"***

⇒

Vezi că Duhul este viu, osebeşte, cheamă şi trimite cu deplină putere?

⇒ Iar Pavel spunea: ***"Decât numai că Duhul cel Sfânt mărturiseşte despre mine în cetăţi, zicând că mă aşteaptă legături şi necazuri" .*** Acest bun Sfinţitor al Bisericii, ajutător şi didascal, acest Duh Sfânt, Mângâietorul, despre care Mântuitorul a spus: ***“Acela vă va învăţa pe voi toate".*** N-a spus numai: “Vă va învăţa", ci: "vă va aduce aminte de toate câte v-am spus vouă“.

Învăţăturile lui Hristos nu-s deosebite de învăţăturile Duhului Sfânt, ci sunt aceleaşi. Duhul Sfânt i-a mărturisit mai dinainte lui Pavel cele ce au să i se întâmple , pentru a fi gata spre slujba apostolică, mai cu seamă că ştia acestea de

mai înainte. V-am spus toate aceste lucruri din pricina textului scripturistic: "Cuvintele pe care le-am grăit Eu duh sunt" , ca să nu socoteşti că Duhul este vorbire cu ajutorul buzelor, ci învăţătura cea bună.

15. După cum am spus mai sus, în Scriptură duh se mai numeşte şi păcatul. În acest caz însă se întrebuinţează într-un alt sens, într-un sens contrar, ca atunci când zice: “Au fost rătăciţi de duhul desfrânării" .

Demonul este numit duh şi duh necurat; este numit duh, dar cu adaosul “necurat“ .

Totdeauna cuvântul “duh“ primeşte un calificativ, ca să se ştie despre ce duh este vorba. Dacă este vorba de sufletul omului, Scriptura spune: "duh", dar cu adaosul: "omului"; dacă este vorba de vânt. Scriptura spune: "duh de vifor"; dacă este vorba de păcat, Scriptura zice: “duh de desfrânare"; dacă este vorba de demon, Scriptura spune: ”duh necurat", ca să cunoaştem despre care duh este vorba, şi să nu socoteşti că este Sfântul Duh.

Să nu fie! Cuvântul duh este ceva de mijloc; tot ceea ce nu are un corp tare se numeşte în general duh. Aşadar, pentru că şi demonii nu au un astfel de corp se numesc duhuri. Totuşi este o mare deosebire. Căci demonul necurat, când vine asupra sufletului omului - dar să izbăvească de el Domnul sufletul ascultătorilor, ca şi al celor ce nu sunt aici - vine ca un lup setos de sânge, gata să sfâşie oaia. Venirea lui este foarte sălbatică, simţirea, cu totul împovărată, iar mintea, întunecată; se năpusteşte spre unul asupra căruia n-are nici un drept şi răpeşte un bun străin; se sileşte să întrebuinţeze un trup străin şi o unealtă străină, ca şi cum ar fi ale sale proprii. Pe cel care stă îl doboară la pământ - căci aceasta este o însuşire proprie firii celui ce a căzut din cer - şi îi încurcă limba, şi îi strâmbă buzele, de scoate spumă din gură în loc de cuvinte; omul se întunecă; deşi are ochii deschişi, sufletul nu mai vede cu ei; nenorocitul om este cuprins de groaznice tremurături înainte de moarte. Cu adevărat, demonii sunt duşmani ai oamenilor; se poartă cu oamenii fără ruşine şi fără de milă.

16. ***Duhul cel Sfânt nu este aşa. Să nu fie! Dimpotrivă, toate faptele Lui sunt spre binele şi mântuirea oamenilor. Mai întâi, venirea Lui este liniştită; simţirea Lui, bine mirositoare; povara Lui, foarte uşoară; înainte de venirea Lui îşi trimite razele Sale strălucitoare de lumină şi de cunoştinţă. Vine cu inima deschisă a unui adevărat tutore. Vine să mântuie, să tămăduiască, să înveţe, să sfătuiască, să întărească, să mângâie, să lumineze mintea, mai întâi mintea celui care-L primeşte, iar apoi, prin acesta, şi pe a altora.***

Şi după cum celui care a trăit mai înainte în întuneric, când vede deodată soarele, i se luminează ochii trupului şi vede lămurit acelea pe care nu le vedea,

tot aşa şi celui care a fost învrednicit de Duhul Sfânt i se luminează sufletul şi vede pe cele mai presus de văzul omenesc, pe care mai înainte nu le cunoştea. Trupul îi este pe pământ, dar sufletul priveşte în cer ca într-o oglindă. Vede ca Isaia “pe Domnul şezând pe scaun înalt şi prea înălţat" şi vede ca Iezechiel "pe Cel care şade pe heruvimi"; vede ca Daniel "zeci de mii de zeci de mii şi mii de mii". Omul, cel mic, vede începutul lumii şi sfârşitul lumii şi cele ce s-au petrecut în cursul anilor şi şirurile de împăraţi. Cunoaşte ce n-a învăţat. Aceasta pentru că este lângă el adevăratul Dătător de lumină. Poate să locuiască omul înconjurat din toate părţile de ziduri, puterea cunoştinţei lui merge departe şi vede pe cele făcute de alţii.

17. Petru n-a fost de faţă cu trupul când Anania şi Safira şi-au vândut ţarina, dar a fost de faţă cu Duhul: "Pentru ce, Anania, a zis Petru, a umplut satana inima ta, ca să minţi pe Duhul cel Sfânt?" , nu era nici un pârâş, nu era nici un martor, de unde ştia Petru cele întâmplate? "Oare nu era a ta ţarina, iar dacă ai vândut-o, nu era şi aşa în stăpânirea ta? Pentru ce ai pus în inima ta lucrul acesta?" Petru cel neînvăţat a învăţat prin harul Duhului Sfânt ceea ce nu ştiau nici înţelepţii Greciei.

Un fapt asemănător ai şi pe timpul lui Elisei. Cu toate că Elisei a tămăduit fără plată lepra lui Heeman, totuşi Ghiezi a primit plata, primind plata pentru fapta bună a altuia. Ghiezi ia deci banii de la Heeman şi-i pune într-un loc întunecos. Totuşi întunericul nu este întuneric pentru sfinţi . Când Ghiezi s-a întors, Elisei l-a întrebat ca şi Petru, care a spus: "Spune-mi, cu atâta ai vândut ţarina?" Elisei îl întreabă pe Ghiezi: "De unde vii, Ghiezi?" i-a pus această întrebare: "De unde vii", nu pentru că nu ştia de unde vine, ci pentru că îl durea sufletul de cele ce făcuse Ghiezi. "De la întuneric ai venit, şi în întuneric vei merge. Ai vândut vindecarea leprei şi moşteneşti lepra. Eu am împlinit, spune Elisei, porunca Celui care mi-a spus: "în dar aţi luat, în dar să daţi". Tu ai vândut harul, primeşte deci pricina vânzării!" Dar ce mai spune Elisei către Ghiezi? "Oare nu a mers inima mea împreună cu tine? Eu eram aici cu trupul, dar Duhul care mi-a fost dat de Dumnezeu vedea şi pe cele de departe şi-mi arăta lămurit cele ce se făceau în altă parte".

Vezi deci că Duhul Sfânt nu numai că îndepărtează neştiinţa, dar dă şi cunoştinţă? Vezi că Duhul cel Sfânt luminează sufletele?

18. Isaia a trăit acum aproape o mie de ani şi a văzut Sionul ca o colibă. Pe atunci cetatea era împodobită cu pieţe şi încărcată cu multe clădiri vrednice de văzut, şi totuşi el spune: “Sionul ca o ţarină se va ara". Profetul a spus mai dinainte cele ce s-au plinit în timpul nostru. Vezi cât de precisă este profeţia! Căci a spus: “fiica Sionului va fi părăsită ca o colibă în vie şi ca un pătui pentru

strâns poamele în livada cu smochini". Iar acum locul este plin cu livezi de smochini.

Vezi că Duhul cel Sfânt luminează pe sfinţi? Prin urmare, să nu te încurci cumva din pricina cuvântului "duh", că are multe sensuri! Tu caută să afli şi să păzeşti sensul cel adevărat!

19. Dacă vreodată pe când stai şi meditezi, îţi vine gândul de a trăi în curăţenie sau feciorie, să ştii că Duhul Sfânt este Cel care te învaţă aceasta. Nu rareori au fugit copile, când erau pe cale să se mărite, pentru că Sfântul Duh le-a învăţat despre feciorie. Nu rareori oameni care trăiau în chip strălucit, în palate, au călcat în picioare bogăţia şi rangurile, pentru că au fost învăţaţi de Duhul Sfânt. Nu rareori tineri au închis pleoapele la vederea unei frumuseţi şi au fugit de a o vedea şi au scăpat de întinare.

Întrebi de unde a venit acest gând? Duhul cel Sfânt a învăţat sufletul tânărului! Cu toate că sunt atâtea lucruri de râvnit în lume, totuşi creştinii doresc să trăiască în sărăcie. Pentru ce? Din pricina făgăduinţei Duhului! Cu adevărat preţios este Sfântul şi Bunul Duh! Pe bună dreptate ne botezăm în Tatăl şi în Fiul şi în Sfântul Duh! Omul, care poartă încă trup, luptă cu numeroşi demoni cu totul sălbatici. Şi adeseori demonul, care nu poate fi ţinut de mulţi oameni înlănţuit în lanţuri de fier, prin cuvintele de rugăciune ale unui om poate fi ţinut din pricina puterii Duhului Sfânt care este în el. Simpla suflare a exorcistului este foc pentru nevăzutul demon. Mare ajutător şi mare apărător avem deci de la Dumnezeu, mare învăţător al Bisericii, mare luptător în locul nostru! Să nu ne temem de demoni şi nici de diavol! Cel care luptă pentru noi este mai mare!Noi nu trebuie să facem altceva decât să-I deschidem uşile! “El umblă de colo colo, căutând pe cei vrednici“ şi caută pe cei cărora să le dăruiască darurile Sale.

20. Duhul cel Sfânt este numit Mângâietor pentru că mângâie, consolează şi vine în ajutorul neputinţei noastre. ***“Căci nu ştim să ne rugăm cum trebuie; ci însuşi Duhul Se roagă pentru noi cu suspine negrăite***"; este clar că Se roagă către Dumnezeu.

De multe ori cineva a fost batjocorit, a fost necinstit pe nedrept pentru Hristos; mucenicia îi stă în faţă; de jur împrejur, chinuri: foc, săbii, fiare, prăpastie. Dar Duhul Sfânt rosteşte, zicând: "Aşteaptă pe Domnul, omule! Mici sunt cele ce suferi, mari sunt cele dăruite; suferă puţină vreme, şi vei fi veşnic împreună cu îngerii"! "Pătimirile vremii de acum nu sunt vrednice de slava viitoare ce ni se va descoperi" . Duhul Sfânt descrie mucenicului Împărăţia Cerurilor şi paradisul desfătării. Mucenicii, prin silnicia ce li se face, îşi au feţele îndreptate spre judecători; dar prin puterea Duhului Sfânt fiind în paradis, au călcat în picioare toate suferinţele din jurul lor.

21. ***Vrei să cunoşti că mucenicii au suferit mucenicia prin puterea Sfântului Duh?*** Mântuitorul spune ucenicilor: ***"Iar când vă vor duce în sinagogi şi la dregători şi la stăpâniri, nu vă îngrijiţi cum vă veţi apăra sau ce veţi spune, căci Sfântul Duh vă va învăţa în acel ceas ce trebuie să spuneţi".*** Este cu neputinţă ca cineva să sufere mucenicia pentru Hristos dacă nu suferă mucenicia prin Duhul Sfânt. Căci ***"nimeni nu poate să spună: Domn este Iisus decât în Duhul Sfânt".*** Cum îşi va da oare cineva viaţa lui pentru Iisus, dacă nu şi-o va da în Duhul Sfânt?

22. ***Mare, minunat şi atotputernic este în daruri Sfântul Duh! Socotiţi câţi suntem aici, câte suflete suntem! În fiecare El lucrează în chipul cel mai potrivit. El este în mijlocul nostru, vede felul de viaţă al fiecăruia, vede gândul şi conştiinţa fiecăruia, vede ce vorbim şi ce gândim. Mult, cu adevărat, am spus prin cele zise, dar încă puţin.*** Vezi-mi, fiindu-ţi mintea luminată de Duhul Sfânt, câţi creştini are această parohie, câţi sunt în întreaga eparhie a Palestinei! Întinde-ţi mintea din eparhia aceasta în întreaga împărăţie a romanilor; iar din aceasta, uită-mi-te în toată lumea: la neamurile perşilor, la neamurile indienilor, la goţi/ sarmaţi, gali, spanioli, mauri, libieni, etiopieni şi la ceilalţi oameni nenumiţi de noi, căci multe dintre popoare n-au ajuns până la noi nici cu numele. Vezi-mi pe episcopii, preoţii, diaconii, monahii, fecioarele şi pe ceilalţi laici ai fiecărui popor. Vezi-mi apoi pe marele Apărător, împărţitor de daruri, care împarte în întreaga lume unuia curăţia, altuia fecioria, altuia milostenia, altuia sărăcia de bunăvoie, altuia alungarea duhurilor potrivnice. Şi după cum lumina printr-o singură rază luminează totul, tot aşa şi Duhul cel Sfânt luminează pe cei ce au ochi. Iar dacă cineva nu are ochi şi nu este învrednicit de har, să nu hulească Duhul, ci propria sa necredinţă.

23. Ai văzut puterea Lui care se întinde în toată lumea! Nu rămâne deci pe pământ, ci urcă-te spre cele de sus. Urcă-mi-te cu mintea şi în primul cer şi vezi-mi acolo nenumăratele zeci de mii de îngeri. Urcă-te cu gândul, dacă poţi, şi mai sus: vezi-mi şi pe arhangheli, vezi-mi şi duhurile; vezi puterile, vezi începătoriile, vezi stăpâniile, vezi tronurile, vezi domniile. Ocârmuitorul tuturor acestora dat de Dumnezeu, şi dascăl şi sfinţitor, este Mângâietorul.

De Acesta au nevoie Ilie şi Elisei şi Isaia, dintre oameni; de Acesta au nevoie Mihail şi Gavriil, dintre îngeri, nimeni dintre cei creaţi nu este egal cu El: căci neamurile îngerilor şi toate oştile adunate la un loc nu sunt egale cu Sfântul Duh. Puterea atotbună a Mângâietorului le întunecă pe toate. Ele sunt trimise spre slujire, pe când Duhul cel Sfânt cercetează şi adâncurile lui Dumnezeu, după cum spune apostolul: ***"Duhul pe toate le cercetează, şl adâncurile lui Dumnezeu. Căci cine dintre oameni ştie cele ale omului decât duhul omului, care este în el? Aşa şi cele ale lui Dumnezeu, nimeni nu le-a cunoscut decât Duhul lui Dumnezeu“.***

24. Duhul cel Sfânt a propovăduit despre Hristos în profeţi; El a lucrat în apostoli; El până azi pecetluieşte sufletele prin Botez. Tatăl dă această putere Fiului, iar Fiul o împărtăşeşte Sfântului Duh. Însuşi Iisus o spune, nu eu: 'Toate Mi-au fost date de Tatăl Meu" ; iar despre Sfântul Duh spune: "Iar când va veni Acela, Duhul Adevărului", şi celelalte, ”Acela Mă va slăvi, pentru că din al Meu va lua şi vă va arăta“ . Tatăl dăruieşte totul prin Fiul împreună cu Sfântul Duh. Nu se deosebesc între ele darurile Tatălui şi ale Fiului şi ale Sfântului Duh, căci există o singură mântuire, o singură putere, o singură credinţă. Unul este Dumnezeu: Tatăl; Unul este Domn: Unul Născut Fiul Lui; unul este Duhul cel Sfânt, Mângâietorul.

Vă este de ajuns să ştiţi acestea. Să nu iscodiţi care este natura sau ipostasa lor! Dacă ar fi fost scris în Scripturi despre acestea, am fi spus şi noi. Să nu îndrăznim să vorbim despre ceea ce nu este scris! Ne este de ajuns pentru mântuire să ştim că este Tată şi Fiu şi Duh Sfânt.

25. Acest Duh S-a pogorât peste cei şaptezeci de bătrâni de pe vremea lui Moise. - Mă rog, iubiţilor, ca lungimea cuvântării mele să nu vă obosească! Să vă dăruiască Duhul Sfânt, despre care este cateheza mea, fiecăruia putere, şi nouă, care vorbim, şi vouă, care ascultaţi - . După cum spuneam, acest Duh deci S-a pogorât peste cei şaptezeci de bătrâni de pe vremea lui Moise. Îţi spun aceasta ca să-ti înfăţişez acum că Duhul Sfânt ştie toate şi lucrează după cum vrea. Au fost aleşi şaptezeci de bătrâni "şi S-a pogorât Domnul în nor şi a luat din Duhul care era peste Moise şi a pus peste cei şaptezeci de bătrâni“ . N-a fost împărţit Duhul, ci a fost împărţit harul în câte vase erau şi după puterea celor care l-au primit. În tabără au fost numai şaizeci şi opt de bătrâni, care au profeţit. Eldad şi Medad nu erau acolo. Asta s-a făcut spre a se dovedi că n-a fost Moise cel care a împărţit harul, ci Duhul, Cel care lucrează. Eldad şi Medad au făcut parte dintre cei aleşi şi, cu toate că n-au fost în tabără, totuşi au profeţit.

26. Isus Navi, urmaşul lui Moise, s-a spăimântat; s-a apropiat de Moise şi i-a zis:
- Am auzit că Eldad şi Medad profeţesc! Au fost chemaţi şi n-au venit! Opreşte-i pe ei, Domnul meu, Moise !
- Nu pot să-i opresc, i-a răspuns Moise, căci harul este ceresc, nu pot să-i opresc, pentru că şi eu am acelaşi har ca şi ei. Nu-mi închipui însă că tu ai vorbit aşa din pricina invidiei, nu eşti gelos pe mine , că ei au profeţit, iar tu nu profeţeşti încă? Aşteaptă timpul! ”Măcar de ar fi tot poporul Domnului prooroci, când va da Domnul Duhul Lui peste dânşii" .

Cuvintele "când va da Domnul" sunt profetice. Acum nu s-a dat încă; tu încă nu-1 ai. Oare Avraam, Isaac, Iacov şi Iosif nu-1 aveau? Cei care au fost înainte de Moise nu-1 aveau? Cuvintele: "Când va da Domnul" e clar că arată: "peste toţi". Acum, spune Moise, este dat harul în parte; atunci însă se va da din belşug.

Moise a lăsat să se înţeleagă prin aceste cuvinte ceea ce se va întâmpla la noi în ziua Cincizecimii; căci atunci S-a pogorât Duhul la noi. Dar S-a pogorât şi mai înainte peste mulţi. Căci este scris: "Şi Isus Navi s-a umplut de Duhul înţelepciunii, căci Moise şi-a pus mâinile lui peste el".

Vezi că pretutindeni, şi în Vechiul Testament, şi în Noul Testament, este acelaşi simbol? Pe timpul lui Moise, Duhul se da prin punerea mâinilor; şi Petru tot prin punerea mâinilor da Duhul . Şi peste tine, care ai să te botezi, are să vină darul. Nu-ţi spun acum, ca să nu vorbesc înainte de vreme.

27. Duhul Sfânt a venit peste toţi drepţii şi profeţii, adică peste Enos, Enoh, Noe şi ceilalţi, peste Avraam, Isaac şi Iacov. Chiar Faraon a înţeles că Iosif "are Duhul lui Dumnezeu în el". Adeseori ai auzit despre Moise şi despre lucrările minunate săvârşite pe timpul lui de Duhul Sfânt. Pe Acesta l-au avut şi prea viteazul Iov şi toti sfinţii, chiar dacă nu vom aminti numele tuturor. Acesta a fost trimis şi la facerea Cortului; El a umplut de înţelepciune pe tovarăşii înţelepţi ai lui Veseleil .

28. După cum e scris în Judecători, în puterea acestui Duh, Otniel judeca, Ghedeon a fost întărit, Ieftae a biruit , Debora, femeia, s-a luptat . Chiar Samson, atâta vreme cât făcea fapte bune şi nu-L întrista pe Duhul, a săvârşit fapte supraomeneşti .

Despre Samuil şi David avem scris destul de lămurit în Cărţile Regilor că profeţeau în Duhul Sfânt şi erau mai mari ai profeţilor. Samuil era numit "văzătorul" , iar David spune lămurit că "Duhul lui Dumnezeu a grăit întru mine" , iar în psalmi: "Şi Duhul Tău cel Sfânt nu-L lua de la mine" ; şi iarăşi: "Duhul Tău cel bun mă va povăţui la pământul dreptăţii". Şi după cum citim în Paralipomene s-a împărtăşit de Duhul Sfânt Azaria pe timpul împăratului Asaf , Oziol, pe timpul împăratului Iosafat, şi un alt Azaria, care a fost omorât cu pietre. Iar Ezdra zice: "Şi Duhul Tău cel bun dat ca să-i înţelepţeşti pe ei" . Despre Ilie cel înălţat la cer şi despre Elisei, despre purtătorii de Duh şi făcătorii de minuni, nu mai e nevoie să vorbim, căci este evident că ei erau plini de Sfântul Duh.

29. Dacă cineva va străbate toate cărţile celor doisprezece profeţi mari şi ale celorlalţi profeţi, va găsi numeroase mărturii despre Sfântul Duh.

- ✓ *Miheia spune din partea lui Dumnezeu: "Dacă nu voi umple Eu tăria cu Duhul Domnului" .*
- ✓ *Iar Ioil strigă: 'Şi după acestea, spune Dumnezeu, voi turna din Duhul Meu peste tot trupul" , şi celelalte.*
- ✓ *Şi Agheu spune: 'Pentru că Eu cu voi sunt, zice Domnul, atotputernicul, şi Duhui Meu a stat în mijlocul vostru".*

- ✓ *Zaharia, la fel: "Primiţi cuvintele Mele şi legiuirile Mele, pe câte le poruncesc cu Duhul Meu robilor Mei profeţi", şi altele.*
- ✓ *30. Iar Isaia, prea marele glăsuitor, zice: "Şi Se va odihni peste Dânsul Duhul lui Dumnezeu, Duhul înţelepciunii şi al înţelegerii, Duhul sfatului şi al puterii, Duhul cunoştinţei şi al bunei credinţe; şi-L va umple pe EI Duhul temerii de Dumnezeu" . Prin aceste cuvinte Isaia arată că este un singur Duh, neîmpărţit, dar lucrările Lui sunt felurite.*
- ✓ *Şi iarăşi: 'Iacov, sluga Mea, şi în continuare: pus-am peste EI Duhul Meu"; şi iarăşi: "Pune-voi Duhui Meu peste sămânţa ta"; şi iarăşi: "Şi acum Domnul atotputernic m-a trimis pe mine şi Duhul Lui" ; şi iarăşi: "Aceasta este legătura lor cu Mine, a zis Domnul: Duhul Meu care este întru tine" şi iarăşi: "Duhul Domnului peste Mine, pentru care M-a uns", şi celelalte; şi iarăşi, în cuvintele sale împotriva iudeilor: "Ei n-au ascultat şi au întărâtat Duhul celSfânt ai Lui", şi: "Unde este Cel ce a pus în ei Duhul cel Sfânt?".*
- ✓ *Ai şi în profetul Iezechiel - dacă n-ai obosit ascultând - aceleaşi mărturii: "Şi a căzut peste mine Duhul şi mi-a spus: Spune: Acestea zice Domnul". Cuvintele: "A căzut peste mine" trebuie înţelese în sens de iubire, în sensul în care "a căzut Iacov pe grumazul lui Iosif, când l-a găsit , şi în sensul în care în Evanghelie iubitorul tată, când a văzut pe fiul lui întorcându-se din străinătăţi, "s-a milostivit, a alergat întru întâmpinarea lui, a căzut pe grumazul lui şi l-a sărutat". Şi iarăşi, la Iezechiel: "Şi în vedenie, în Duhul lui Dumnezeu, m-a dus în pământul haideilor la cei din robie".*

Celelalte mărturii le-ai auzit mai înainte în catehezele despre botez .

- ✓ *'Şi voi stropi peste voi apă curată", iar în continuare: "Şi vă voi da vouă inimă nouă şi Duh nou voi da în voi" ; şi îndată adaugă: "Şi voi da Duhul Meu întru voi" . Şi iarăşi: 'Fost-a peste mine mâna Domnului şi m-a dus Domnul cu Duhul".*

31. Duhul cel Sfânt a înţelepţit sufletul lui Daniel, ca cel tânăr să ajungă judecătorul bătrânilor. Susana cea cinstită a fost osândită ca o desfrânată. Nu era nimeni care să-i ia apărarea. Cine ar fi putut-o scoate din mâinile mai marilor poporului? Era dusă la moarte; era deci în mâinile călăilor. Totuşi ajutorul era acolo, Mângâietorul, Duhul care sfinţeşte toată firea cugetătoare. "Vino la mine, tinere, a spus Duhul către Daniel; vădeşte în bătrânii pătimaşi păcatele tinereţii". Căci este scris: "Dumnezeu a deşteptat pe Duhul cel Sfânt într-un tânăr" . Şi, ca să spunem pe scurt, cinstita femeie a fost mântuită prin hotărârea lui Daniel. Am dat acest exemplu din pricina mărturiei pe care o aduce despre Sfântul Duh. Nu-i acum timpul de o tălmăcire amănunţită a faptului.

Ştia şi Nabucodonosor că în Daniel este Duhul cel Sfânt. Nabucodonosor a spus lui Daniel: “Beltşaţar, tu, mai marele descântătorilor, eu am cunoscut că Duhul Sfânt al lui Dumnezeu este în tine“. Nabucodonosor a spus şi un adevăr, dar şi o minciună. Era adevărat că Daniel avea pe Duhul Sfânt; dar nu era adevărat că era mai marele descântătorilor. El nu era mag, ci era înţelept cu ajutorul Sfântului Duh. Mai înainte de a spune aceste cuvinte, Daniel i-a tălmăcit vedenia de care nu-şi mai aducea aminte. "Spune-mi, i-a zis împăratul, visul pe care l-am văzut şi de care nu-mi mai aduc aminte“. Vezi puterea Duhului Sfânt? Ceea ce nu-şi aduc aminte cei care au văzut, aceea cunosc şi tălmăcesc cei care n-au văzut.

32. Într-adevăr, s-ar putea culege foarte multe mărturii din Vechiul Testament şi s-ar putea vorbi mai pe larg despre Sfântul Duh. Dar timpul este scurt şi trebuie să ţinem, seamă şi de măsura ascultării. Pentru aceea, mulţumindu-ne deocamdată cu mărturiile din Vechiul Testament, vom reveni iarăşi, în cateheza următoare, de va voi Dumnezeu, cu celelalte mărturii, din Noul Testament. Iar Dumnezeul păcii, prin Domnul nostru Iisus Hristos şi prin dragostea Duhului, să vă învrednicească pe voi pe toţi de darurile cele duhovniceşti şi cereşti. Căruia slava şi puterea în vecii vecilor. Amin.

Cateheza a XVII-a - Despre Sfântul Duh (continuare)

rostită în Ierusalim

Citire din întâia Epistolă către Corinteni: ”Căci unuia se dă, prin Duhul, cuvântul înţelepciunii" , şi celelalte

1. În cateheza de mai înainte am expus, după puterea noastră, înaintea auzului dragostei voastre o mică parte din mărturiile despre Duhul Sfânt. În cateheza de azi, cu voia lui Dumnezeu şi după puterea noastră, ne vom ocupa iarăşi de celelalte mărturii despre Sfântul Duh, din Noul Testament. Atunci ne-am înfrânat dorinţa de a vorbi mai mult - căci nu te poţi sătura niciodată de a vorbi despre Duhul Sfânt - din pricina măsurii ascultării; acum, iarăşi, vom vorbi puţin despre cele ce-au rămas. Căci şi acum mărturisim cu dragă inimă că ascundem neputinţa noastră cu mulţimea textelor din Scriptură. Şi astăzi nu ne vom folosi de raţionamente omeneşti - căci ele n-au nici o putere - ci vom face numai menţiune de mărturiile din dumnezeieştile Scripturi.

Într-adevăr, ele sunt mai presus de orice îndoială, după expresia fericitului apostol Pavel, care spune: "Pe care le şi grăim nu în cuvinte de învăţătură ale înţelepciunii omeneşti, ci în cuvintele de învăţătură ale Duhului, asemănând pe cele duhovniceşti cu cele duhovniceşti“.

Vom face şi noi ceea ce fac călătorii sau navigatorii care, cu toate că au de făcut o cale lungă şi cu toate că se grăbesc să ajungă la capătul călătoriei cât mai repede, totuşi, din pricina neputinţei omeneşti, obişnuiesc să poposească în diferite oraşe şi porturi.

2. Despre Sfântul Duh am vorbit în două cateheze deosebite; totuşi Sfântul Duh este neîmpărţit, este unul şi acelaşi. Căci după cum, vorbind în catehezele despre Tatăl, în una despre unitatea lui Dumnezeu, în alta că se numeşte Tată sau atotputernic, iar în alta că este Creatorul tuturor, totuşi nu înseamnă că am împărţit credinţa noastră prin faptul că am împărţit catehezele, căci una a fost şi este ţinta evlaviei noastre.

Şi după cum în catehezele despre Unul Născut Fiul lui Dumnezeu, în unele am vorbit despre Dumnezeirea Sa, în altele despre întruparea Sa, împărţind învăţătura despre Domnul nostru Iisus Hristos în multe cateheze, totuşi am propovăduit neîmpărţită credinţa în El.

Tot aşa şi acum, deşi am împărţit în cateheze învăţătura despre Sfântul Duh, cu toate acestea propovăduim neîmpărţită credinţa în El. Căci este un singur şi acelaşi Duh, care împarte darurile “îndeosebi fiecăruia după cum voieşte“; totuşi

El rămâne neîmpărţit. Nu este altul Mângâietorul, şi altul Duhul cel Sfânt; ci este Unul şi Acelaşi, numai că are diferite numiri. Este viu şi ipostatic, grăieşte şi lucrează; este sfinţitorul tuturor celor făcute de Dumnezeu prin Hristos, al tuturor celor cugetătoare, şi al îngerilor, şi al oamenilor.

3. Pentru ca să nu socotească unii din neştiinţă, din pricină că Sfântul Duh poartă diferite numiri, că aceste duhuri sunt diferite, şi nu Unul şi Acelaşi, după cum şi este, din această cauză, Biserica sobornicească te-a întărit mai dinainte şi ţi-a predat în Simbolul credinţei să crezi "întru Unul Duh Sfânt Mângâietorul, care a grăit prin prooroci", ca să poţi cunoaşte că, deşi are multe numiri, totuşi este numai un Duh Sfânt. Vă vom spune acum câteva din multele Lui numiri.

- ✓ *4. Este numit numai Duh potrivit textului citat puţin mai sus:* ***"Căci unuia se dă, prin Duhul, cuvântul înţelepciunii".***
- ✓ *Este numit: "Duhul Adevărului" potrivit cuvintelor Mântuitorului:* ***"Când va veni Acela, Duhul Adevărului".***
- ✓ *Este numit şi: Măngâietorul, după cum însuşi Mântuitorul a spus:* ***"Căci dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi".***

Se vede lămurit din aceste texte că Unul şi Acelaşi este numit prin diferite numiri. Că este identic Duhul Sfânt cu Mângâietorul se vede din textul: "Iar Mângâietorul, Duhul cel Sfânt". Că este identic Mângâietorul cu Duhul Adevărului se vede din următoarele texte: ***"Şi alt Mângâietor vă voi trimite vouă, ca să rămână cu voi în veac, Duhul Adevărului"*** ; şi iarăşi: ***"Iar când va veni Mângâietorul, pe care-L voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului".***

- ✓ *Sfântul Duh este numit: Duhul lui Dumnezeu, după cum este scris:* ***"Şi am văzut Duhul lui Dumnezeu pogorându-Se"*** *şi iarăşi:* ***"Căci câţi sunt mânaţi de Duhul lui Dumnezeu, aceia sunt fii ai lui Dumnezeu"***.
- ✓ *Este numit şi: Duhul Tatălui, după cum spune Mântuitorul:* ***"Că nu sunteţi voi cei ce grăiţi, ci Duhul Tatălui vostru este Cel ce grăieşte întru voi"*** *şi iarăşi avel spune:* ***"Pentru aceasta îmi plec genunchii mei înaintea Tatălui"****, iar în continuare:* ***"ca să vă dea vouă a vă întări prin Duhul Lui".***
- ✓ *Este numit şi: Duhul Domnului, după cum a spus Petru: "Pentru ce v-aţi învoit voi ca să ispitiţi Duhul Domnului?" .*
- ✓ *Este numit şi: Duhul lui Dumnezeu şi al lui Hristos, potrivit celor scrise de Pavel:* ***"Dar voi nu sunteţi în trup, ci în Duh, dacă Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi. Dar dacă cineva nu are Duhul lui Hristos, acesta nu este al Lui" .***
- ✓ *Este numit şi: Duhul Fiului lui Dumnezeu, după cum este scris: "Dar pentru că sunteţi fii, a trimis Dumnezeu pe Duhul Fiului Lui" .*

- ✓ *Se numeşte şi: Duhul lui Hristos, potrivit textelor: "cercetând în care şi în ce fel de vreme Se arată în ei Duhul lui Hristos" şi iarăşi: 'Prin rugăciunea voastră şi prin ajutorul Duhului lui Iisus Hristos".*

5. În afară de acestea, vei mai găsi şi multe alte numiri ale Sfântului Duh.

- ✓ *Se numeşte Duhul sfinţeniei, după cum este scris: "Potrivit Duhului sfinţeniei" .*
- ✓ *Este numit şi: Duhui înfierii, după cum zice Pavel:* ***"Căci n-ati luat duhul robiei spre frică, ci aţi luat Duhul înfierii, în care strigăm: Avva, Părinte!"***
- ✓ *Se numeşte şi: Duhul descoperirii, după cum este scris: "Să vă dea vouă Duhul înţelepciunii şi al descoperirii, spre a-L cunoaşte pe EI".*
- ✓ *Se numeşte şi: Duhul făgăduinţei, după cum spune acelaşi apostol: "întru care crezând, şi voi aţi fost pecetluiţi cu Duhul Sfânt ai făgăduinţei".*
- ✓ *Se numeşte şi: Duhui harului, ca atunci când, tot Pavel, spune: "Şi a batjocorit Duhul harului".*

Şi mai este numit încă şi cu alte numiri asemenea acestora. Ai auzit lămurit în cateheza de mai înainte că în psalmi este numit când: "bun" , când: "stăpânitor"; iar în Isaia este numit: "Duhul înţelepciunii, al înţelegerii, al sfatului, al puterii, ai cunoştinţei, al bunei credinţe şi al temerii de Dumnezeu" .

Din toate cele spuse, atât mai înainte, cât şi acum, se vede că Duhul Sfânt are diferite numiri, dar este unul şi acelaşi Duh Sfânt; este viu şi ipostatic şi totdeauna împreună cu Tatăl şi cu Fiul. Nu este rostit sau respirat de gura şi de buzele Tatălui sau ale Fiului şi nici nu se răspândeşte în aer, ci este enipostatic, vorbeşte prin Sine însuşi, lucrează, chiverniseşte şi sfinţeşte.

Purtarea de grijă mântuitoare pe care o au Tatăl şi Fiul şi Sfântul Duh faţă de noi este una, nedespărţită şi unită, după cum am spus şi mai sus. Vreau să vă mai aduc aminte de cele spuse vouă puţin mai sus spre a şti lămurit că nu este un alt Duh în Lege şi în profeţi, şi un altul în Evanghelii şi la apostoli, ci este unul şi acelaşi Duh Sfânt, care a grăit în dumnezeieştile Scripturi ale Vechiului şi Noului Testament.

6. Acest Duh Sfânt este Cel ce S-a pogorât peste Sfânta Fecioară Maria. Pentru că Cel care avea să Se nască, Hristos, era Unul Născut, a umbrit-o puterea Celui Preaînalt, S-a pogorât Duhul Sfânt peste ea , a sfinţit-o spre a putea primi pe Cel prin care s-au făcut toate. N-am nevoie de multe cuvinte ca să afli că naşterea este prea curată şi fără întinăciune. Ai aflat asta. Gavriil este cel care-i spune Fecioarei: "Eu sunt doar vestitorul celor ce vor fi, nu însă împreună lucrător; deşi sunt arhanghel, totuşi îmi cunosc locul meu. Îţi binevestesc bucurie; dar

cum vei naşte, nu atârnă de harul meu. Duhul Sfânt Se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfântul care Se va naşte din tine Fiul lui Dumnezeu Se va chema" .

7. Acest Duh Sfânt a lucrat asupra Elisabetei. El le ştie nu numai pe fecioare, ci le cunoaşte şi pe cele măritate, dacă nunta este legiuită. "Şi s-a umplut de Duhul Sfânt Elisabeta" şi a profeţit. Şi spune buna roabă despre Domnul ei: "Şi de unde mie aceasta, ca să vină Maica Domnului meu la mine?" Elisabeta s-a fericit pe sine însăşi. De acest Duh Sfânt fiind plin şi Zaharia, tatăl lui Ioan, a profeţit şi a spus al câtor bunătăţi este pricinuitor Unul Născut şi că Ioan este prin botez înainte mergător al lui Hristos.

De acest Duh Sfânt a fost înştiinţat şi dreptul Simeon că nu va vedea moartea înainte de a vedea pe Hristosul Domnului; şi L-a primit în braţele lui şi în templu a mărturisit lămurit cele despre El.

8. Şi Ioan a fost plin de Duhul Sfânt din pântecele mamei lui; pentru aceasta a fost sfinţit, ca să boteze pe Domnul. N-a dat Duhul, ci a binevestit pe Cel care dă Duhul. Căci zice: "Eu vă botez cu apă spre pocăinţă, iar Cel care vine după mine - şi, în continuare - vă va boteza cu Duh Sfânt şi cu foc" . Dar pentru ce cu foc? Pentru că pogorârea Sfântului Duh s-a făcut în limbi de foc . Despre aceasta zice Domnul cu bucurie: "Am venit să arunc foc pe pământ; şi cât de mult doresc ca să se aprindă chiar de pe acum!"

9. Acest Duh Sfânt S-a pogorât în timp ce se boteza Domnul , spre a nu se tăinui vrednicia Celui botezat, după cum zice Ioan: "Cel ce m-a trimis pe mine să botez cu apă, Acela mi-a spus: Peste care vei vedea Duhul pogorându-Se şi rămânând peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt". Dar ia aminte ce spune Evanghelia: "S-au deschis cerurile" ; s-au deschis din pricina vredniciei Duhului care S-a pogorât. "Iată, spune Evanghelia, s-au deschis cerurile şi a văzut pe Duhul lui Dumnezeu pogorându-Se ca un porumbel şi venind peste EI" . Este limpede că pogorârea Duhului a fost făcută printr-o mişcare voită. Căci după interpretarea unora, trebuia ca pârga şi cele dintâi haruri ale Sfântului Duh, pe care urmau să le primească cei care aveau să se boteze, să fie date mai întâi firii omeneşti a Mântuitorului, Cel care dă un astfel de har.

După părerea unora Duhul S-a pogorât în chip de porumbel pentru a preînchipui Porumbelul cel curat, fără de răutate şi nepângărit, care lucrează prin rugăciunile lui la naşterea fiilor credinţei şi la iertarea păcatelor. În chip tainic s-a spus mai dinainte că ochii lui Hristos sunt asemenea cu ochii porumbelului. În Cântarea cântărilor glăsuieşte şi spune despre mire: "Ochii tăi sunt porumbeii pe întinsul apelor".

10. După unii, porumbiţa de pe timpul lui Noe a fost în parte simbolul acestui Porumbel. Căci, după cum pe vremea lui Noe a venit mântuirea prin lemn şi prin apă şi a început o nouă generaţie de oameni, iar porumbiţa s-a întors la el spre seară, având o frunză de măslin, tot aşa, spun aceştia, şi Duhul cel Sfânt S-a pogorât peste adevăratul Noe, Creatorul celei de a doua generaţii, care a adunat la un loc voinţele a tot felul de neamuri - simbolizate fiind acestea prin diferitele specii de animale ce erau în corabie. La venirea Sa pasc împreună lupii cei spirituali cu oile, iar în Biserica Sa pasc la un loc viţelul, taurul şi leul. Lucrul acesta îl vedem până astăzi: conducătorii laici sunt conduşi şi învăţaţi de conducătorii bisericeşti.

După interpretarea altora, Porumbelul cel spiritual S-a pogorât în timpul botezului ca să arate că Iisus este Cel care mântuieşte prin lemnul crucii pe cei ce cred. Cel care are să dăruiască, prin moartea Lui spre seară, mântuirea.

11. Poate că se pot da şi alte interpretări acestui fapt. Dar trebuie să ascultăm acum şi cuvintele Mântuitorului despre Sfântul Duh.

El spune: ***"Dacă nu se va naşte cineva din apă şi din Duh, nu va intra întru împărăţia lui Dumnezeu".*** Că harul Duhului Sfânt este de la Tatăl, o spune prin aceste cuvinte: ***"Cu cât mai mult Tatăl cel din cer va da Duh Sfânt celor care-L cer de la El" .***

Că trebuie să ne închinăm lui Dumnezeu în Duhul o spune prin cuvintele: ***"Dar vine vremea, şi acum este, când adevăraţii închinători se vor închina Tatălui în Duh şi în adevăr; căci Tatăl astfel de închinători caută. Duh este Dumnezeu, şi cei care i se închină Lui trebuie să I se închine în Duh şi în adevăr"***; şi iarăşi: "Iar dacă Eu scot dracii cu Duhul lui Dumnezeu“ , şi numaidecât mai jos: ***"Pentru aceasta zic vouă: Orice păcat şi hulă se va ierta oamenilor, dar hula împotriva Duhului nu se va ierta. Şi oricine va spune cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; dar celui care va spune cuvânt împotriva Duhului Sfânt nu i se va ierta lui nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie"*** ; şi iarăşi zice: ***"Şi Eu voi ruga pe Tatăl şi alt Mângâietor vă va da vouă, ca să rămână cu voi în veac; Duhul Adevărului, pe care lumea nu poate să-L primească, pentru că nu-L vede, nici nu-L cunoaşte; iar voi îl cunoaşteţi, căci la voi rămâne şi în voi va fi"***; şi iarăşi zice: ***”Acestea vi le-am grăit pe când eram cu voi; iar Mângâietorul, Duhul cel Sfânt, pe care-L va trimite Tatăl în numele Meu, Acela vă va învăţa toate şi vă va aduce aminte de toate câte v-am spus vouă"*** ; şi iarăşi zice: ***"Când va veni Mângâietorul, pe care Eu vi-L voi trimite de la Tatăl, Duhul Adevărului, care de la Tatăl purcede. Acela va mărturisi despre Mine"***; şi iarăşi spune Mântuitorul: ***“Dar dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi. Când va veni Acela, va vădi lumea de păcat, de dreptate şi de judecată"*** ; iar mai jos spune iarăşi:

"încă multe am a vă spune, dar nu puteţi să le purtaţi încă. Dar când va veni Acela, Duhul Adevărului, vă va istorisi tot adevărul, căci nu va vorbi de la EI însuşi, ci va vorbi câte va auzi şi vă va vesti cele viitoare. Acela pe Mine Mă va slăvi, căci din al Meu va lua şi vă va vesti. Toate câte are Tatăl ale Mele sunt; de aceea v-am zis că din al Meu va lua şi vă va vesti" .

Ţi-am citit acum aceste cuvinte ale Unuia Născut, ca să nu iei seama la cuvinte omeneşti.

12. Apostolilor li s-a dăruit împărtăşirea acestui Sfânt Duh. Este scris: ***"Acestea zicând a suflat şi le-a zis: Luaţi Duh Sfânt! Cărora veţi ierta păcatele, li se vor ierta, cărora le veţi ţine, vor fi ţinute!"***

A doua oară Dumnezeu suflă asupra oamenilor, pentru că suflarea cea dintâi a fost întunecată prin păcatele cele de bunăvoie, ca să se plinească ce este scris: "S-a ridicat cel care suflă în faţa ta, cel care te scoate din necaz" . De unde "s-a ridicat"? Din iad. Căci aşa se istoriseşte în Evanghelie, că a suflat asupra ucenicilor după ce a înviat. Totuşi harul pe care-1 dă acum îl va da mult mai îmbelşugat. Ucenicilor le spunea: "Sunt gata să vi-1 dau acum, dar nu-1 încape vasul vostru. Mai târziu veţi primi har atât cât veţi putea primi. Aşteptaţi harul cel mai deplin. Şi şedeţi în cetatea Ierusalimului până ce vă veţi îmbrăca cu putere de sus . Acum primiţi în parte harul; atunci îl veţi purta în întregime. Cel care primeşte de multe ori primeşte numai o parte din ce i se dă; pe când cel îmbrăcat cu o haină este îmbrăcat în întregime. Nu vă temeţi deci, spune Domnul, de armele şi de săgeţile diavolului! Căci sunteţi îmbrăcaţi cu puterea Duhului Sfânt!“

Aduceţi-vă aminte de cele de curând spuse, că Duhul nu se împarte, ci numai harul dat prin El.

13. Aşadar, Iisus S-a înălţat la ceruri şi Şi-a împlinit făgăduinţa. Căci le-a spus lor: ***“Eu voi ruga pe Tatăl şi alt Mângâietor vă va da vouă“ .*** Apostolii şedeau aşteptând venirea Sfântului Duh, "... când s-a împlinit ziua Cincizecimii“, aici, în acest oraş, în Ierusalim. Căci a noastră este şi vrednicia aceasta. Nu vorbim despre bunătăţile care s-au făcut la alţii, ci despre cele ce ne-au fost dăruite aici la noi, în Ierusalim.

Pe când era deci praznicul Cincizecimii, ucenicii şedeau şi S-a pogorât din cer Mângâietorul: apărătorul şi binefăcătorul Bisericii, ocârmuitorul sufletelor, cârmaciul celor înviforaţi, luminătorul celor rătăciţi, arbitrul celor care luptă, încununătorul celor biruitori.

14. S-a pogorât ca să îmbrace pe apostoli cu putere şi să-i boteze. Căci Domnul spune: ***"Voi vă veţi boteza cu Duhul Sfânt şi cu foc nu mult după aceste zile" .*** Acum nu mai este vorba de un har dat în parte, ci de întreaga putere a Duhului Sfânt. După cum cel care este cufundat în apă şi este botezat este înconjurat de apă din toate părţile, tot astfel şi ei au fost botezaţi în întregime de Duhul. ***Apa udă pe cel botezat numai pe dinafară; Duhul însă botează pe cele mai dinăuntru ale sufletului, fără să lase nimic nebotezat.***

Pentru ce te minunezi? Să-ţi dau un exemplu material, mic şi neînsemnat, dar destul de bun chiar şi pentru cei cu mai puţină înţelegere. Dacă focul pătrunde grosimea fierului şi-l face în întregime foc, dacă ceea ce este rece ajunge fierbinte, dacă ce este negru ajunge strălucitor, dacă focul, care este ceva material, intră înlăuntrul materiei fierului şi-l aduce în starea aceasta fără nici o piedică, pentru ce te miri dacă Duhul Sfânt pătrunde în părţile cele mai dinăuntru ale sufletului?

15. Dar pentru ca să nu fie neştiută măreţia unui har atât de mare care s-a pogorât, a răsunat ca o trâmbiţă cerească: ***"Şi s-a făcut fără de veste sunet din cer ca de suflare de vifor ce vine repede".*** Aceasta a arătat venirea Celui care dăruieşte oamenilor puterea de a răpi cu sila împărăţia lui Dumnezeu , ca şi ochii să vadă limbile de foc, şi urechile să audă vuietul. "Şi s-a umplut toată casa unde şedeau" . Casa a ajuns vas al apei celei spirituale; ucenicii şedeau înlăuntru şi toată casa s-a umplut; au fost deci deplin botezaţi, după cum li s-a făgăduit; au fost îmbrăcaţi , trup şi suflet, cu o haină dumnezeiască şi mântuitoare. ***"Şi li s-au arătat limbi împărţite ca de foc şi au şezut pe fiecare din ei şi s-au umplut toţi de Duhul Sfânt" .*** S-au împărtăşit cu foc, dar nu cu un foc material care arde, ci cu unul mântuitor, care a nimicit spinii păcatelor şi a făcut să le strălucească sufletul.

Acesta are să vină acum şi peste voi, să nimicească şi să mistuie păcatele voastre cele spinoase şi să facă să strălucească bunul cel preţios al sufletului vostru şi să vă dea har. Căci har a dat şi atunci apostolilor. A şezut peste ei în chip de limbi de foc, ca să încununeze capetele lor prin limbile de foc cu diademe duhovniceşti mai noi. Mai înainte, o sabie de foc împiedica intrarea în Rai; acum limbi de foc mântuitoare au adus înapoi harul.

16. ***"Şi au început să grăiască în alte limbi precum le da lor Duhul să grăiască" .*** Galileenii Petru şi Andrei vorbeau în limba persană sau medică, Ioan şi ceilalţi apostoli vorbeau orice altă limbă a celorlalte popoare; căci nu de acum, ci de pe atunci au început să se adune aici de pretutindeni mulţimile de străini.

Care dascăl a fost vreodată atât de priceput încât să înveţe dintr-o dată pe unii ceea ce ei nu învăţaseră niciodată? După trecere de mulţi ani, cu ajutorul

gramaticii şi cu multe osteneli, abia ajung oamenii să înveţe bine greceşte. Şi cu toate acestea, nici aşa nu vorbesc toţi la fel: poate că numai oratorul ajunge să vorbească bine, pe când grămaticul adeseori poate să nu aibă darul vorbirii; iar cel care cunoaşte gramatica poate nu cunoaşte fllosofia. Dimpotrivă, Duhul cel Sfânt învaţă deodată, pe mulţi, multe limbi pe care ei nu le cunoşteau până atunci. Aceasta este cu adevărat înţelepciune multă, aceasta este putere dumnezeiască! Cum se poate explica vorbirea în limbi, dintr-o dată, felurită, străină şi neaşteptată a apostolilor, faţă de neştiinţa lor de dinainte?

17. Şi s-a făcut tulburare în mulţimea celor care au auzit acest vuiet. O altă tulburare decât cea rea care a fost la turnul lui Babel. În timpul amestecării limbilor, s-a împărţit voinţa cea rea, pentru că gândul era împotriva lui Dumnezeu; aici însă este o restabilire şi o unire a voinţelor, pentru că era cucernic ceea ce se râvnea. Prin amestecul limbilor de atunci s-a întâmplat căderea, iar prin aceasta de acum, întoarcerea.

Pentru aceea lumea se minuna şi spunea: ***"Cum se face că-i auzim vorbind în limba noastră?"*** Nu-i lucru de mirare că nu ştiţi! nici Nicodim nu cunoştea venirea Duhului şi i s-a spus: ***"Duhul suflă unde vrea şi tu auzi glasul Lui, dar nu ştii de unde vine şi unde se duce"***. Dacă deci nu ştiu de unde vine, chiar dacă-I voi auzi vocea Lui, cum pot să vorbesc despre fiinţa Lui?

18. ***"Alţii îşi băteau joc şi spuneau că sunt plini de must".*** Spuneau adevărul, dar în bătaie de joc. Într-ade-văr, harul Noului Testament era vinul cel nou. Totuşi acest vin nou, din via cea spirituală, a rodit de mai multe ori, mai demult în profeţi şi a odrăslit în Noul Testament. Căci după cum în natură viţa de vie rămâne totdeauna aceeaşi, dar din timp în timp dă roade noi, tot astfel acelaşi Duh rămâne ce este şi a lucrat deseori în profeţi, dar acum a arătat un rod nou şi minunat. Harul a fost şi pe timpul părinţilor din Vechiul Testament; acum însă, pe vremea apostolilor, în chip covârşitor. Pe atunci participau numai la Duhul Sfânt; acum au fost botezaţi cu El în întregime.

19. Petru, care avea Duh Sfânt şi îşi cunoştea darul, zice:
- "Bărbaţi israeliteni, care predicaţi despre Ioil, dar nu ştiţi ce citiţi, ei nu sunt beţi după cum vi se pare!“ Sunt beţi, dar nu cum vi se pare vouă, ci după cum este scris: "Se vor îmbăta din belşugul casei Tale şi din izvoarele desfătării Tale îi vei adăpa pe ei" . Sunt beţi de o beţie care trezeşte, care omoară păcatele, face vii inimile, beţie potrivnică beţiei trupeşti. Beţia cea trupească face să se uite şi cele cunoscute, pe când beţia aceasta dă cunoştinţă şi de cele necunoscute. Sunt beţi pentru că au băut vinul viţei celei spirituale, care spune: "Eu sunt viţa, voi miădiţele“. Dacă nu mă credeţi pe mine, înţelegeţi ce-am spus din cele ce se petrec în timpul de acum.

”Căci este ceasul al treilea din zi" . Cel care a fost răs¬tignit în ceasul al treilea din zi, după cum spune Marcu , acum, în ceasul al treilea, a trimis harul. Căci nu este altul harul lui Hristos.şi altul harul Duhului; dimpotrivă, Cel care a fost răstignit atunci şi a făgăduit Şi-a împlinit făgăduinţa.

Iar dacă voiţi să aveţi şi o mărturie, ascultaţii ***"Dar aceasta este ceea ce s-a zis prin profetul Ioil: Şi va fi după acestea, zice Domnul, voi turna din Duhul Meu"***. Cuvântul “voi turna" lasă să se înţeleagă bogăţia dăruirii. "Căci Dumnezeu nu dă cu măsură Duhul. Tatăl iubeşte pe Fiul şi pe toate le-a dat in mâna Lui". I-a dat Lui stăpânirea şi de a dărui harul Prea Sfântului Duh, cărora voieşte. ***“Voi turna din Duhul Meu peste tot trupul şi vor profeţi fiii voştri şi fiicele voastre, iar în continuare: încă şi peste slugile Mele şi peste slujnicele Mele în zilele acelea voi turna din Duhul Meu şi vor profeţi"*** . Duhul cel Sfânt nu caută la faţa omului. Nu caută oameni cu mari demnităţi, ci cucernicia sufletului. Nici cei bogaţi să nu se mândrească, nici cei săraci să nu se simtă umiliţi! Fiecare numai să se pregătească pe sine însuşi pentru primirea harului ceresc!

20. V-am vorbit mult astăzi şi poate că ascultarea voastră a obosit. Dar sunt încă mai multe cele ce-au rămas de spus. Şi într-adevăr, cu privire la învăţăturile despre Sfântul Duh era nevoie şi de o a treia, ba chiar şi de mai multe cateheze. Vă cer iertare şi pentru una, şi pentru alta. Pentru că sărbătoarea Paştelui este aproape, am lungit cuvântarea noastră de astăzi. Cu toate acestea, n-a fost cu putinţă să aducem toate mărturiile din Noul Testament, câte trebuiau. Căci ne lipsesc multe mărturii din Faptele Apostolilor, în care a lucrat harul Sfântului Duh în Petru şi în toţi ceilalţi apostoli. Lipsesc multe mărturii şi din epistolele soborniceşti şi din cele paisprezece epistole ale lui Pavel.

Vom încerca însă acum să culegem, ca dintr-o mare livadă, puţine mărturii din aceste scrieri, numai ca să facem pomenire de ele.

21. Prin puterea Sfântului Duh, cu voinţa Tatălui şi a Fiului, "stând Petru cu cei unsprezece şi-a ridicat glasul lui" , potrivit celor spuse: "înalţă întru tărie glasul tău, tu care binevesteşti Ierusalimului“ , şi prin mreaja spirituală a cuvintelor a prins de vii ca la trei mii de suflete.

Atât de mult lucra harul în apostoli şi atât de mulţi dintre iudei au crezut, dintre cei care L-au răstignit pe Hristos, încât s-au botezat în numele lui Hristos şi stăruiau în învăţătura apostolilor şi în rugăciune.

Iarăşi, prin aceeaşi putere a Sfântului Duh, Petru şi Ioan, pe când se urcau la templu, pentru rugăciunea din ceasul al nouălea, şi au ajuns la poarta ce se cheamă Frumoasa, au vindecat, în numele lui Iisus, pe unul care era olog din pântecele maicii sale, de patruzeci de ani - ca să se plinească cele spuse: “Atunci

va sări ologul ca şi cerbul". Prin această minune au prins de vii cu plasa duhovnicească a învăţăturii deodată cinci mii de credincioşi ; iar pe conducătorii rătăciţi ai poporului şi pe arhierei i-au combătut nu prin propria lor înţelepciune - căci erau oameni neînvăţaţi şi simpli ci prin lucrarea Duhului. Căci este scris: ***"Atunci Petru, fiind plin de Duhul Sfânt a zis către ei" .***

Şi atât de mult lucra harul Duhului Sfânt în credincioşi prin cei doisprezece apostoli, încât erau o singură inimă şi un singur suflet şi se bucurau în comun de bunurile lor; cei care aveau proprietăţi le vindeau şi aduceau cu evlavie preţul celor vândute la apostoli, aşa că între ei nu era lipsit nimeni.

Anania şi Safira, care au încercat să mintă pe Duhul Sfânt, au suferit osânda cuvenită.

22. ***"Prin mâinile apostolilor se făceau semne şi minuni multe în popor" .*** Şi se răspândea prin apostoli harul duhovnicesc atât de mult, încât ajunseseră să înfricoşeze, cu toate că erau blânzi - ***"căci din ceilalţi nimeni nu îndrăznea să se alipească de ei, dar poporul îi lăuda" .*** Mulţime de bărbaţi şi de femei se alăturau celor care credeau în Domnul . S-au umplut pieţele de bolnavii aşezaţi pe laviţe şi pe paturi, ***"ca, venind Petru, măcar umbra lui să umbrească pe vreunul din ei. Şi se aduna şi mulţimea din cetăţile dimprejur în acest sfânt Ierusalim, aducând pe cei bolnavi şi pe cei chinuiţi de duhurile necurate, şi se tă- măduiau toţi"*** prin această putere a Sfântului Duh.

23. Apoi cei doisprezece apostoli au fost băgaţi la închisoare de arhierei pentru că predicau pe Hristos . Dar au fost eliberaţi în timpul nopţii, în chip minunat, de un înger . Din templu au fost duşi în sinedriu la judecată şi în cuvintele pe care le-au spus judecătorilor despre Hristos, i-au mustrat pe aceştia fără sfială. Apoi au adăugat şi aceste cuvinte: ***"Dumnezeu a dat Duhul Sfânt celor care ascultă de El" .*** După ce au fost bătuţi, au plecat bucurându-se şi nu încetau să înveţe şi să binevestească pe Hristos Iisus.

24. Harul Duhului Sfânt a lucrat nu numai în cei doisprezece apostoli, ci şi în fiii cei întâi născuţi ai acestei Biserici sterpe odinioară, adică în cei şapte diaconi. Şi ei au fost aleşi, după cum spune Scriptura, din bărbaţi ***"plini de Duhul Sfânt şi de înţelepciune"*** .

Din aceştia a făcut parte Ştefan, pârga mucenicilor, ***"bărbat plin de credinţă şi de Duh Sfânt, care făcea minuni şi semne mari în popor" .*** Biruia pe toţi în cuvânt, ***"căci nu puteau să stea împotriva înţelepciunii şi Duhului cu care ei grăia" .*** Fiind vorbit de rău, a fost dus la judecată; aici faţa lui strălucea cu strălucire îngerească. ***"Şi căutând spre el, toţi cei care şedeau în sinedriu au văzut faţa lui ca faţă de înger".*** Dar prin apărarea lui înţeleaptă i-a înfruntat ***"pe***

cei tari în cerbice; pe iudeii cei netăiaţi împrejur la inimă şi la urechi" , care se împotrivesc totdeauna Duhului Sfânt. Apoi a văzut cerurile deschizându-se; a văzut pe Fiul Omului stând de-a dreapta lui Dumnezeu . A văzut acestea, dar nu prin propria sa putere; ci, aşa după cum spune dumnezeiasca Scriptură: ***"Fiind plin de Duhul Sfânt a privit la cer şi a văzut slava lui Dumnezeu şi pe Iisus stând de-a dreapta lui Dumnezeu" .***

25. Prin această putere a Sfântului Duh şi Filip a alungat în numele lui Hristos, într-un oraş din Samaria, duhurile necurate, care strigau cu glas mare. A vindecat apoi slăbănogi şi ologi şi a adus la Hristos mulţime mare de credincioşi. Petru şi Ioan s-au pogorât în Samaría şi prin rugăciuni şi punerea mâinilor le-au dat celor care crezuseră şi fuseseră botezaţi împărtăşirea Sfântului Duh.

Dintre toţi aceştia, pe bună dreptate, numai Simon magul a fost declarat nevrednic de a primi harul.

Altă dată Filip a fost chemat pe cale de îngerul Domnului pentru mântuirea famenului foarte cucernic din Etiopia. Filip a auzit lămurit pe Duhul zicându-i: "Apropie-te şi te alipeşte de căruţa aceasta!" După ce l-a învăţat pe etiopian şi l-a botezat , l-a trimis propovăduitor al lui Hristos în Etiopia, după cum este scris: "Etiopia va înălţa mai înainte mâinile ei spre Domnul" . Filip a fost apoi răpit de înger "şi a binevestit în toate cetăţile" .

26. Şi Pavel a fost plin de Duhul Sfânt după ce a fost chemat de Domnul nostru Iisus Hristos. Martor al cuvintelor noastre să vină cucernicul Anania, cel din Damasc, care a spus către Pavel: ***"Domnul Iisus, care ţi s-a arătat pe calea pe care veneai m-a trimis la tine ca să vezi iarăşi şi să te umpli de Duh Sfânt" .*** Duhul a săvârşit lucrul acesta îndată: a schimbat orbirea ochilor lui Pavel în vedere, iar sufletului i-a dăruit pecetea . L-a făcut "vas al alegerii", ca să ducă înaintea împăraţilor şi a fiilor lui Israel numele Domnului care S-a arătat. Duhul cel Sfânt a făcut din prigonitorul de altădată propovăduitor şi rob bun, care a împlinit Evanghelia din Ierusalim până în Iliria. A propovăduit pe Hristos şi în Roma împărătească şi şi-a întins dorinţa propovăduirii sale până în Spania. A îndurat nenumărate suferinţe şi a făcut semne şi minuni. Despre Pavel am spus deocamdată destul.

27. Prin puterea aceluiaşi Sfânt Duh şi verhovnicul apostolilor, purtătorul cheilor Împărăţiei Cerurilor. Petru, a tămăduit în Lida, Diospoli de astăzi, pe paraliticul Enea, în numele lui Hristos ; în Iope a sculat din morţi pe binefăcătoarea Tavita. Pe când era pe acoperişul casei, a căzut în extaz şi a văzut cerul deschizându-se; prin chipul pânzei ce s-a pogorât, plină de tot felul de animale, a învăţat lămurit să nu numească pe nici un om nevrednic sau necurat, chiar dacă este dintre neamuri. Când a fost chemat de Corneliu, a auzit bine pe Sfântul Duh spunându-

i: "Iată, te caută nişte bărbaţi! Scoală-te deci, coboară-te şi mergi împreună cu ei, de nimic îndoindu-te, căci Eu i-am trimis". Şi ca să arate lămurit că şi cei care cred dintre neamuri ajung părtaşi ai harului Sfântului Duh, Scriptura spune despre Corneliu şi despre cei de faţă, când a ajuns Petru în Cezareea şi învăţa despre Hristos: ***"încă pe când grăia Petru cuvintele acestea, a venit Duhul cel Sfânt peste toţi cei ce auzeau cuvântul, încât şi cei din tăierea împrejur care veniseră cu Petru minunându-se şi mirându-se au spus că şi peste neamuri s-a revărsat darul Sfântului Duh" .***

28. Când s-a auzit că în Antiohia, marea cetate a Siriei, predica despre Hristos lucrează, a fost trimis de aici, din Ierusalim, la Antiohia, ajutător al faptelor celor bune, Varnava, "bărbat bun şi plin de Duhul Sfânt şi de credinţă". Varnava văzând că este mare secerişul celor care cred în Hristos, a luat din Tars ca împreună luptător pe Pavel şi s-a dus cu el la Antiohia . Aici ei au adunat în Biserică şi au învăţat mult popor ***"şi în Antiohia pentru întâia oară s-au numit ucenicii lui Hristos creştini" .*** Cred că Duhul cel Sfânt a pus celor ce cred acest "nume nou", vestit mai dinainte de Domnul. În Antiohia Dumnezeu a revărsat mai mult har duhovnicesc, încât erau acolo profeţi şi didascăli, printre care şi Agav . "Şi slujind ei Domnului şi postind, a spus Duhul cel Sfânt: Osebiţi-mi pe Varnava şi pe Pavel pentru lucrul la care i-am chemat" . După ce au pus mâinile peste ei, au fost trimişi de Sfântul Duh.

Este evident, după cum am spus mai sus, că Duhul grăieşte şi trimite, este viu, ipostatic şi lucrător.

29. Acest Sfânt Duh, în unire cu Tatăl şi cu Fiul, când a întemeiat Noul Legământ pe Biserica sobornicească, ne-a liberat de poverile greu de purtat ale Legii, adică de poruncile cu privire la lucrurile de rând şi necurate, de poruncile cu privire la mâncăruri, la sâmbete, la lunile noi, la tăierea împrejur, la stropiri şi la jertfe. ***Aceste porunci au fost date numai pentru un anumit timp, ele erau umbra bunătăţilor viitoare şi au încetat pe bună dreptate când a venit adevărul.***

Din pricina discuţiei din Antiohia, provocată de cei care spuneau că trebuie să se taie împrejur şi să se ţină toate prescripţiile Legii lui Moise, au fost trimişi la Ierusalim Pavel şi Varnava. Apostolii care erau aici, în Ierusalim, au eliberat printr-o epistolă sobornicească pe toată lumea de poverile Legii vechi şi de simboluri. Apostolii n-au dat o asemenea poruncă în virtutea propriei lor autorităţi, ci au mărturisit în scris în numele cărei puteri au hotărât: ***"Părutu-s-a Sfântului Duh şi nouă să nu se pună peste voi nici o greutate mai mult afară de acestea ce sunt necesare: Să vă feriţi de cele jerfite idolilor, de sânge, de sugrumate şi de desfrânare" .*** Prin cele ce au scris, apostolii au arătat lămurit că, deşi scrisoarea a fost scrisă de oameni, fie ei şi apostoli, totuşi Sfântul Duh

este Cel care a dat porunca pentru întreaga lume. Această epistolă au luat-o Varnava şi Pavel, împreună cu tovarăşii lor, întărind pe toţi, în întreaga lume.

30. Ajungând aici cu cuvântul, cer iertare de la dragostea voastră, dar, mai bine spus, de la Duhul care locuieşte în Pavel, dacă nu voi putea să istorisesc totul, fie din pricina neputinţei mele, fie din pricina oboselii voastre, care mă ascultaţi. Într-adevăr, când să mai povestesc, după cum trebuie, faptele minunate ale lui Pavel, săvârşite prin lucrarea Sfântului Duh în numele lui Hristos? Minunea săvârşită în Cipru ci Elima magul şi vindecarea ologului din Listra ? Minunile din Cilicia, din Frigia şi Galatia, din Misia , din Macedonia ? Sau cele ce-a făcut în Filipi , adică predica sa, alungarea în numele lui Hristos a duhului pitonicesc şi mântuirea ce-a dat-o în timpul nopţii după cutremur, prin botez, paznicului închisorii şi întregii lui case ? Sau cele săvârşite în Tesalonic şi cuvântarea sa din Sreopag în mijlocul atenienilor ? Sau învăţăturile date în Corint şi în toată Ahaia? Cum voi povesti după vrednicie faptele săvârşite de Duhul Sfânt prin Pavel în Efes? Locuitorii Efesului nu ştiau mai înainte nimic de Duhul Sfânt; L-au cunoscut însă prin învăţătura lui Pavel . ***"Punându-şi Pavel mâinile peste ei, a venit Duhul Sfânt peste ei şi grăiau în limbi şi profeţeau".*** Atât de mare era harul duhovnicesc în el, încât se vindeca nu numai cel care se atingea de el, ci bolnavii se vindecau şi duhurile celui rău erau alungate chiar prin mahramele şi şorţurile purtate de el . Iar vrăjitorii şi-au adus cărţile lor de vrăjitorii şi le-au ars înaintea tuturor.

31. Trec peste cele săvârşite de Pavel în Troa cu Eutihie care, cuprins de somn, căzând de la al treilea cat şi fiind ridicat mort, a fost înviat de Pavel. Trec şi peste profeţiile spuse de Pavel către preoţii din Efes chemaţi în Mitilene; lor le-a spus lămurit: “Că Duhul cel Sfânt mărturiseşte despre mine prin cetate, zicând..." , şi celelalte. Prin cuvintele: “prin cetate", Pavel a arătat că faptele minunate făcute de el în fiecare cetate s-au săvârşit prin lucrarea Sfântului Duh, la semnul lui Dumnezeu şi în numele lui Hristos, care vorbeşte în el.

Mânat de puterea acestui Sfânt Duh, acelaşi Pavel s-a grăbit să vină în această sfântă cetate a Ierusalimului. Şi cu toate că Agav i-a profeţit prin Duhul cele ce aveau să i se întâmple în Ierusalim , totuşi a vorbit acelea cu convingere despre Hristos. Fiind dus în Cezareea , în mijlocul scaunelor de judecată, când înaintea lui Felix , când înaintea lui Festus , când înaintea împăratului Agripa , Pavel a primit de la Duhul Sfânt harul de a se arăta atât de biruitor prin înţelepciunea sa, încât Agripa, împăratul iudeilor, a spus: “Aproape că m-ai convins să mă fac creştin".

Acest Duh Sfânt, în insula Malta, i-a dat lui Pavel puterea de a rămâne nevătămat, deşi a fost muşcat de viperă şi de a săvârşi felurite tămăduiri de boli. Acest Duh Sfânt l-a condus pe prigonitorul de altădată să fie până şi în Roma

împărătească propovăduitorul lui Hristos. Aici pe mulţi iudei i-a convins să creadă în Hristos; iar celor care i se împotriveau le spunea cu tărie: "Bine a vorbit Duhul Sfânt prin profetul Isaia, spunând către părinţii voştri" , şi celelalte.

32. Că Pavel şi asemenea lui toţi apostolii şi cei de după ei, care au crezut în Tatăl şi în Fiul şi în Sfântul Duh, au fost plini de Duhul Sfânt, ascultă că o spune el însuşi lămurit în epistolele lui: "Şi cuvântul meu şi propovăduirea mea nu stau in cuvinte de înduplecare ale înţelepciunii omeneşti”, ci în arătarea Duhului şi a puterii" ; şi iarăşi: "Dumnezeu, care ne-a pecetluit pe noi spre aceasta şi ne-a dat arvuna Duhului“ şi iarăşi: "Cel care a sculat pe Iisus din morţi va face vii şi trupurile voastre cele muritoare, prin Duhul Lui care locuieşte în voi" ; şi iarăşi, scriind către Timotei: "Păzeşte lucrul cel bun care ne-a fost dat nouă prin Duhul Sfânt" .

33. De multe ori am spus în cele de mai sus că Duhul cel Sfânt subzistă şi trăieşte, grăieşte şi profeţeşte. Pavel o scrie desluşit către Timotei: "Iar Duhul grăieşte lămurit că în vremurile din urmă vor cădea unii de la credinţă" . Lucrul acesta nu s-a întâmplat numai înainte de noi, ci vedem şi în schismele din timpul nostru că rătăcirea ereticilor este felurită şi în multe chipuri.

Şi iarăşi, acelaşi apostol spune: “Lucrul acesta nu s-a făcut cunoscut fiilor oamenilor din alte generaţii aşa cum s-a descoperit acum prin Duhul sfinţilor Lui apostoli şi profeţi“, şi celelalte. Şi iarăşi: “De aceea, precum zice Duhul cel Sfânt“. Şi iarăşi: "nouă ne mărturiseşte şi Duhul cel Sfânt“. Şi iarăşi strigă ostaşilor dreptăţii, zicând: “Şi coiful mântuirii luaţi şi sabia Duhului, care este cuvântul lui Dumnezeu, prin toată rugăciunea şi cererea"; şi iarăşi: ”Nu vă îmbătaţi cu vin întru care este desfrânare, ci umpleţi-vă de Duhul şi vorbiţi între voi în psalmi, în imne şi în cântări duhovniceşti" ; şi iarăşi: ***"Darul Domnului Iisus şi dragostea lui Dumnezeu şi împărtăşirea Sfântului Duh să fie cu voi cu toţi" .***

34. ***Din toate mărturiile scripturistice spuse şi din cele cu mult mai multe pe care nu le-am amintit este vădit, pentru cei care înţeleg, că puterea Sfântului Duh este enipostatică, binefăcătoare şi lucrătoare.*** Nu-mi va ajunge timpul spre a povesti dacă aş voi să arăt mărturiile despre Sfântul Duh, pe care nu le-am amintit, din cele paisprezece epistole ale lui Pavel. În aceste epistole Pavel prezintă o învăţătură variată, desăvârşită şi cucernică.

Dar, fie ca lucrarea puterii acestui Sfânt Duh să ne dea nouă iertare pentru mărturiile pe care le-am lăsat de o parte din pricina puţinătăţii vremii; iar vouă, ascultătorilor, să vă sădească în suflet o cunoştinţă mai deplină cu privire la cele ce-am lăsat de o parte: cei cu mai multă râvnă dintre voi să le înveţe pe acestea printr-o citire mai deasă a dumnezeieştilor Scripturi. Deocamdată să aveţi, atât

din aceste cateheze de acum, cât şi din cele rostite mai înainte, o credinţă mai întemeiată “într-un Dumnezeu, Tatăl atotputernicul, şi în Domnul nostru Iisus Dristos, Fiul Lui cel Unul- Născut, şi în Duhul cel Sfânt, Mângâietorul".

Cuvântul şi numirea aceasta de Duh se dă îndeobşte în dumnezeieştile Scripturi tuturor persoanelor Sfintei Treimi. Se spune despre Tatăl: “Duh este Dumnezeu", după cum este scris în Evanghelia după Ioan ; se spune despre Fiul: "Duh înaintea feţei noastre este Hristos Domnul", după cum spune profetul Ieremia , iar despre Duhul Sfânt se spune: "Mângâietorul, Duhul cel Sfânt" , după cum s-a spus mai sus. Dar dacă cuvântul acesta, “Duh", este înţeles cu evlavie aşa cum este orânduit în Simbolul de credinţă, atunci este alungată erezia lui Sabelie.

Să ne întoarcem însă cu cuvântul la cele ce pe noi ne silesc acum, iar vouă vă sunt de folos.

35. Caută ca nu cumva să te apropii de botez ca Simon cu făţărie, şi inima ta să nu caute adevărul! Sarcina noastră este de a-ţi da mărturiile; a ta, de a-ţi întemeia pe ele credinţa! Dacă tu stai cu tărie în credinţă, eşti fericit! Dacă ai căzut în necredinţă, aruncă din această clipă necredinţa şi încredinţează-te de adevăr!

În timpul botezului, când te apropii de episcopi sau de preoţi sau de diaconi - căci harul este pretutindeni şi la sate şi în oraşe, şi în oameni simpli şi în învăţaţi, şi în robi şi în liberi; pentru că harul nu-i de la oameni, ci darul este de la Dumnezeu prin oameni -, apropie-te de Cel care botează! Apropie-te! Nu te uita la chipul celor care se văd, ci adu-ţi aminte de acest Duh Sfânt despre care am vorbit acum! El este gata să-ţi pecetluiască sufletul. Îţi dă o pecete de care se cutremură demonii, o pecete cerească şi dumnezeiască, după cum şi este scris: ***"întru care şi crezând, aţi fóst pecetluiţi cu Duhul Sfânt al făgăduinţei" .***

36. Totuşi cercetează-ţi sufletul, şi nu arunca mărgăritarele înaintea porcilor. Dacă eşti făţarnic, deşi acum oamenii te botează, Duhul nu te botează! Dar dacă te apropii cu credinţă, oamenii slujesc ritualul văzut, iar Duhul îţi dă ceea ce nu se vede. Vii la o mare încercare, la o mare înrolare de ostaşi, care ţine un ceas. Dacă-1 vei pierde pe acesta, răul nu se mai poate îndrepta! Dacă însă vei fi învrednicit de har, ţi se luminează sufletul, primeşti o putere pe care n-o aveai. Capeţi arme înfricoşătoare demonilor; iar dacă nu vei arunca armele şi vei avea pecetea pe suflet, demonul nu se apropie de tine; se teme, căci prin Duhul lui Dumnezeu se scot dracii.

37. Dacă vei crede, nu numai că primeşti iertarea păcatelor, dar faci şi fapte mai presus de oameni. Să dea Dumnezeu să fii vrednic de harul profetic! Atâta har iei cât poţi primi, şi nu cât îţi spun eu. Se poate ca eu să spun mai puţin, dar tu să primeşti mai mult. Întinsă e ţarina credinţei! necontenit stă lângă tine păzitorul

tău, Mângâietorul. Are grijă de tine ca de propriul Lui ostaş. Are grijă de intrările şi ieşirile tale şi te fereşte de cei care uneltesc împotriva ta. Îţi dă tot felul de daruri ale harurilor dacă nu-L vei întrista prin păcat. Căci este scris: ***"Să nu întristaţi Duhul cel Sfânt al lui Dumnezeu, întru care aţi fost pecetluiţi pentru ziua răscumpărării“.*** Ce înseamnă, iubiţilor, a păstra harul? Fiţi gata să primiţi harul! Iar o dată ce l-aţi primit, nu-1 lepădaţi!

38. Însuşi Dumnezeul tuturor, care a vorbit prin Sfântul Duh în profeţii, Cel care L-a trimis peste apostoli în ziua Cincizecimii aici, în Ierusalim, să-L trimită şi acum peste voi; iar prin El să ne păzească pe noi, spre a ne da nouă tuturor obşteasca binefacere ca să dăm totdeauna roadele Sfântului Duh: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credinţa, blândeţea, înfrânarea, în Hristos Iisus Domnul nostru, prin care şi cu care, împreună cu Sfântul Duh, slavă Tatălui şi acum şi totdeauna şi în vecii vecilor. Amin.

Cateheza a XVIII-a - La cuvintele: "Şi întru una, sfântă, sobornicească Biserică; şi întru învierea trupului şi viaţa veşnică"

rostită în Ierusalim

Cateheză la cuvintele: ”Şi întru una, sfântă, sobornicească Biserică; şi întru învierea trupului şi viaţa veşnică”. Citire din Iezechiel: "Fost-a peste mine mâna Domnului şi m-a scos Duhul Domnului şi m-a aşezat în mijlocul unui câmp; şi acesta era plin de oasele oamenilor” , şi celelalte.

1. Rădăcina oricărei fapte bune este nădejdea în înviere. Aşteptarea răsplăţii întăreşte sufletul spre fapta bună. Orice lucrător este gata să rabde ostenelile dacă vede că înaintea lui stă plata ostenelilor. Celor care însă se ostenesc fără nădejde de plată le este deznădăjduit şi sufletul împreună cu trupul.

Soldatul care aşteaptă răsplată este gata de luptă. Şi nici un ostaş care-i în slujba unui împărat lipsit de minte, care nu oferă premii pentru osteneli, nu-i gata să moară pentru el. Tot astfel, orice suflet care crede în înviere se păzeşte negreşit pe sine însuşi, pe când cel care nu crede în înviere se dă pierzaniei. Cel care crede că înviază cu trupul îşi păzeşte haina sufletului şi n-o pângăreşte prin desfrânări; cel care nu crede însă, se dă pe sine însuşi desfrânării, folosindu-se de propriul său trup ca de unul străin.

Credinţa în învierea morţilor este deci o mare poruncă şi învăţătură a Sfintei Biserici soborniceşti, mare şi foarte necesară, combătută de mulţi, dar confirmată de adevăr. O combat elinii, nu cred în ea samarinenii şi este luată în derâdere de eretici. Obiecţiile sunt de multe feluri, dar adevărul este de un singur fel.

2. Elinii împreună cu samarinenii ne fac următoarea obiecţie: Omul care a murit a căzut, a putrezit, s-a descompus în întregime mâncat de viermi, iar viermii, la rândul lor, au murit şi ei. O astfel de putrezire şi nimicire a pus stăpânire pe trup. Cum mai poate învia? Peştii i-au mâncat pe cei înecaţi în mare, iar peştii au fost şi ei mâncaţi. Urşii şi leii au devorat, sfărâmând până şi oasele, pe cei care se luptă cu fiarele. Vulturii şi corbii au mâncat trupurile morţilor aruncaţi pe pământ şi apoi au zburat în lumea largă. De unde au să se adune trupurile lor? Se poate ca păsările care au mâncat aceste trupuri să-şi găsească sfârşitul: una în India, alta în Persia, alta în Gotia. Alţi oameni au fost arşi de foc, iar cenuşa lor a împrăştiat-o ploaia sau vântul. De unde au să se adune trupurile lor?

3. Pentru tine, om mic şi neputincios, este într-adevăr departe India de Gotia, şi Spania de Persia; dar pentru Dumnezeu, care ţine tot pământul în palmă, toate-I sunt aproape. Să nu acuzi de neputinţă pe Dumnezeu din pricina slăbiciunii tale!

Dimpotrivă, mai bine uită-te la puterea Lui. Apoi soarele, care este mică lucrare a lui Dumnezeu, prin simpla revărsare a razelor sale încălzeşte lumea; aerul, şi el lucrul lui Dumnezeu, învăluie toate cele din lume, iar Dumnezeu, Creatorul soarelui şi al aerului, este departe oare de lume? Închipuieşte-ţi diferite seminţe de plante, amestecate unele cu altele - pentru că nu eşti destul de tare în credinţă îţi dau exemple uşoare! Închipuieşte-ti acum că ţii aceste diferite seminţe de plante în palma ta. Este oare lucru greu sau uşor, pentru tine, omule, ca acelea ce sunt în palma ta să le deosebeşti, să le alegi pe fiecare după natura lor şi să le realcătuieşti după soiul lor? Apoi, dacă tu poţi să deosebeşti pe cele ce sunt în mâna ta, oare Dumnezeu nu poate să deosebească şi să le realcătuiască pe cele ce le ţine în palma Lui? Acum, gândeşte-te la obiecţia elinilor şi a samarinenilor şi spune-mi dacă nu este tăgada lor lipsită de credinţă!

4. Ia seama acum şi la nevoia de dreptate, omule, şi cugetă în tine însuţi asupra acestui lucru! Ai în casa ta mai multe slugi; unele sunt bune, altele rele. Pe cele bune le cinsteşti, iar pe cele rele le baţi. Dacă eşti judecător, lauzi pe cei buni şi pedepseşti pe nelegiuiţi. Apoi, dacă la tine, care eşti om muritor, se păstrează dreptatea, oare la Dumnezeu, care este împăratul tuturor şi nu are urmaş al stăpânirii Sale, nu este răsplătită dreptatea? Prin urmare, tăgada învierii trupurilor este lipsită de credinţă!

Gândeşte-te bine la cele ce-ţi spun! Mulţi ucigaşi au murit, nepedepsiţi, în patul lor. Unde este deci dreptatea lui Dumnezeu? Adeseori un ucigaş a omorât cincizeci de oameni, şi i s-a tăiat capul numai o singură dată. Unde i se va da pedeapsa pentru cele patruzeci şi nouă de omoruri? Dacă nu va fi judecată şi dreptate în afară de lumea aceasta, trebuie să acuzi pe Dumnezeu că este nedrept!?! Să nu te miri că întârzie judecata. Orice luptător, după ce a trecut lupta, sau se încununează, sau este batjocorit. Nici un arbitru nu încununează îndată pe luptători, ci aşteaptă să termine toţi de luptat, ca să judece chipul în care au luptat, şi apoi să împartă premiile şi să încununeze.

Tot aşa şi Dumnezeu, atâta vreme cât mai este încă luptă în lumea aceasta, ajută deocamdată în parte pe cei drepţi, şi mai târziu îi răsplăteşte deplin.

5. Dacă, după părerea ta, nu este înviere a morţilor, pentru ce osândeşti pe jefuitorii de morminte? Dacă s-a pierdut trupul, şi nu mai este nădejde de înviere, pentru ce mai suferă pedeapsă jefuitorul de morminte? Vezi dar că, deşi buzele tale tăgăduiesc învierea, totuşi în conştiinţa ta rămâne nezdruncinată credinţa în înviere.

6. Mai mult: un copac tăiat înfrunzeşte din nou; oare omul, dacă este tăiat, nu mai înfloreşte? Cele semănate şi secerate rămân în arie; oare omul secerat din lumea aceasta nu rămâne în arie? Mlădiţele viţei de vie şi ale altor pomi, deşi

sunt complet tăiate, totuşi, dacă sunt altoite, capătă viaţă şi rodesc; oare omul, pentru folosul căruia sunt şi pomii şi viţa de vie, de cade în pământ nu va învia?

Dacă facem comparaţie între oboseala pe care o depunem pentru săvârşirea unor lucruri, ce este mai greu: să se facă o statuie din nou sau să se aducă la starea de mai înainte o statuie sfărâmată? Dumnezeu, care ne-a făcut din nimic, oare este neputincios să învieze din nou pe cei care au existat şi au pierit? Tu însă, pentru că eşti elin, nu crezi în cele scrise în Scriptură despre înviere. Totuşi, cunoaşte din natură realitatea lucrurilor şi înţelege adevărul din cele ce se văd până azi! Se seamănă grâu, sau un alt fel de sământă; sămânţa cade în pământ, moare, putrezeşte şi nu mai este bună de mâncare; totuşi, ceea ce a putrezit răsare plin de viaţă; a căzut în pământ un bob mic, şi se scoală înmulţit şi minunat. Grâul a fost făcut pentru noi, căci pentru folosul nostru au fost făcute atât grâul, cât şi celelalte seminţe, şi nu pentru ele însele. Apoi, dacă cele ce-au fost făcute pentru folosul nostru capătă viaţă după ce mor, oare noi, pentru care au fost făcute acelea, nu vom învia după ce murim?

7. După cum vezi, e iarnă. Pomii par a fî morţi. Unde sunt frunzele smochinului? Unde sunt strugurii viei? Cu toate că acestea sunt moarte iarna, totuşi înverzesc primăvara. Când vine timpul, li se dă viaţă tuturor ca şi cum ar învia din morţi. Pentru că Dumnezeu a ştiut necredinţa ta, săvârşeşte în fiecare an, în lumea aceasta, o înviere, ca, prin învierea pe care o vezi în lumea materială, să crezi şi în învierea sufletelor cugetătoare.

Mai mult încă: muştele şi albinele se îneacă adeseori în apă şi după câtva timp învie; iar neamurile de broaşte râioase iarna stau nemişcate şi vara învie - trebuie să fie şi exemplele asemănătoare felului tău simplu de a gândi; oare Cel care dă viaţă mai presus de fire celor iraţionale şi de puţină valoare, nu ne va dărui viaţă şi nouă, celor pentru care a făcut acele fiinţe?

8. Elinii însă cer probe şi mai evidente despre învierea morţilor. Ei obiectează: toate acele creaturi învie pentru că n-au putrezit complet. Cer, prin urmare, să li se dea un exemplu lămurit de fiinţă complet putrezită care să fi înviat [...]

9. Să-ţi dau o dovadă din cele ce vezi în fiecare zi. Unde eram noi toţi, atât noi care vorbim, cât şi voi care ascultaţi, acum o sută sau două sute de ani? Nu cunoaştem noi oare pricina fiinţării trupurilor noastre? Nu ştii că ne-am născut din substanţă slabă, fără formă şi simplă? Şi totuşi se alcătuieşte om viu din substanţă simplă şi slabă. Substanţa cea slabă devine trup, se preface în tăria vinelor, ajunge strălucirea ochilor, mirosul nasului, auzul urechilor, este puterea de vorbire a limbii, bătaia inimii, lucrarea mâinilor, mersul picioarelor şi tot felul de mădulare. Substanţa aceea plăpândă ajunge navigator, constructor, arhitect, meşter în orice artă, ostaş, conducător de popoare, legiuitor, împărat. Oare

Dumnezeu, care ne-a făcut din nişte substanţe nedesăvârşite, nu poate să ne învie după ce am murit? Nu poate să scoale iarăşi trupul căzut, Cel care a făcut trupul dintr-o substanţă atât de neînsemnată? Cel care a plăsmuit din nimic ceea ce există, oare nu poate să învie ceea ce a existat, dar a pierit?

10. Să-ţi dau o altă dovadă evidentă despre învierea morţilor. Cerul şi stelele mărturisesc în fiecare lună învierea. Corpul lunii se stinge cu totul, încât nu se mai vede nimic din el; dar iarăşi se împlineşte şi ajunge aşa cum era mai înainte. Spre o dovadă desăvârşită a învierii, luna intră în eclipsă, la anumite perioade de ani, se face ca sângele, apoi îşi recapătă corpul ei strălucitor. Dumnezeu a făcut acest lucru ca să nu te îndoieşti de învierea morţilor tu, om, care eşti alcătuit din sânge. Ceea ce vezi că se petrece cu luna, aceea crede-o şi despre tine însuţi.

Faţă de elini deci întrebuinţează astfel de argumente. Pentru că ei nu primesc Scripturile, luptă împotriva lor cu alte arme decât cele scripturistice, cu argumente luate din raţiune. Într-adevăr, ei nu ştiu nici cine este Moise, nici cine este Isaia, nici ce sunt Evangheliile, nici cine este Pavel.

11. Să venim acum la samarineni. Ei primesc numai Legea, dar nu primesc pe profeţi. Pentru ei deci nu are importanţă citirea de azi din Iezechiel, căci, după cum am spus, nu primesc pe profeţi. Cu ce argumente îi vom convinge deci şi pe samarineni? Să venim la scrierile Legii.

Dumnezeu spune către Moise: "Eu sunt Dumnezeul lui Avraam, al lui Isaac şi al lui Iacov" . Evident că aceştia trăiesc şi există. Dacă Avraam, Isaac şi Iacov ar fi morţi, n-ar urma că Dumnezeu este Dumnezeul unor oameni ce nu există ? Când a spus vreun împărat că este împărat al unor ostaşi pe care nu-i are? Când a arătat cineva bogăţie pe care n-a stăpânit-o? Prin urmare, şi Avraam, şi Isaac, şi Iacov trebuie să existe, pentru ca Dumnezeu să fie Dumnezeul celor ce există. N-a spus: "Am fost" Dumnezeul lor, ci: “sunt" Dumnezeul lor. Că există o judecată, o spune Avraam către Domnul: "Cel care judecă tot pământul nu va face oare judecată?"

12. Faţă de acest argument nepricepuţii samarineni obiectează şi spun:
- E cu putinţă să dăinuiască sufletele lui Avraam, Isaac şi Iacov; totuşi trupurile lor nu pot să învieze.
- Dacă a fost cu putinţă ca toiagul dreptului Moise să se prefacă în şarpe, oare Dumnezeu nu poate să facă să trăiască şi să învieze trupurile drepţilor? A putut să săvârşească ce este împotriva firii, şi nu poate să aducă in starea dintâi ce este potrivit firii? Toiagul lui Aaron, care era tăiat şi uscat, a odrăslit fără să aibă umezeală; deşi era sub acoperiş, totuşi a odrăslit ca plantele care cresc pe câmpie; deşi era aşezat în loc uscat, totuşi într-o singură noapte a făcut roade ca şi pomii udaţi timp de mulţi ani. Dacă toiagul lui Aaron a înviat ca din morţi,

oare Aaron nu înviază? Dumnezeu, ca să păstreze pentru Aaron arhieria, a făcut minuni printr-un lemn; oare nu va dărui acestui Aaron învierea?

Împotriva legilor firii, o femeie se face sare, şi carnea se preface în sare . Atunci, trupul nu poate ajunge tot trup? Dacă femeia lui Lot a ajuns stâlp de sare, oare femeia lui Avraam nu învie? Prin care putere mâna lui Moise s-a schimbat încât a ajuns într-o clipă ca zăpada şi a revenit apoi iarăşi la starea de mai înainte? negreşit că la porunca dumnezeiască! Oare porunca lui Dumnezeu a avut putere pe vremea lui Moise, iar acum nu mai are?

13. În general vorbind, o, samarineni, voi care sunteţi cei mai nepricepuţi dintre oameni, de unde s-a născut omul la început? Veniţi la prima carte a Scripturii pe care o primiţi şi voi! "Şi a făcut Dumnezeu pe om, luând ţărână din pământ" . Dacă ţărâna se preface în trup, oare trupul nu ajunge trup ca şi mai înainte? Voi trebuie să fiţi întrebaţi: Din ce au fost făcute cerurile, pământul şi mările? Din ce, soarele, luna şi stelele? Cum s-au născut din ape păsările şi înotătoarele ? Cum s-au născut din pământ toate vieţuitoarele? Aceste nenumărate făpturi au fost aduse din nefiinţă la fiinţă , şi noi, oamenii, care suntem făcuţi după chipul lui Dumnezeu , oare nu vom învia? Cu adevărat un asemenea gând este plin de necredinţă, şi este mare osânda necredincioşilor. Cu toate că ei învaţă Legea, totuşi nu cred în cuvintele spuse de Avraam lui Dumnezeu, când spune despre El: "Cel care judecă tot pământul" ; cu toate că citesc Legea, totuşi nu cred ce este scris, că omul este din pământ.

14. Aceste argumente trebuie spuse celor ce nu cred în învierea morţilor. Noi însă, care credem în profeţi, avem dovezile din scrierile lor. Sunt unii însă care, deşi recunosc pe profeţi, totuşi nu cred în cele scrise de ei despre învierea morţilor. Aceştia aduc împotriva credinţei noastre următoarele texte: ”Nu vor învia necredincioşii la judecată" ; altul: “Căci dacă se va pogorî omul în iad, nu se va mai sui“; altul: "Căci nu cei morţi Te vor lăuda pe Tine, Doamne“. Textele acestea sunt bine scrise, dar sunt rău înţelese. Este bine ca în treacăt, atât cât este cu putinţă acum, să răspundem celor ce fac astfel de obiecţii.

Dacă în Scriptură se spune: "necredincioşii nu vor învia la judecată", înseamnă că înviază, dar nu "la judecată", ci la osândă. Dumnezeu n-are nevoie să facă multă cercetare; dimpotrivă, o dată cu învierea necredincioşilor, urmează îndată şi osânda lor.

Textul scripturistic: "Nu cei morţi Te vor lăuda pe Tine, Doamne" arată următorul lucru: pocăinţa şi iertarea păcatelor au loc numai în viaţa aceasta; cei care s-au folosit de ele în această viaţă "Te vor lăuda pe Tine, Doamne"; deci, cei care au murit în păcate nu mai pot după moarte să laude pe Dumnezeu, ci să plângă pentru că n-au primit nici un bine. Prin urmare, cei care mulţumesc lui

Dumnezeu, îl laudă, iar cei care sunt biciuiţi, plâng. Atunci drepţii vor înălţa lui Dumnezeu laude, pe când cei ce au murit în păcate nu vor mai avea timp să-şi mărturisească păcatele (ca să poată şi ei să laude pe Domnul).

15. Cu privire la textul: "Dacă se va pogorî omul în iad, nu se va mai sui", vezi continuarea textului; căci este scris: “nu se va mai sui, nici nu se va întoarce la casa lui“ . La învierea morţilor va pieri toată lumea şi orice casă va fi stricată. Cum are să se mai întoarcă la casa lui, o dată ce are să fie alt pământ nou ? Cei care aduc acest text ca o dovadă împotriva credinţei în învierea morţilor, trebuiau să audă aceste cuvinte ale lui Iov: "Pentru copac este nădejde; căci dacă se va tăia, iarăşi va înflori şi odrasla lui nu va lipsi. Dacă va îmbătrâni în pământ rădăcina lui şi în piatră va muri trunchiul lui, prin reveneala apei va înflori şi va face roade ca şi unul de curând sădit. Dar omul care a murit, a pierit? Nu mai există oare muritorul, o dată ce a căzut?" . Iov când face acest reproş oarecum se ruşinează: - cuvintele "nu mai există" trebuie să se citească sub formă de întrebare - dacă pomul cade şi se scoală, spune Iov, oare omul, pentru care au fost făcuţi pomii, nu se scoală?

Şi ca să nu crezi că eu forţez textul, citeşte cele ce urmează! După ce a spus sub formă de întrebare: "Nu mai există oare muritorul, o dată ce-a căzut?“, spune: "Căci dacă va muri omul, va trăi" ; şi îndată mai spune: ‘Voi aştepta până ce iarăşi voi fi" ; iar în altă parte spune iarăşi: "Cel care va învia pe pământ pielea mea, care se destramă" . Iar profetul Isaia zice: "Morţii vor învia şi se vor scula din morminte" .

Foarte lămurit însă grăieşte profetul Iezechiel, din care am citit astăzi: "Iată Eu deschid mormintele voastre şi vă voi scoate din mormintele voastre“ .

Iar Daniel spune: “Mulţi din cei ce dorm în ţărâna pământului vor învia: unii spre viaţa veşnică, şi alţii spre ruşinea veşnică“ .

16. Multe texte scripturistice dau mărturie despre învierea morţilor, căci sunt încă şi alte texte despre acest punct de credinţă. Ca să ne aducem aminte, pomenesc acum numai în treacăt despre învierea cea de a patra zi a lui Lazăr.

Tot în treacăt, din pricina puţinătăţii vremii, amintesc şi despre învierea fiului văduvei . Tot pentru a-ţi aduce aminte pomenesc acum şi de învierea fiicei mai-marelui sinagogii. Să-ţi aminteşti apoi că s-au despicat pietrele şi, deschizându-se mormintele, au înviat multe trupuri ale sfinţilor răposaţi. Înainte de toate, adu-ţi aminte că Hristos însuşi S-a sculat din morţi. N-am pomenit de Ilie şi de fiul văduvei înviat de el , de Elisei, care a înviat doi oameni: pe unul pe când trăia el, iar pe altul după moartea lui. Pe când era viu, a săvârşit învierea prin sufletul său. Dar ca să arate că nu numai sufletele drepţilor trebuie să fie cinstite, ci ca să

se creadă că este o putere şi în trupurile drepţilor, mortul, aruncat în mormântul lui Elisei, a înviat când s-a atins de trupul mort al profetului. Trupul mort al profetului a săvârşit ceea ce săvârşise şi sufletul lui. Trupul cel mort, care zăcea în mormânt, a dat viaţă mortului şi, deşi a dat viaţă, el a rămas totuşi mort. Pentru ce? Pentru ca nu cumva să i se atribuie numai sufletului minunea, dacă ar fi înviat trupul lui Elisei. Acest fapt dovedeşte că în trupul sfinţilor, chiar dacă nu mai este sufletul, se află o mare putere datorită faptului că sufletul lor drept a locuit atâţia ani în trup, şi trupul a fost vreme îndelungată slujitorul sufletului.

Să nu punem, copii, cumva la îndoială că s-a întâmplat asta! Căci dacă ştergarele şi şorturile, care erau puse peste trup, atinse de trupurile bolnavilor ridicau pe cei neputincioşi , cu cât mai mult trupul profetului putea să scoale pe cel mort!

17. Trebuia să vorbim mai pe larg despre aceste minuni şi să explicăm fiecare fapt minunat al minunilor săvârşite. Dar din pricina nevoinţei ce vă stă înainte, pricinuită atât de postul aspru de vineri, cât şi de priveghere, las să fie spuse acestea deocamdată în treacăt, semănate prin puţine cuvinte; voi însă, întocmai ca un pământ foarte bun, să primiţi sământa spre a rodi îmbelşugat.

Vă mai pomenesc încă şi de faptul că şi apostolii au înviat morţi. Petru a înviat în Iope pe Tavita; iar Pavel, pe Eutihie în Troa. Toţi ceilalţi apostoli, cu toate că nu sunt scrise toate minunile săvârşite de fiecare dintre ei, totuşi au înviat şi ei morţi. Aduceţi-vă aminte de toate cele spuse în întâia epistolă către corinteni , în care Pavel a răspuns la întrebarea: "Cum înviază morţii? Cu ce trup vin?" Aduceţi-vă aminte de cuvintele: "Dacă morţii nu înviază, nici Hristos n-a înviat". Aduceţi-vă aminte că a numit "nebuni" pe cei care nu cred şi mai aduceţi-vă aminte de toată învăţătura lui despre învierea morţilor din această epistolă. Aduceţi-vă aminte că a scris către tesaloniceni: "Nu vrem ca voi fraţilor, să nu ştiţi despre cei ce au adormit ca să nu vă întristaţi ca şi ceilalţi care nu au nădejde“ , şi toate cele ce urmează. Dar, mai cu seamă, amintiţi-vă de cuvintele: "Şi cei morţi întru Hristos vor învia întâi" .

18. În special amintiţi-vă de cuvintele prin care Pavel aproape că arată cu degetul zicând: "Căci trebuie ca acest trup stricăcios să se îmbrace întru nestricăciune şi acest trup muritor să se îmbrace cu nemurirea". Trupul acesta înviază, dar nu mai rămâne în starea sa neputincioasă de acum; se preface, îmbrăcându-se cu nestricăciunea, deşi înviază acelaşi trup; se preface în sensul în care fierul în unire cu focul se preface în foc, dar, mai bine spus, aşa cum ştie Domnul care-l înviază. Prin urmare, trupul acesta înviază; nu mai rămâne acelaşi, ci rămâne veşnic. Nu mai are nevoie de hrana din lumea asta pentru a trăi, nici de scări spre a se urca. Ajunge "duhovnicesc", ceva minunat; n-avem un termen de comparaţie ca să spunem după vrednicie cum va fi. ”Atunci drepţii, spune Domnul, vor străluci ca soarele şi luna şi ca strălucirea tăriei" .

Dumnezeu a cunoscut mai dinainte necredinţa oamenilor; pentru aceasta Dumnezeu a înzestrat o gâză foarte mică să răspândească în timpul verii raze strălucitoare din trupul său, cu scopul de a ne încredinţa prin fenomenele naturii de ceea ce aşteptăm. Cel care poate da o parte, poate da şi întregul; şi cel care a făcut să strălucească o gâză, cu mult mai mult va face să lumineze un om drept.

19. Aşadar, vom învia; toţi vom avea trupuri veşnice, dar nu toţi la fel. Dacă cineva este drept, primeşte un trup ceresc, spre a putea să stea cu vrednicie împreună cu îngerii. Dacă cineva este păcătos, primeşte un trup veşnic spre a putea suferi osânda păcatelor sale, ca să nu se mistuie niciodată, arzând veşnic în foc. Dumnezeu Se poartă cu dreptate faţă de aceste două cete, căci nici o faptă n-am săvârşit fără de trup. Hulim cu gura, dar tot cu gura ne rugăm; desfrânăm cu trupul, dar tot cu trupul trăim în castitate; răpim cu mâna, dar tot cu mâna facem milostenie; şi tot aşa facem şi celelalte fapte. Aşadar, pentru faptul că în toate faptele noastre ne-am slujit de trup, urmează că în viaţa de dincolo trupul va avea parte împreună cu sufletul de răsplata celor săvârşite aici.

20. ***Să avem grijă deci, fraţilor, de trupuri şi să nu ne folosim rău de ele ca de nişte trupuri străine nouă. Să nu spunem ca ereticii că haina trupului este ceva străin, ci să avem grijă de el ca de bunul nostru propriu. Trebuie să dăm socoteală Domnului de toate cele săvârşite prin trup. Să nu spui: Nu mă vede nimeni. Nici să nu te gândeşti că nu este vreun martor al faptelor tale. Adeseori nu avem om drept martor. Făcătorul însă, martorul ce nu poate fi înşelat, rămâne în cer şi vede faptele, iar în trup rămân petele păcatelor. Şi după cum o rană o dată pătrunsă în trup, chiar dacă se vindecă, totuşi lasă urmă, tot aşa şi păcatul răneşte şi sufletul, şi trupul şi rămân semnele rănilor şi în unul, şi în altul. Acestea se şterg numai în aceia care primesc baia botezului. Aşadar, rănile trecute ale sufletului şi ale trupului le vindecă Dumnezeu prin botez; faţă de rănile viitoare să ne întărim toţi îndeobşte pe noi înşine, spre a păstra curată această haină a trupului. Să nu pierdem mântuirea cerească pentru o clipă de desfrânare şi plăcere sau pentru săvârşirea altui păcat; ci să moştenim împărăţia lui Dumnezeu, de care să vă învrednicească Dumnezeu pe voi toţi prin harul Lui.***

21. Acestea să fie spuse pentru dovedirea învierii morţilor. Vă spun acum din nou Simbolul credinţei; voi rostiţi-1 cu râvnă, cuvânt cu cuvânt, şi învăţaţi-1 pe de rost.
22. Simbolul credinţei are în continuare cuvintele: "(Cred)... Şi in botezul pocăinţei spre iertarea păcatelor; şi întru una, sfântă, sobornicească Biserică; şi întru învierea trupului şi viaţa veşnică".

Despre botez şi despre pocăinţă v-am vorbit în primele cateheze. Cu privire la cuvintele: "şi în învierea trupului", am spus acum cele despre învierea morţilor.

Să vă vorbesc deci despre cele ce-au rămas, despre cuvintele: “şi în una, sfântă, sobornicească Biserică". Despre acest punct de credinţă s-ar putea vorbi multe; totuşi vom vorbi pe scurt.

23. Biserica se numeşte sobornicească pentru că se întinde peste toată lumea, de la un capăt al pământului până la celălalt, pentru că învăţătura ei este sobornicească şi desăvârşită: dă toate învăţăturile trebuincioase omului ca să cunoască atât cele văzute, cât şi cele nevăzute, cele cereşti şi cele pământeşti; pentru că supune credinţei în Dumnezeu tot neamul omenesc, atât conducători şi supuşi, cât şi învăţaţi şi neînvăţaţi; pentru că îngrijeşte şi vindecă îndeobşte orice fel de păcate săvârşite prin suflet şi trup şi pentru că are în stăpânirea sa tot felul de virtuţi în fapte şi în cuvinte şi împărtăşeşte feluritele daruri duhovniceşti.

24. Biserica poartă în chip foarte potrivit numele acesta (ἐκκλησία) pentru că ea cheamă şi strânge la un loc pe toţi oamenii, după cum spune Domnul în Levitic: "Adună (ἐκκλησίασον) toată adunarea la uşa cortului mărturiei". Trebuie notat că termenul "adună" (ἐκκλησίασον) este întrebuinţat acum pentru prima dată în Scripturi, cu prilejul sfinţirii lui Aaron ca arhiereu de către Domnul. Iar în Deuteronom spune Dumnezeu lui Moise:
"Adună (ἐκκλησίασον) la Mine poporul şi să audă cuvintele Mele ca să înveţe să se teamă de Mine“, numele Bisericii este amintit iarăşi cu prilejul dării tablelor Legii: "Pe ele au fost scrise toate cuvintele pe care le-a grăit Domnul către voi în munte, din mijlocul focului, în ziua adunării (ἐν ἡμέρα ἐκκλησίας)". Mai precis ar fi putut spune aşa: ziua în care v-aţi adunat, fiind chemaţi de Domnul. Iar psalmistul spune: "Mărturisi-mă-voi Ţie, Doamne, întru adunare mare (ἐν ἐκκλησία μεγάλη), în popor mult Te voi lăuda“ .

25. Mai înainte psalmistul cânta: "în biserică binecuvântaţi pe Dumnezeu Domnul din izvoarele lui Israel“. Dar după ce iudeii au fost lepădaţi din har din pricina uneltirilor săvârşite împotriva Mântuitorului, Mântuitorul a întemeiat din neamuri o a doua Biserică, sfânta noastră Biserică a creştinilor, despre care a spus lui Petru: "Şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui“.

David, prin profeţia sa, a grăit lămurit despre aceste două biserici. Despre cea dintâi biserică, lepădată, a spus: “Urât-am adunarea (biserica) celor care viclenesc“ ; iar despre a doua, care a fost zidită de Mântuitorul, spune în acelaşi psalm: "Doamne, iubit-am bunăvoinţa casei Taie"; şi mai jos puţin: "în adunări Te voi binecuvânta. Doamne".

După ce prima biserică (adunare, n.tr.) din Iudeea, a fost lepădată, Bisericile lui Hristos s-au înmulţit în toată lumea; despre ele se spune în psalmi: "Cântaţi Domnului cântare nouă, lauda Lui în Biserica cuvioşilor“. În unire cu aceste

cuvinte, şi profetul a spus iudeilor: "Nu este voinţa Mea întru voi, zice Domnul atotputernicul", iar mai jos puţin: "Că de la răsăritul soarelui până la apus, numele Meu s-a slăvit între neamuri“. Despre această sfântă, sobornicească Biserică, Pavel scrie către Timotei: "Ca să ştii cum trebuie să te porţi în casa lui Dumnezeu, care este Biserica Dumnezeului celui viu, stâlp şi temelie a adevărului“.

26. Cuvântul biserică are multe sensuri. Astfel, despre mulţimea adunată în teatrul din Efes este scris: "Acestea zicând a slobozit adunarea (biserica)". Cineva ar putea afirma că, propriu vorbind şi adevărat, şi adunarea celor răi, a ereticilor, adică a marcioniţilor, maniheilor şi a celorlalţi, este tot biserică; împotriva acestei afirmaţii Simbolul credinţei te-a întărit şi ţi-a predat acest articol de credinţă: "Şi intru una, sfântă, sobornicească Biserică", ca să fugi de adunările lor spurcate şi să rămâi pururea în sfânta, soborniceasca Biserică, în care ai şi fost renăscut.

Când te duci în vreun oraş, nu întreba numai: “Unde este casa Domnului?" - căci şi celelalte erezii ale necredincioşilor îndrăznesc să numească vizuinele lor case ale Domnului -, nici nu întreba numai: "Unde este biserica?", ci: "Unde este biserica sobornicească?". Acesta este numele specific al acestei sfinte Biserici, mama noastră a tuturor. Ea este mireasa Domnului nostru Iisus Hristos, Unul Născut Fiul lui Dumnezeu - căci este scris: "După cum şi Hristos a iubit Biserica şi S-a dat pe Sine pentru ea“ , şi toate cele ce urmează. Biserica noastră este preînchipuirea şi oglindirea “ierusalimului celui de sus, care este slobod şi maica noastră, a tuturor". Biserica iudeilor era stearpă; cea de acum, a noastră, are mulţi copii .

27. După ce biserica cea dintâi a fost lepădată, ‘Dumnezeu a pus“ în cea de a doua Biserică, cea sobornicească, după cum spune Pavel: "întâi apostoli, ai doilea profeţi, al treilea învăţători; apoi pe cei ce au darul de a face minuni; apoi darurile tămăduirilor, ajutorările, cârmuirile, felurile limbilor" şi tot felul de virtuţi; adică: înţelepciune şi înţelegere, curăţie şi dreptate, milostenie şi omenie şi răbdare nebiruită în prigoane. Biserica sobornicească “prin armele dreptăţii cele de-a dreapta şi cele de-a stânga, prin slavă şi necinste" mai înainte, în timpul persecuţiilor şi al necazurilor, a încununat pe sfinţii mucenici cu cununi felurite şi cu multe flori ale răbdării, iar acum, în timpuri de pace, prin harul lui Dumnezeu, este cinstită aşa cum se cuvine de împăraţi, de înalţii demnitari şi de tot felul şi neamul de oameni.

În timp ce împăraţii popoarelor au stăpânirea lor mărginită de hotare, sfânta sobornicească Biserică este singura care are putere nemărginită asupra întregii lumi. După cum este scris, Dumnezeu a pus ca hotar al ei pacea . Dacă aş vrea să

vorbesc despre toate cele ce se pot spune despre Biserică, mi-ar trebui multe ceasuri de vorbit.

28. Dacă învăţăm temeinic şi avem o viaţă dreaptă, în această sfântă sobornicească Biserică vom dobândi Împărăţia Cerurilor şi vom moşteni "viaţa veşnică". Pentru aceasta este toată osteneala noastră, ca s-o dobândim de la Domnul. Nu-i mic scopul nostru, ci ne sârguim pentru viaţa veşnică. Pentru aceea în Simbolul credinţei, după articolul: "Şi în învierea trupului", adică învierea morţilor, despre care am vorbit, am fost învăţaţi să credem “şi în viaţa veşnică", pentru dobândirea căreia trebuie să luptăm noi, creştinii.

29. Tatăl este viaţa cea reală şi adevărată. El izvorăşte prin Fiul întru Sfântul Duh, pentru toţi, darurile cele cereşti. Din pricina iubirii Sale de oameni, ne-a făgăduit în chip nemincinos nouă, oamenilor, bunătăţile vieţii veşnice. Trebuie să credem că Dumnezeu poate să ni le dea. Când spunem aceasta, nu trebuie să ne uităm la slăbiciunea firii noastre, ci la puterea lui Dumnezeu; de aceea trebuie să credem că "toate sunt cu putinţă la Dumnezeu“.

Că este cu putinţă să dobândim viaţa veşnică şi să aşteptăm viaţa veşnică o spune Daniel: "Şi drepţii cei mulţi vor străluci ca stelele în veac şi mai mult încă" . O spune şi Pavel: “Şi astfel totdeauna cu Domnul vom fi“ . Cuvintele: "a fi totdeauna cu Domnul“ înseamnă viaţa veşnică. Foarte lămurit spune şi Domnul în Evanghelii: "Şi vor merge aceştia la osânda veşnică, iar drepţii la viaţa veşnică" .

30. Dovezile despre existenţa vieţii veşnice sunt numeroase. ***Dumnezeieştile Scripturi ne arată nouă, care dorim să dobândim această viaţă veşnică, modurile prin care putem s-o dobândim.*** Pentru că am vorbit prea mult, vom înfăţişa numai câteva mărturii despre toate aceste moduri, lăsând ca pe celelalte să le caute cei care au râvnă.

- ✓ *Un mod de a dobândi viaţa veşnică este credinţa. Căci este scris: "Cel care crede în Fiul are viaţă veşnică" , şi celelalte. Şi tot Domnul spune: “Amin, amin, grăiesc vouă, cel ce ascultă cuvântul Meu şi crede în Cel ce M-a trimis pe Mine are viaţă veşnică", şi celelalte.*
- ✓ *Alt mod este propovăduirea Evangheliei. Domnul spune: "Şi cel ce seceră ia plată şi adună roadă spre viaţa veşnică".*
- ✓ *Alt mod este mucenicia şi mărturisirea lui Hristos. Mântuitorul spune: "Cel ce-şi urăşte sufletul lui in lumea aceasta îl va păstra în viaţa veşnică".*
- ✓ *Un alt mod este alegerea lui Hristos înaintea avuţiilor şi a părinţilor: "Tot cel ce şi-a lăsat fraţi sau surori, şi următoarele, va moşteni viaţa veşnică" .*

- ✓ *Alt mod este păzirea poruncilor: "Să nu faci desfrânare, să nu ucizi" , şi celelalte porunci, aşa cum a răspuns Domnul celui ce s-a apropiat de El şi L-a întrebat: "învăţătorule bun, ce să fac ca să am viaţa de veci?“*
- ✓ *Un alt mod este deci slujirea lui Dumnezeu şi îndepărtarea de faptele rele. Pavel spune: ‘Iar acum liberându-vă de păcat şi slujind lui Dumnezeu, aveţi roada voastră spre sfinţire, iar sfârşitul, viaţa veşnică“ .*

31. Modurile prin care putem să dobândim viaţa veşnică sunt deci multe; tocmai din pricina mulţimii lor pe multe le-am lăsat la o parte. Domnul, din pricina iubirii Sale de oameni, ne-a deschis, pentru a intra în viaţa veşnică, nu numai o uşă, nici numai două, ci mai multe, căci este voia lui Dumnezeu ca noi toţi să ne bucurăm de viaţa veşnică fără de nici o piedică.

Acestea v-am spus deocamdată în puţine cuvinte şi despre viaţa veşnică. Învăţătura despre viaţa veşnică este cea din urmă învăţătură şi sfârşitul Simbolului credinţei.

Să dea Dumnezeu ca noi toţi, atât cei care v-am învăţat, cât şi cei care aţi ascultat, să vă bucuraţi, prin harul lui Dumnezeu, de viaţa veşnică.

32. Prin urmare, iubiţi fraţi, cuvântul învăţăturii vă îndeamnă pe toţi să vă pregătiţi sufletul pentru primirea darurilor cereşti. în aceste zile ale Patruzecimii ce au trecut, am vorbit cu ajutorul harului Domnului despre sfânta şi apostoleasca credinţă predată vouă, spre a fi mărturisită în atâtea cateheze în câte am putut. Aceasta nu înseamnă că numai atât trebuia să spunem, căci sunt multe învăţături pe care le-am lăsat de-o parte şi care poate că ar fi fost tâlcuite mai bine de alţi dascăli mai pricepuţi decât mine. Dar pentru că ne stă înainte sfânta zi a Paştelui, când dragostea voastră de Hristos are să fie luminată prin baia renaşterii, se cuvine să fiţi învăţaţi din nou, prin voinţa lui Dumnezeu, despre cele ce trebuie să faceţi: cu cât de mare cucernicie şi rânduială trebuie să intraţi când sunteţi chemaţi la Botez; să fiţi învăţaţi asupra rostului săvârşirii fiecărei părţi din ritualul Sfintei Taine a Botezului; apoi să fiţi învăţaţi cu cât de mare cucernicie şi rânduială trebuie să vă apropiaţi, după săvârşirea Botezului, de sfântul jertfelnic al lui Dumnezeu, spre a primi acolo duhovniceştile şi cereştile taine, pentru ca, fiind mai dinainte luminat sufletul vostru prin cuvântul învăţăturii, fiecare dintre voi să cunoască măreţia harurilor dăruite vouă de Dumnezeu.
33. După sfânta şi mântuitoarea zi a Paştelui, începând chiar de luni, venind în sfânta Biserică a învierii, dacă va vrea Dumnezeu, veţi auzi alte cateheze, în fiecare dintre zilele săptămânii viitoare, după slujbă. În aceste cateheze veţi fi învăţaţi iarăşi pricinile pentru care a fost săvârşit fiecare lucru, iar dovezile le veţi primi din Vechiul şi Noul Testament.

În primul rând veţi fi învăţaţi despre cele săvârşite înainte de Botez; apoi modul în care aţi fost curăţiţi de păcate de Domnul, prin cuvânt, în baia apei; apoi cum aţi ajuns părtaşi, în chip preoţesc, numelui lui Hristos şi cum v-a fost dată pecetea împărtăşirii Sfântului Duh; apoi despre tainele din altar ale noului Testament, care de aici, de pe Golgota, şi-au luat începutul; că aceste taine ne-au fost predate de dumnezeieştile Scripturi, şi care este puterea lor; apoi vom vorbi despre chipul şi timpul în care trebuie să ne apropiem de ele şi cum trebuie să fim pregătiţi. La sfârşitul tuturor acestora vă vom învăţa cum trebuie să vă purtaţi pe viitor, în fapte şi în cuvinte, în chip vrednic de harul ce l-aţi primit, ca să puteţi voi toţi să dobândiţi viaţa veşnică. Acestea vor fi spuse dacă va voi Dumnezeu.

34. “Încolo, fraţilor, bucuraţi-vă in Domnul pururea şi iarăşi vă zic: Bucuraţi-vă , căci s-a apropiat răscumpărarea voastră“; iar oştirea cerească a îngerilor aşteaptă mântuirea voastră. Şi: Vocea celui care strigă în pustie: Pregătiţi calea Domnului". Strigă şi profetul: “Cei însetaţi mergeţi la apă", şi îndată adaugă: “Ascultaţi-mă, şi se va desfăta întru bunătăţi sufletul vostru" .

Şi, iarăşi, ascultaţi frumosul text de mai jos care vă spune: "Luminează-te, luminează-te, noule Ierusalime, căci a venit Lumina ta!“ Despre acest Ierusalim, profetul a spus: "Şi după acestea te vei numi cetate a dreptăţii, Sion, oraş credincios", pentru că din Sion au ieşit legea şi cuvântul Domnului, din Ierusalim, răspândindu-se de aici în toată lumea.

Adresându-se Ierusalimului, despre voi profetul spune: “Ridică de jur-împrejur ochii tăi şi vezi; adună-ţi pe copiii tăi“ . Iar Ierusalimul răspunzând zice: ”Cine sunt aceştia care zboară spe mine ca norii şi ca porumbeii cu puii lor?" Acei copii sunt numiţi "nori" din pricina darului lor duhovnicesc, iar "porumbei", din pricina nevinovăţiei lor. Şi iarăşi: "Cine a auzit astfel de lucruri sau cine a văzut aşa ceva? A născut pământul într-o zi? A fost născut un neam dintr-o dată? Sionul a avut durerile naşterii şi a născut pe copiii lui" . Toate se vor umple de bucurie nespusă din pricina celor zise de Domnul: "Că, iată, Eu fac bucurie Ierusalimului şi veselie poporului Meu" .

35. Se poate spune şi despre voi acum: "Veseliţi-vă, ceruri, şi să se bucure pământul, şi celelalte, că a miluit Dumnezeu pe poporul Său şi a mângâiat pe cei smeriţi ai poporului Său" . Acestea se vor întâmpla din pricina iubirii de oameni a lui Dumnezeu, care vă spune: "Iată, voi şterge ca pe un nor nelegiuirile tale şi ca pe o negură, păcatele tale" .

Iar voi, după ce veţi fi învredniciţi de numele celor credincioşi - despre care este scris: "iar celor ce-Mi siujesc Mie li se va pune nume nou, care va fi binecuvântat pe pământ" - veţi spune cu veselie: “Binecuvântat este Dumnezeu şi Tatăl

Domnului nostru Iisus Hristos, care ne-a binecuvântat pe noi cu toată binecuvântarea duhovnicească întru cele cereşti, în Hristos, întru care avem răscumpărarea prin sângele Lui şi iertarea păcatelor, după bogăţia harului Lui, care a prisosit in noi" , şi celelalte.

Şi iarăşi: "Dar Dumnezeu, bogat fiind în milă, pentru multa Sa iubire cu care ne-a iubit, cu toate că eram morţi prin păcate, ne-a făcut vii împreună cu Hristos“ , şi cele ce urmează. Şi iarăşi, lăudaţi pe Domnul bunătăţilor spunând de asemenea: "Iar când s-a arătat bunătatea şi iubirea de oameni a lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru, nu din faptele întru dreptate pe care le-am făcut noi, ci potrivit milei Lui ne-a mântuit prin baia renaşterii şi a înnoirii Duhului Sfânt, pe care L-a vărsat peste noi din belşug prin Iisus Hristos Domnul nostru, pentru ca fiind îndreptaţi prin harul Lui să ajungem, potrivit nădejdii, moştenitori ai vieţii veşnice" .

Iar ***“Dumnezeul şi Tatăl Domnului nostru Iisus Hristos, Tatăl slavei, să vă dea Duhul înţelepciunii şi al descoperirii spre a-L cunoaşte pe El, şi ochi luminaţi minţii voastre"*** , şi să vă păzească pururea în fapte, cuvinte şi gânduri bune; Căruia slava, cinstea şi puterea prin Domnul nostru Iisus Hristos, împreună cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în toţi vecii nesfârşiţi ai vecilor. Amin.

Cateheze mistagogice, către cei de curând luminaţi

Cateheza I mistagogică: "Fiţi treji, privegheaţi"

Citire din întâia Epistolă sobornicească a lui Petru de la cuvintele: ”Fiţi treji privegheaţi”, până la sfârşitul epistolei

1. De multe ori doream, adevăraţi şi doriţi fii ai Bisericii, să vă vorbesc despre aceste duhovniceşti şi cereşti taine. Dar pentru că ştiam bine că dăm mai multă încredere vederii decât auzului, am aşteptat timpul de acum pentru ca să vă pot conduce cu mai multă uşurinţă în această livadă mai luminoasă şi mai bine mirositoare a Raiului, o dată ce aţi trăit voi înşivă cele ce vă voi spune. De altfel, acum aţi ajuns în stare să vă împărtăşiţi cu prea Dumnezeieştile Taine, după ce aţi fost învredniciţi de dumnezeiescul şi de viaţă făcătorul Botez.

Aşadar, pentru că trebuie să vă întindem masa învăţăturilor mai desăvârşite, haide să vă învăţăm bine pe acestea, ca să vă puteţi da seama de cele ce s-au făcut cu voi în acea seară a Botezului.

2. Mai întâi aţi intrat în pridvorul baptisteriului. Aţi fost aşezaţi cu faţa la apus şi aţi ascultat lepădările; apoi vi s-a poruncit să întindeţi mâna şi v-aţi lepădat de satana, ca şi cum era de faţă.

Trebuie să ştiţi că în istoria Vechiului Testament a fost preînchipuit acest lucru. Când Faraon, tiranul cel aspru şi foarte crud, împila neamul cel liber şi ales al evreilor, Dumnezeu a trimis pe Moise să-i scoată din robia cea rea a egiptenilor. Pragurile uşilor de la case au fost unse cu sângele mielului, ca să nu se atingă nimicitorul de casele care aveau semnul sângelui. Poporul evreilor a fost eliberat în chip minunat.

Dar cu toate că au fost eliberaţi, duşmanul i-a urmărit şi a văzut cum marea s-a despărţit în chip minunat pentru ei; duşmanul n-a ţinut seamă de asta, şi înaintând pe urmele lor, s-a trezit dintr-o dată sub apă, înecându-se în Marea Roşie.

3. Întoarce-te acum de la întâmplările din Vechiul Testament la cele ce s-au făcut în Noul Testament! Întoarce-te de la preînchipuire la adevăr!

- *Acolo, Moise a fost trimis de Dumnezeu în Egipt; aici, Hristos a fost trimis de Tatăl în lume.*
- *Acolo, ca să scoată pe poporul împilat din Egipt; aici, Hristos, ca să izbăvească pe cei chinuiţi în lume de păcat.*
- *Acolo, sângele mielului îndepărta pe nimicitor; aici, sângele Mielului celui nevinovat, al lui Iisus Hristos, pune pe fugă pe demoni.*

Tiranul acela a alungat acel vechi popor până la mare; şi pe tine acest demon îndrăzneţ, neruşinat şi izvoditor al răului te urmăreşte chiar până la apa cea mântuitoare. Acela s-a înecat în mare; şi acesta piere în apa cea mântuitoare.

4. Tu auzi că ţi se porunceşte să rosteşti, cu mâna întinsă înspre demon, ca şi cum ar fi de faţă: ”Mă lepăd de tine, satano”.

Vreau să vă spun pentru care pricină aţi fost aşezaţi cu faţa spre apus. Pentru că e lucru de trebuinţă. Apusul este locul întunericului din lumea aceasta. Satana este întuneric, şi în întuneric îşi are puterea sa; pentru aceasta privind în chip simbolic spre apus, vă lepădaţi de acel stăpânitor întunecat şi întunecos.

Ce-a spus fiecare din voi pe când stătea cu faţa la apus? *"Mă lepăd de tine, satano, de tine, răul şi prea crudul tiran! Nu mă mai tem de puterea ta! A nimicit-o Hristos; El a luat sângele şi trupul meu pentru ca prin sângele şi trupul meu să surpe prin moarte moartea, ca să nu mai fiu pururea supus robiei. Mă lepăd de tine, vicleanule şi prea şiretule şarpe! Mă lepăd de tine, cel ce eşti cu adevărat ispititor, care sub chip de prietenie ai săvârşit toată nelegiuirea, pricinuind căderea strămoşilor noştri. Mă lepăd de tine, satano, făcătorul şi lucrătorul oricărei răutăţi!"*

5. Apoi ai fost învăţat să spui a doua formulă: *“Şi de toate lucrurile tale"*. Lucrurile Satanei sunt feluritele păcate de care trebuie să te lepezi, întocmai ca şi cel care scapă de toate armele unui tiran o dată ce a scăpat de tiran. Aşadar, orice fel de păcat este numărat între lucrurile diavolului.

În afară de aceasta, află că tot ceea ce spui, dar mai cu seamă în acel ceas prea înfricoşat, se scrie în cărţile lui Dumnezeu. Iar dacă vei face ceva potrivnic acestora, vei fi osândit ca un călcător de lege. Leapădă-te deci de lucrurile lui satan, adică de toate faptele şi gândurile săvârşite împotriva dreptei raţiuni.

6. Apoi spui: *"Şi de toată trufia lui"*. Trufia diavolului stă în: patima pentru teatru, cursele de cai, pentru vânătoare şi pentru orice deşertăciune de acest fel. Sfântul se roagă lui Dumnezeu să fie izbăvit de acestea şi zice: "întoarce ochii mei ca să nu vadă deşertăciunea“.

Nu îndrăgi teatrul, unde vezi desfrânările pline de hule şi de toată neruşinarea măscăricilor şi a jocurilor nebuneşti ale desfrânaţilor, nici nu iubi patima celor care, pentru a-şi desfăta ticălosul lor pântece, se dedau vânătorii fiarelor sălbatice. Şi ei, care vânează pentru a-şi desfăta pântecele cu mâncăruri - dar, ca să vorbesc drept, care luptă pentru pântece, dumnezeul lor, punându-şi în primejdie propria lor viată - ajung ei înşişi hrana fiarelor vânate. Fugi şi de cursele de cai,

privelişte nebunească, ce doboară sufletele. Toate acestea formează trufia diavolului.

7. Tot în trufia diavolului se numără şi primejdiile sufleteşti legate de sărbătorile idoleşti, fie că sunt pricinuite de carne sau pâine sau de alte mâncăruri pângărite prin invocarea demonilor celor cu totul necuraţi. Căci, după cum pâinea şi vinul Euharistiei, înainte de invocarea Sfintei Treimi, sunt simplă pâine şi vin, dar, după invocare, pâinea ajunge trup al lui Hristos, iar vinul, sânge al lui Hristos, în acelaşi chip mâncărurile din trufia lui satan sunt, prin natura lor, simple mâncăruri, dar se spurcă prin invocarea demonilor.

8. După acestea spui: *"Şi de toată slujirea ta"*. Slujire a diavolului este rugăciunea făcută în templele idolilor şi toate slujbele ce se fac în cinstea idolilor neînsufleţiţi: aprinderea făcliilor şi tămâierea la izvoare sau la râuri.

În adevăr, unii oameni, înşelaţi de vise sau de demoni, se duc la râuri sau la izvoare cu gândul că au să găsească acolo tămăduirea bolilor trupeşti. Slujiri ale diavolului sunt şi alte obiceiuri asemenea acestora. Nu te îndeletnici deci cu acestea!

Tot slujiri ale diavolului sunt şi: ghicirea făcută cu ajutorul zborurilor păsărilor, ghicirea viitorului, prevestirile, talismanele, inscripţiile pe plăci de metal, vrăjitoriile, alte înşelătorii şi toate câte sunt la fel cu acestea. Fugi de ele! Dacă vei cădea în acestea, după ce te-ai lepădat de satana şi după ce te-ai împreunat cu Hristos, vei fi ispitit mai amar de tiran; mai înainte nu te asuprea aşa de tare, pentru că erai al lui, şi-ţi făcea mai uşoară amara robie; acum însă este foarte înverşunat împotriva ta. Prin urmare, aşa eşti lipsit şi de Hristos, şi eşti chinuit şi de satana.

N-ai auzit ce ne istoriseşte Vechiul Testament despre Lot şi despre fetele lui? N-a fost mântuit el şi cu fetele lui pentru că au fugit în munte? Femeia lui însă s-a prefăcut în stâlp de sare, fiind făcută de ruşine pentru vecie pentru că a mai păstrat în sufletul ei dorinţele cele rele, de a se întoarce la viaţa ei trecută.

Ai grijă deci de tine însuţi, nu te mai întoarce la cele pe care le-ai lepădat! O dată ce ai pus mâna pe plug, nu te mai întoarce din nou la sărătura acestei vieţii Dimpotrivă, fugi în munte , la Iisus Hristos, la piatra cea netăiată de mână, care a umplut toată lumea.

9. Aşadar, după ce te-ai lepădat de satana şi după ce ai rupt cu totul orice legătură cu el şi vechile învoieli cu iadul, ţi se deschide Raiul lui Dumnezeu, pe care l-a sădit Dumnezeu spre răsărit, din care a fost izgonit strămoşul nostru din pricina călcării poruncii .

Acest lucru ai închipuit tu când te-ai întors cu faţa de la apus spre răsărit, care este ţinutul luminii. Atunci ţi s-a poruncit să spui: *"Cred în Tatăl şi în Fiul şi în Sfântul Duh şi în botezul pocăinţei".* Despre acestea ţi-am vorbit pe larg, cum a dat harul lui Dumnezeu, în catehezele de mai înainte.

10. O dată ce ai fost întărit prin aceste cuvinte, veghează! Căci "potrivnicul nostru, diavolul, după cum s-a citit de curând, umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită". În timpul de dinainte de botez moartea ne înghiţea, căci avea putere; dar în timpul băii sfintei renaşteri "Dumnezeu a şters toată lacrima de la toată faţa". Nu vei mai plânge, pentru că ai dezbrăcat pe omul cel vechi; dimpotrivă, vei sărbători, pentru că ai îmbrăcat haina mântuirii, pe Iisus Hristos.

11. Acestea s-au săvârşit în pridvor. Iar dacă va vrea Dumnezeu, în catehezele mistagogice viitoare, când vom intra în Sfânta Sfintelor, vom tâlcui cele ce se săvârşesc acolo.

Lui Dumnezeu Tatăl slava, puterea şi mărirea, împreună cu Fiul şi cu Sfântul Duh, în vecii vecilor. Amin.

Cateheza a II-a mistagogică: Despre Botez

Citire din Epistola către Romani de la: ”Au nu ştiţi că toţi câţi în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui ne-am botezat?’, până la: ”pentru că nu sunteţi sub Lege, ci sub har.”

1. Catehezele mistagogice şi învăţăturile mai noi care vi se dau în fiecare zi ne sunt de folos pentru că ne vestesc învăţături pe care nu le-am cunoscut încă; dar mai cu seamă vă sunt de folos vouă, care v-aţi înnoit de la cele vechi la cele noi. Pentru aceasta vă este necesar să continuăm cele spuse în cateheza de ieri, ca să cunoaşteţi tâlcuirile celor ce s-au săvârşit cu voi înlăuntrul baptisteriului.

2. Îndată ce-aţi intrat, v-aţi dezbrăcat de haine. Aceasta înseamnă că “v-aţi dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu toate faptele lui". După ce v-aţi dezbrăcat, aţi rămas goi, imitând şi în aceasta pe Hristos care gol a fost răstignit pe cruce; prin goliciunea Sa Domnul “a dezbrăcat domniile şi stăpâniile" şi aşa a biruit cu îndrăzneală pe cruce. Nu se cade ca de acum înainte să mai purtaţi acea veche haină, pentru că în mădularele voastre se încuibaseră puterile cele potrivnice. Când spun asta nu mă gândesc la hainele ce le purtaţi, ci la omul cel vechi, cel stricat prin poftele înşelăciunii. Să nu se întâmple cumva ca sufletul care l-a dezbrăcat o dată să se îmbrace din nou cu el! Dimpotrivă, să spună ca şi mireasa lui Hristos din Cântarea cântărilor: "M-am dezbrăcat de haina mea; cum mă voi mai îmbrăca cu ea?“ Ce lucru minunat! Staţi goi înaintea tuturor, şi nu vă ruşinaţi! Într-adevăr, sunteţi ca şi Adam cel dintâi zidit, care era gol în Rai, şi nu se ruşina.

3. Apoi, aşa dezbrăcaţi, aţi fost unşi cu untdelemn sfinţit din creştetul capului până la picioare. Astfel aţi ajuns părtaşi măslinului celui bun, ai lui Iisus Hristos. Aţi fost tăiaţi din măslinul cel sălbatic, aţi fost altoiţi în măslinul cel bun şi aţi ajuns părtaşi grăsimii adevăratului măslin.

Untdelemnul sfinţit era simbolul participării la ungerea lui Hristos; el pune pe fugă orice urmă a lucrării celei potrivnice. Căci după cum suflările sfinţilor şi invocarea numelui lui Dumnezeu, ca o flacără foarte puternică, ard şi alungă pe demoni, tot aşa şi acest untdelemn sfinţit, prin invocarea lui Dumnezeu şi prin rugăciune, capătă atât de mare putere, încât nu numai ca şi printr-o ardere curăţeşte toate urmele păcatelor, dar alungă şi toate puterile cele nevăzute ale vicleanului.

4. După aceasta aţi fost conduşi la sfânta colimvitră a dumnezeiescului botez, după cum şi Hristos a fost dus de pe cruce la mormântul care era alături. Fiecare din voi a fost întrebat de crede în numele Tatălui şi al Fiului şi al Sfântului Duh.

Aţi mărturisit mântuitoarea mărturisire şi v-aţi cufundat de trei ori în apă şi v-aţi scos afară din apă tot de trei ori. În chip simbolic aţi arătat prin asta îngroparea cea de trei zile a lui Hristos. Căci după cum Mântuitorul nostru a stat trei zile şi trei nopţi în pântecele pământului, tot aşa şi voi prin întâia scoatere din apă aţi arătat prima zi a lui Hristos în inima pământului, iar prin cufundarea în apă aţi indicat noaptea. După cum cel care e în noapte nu vede deloc, iar cel care e în zi este în lumină, tot astfel în timpul cufundării în apă eraţi ca în noapte şi nu vedeaţi nimic; în timpul scoaterii din apă, însă, aţi ajuns din nou ca în zi. În aceeaşi clipă aţi şi murit, dar v-aţi şi născut; iar acea mântuitoare apă v-a fost şi mormânt, şi mamă.

Cuvintele lui Solomon spuse cu privire la alte lucruri vi s-ar potrivi şi vouă. El spunea: ”Vreme este să te naşti şi vreme este să mori" ; despre voi însă se poate spune contrariul: vreme este să mori şi vreme este să te naşti. Într-un singur timp s-au săvârşit şi moartea, şi naşterea; naşterea voastră a avut loc o dată cu moartea voastră.

5. Ce lucru străin şi minunat! Am înviat, cu toate că n-am murit cu adevărat, n-am fost îngropaţi cu adevărat şi nici n-am fost răstigniţi cu adevărat. Imitarea este chipul acelora, iar mântuirea, adevărată.

Hristos a fost răstignit cu adevărat, a fost îngropat cu adevărat şi a înviat cu adevărat. Pe toate acestea ni le-a dăruit spre a câştiga cu adevărat mântuirea, cu toate că n-am participat Ila patimile Lui decât prin asemănare. Cât este de covârşitoare iubirea Sa de oameni! Hristos a primit în prea curatele Lui mâini şi picioare cuie şi a suferit cu adevărat, iar mie îmi dăruieşte, fără să sufăr, fără să mă doară, mântuirea prin participarea la durerea Sa.

6. Nimeni să nu creadă că Botezul dă numai iertarea păcatelor, după cum era botezul lui Ioan, adică "botezul pocăinţei întru iertarea păcatelor"; dimpotrivă, Botezul dă şi harul înfierii. Mai mult încă, noi ştim bine că după cum botezul este curăţitor de păcate şi pricinuitorul darului Sfântului Duh, tot aşa este şi antitipul patimilor Iui Hristos.

Pentru aceasta Pavel spune mai sus, strigând: "Au nu ştiţi că toţi câţi în Hristos Iisus ne-am botezat, întru moartea Lui! ne-am botezat? Ne-am îngropat împreună cu El în moarte prin botez". Pavel spunea aceste cuvinte împotriva celor ce socoteau că botezul este pricinuitor numai al iertării păcatelor şi al înfierii, dar că acela care se botează nu participă prin asemănare la adevăratele patimi ale lui Hristos.

7. Pentru ca să cunoaştem că toate câte a suferit Hristos pentru noi şi pentru mântuirea noastră le-a pătimit în chip real, şi nu în aparenţă, şi că noi participăm

la Patimile Lui, Pavel striga foarte lămurit: "Căci dacă am fost sădiţi împreună prin asemănarea morţii Lui, atunci vom fi părtaşi şi învierii Lui". Bine a spus: "sădiţi împreună!". Pentru că aici, pe Golgota, a fost sădită Viţa cea adevărată, iar noi, prin participarea la Botezul morţii, am fost sădiţi împreună cu El.

Îndreaptă-ţi mintea cu multă atenţie la cuvintele apostolului! N-a spus: căci dacă am fost sădiţi împreună prin moarte, ci: "prin asemănarea morţii". Moartea lui Hristos a fost reală; reală a fost şi despărţirea sufletului de trup; reală îngroparea. Trupul Lui cel sfânt în giulgiu curat a fost înfăşurat, şi toate cele petrecute cu el au fost reale. Cele ce s-au făcut cu voi, însă, sunt o asemănare a morţii şi a patimilor Lui; mântuirea voastră nu-i asemănare, ci realitate.

8. Dându-vă aceste învăţături, atât cât trebuie, vă rog să le ţineţi minte pentru ca şi eu, nevrednicul, să spun despre voi: "Vă iubesc pentru că totdeauna vă aduceţi aminte de mine şi ţineţi predaniile pe care vi le-am dat“.

Puternic este Dumnezeu, care vă înfăţişează ca pe nişte înviaţi din morţi, să vă dea vouă putere să umblaţi întru înnoirea vieţii, că a Lui este slava şi puterea, acum şi în veci. Amin.

Cateheza a III-a mistagogică: Despre ungerea cu Sfântul Mir

Citire din întâia Epistolă sobornicească a lui Ioan: ”Şi voi aveţi ungere de la Dumnezeu şi ştiţi toate", până la: "să nu ne ruşinăm de El la venirea Lui.”

1. După ce aţi fost botezaţi în Hristos şi v-aţi îmbrăcat cu Hristos, aţi ajuns asemenea Fiului lui Dumnezeu. Dumnezeu ne-a rânduit mai dinainte spre înfiere şi ne-a făcut asemenea trupului slavei lui Hristos. O dată ce aţi ajuns părtaşi ai lui Hristos, negreşit sunteţi numiţi unşi.

Despre voi spune Dumnezeu: ”Nu vă atingeţi de unşii Mei!" Şi aţi ajuns unşi pentru că aţi primit antitipul Sfântului Duh. Toate cele făcute cu voi s-au făcut în chip figurat, pentru că sunteţi chip al lui Hristos.

Şi Hristos a intrat în râul Iordanului, a împărtăşit apele cu buna mireasmă a Dumnezeirii şi a ieşit din ele; şi S-a pogorât peste El Sfântul Duh în deplinătatea fiinţei Sale, odihnindu-Se Cel asemenea peste Cel asemenea. Şi vouă de asemenea, după ce aţi ieşit din colimvitra sfintelor ape, vi s-a dat ungerea, antitipul Aceluia prin care a fost uns Hristos.

Acesta este Sfântul Duh, despre care şi fericitul Isaia, în profeţia lui, spunea în numele Domnului: "Duhul Domnului este peste Mine, pentru că El M-a uns; M-a trimis să binevestesc săracilor".

2. Hristos n-a fost uns de oameni cu undelemn sau cu mir material, ci Tatăl, care L-a hotărât mai dinainte Mântuitor al întregii lumi, L-a uns prin Sfântul Duh, după cum zice Petru: "Pe Iisus cel din Nazaret, pe care L-a uns Dumnezeu prin Duhul Sfânt" .

Iar profetul David striga zicând: "Tronul Tău, Dumnezeule, în veacul veacului; toiagul împărăţiei Tale este toiag de dreptate. Iubit-ai dreptatea şi ai urât nedreptatea; pentru aceasta Te-a uns pe Tine, Dumnezeule, Dumnezeul Tău cu untdelemnul bucuriei mai mult decât pe părtaşii Tăi“.

Şi după cum Hristos a fost răstignit, a fost îngropat şi a înviat în realitate, iar voi în timpul botezului sunteţi învredniciţi să fiţi răstigniţi, îngropaţi şi înviaţi împreună cu El, întru asemănare, tot astfel şi cu privire la ungerea cu Sfântul Mir. Hristos a fost uns cu untdelemnul spiritual al bucuriei, adică cu Duhul Sfânt, care este numit untdelemnul bucuriei, pentru că El este pricinuitorul bucuriei duhovniceşti; iar voi aţi fost unşi cu mir şi aţi ajuns părtaşi ai lui Hristos.

3. Să nu-ţi închipui că Mirul acela este simplu mir. Căci după cum pâinea Euharistiei, după invocarea Sfântului Duh, nu mai este simplă pâine, ci trup al lui Hristos, tot aşa şi acest Sfânt Mir, după invocare, nu este simplu mir, nici nu s-ar putea spune că este mir obişnuit; dimpotrivă, este un dar al lui Hristos şi al Sfântului Duh şi lucrează prin prezenţa Dumnezeirii Lui. În chip simbolic se unge cu el fruntea şi celelalte organe ale simţurilor. Trupul se unge cu mir văzut, dar se sfinţeşte sufletul prin Sfântul şi de viaţă făcătorul Duh.

- ✓ *4. Mai întâi aţi fost unşi pe frunte, ca să fiţi sloboziţi de ruşinea pe care primul om călcător de poruncă o purta pretutindeni şi ca să priviţi ca în oglindă, cu faţa descoperită, slava Domnului.*
- ✓ *Apoi aţi fost unşi la urechi, ca să dobândiţi auz în stare să asculte tainele dumnezeieşti; despre astfel de urechi zicea Isaia: "Domnul mi-a adăugat mie ureche ca să aud" , iar Domnul Iisus în Evanghelie zice: "Cel care are urechi de auzit, să audă" .*
- ✓ *Apoi aţi fost unşi la nări, ca să spuneţi după ce aţi primit dumnezeiescul Mir: "Printre cei ce se mântuiesc suntem lui Dumnezeu buna mireasmă a lui Hristos".*
- ✓ *După aceasta pe piept, ca să puteţi sta împotriva uneltirilor diavolului, îmbrăcând platoşa dreptăţii . Căci după cum Hristos, după Botez şi după pogorârea Sfântului Duh, S-a dus şi S-a luptat cu potrivnicul, tot aşa şi voi, după ce aţi fost botezaţi şi aţi fost unşi cu Sfântul Mir, îmbrăcaţi fiind cu toată armura Sfântului Duh, staţi împotriva puterii celei potrivnice şi o biruiţi zicând: "Toate le pot în Hristos, care mă întăreşte" .*

5. După ce aţi fost învredniciţi cu ungerea cu Sfântul Mir, vă numiţi creştini; acum renaşterea voastră este confirmată şi de numele ce-1 purtaţi. Într-adevăr, înainte de a fi învredniciţi de acest har, propriu vorbind, nu eraţi vrednici de acest nume, ci eraţi încă pe cale de a ajunge creştini.

6. Vă este de trebuinţă să ştiţi că simbolul acestei ungeri se află în Vechiul Testament.

Când Moise, împlinind porunca lui Dumnezeu, l-a făcut pe fratele său arhiereu, mai întâi l-a spălat în apă, apoi l-a uns. Şi a fost numit hristos (uns) din pricina ungerii preînchipuitoare. Tot aşa şi Solomon, când a fost făcut împărat, după ce s-a spălat în Ghihon, arhiereul l-a uns. Aceştia au fost unşi în chip preînchipuitor.

Voi însă n-aţi fost unşi în chip preînchipuitor, ci adevărat, pentru că aţi fost unşi cu adevărat de Sfântul Duh. Începutul mântuirii voastre este Hristos. Hristos este cu adevărat plămădeala, iar voi frământătura . Iar dacă plămădeala este sfântă, este clar că se transmite sfinţenia şi frământăturii.

7. Păziţi neîntinată această ungere! Dacă va rămâne în voi, vă va învăţa toate după cum de curând aţi auzit că a spus fericitul Ioan, care ne-a dat multe învăţături despre această ungere. Această sfântă ungere este apărare duhovnicească a trupului şi mântuire sufletului.

Fericitul Isaia din timpurile vechi a profeţit-o; el spunea: "Şi va face Domnul tuturor neamurilor în muntele acesta - Biserica este numită munte şi în altă parte, ca atunci când zice: “Că va fi în zilele cele mai de pe urmă arătat muntele Domnului" - ospăţ la care vor bea vin, vor bea cu veselie, se vor unge cu mir". Şi ca să te încredinţezi, ascultă ce spune despre acest Mir tainic: "Dă pe toate acestea neamurilor, căci sfatul Domnului este peste toate neamurile".

Aşadar, o dată ce aţi fost unşi cu acest Sfânt Mir, păstraţi-1 în voi neîntinat şi neprihănit; să sporiţi prin fapte bune şi să ajungeţi bine plăcuţi începătorului mântuirii voastre, Hristos Iisus, Căruia slava în vecii vecilor. Amin.

Cateheza a IV-a mistagogică: Despre Trupul şi Sângele lui Hristos

Citire din întâia Epistolă către Corinteni a lui Pavel: ”Căci eu am primit de la Domnul ceea ce v-am predat şi vouă”, şi celelalte.

1. Este de ajuns numai învăţătura fericitului Pavel cuprinsă în aceste cuvinte ca să vă încredinţeze despre dumnezeieştile taine prin care aţi fost învredniciţi să ajungeţi uniţi într-un singur trup şi sânge cu Hristos.

Pavel de curând striga: ***"Că Domnul nostru Iisus Hristos, în noaptea în care a fost vândut luând pâine şi mulţumind, a frânt-o şi a dat-o ucenicilor Săi zicând: Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu. Şi luând paharul şi mulţumind, a zis: Luaţi, beţi, acesta este sângele Meu" .*** Deci cine va îndrăzni să se îndoiască de asta, o dată ce însuşi Domnul a spus: "Acesta este trupul Meu? Cine se va îndoi vreodată să spună că nu este sângele Lui, o dată ce El însuşi a întărit şi a spus: "Acesta este sângele Meu"?

2. Altă dată Hristos în Cana Galileii a prefăcut la un semn al Său apa în vin. Nu este oare vrednică de credinţă şi prefacerea vinului în sânge? A fost chemat la o nuntă lumească, şi a săvârşit această minune de nespus. Oare nu cu mult mai mult se va mărturisi că a dăruit nuntaşilor spre desfătare trupul şi sângele Lui?

3. Pentru aceea suntem pe deplin încredinţaţi că ne împărtăşim cu trupul şi cu sângele lui Hristos. În chipul pâinii ţi se dă trupul, iar în chipul vinului ţi se dă sângele ca să ajungi prin împărtăşirea cu trupul şi cu sângele lui Hristos unit într-un singur trup şi sânge cu El. Astfel ajungem şi purtători de Hristos, pentru că trupul şi sângele Lui se împărtăşesc mădularelor noastre. Astfel, după cuvintele fericitului Petru, ajungem părtaşi firii dumnezeieşti.

4. Altă dată Hristos, vorbind iudeilor, le spunea: "Dacă nu veţi mânca trupul Meu şi nu veţi bea sângele Meu, nu veţi avea viaţă întru voi”. Iudeii însă, pentru că n-au înţeles în chip duhovnicesc cele spuse, s-au depărtat de El, socotind că-i îndeamnă să mănânce trupul Lui.

5. În Vechiul Testament erau pâinile punerii înainte; dar acelea, pentru că aparţineau Vechiului Testament, au luat sfârşit. În Noul Testament avem pâine cerească şi pahar al mântuirii, care sfinţesc sufletul şi trupul. Căci după cum pâinea este pentru trup, tot aşa şi Cuvântul este potrivit sufletului.

6. Nu te uita deci la pâine şi la vin ca la pâine şi la vin obişnuite. Ele, potrivit hotărârii Stăpânului, sunt trup şi sânge al lui Hristos. Chiar dacă simţirea te îndeamnă să gândeşti aşa, totuşi credinţa să-ţi dea certitudinea faptului. Să nu

judeci taina după gustare, ci, neîndoielnic, încredinţează-te prin credinţă că ai fost învrednicit de trupul şi sângele lui Hristos.

7. David îţi tâlcuieşte puterea tainei prin cuvintele: ”Gătit-ai înaintea mea masă, împotriva celor ce mă necăjesc pe mine". Cuvintele lui David au această tâlcuire: "înainte de a veni Tu, Doamne, demonii au gătit oamenilor masă spurcată, pângărită şi plină de putere drăcească; dar după ce ai venit, Stăpâne, gătit-ai înaintea mea masă". Când omul spune lui Dumnezeu: “Gătit-ai înaintea mea masă", ce altceva înseamnă decât masa cea tainică şi spirituală, pe care Dumnezeu ne-a gătit-o ”împotriva“ demonilor? Şi pe bună dreptate, căci masa aceea ne făcea părtaşi demonilor, pe când aceasta ne face părtaşi lui Dumnezeu.

"Uns-ai cu untdelemn capul meu”. Ţi s-a uns capul tău, pe frunte, cu untdelemn, din pricina peceţii lui Dumnezeu, pe care o ai, spre a avea în tine urma peceţii, sfinţirea lui Dumnezeu.

"Şi paharul Tău este adăpându-mă ca un puternic“. Vezi în aceste cuvinte paharul despre care am vorbit, pe care l-a luat Iisus în mâini, a mulţumit şi a zis: "Acesta este sângele Meu care se varsă pentru mulţi spre iertarea păcatelor“.

8. Pentru aceasta şi Solomon la acest har se referă, când spune în Ecclesiast: “Vino şi mănâncă cu veselie pâinea ta - pâinea cea duhovnicească; "vino" este o chemare mântuitoare şi dătătoare de fericire - "şi bea cu inimă bună vinul tău" - vinul cel duhovnicesc - “şi untdelemn să se verse pe capul tău“ - vezi că arată şi ungerea cea tainică - "şi hainele tale să fie pururea albe, că au plăcut Domnului faptele tale“.

Înainte de a te apropia de har, faptele tale erau "deşertăciunea deşertăciunilor" . O dată ce te-ai dezbrăcat de hainele cele vechi şi te-ai îmbrăcat cu cele albe, duhovniceşti, trebuie să fii pururea îmbrăcat în alb. Negreşit nu vrem prin aceste cuvinte să spunem ca tu să porţi necontenit haine albe, ci că se cuvine să te îmbraci cu hainele cele cu adevărat albe, strălucitoare şi duhovniceşti, ca să spui împreună cu fericitul Isaia: ***"Să se bucure sufletul meu de Domnul, că m-a îmbrăcat cu haina mântuirii şi cu veşmântul veseliei m-a acoperit" .***

9. O dată ce ai aflat şi ai fost încredinţat că pâinea ce se vede nu este pâine, chiar dacă o simţim pâine la gust, ci trup al lui Hristos; că vinul ce se vede nu este vin, chiar dacă gustul aşa ne spune, ci sânge al lui Hristos; că David a spus demult în psalmi despre acestea: "Pâinea inima omului o întăreşte" şi “vinul veseleşte inima omului" , când te împărtăşeşti cu pâinea cea duhovnicească, intăreşte-ţi inima şi veseleşte-ti faţa sufletului tău.

Să dea Dumnezeu să ai faţa descoperită, cu conştiinţă curată să priveşti ca în oglindă slava Domnului şi să păşeşti din slavă în slavă , în Hristos Iisus Domnul nostru, Căruia cinstea, puterea şi slava, în vecii vecilor. Amin.

Cateheza a V-a mistagogică: Despre zidirea duhovnicească

Citire din întâia Epistolă sobornicească a lui Petru: ”Pentru aceea, lepădând toată murdăria, toată viclenia şi grăirea de rău”, şi celelalte.

1. Cu ajutorul iubirii de oameni a lui Dumnezeu, la adunările de mai înainte aţi auzit în chip îndestulător despre botez, despre ungerea cu Sfântul Mir şi despre împărtăşirea cu Trupul şi Sângele lui Hristos. Acum este necesar să mergem mai departe. Astăzi vom pune cununa pe zidirea duhovnicească a folosului vostru.

2. Aţi văzut pe diacon că le dă preotului liturghisitor şi celorlalţi preoţi care stau în jurul altarului lui Dumnezeu să se spele. Negreşit le dă să se spele nu pentru că ar avea cumva vreo murdărie trupească, nu din pricina asta! Căci n-am intra în biserică vreodată având vreo murdărie trupească. Spălarea arată că trebuie să vă curăţiţi de toate păcatele şi fărădelegile.

Şi pentru că mâinile sunt simbolul faptelor noastre, este lămurit că prin spălarea mâinilor facem aluzie la curăţia şi neprihănirea faptelor noastre, n-ai auzit pe fericitul David, că ne-a făcut cunoscută această taină prin cuvintele: “Spăla-voi întru cele nevinovate mâinile mele şi voi înconjura jertfelnicul Tău, Doamne“ ? Prin urmare, spălarea mâinilor înseamnă că suntem curaţi de păcate.

3. Apoi diaconul strigă: "Primiţi-vă unul pe altul şi să ne sărutăm unul pe altul". Să nu-ţi închipui că sărutarea aceasta este o sărutare obişnuită, din acelea ce-şi dau prietenii pe stradă sau în piaţă. Sărutarea aceasta nu este la fel cu acelea. Sărutarea aceasta uneşte sufletele unele cu altele şi îndepărtează din ele orice vrăjmăşie. Sărutarea aceasta este deci semn al unirii sufletelor şi al izgonirii oricărei vrăjmăşii.

Pentru aceasta Hristos spune: “De-ţi vei aduce darul tău la altar şi acolo îţi vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta, lasă darul tău la altar şi mergi mai întâi de te împacă cu fratele tău, şi atunci, venind, adu darul tău“ .

Sărutarea este deci împăcare; pentru aceasta e sfântă. În altă parte fericitul Pavel strigă zicând: "îmbrăţişaţi-vă unul pe altui cu sărutare sfântă“; iar Petru: "Cu sărutarea dragostei" .

4. După aceasta preotul liturghisitor strigă: "Sus inimile!', în adevăr, în acel ceas înfricoşător trebuie să avem inima sus, către Dumnezeu, şi nu îndreptată în jos, spre pământ şi spre lucrurile pământeşti. Prin urmare preotul liturghisitor porunceşte cu tărie să lepădăm în ceasul acela toate grijile cele lumeşti, toată grija ce-o avem de casa noastră şi să avem inima la cer, spre Dumnezeu cel iubitor de oameni.

Apoi voi răspundeţi: "Avem către Domnul". Prin aceste cuvinte mărturisim că ne învoim cu cele spuse de preotul liturghisitor. Nimeni să nu stea în biserică în aşa chip încât cu gura să spună: "Avem către Domnul", iar cu mintea să rămână la grijile cele lumeşti. Totdeauna trebuie să ne gândim numai la Dumnezeu. Dacă lucrul acesta nu este cu putinţă să-l facem în tot timpul din pricina slăbiciunii noastre omeneşti, cel puţin în ceasul acesta să ne dăm silinţa să-l împlinim.

5. Apoi preotul liturghisitor spune: “Să mulţumim Domnului". Într-adevăr, suntem datori să mulţumim pentru că ne-a chemat la un har atât de mare, deşi eram nevrednici, pentru că S-a împăcat cu noi deşi-I eram vrăjmaşi , pentru că am fost învredniciţi de înfierea Duhului.

Apoi voi spuneţi: “Cu vrednicie şi cu dreptate". Prin faptul că mulţumim, noi facem un lucru vrednic şi drept. Dumnezeu, în schimb, n-a făcut numai ce era drept, ci ceva mai presus de dreptate, când ne-a făcut atâta bine şi ne-a învrednicit de atâtea bunătăţi.

6. După aceasta facem pomenire de cer, de pământ şi de mare; de soare şi de lună; de stele şi de toată zidirea cugetătoare şi necugetătoare, văzută şi nevăzută: de îngeri, de arhangheli, de puteri, de domnii, de începătorii, de stăpânii, de tronuri, de heruvimii cei cu multe feţe, spunând cu tărie cuvintele lui David: "Măriţi pe Domnul cu mine" .

Facem pomenire şi de serafimi, pe care, în Duhul Sfânt, i-a văzut Isaia, stând în jurul tronului lui Dumnezeu: "cu două aripi îşi acoperă faţa, cu alte două, picioarele, iar cu două zboară şi spun: "Sfânt, Sfânt, Sfânt, Domnul Savaot!" Rostim această laudă lui Dumnezeu, predată nouă de serafimi, pentru ca să fim părtaşi cântării oştirilor celor mai presus de lume.

7. Apoi, după ce ne-am sfinţit prin aceste imne duhovniceşti, rugăm pe Iubitorul de oameni Dumnezeu să trimită Duhul cel Sfânt peste cele puse înainte, spre a face pâinea trup al lui Hristos, iar vinul, sânge al lui Hristos. În adevăr acelea de care S-a atins Sfântul Duh s-au sfinţit şi s-au prefăcut.

8. Apoi, după săvârşirea jertfei duhovniceşti, slujba cea fără de sânge, rugăm, asupra acestei jertfe de ispăşire, pe Dumnezeu: pentru pacea de obşte a Bisericilor, pentru buna rânduială a lumii, pentru conducători, pentru ostaşi şi cei care ne ajută în lupte, pentru cei care sunt bolnavi, pentru cei care se trudesc, şi, în general, noi toţi ne rugăm şi aducem această jertfă pentru toţi care au nevoie de ajutor.

9. Apoi facem pomenire şi de cei mai înainte adormiţi, mai întâi de patriarhi, de profeţi, de apostoli, de mucenici, pentru ca Dumnezeu, prin rugăciunile şi mijlocirile lor, să primească cererea noastră; apoi ne rugăm şi pentru cei mai înainte adormiţi sfinţi părinţi şi episcopi şi, scurt vorbind, pentru toţi cei adormiţi înainte de noi. Credem că vor dobândi cel mai mare folos sufletele pentru care facem rugăciune la jertfa sfântă şi prea înfricoşătoare ce este pusă înainte.

10. Şi vreau să vă conving printr-un exemplu. Cunosc pe mulţi care spun aşa:
- Ce-i foloseşte sufletului care părăseşte lumea aceasta, cu păcate sau fără păcate, dacă este pomenit în timpul rugăciunii de la jertfa cea fără de sânge?
- Să ne închipuim că un împărat a surghiunit pe cei care i-au greşit; prietenii celor surghiuniţi au împletit o cunună şi i-au dat-o împăratului spre a se îndura de cei pedepsiţi. Credeţi, oare, că împăratul nu le va uşura pedeapsa? Tot aşa şi noi: deşi suntem păcătoşi, totuşi întotdeauna aducem rugăciuni lui Dumnezeu pentru cei adormiţi; nu-I împletim cunună, ci-I oferim pe Hristos, care a fost junghiat pentru păcatele noastre, spre a îmblânzi pe iubitorul de oameni Dumne-zeu atât faţă de ei, cât şi faţă de noi.

11. Apoi, după acestea, zicem rugăciunea aceea pe care a dat-o Mântuitorul ucenicilor Lui. Cu conştiinţa curată numim pe Dumnezeu Tată şi zicem: “Tatăl nostru care eşti în ceruri". Cât este de mare iubirea de oameni a lui Dumnezeu! Celor care s-au depărtat de El şi au ajuns în cele mai mari răutăţi, le-a dăruit atâta iertare de păcate şi împărtăşire de har, încât le-a îngăduit să-L numească Tată: "Tatăl nostru care eşti în ceruri". Prin "ceruri\ pot să se înţeleagă şi cei care poartă chipul celui ceresc, în care locuieşte şi umblă Dumnezeu .

12. “Sfinţească-se numele Tău". Chiar de-o spunem, chiar de n-o spunem, numele lui Dumnezeu este prin fire sfânt. Cu toate că numele Lui este pângărit în cei păcătoşi, potrivit celor scrise: “Din pricina voastră numele Meu este hulit pururea între neamuri" , totuşi ne rugăm ca să se sfinţească în noi numele lui Dumnezeu. Nu înseamnă că numele lui Dumnezeu vine de la nesfinţenie la sfinţenie, ci ne rugăm să se facă sfânt în noi, care ne sfinţim şi facem lucruri vrednice de sfinţenie.

13. ”Vie împărăţia Ta". Numai un suflet curat poate să spună cu îndrăzneală: "Vie împărăţia Ta". Cine a auzit pe Pavel spunând: “Să nu mai împărăţească păcatul în trupul vostru ceilmuritor“ , acela, curătindu-se pe sine însuşi în faptă, în gând şi în cuvânt, va spune lui Dumnezeu: “Vie împărăţia Ta".

14. "Facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ". Dumnezeieştii şi fericiţii îngeri ai lui Dumnezeu fac voia lui Dumnezeu, după cum spune David în psalmi: "Binecuvântaţi pe Domnul toţi îngerii Lui, cei puternici la virtute, care

faceţi voia Lui" . Când te rogi, o spui aceasta cu tărie: După cum se îndeplineşte voinţa Ta de către îngeri, tot aşa Stăpâne, să se îndeplinească şi de către mine pe pământ!

15. "Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi". Pâinea cea obişnuită nu este spre fiinţă. Dar pâinea aceasta sfântă este spre fiinţă. Cuvântul "spre fiinţă“ înseamnă: ceea ce este rânduit spre fiinţarea sufletului. Această pâine nu intră în pântece, nici nu se aruncă afară, ci se răspândeşte în toată fiinţa ta spre folosul trupului şi al sufletului.

Cuvântul “astăzi" înseamnă: în fiecare zi, după cum spune şi Pavel: “până ce putem să zicem: Astăzi" .

16. "Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri". Într-adevăr, avem multe păcate. Păcătuim şi cu cuvântul şi cu gândul şi facem multe fapte vrednice de osândă. Căci, după cuvintele lui Ioan, "dacă vom spune că nu avem păcat minţim“. Prin aceste cuvinte din Rugăciunea Domnească, facem un soi de învoială cu Dumnezeu, rugându-L să ne ierte păcatele, după cum şi noi iertăm greşelile celor ce ne-au greşit.

Aşadar, gândindu-ne ce primim în schimbul iertării noastre, să nu mai aşteptăm, nici să nu mai zăbovim de a ierta pe alţii. Greşelile pe care le fac alţii faţă de noi sunt mici, neînsemnate şi uşor de trecut cu vederea; dar greşalele ce le facem noi faţă de Dumnezeu sunt mari şi numai marea Lui iubire de oameni poate să le ierte. Ai grijă deci ca nu cumva, din pricina unor păcate mici şi neînsemnate, pe care le-au făcut alţii faţă de tine, să-ţi zăvorăşti fie însuţi iertarea de la Dumnezeu, a unor păcate foarte grele.

17. ”Şi nu ne duce pe noi în ispită, Doamne". Oare prin aceste cuvinte ne învaţă Domnul ca noi să ne rugăm ca să nu fim ispitiţi deloc? Cum atunci se spune în altă parte, în Scriptură: "Bărbatul neispitit nu este pus la încercare’ ? Şi iarăşi: “Să socotiţi drept mare bucurie, fraţii mei, când cădeţi în multe feluri de ispite" . Oare nu cumva cuvintele: ”Nu ne duce în ispită" au sensul de "a nu fi afundat în ispită"?În adevăr, s-a asemănat ispita cu un torent greu de trecut. Cei care nu se afundă în ispite, ca nişte înotători foarte buni, nu sunt deloc târâţi de torent. Cei care nu sunt buni înotători, de cad în ispite, se afundă.

De pildă. Iuda a căzut în ispita iubirii de arginţi; n-a trecut peste ea, ci, afundându-se, s-a înecat şi trupeşte, şi sufleteşte. Petru a căzut şi el în ispita tăgăduirii lui Hristos; dar, cu toate că a căzut, totuşi nu s-a afundat, ci, trecând cu vitejie, a fost izbăvit de ispită.

Ascultă, iarăşi, în altă parte, ceata tuturor sfinţilor mulţumind că a fost izbăvită de ispită: ‘Pusu-ne-ai la încercare. Dumnezeule; cu foc ne-ai lămurit pe noi, precum se lămureşte argintul; prinsu-ne-ai pe noi în cursă, ai pus necazuri pe umărul nostru; ai ridicat oameni pe capetele noastre. Am trecut prin foc şi prin apă şi ne-ai scos la odihnă" . Şi vezi apoi că sunt plini de îndrăzneală că au trecut fără să se înece? "Şi ne-ai scos", spun ei, "la odihnă". Venirea lor la odihnă înseamnă izbăvirea din ispită.

18. "Ci ne izbăveşte de cel viciean". Dacă textul: "nu ne duce pe noi în ispită" ar fi avut sensul de a nu fi ispitit, Domnul n-ar fi spus: "Ci ne izbăveşte de cel viclean". "Cel viclean“ este diavolul potrivnic; ne rugăm deci ca Domnul să ne izbăvească de diavol.

Apoi, după terminarea rugăciunii, spui: "Amin". Prin acest cuvânt: "Amin", care înseamnă: aşa să fie, pecetluieşti cele ce ai spus în rugăciunea pe care am primit-o de la Dumnezeu.

19. După acestea, preotul liturghisitor spune: “Sfintele, sfinţilor“. Cele ce stau înainte sunt "sfinte" pentru că au primit pogorârea Sfântului Duh. “Sfinţi“ sunteţi şi voi, pentru că aţi fost învredniciţi de Duhul Sfânt.

Apoi spuneţi: “Unul Sfânt, Unul Domn Iisus Hristos". Cu adevărat Unul singur este sfânt, Cel care este prin fire sfânt; şi noi suntem sfinţi, dar nu prin fire, ci prin participare, prin nevoinţă şi prin rugăciune.

20. După aceea auziţi psaltul care, cu dumnezeiască cântare, vă îndeamnă să vă împărtăşiţi cu Sfintele Taine şi zice: "Gustaţi şi vedeţi că bun este Domnul" . Nu îngăduiţi gâtlejului celui trupesc să judece cele gustate, ci credinţei celei neîndoielnice! Noi gustăm, dar nu suntem chemaţi să gustăm pâine şi vin, ci Trupul şi Sângele lui Hristos.

21. Când te apropii deci să te împărtăşeşti, nu te apropia cu palmele întinse, nici cu degetele răsfirate; dimpotrivă, fă mâna stângă tron mâinii drepte, ca una ce are să primească pe împăratul. Fă-ţi căuş palma, şi primeşte Trupul lui Hristos, răspunzând: "Amin!" După ce-ţi vei sfinţi cu multă grijă ochii prin atingerea de Sfântul Trup, împărtăşeşte-te, având grijă să nu pierzi ceva din el. Căci dacă vei pierde ceva, este ca şi cum ţi-ai pierde unul din propriile tale mădulare.

Spune-mi: Dacă cineva ţi-ar da câteva bucăţele de aur, nu le-ai ţine cu toată grija, ferindu-te să nu pierzi ceva din ele, şi să te păgubeşti? Oare nu vei căuta cu mult mai mult şi cu mai multă grijă să nu-ţi cadă vreo fărâmitură din ceea ce este mai de preţ decât aurul şi pietrele preţioase?

22. Apoi, după ce te-ai împărtăşit cu Trupul lui Hristos, apropie-te şi de potirul Sângelui. Nu mai întinde mâinile, ci pleacă-te, şi cu rugăciune şi evlavie, rosteşte: “Amin“; sfinţeşte-te împărtăşindu-te din Sângele lui Hristos. Şi pe când sunt încă umede buzele tale, du degetele la gură şi cu umezeala buzelor sfinţeşte-ţi ochii, fruntea şi celelalte simţuri. Apoi, aşteptând rugăciunea, mulţumeşte lui Dumnezeu, care te-a învrednicit de atât de mari Taine.

23. Păstraţi, deci, aceste predanii neîntinate şi păziţi-vă să nu vă poticniţi. Să nu vă despărţiţi de împărtăşire. Ca nu cumva, din pricina întinăciunii păcatelor, să vă lipsiţi de aceste sfinţite şi duhovniceşti Taine. Iar ***“Dumnezeul păcii să vă sfinţească pe voi desăvârşit şi tot trupul şi sufletul şi duhul vostru să se păzească fără de prihană întru venirea Domnului nostru Iisus Hristos“***. Căruia, cinstea şi puterea, împreună cu Tatăl şi cu Sfântul Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Alte Scrieri

Omilie la slăbănogul de la scăldătoarea Vitezda

1. Oriunde Se arată Iisus, acolo este şi mântuirea. De vede vameş şezând la vamă, îl face apostol şi evanghelist. De este îngropat cu morţii, îi învie pe cei morţi. Orbilor le dăruieşte vederea, celor muţi, grăirea; surzilor, auzul . Colindă scăldătorile; dar nu ca să le vadă, ci ca să vindece pe bolnavi.

2. În Ierusalim era scăldătoarea oilor; avea cinci pridvoare. Patru erau împrejurul scăldătorii, iar al cincilea, la mijloc, şi în acesta zăceau mulţime de bolnavi. Mare era necredinţa iudeilor. Doctorul şi tămăduitorul sufletelor şi al trupurilor dăruia vindecare cu multă socoteală: mai întâi vindeca boala cea de multă vreme, ca să slobozească mai repede de dureri.

Slăbănogul ce se găsea atunci la scăldătoarea oilor nu zăcea de o zi sau două şi nici de o lună sau de un an, ci de treizeci şi opt de ani. Pentru că era bolnav de multă vreme, era cunoscut de toţi; aşa că putea să se arate tuturor lucrarea tămăduitorului, căci slăbănogul era cunoscut de toţi din pricina bolii îndelungate. Marele Doctor Şi-a arătat puterea, dar ea n-a fost primită de cei care priveau cu ochi răi faptele Lui.

3. Pe când mergea în jurul scăldătorii “a văzut". N-a aflat asta prin întrebări; dimpotrivă, a împlinit ceea ce lipsea, prin puterea dumnezeiască. "Văzând", n-a întrebat de câtă vreme zace; ci, îndată ce a văzut, a şi cunoscut Cel care cunoaşte chiar înainte de a vedea. Căci dacă pentru cele ascunse în inimă "nu avea nevoie să-I dea mărturie cineva despre om, căci El însuşi cunoştea ce era în om” , cu atât mai mult când e vorba de boli, a căror nenorocire se vede pe dinafară.

4. Domnul a văzut pe un om zăcând, împovărat de o boală foarte grea; avea o povară mare de păcate, şi o suferinţă de mulţi ani, de boală. Domnul îl întreabă pe slăbănog: "Vrei să te faci sănătos?“ , iar întrebarea pusă dezvăluie tocmai dorinţa cea de multă vreme a slăbănogului. N-a spus altceva, ci a pus numai o întrebare; căci ar mai fi avut de pus şi alta! În adevăr, slăbănogul nu bolea numai cu trupul, ci şi cu sufletul, potrivit celor pe care i le-a spus mai târziu: "Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai păcătuieşti, ca să nu-ţi fíe ţie ceva mai rău".

Deci Domnul l-a întrebat: “Vrei să te faci sănătos?". Cât este de mare puterea Doctorului, care dă voinţa ca pricină a vindecării! Pentru că mântuirea se săvârşeşte prin credinţă, pentru aceea a auzit: “Vrei?" Voinţa aduce după sine lucrarea. Cuvântul acesta este propriu numai lui Iisus, căci El nu este unul dintre doctorii lumeşti. Doctorii lumeşti nu pot spune bolnavilor: "Vrei să te faci

sănătos?’; pe când Iisus dăruieşte şi voinţa, primeşte şi credinţa, şi dăruieşte fără de plată şi vindecarea.

5. Umbla odată Domnul pe cale, şi acolo şedeau doi orbi. Cu toate că nu vedeau cu ochii trupului, totuşi mintea le era luminată. Ceea ce nu ştiau cărturarii, aceea au arătat-o orbii prin strigătul lor. Fariseii, care au învăţat Legea şi au cercetat-o din copilărie până la bătrâneţe, şi au îmbătrânit tot neînvăţaţi , spuneau: "Pe Acesta nu-L ştim de unde este" - “căci întru ale Sale a venit şi ai Săi nu L-au primit" -, pe când orbii strigau zicând: "Miluieşte-ne pe noi Fiul lui David" . Şi ceea ce nu ştiau cei care au învăţat Legea, aceea ştiau cei care nu se puteau sluji de ochi spre a citi. Mântuitorul S-a apropiat de ei şi le-a spus: "Credeţi că pot să fac aceasta?“ şi: "Ce voiţi să vă fac?" Nu le-a spus: Ce voiţi să vă spun?, ci: “Ce voiţi să vă fac?". El este făcător şi dătător de viaţă; n-a început acum să facă - căci Tatăl Lui pururea lucrează, iar El lucrează împreună cu Tatăl -, ci este făcătorul tuturor, la semnul Tatălui. Şi Cel singur născut fără mijlocire din Unul singur, întreba pe orbi, zicându-le: "Ce voiţi să vă fac?" Asta nu înseamnă că nu ştia ce voiesc, căci dorinţa lor era limpede; ci a vrut ca din cuvintele lor să le aducă darul, din cuvintele lor să se îndrepteze. Să nu se creadă că Cel care cunoaşte inimile nu cunoştea dorinţa orbilor; dimpotrivă, aştepta cuvântul lor pentru ca prin întrebarea pusă de El să se săvârşească minunea.

6. Tot aşa şi aici, la scăldătoarea oilor. S-a arătat Doctorul; venea de bunăvoie la cel chinuit de boală - nu-i de mirare dacă S-a dus la cel ce zăcea lângă scăldătoare, o dată ce a venit de bunăvoie din cer la noi - şi l-a întrebat: "Vrei să te faci sănătos?" Prin întrebarea pe care i-a pus-o Iisus, slăbănogul a cunoscut că are înainte pe tămăduitorul bolii sale şi i-a născut în suflet dorinţa de a-I cere lui Iisus tămăduirea sa. Mare este harul săvârşit de Domnul, dăruit fără plată. Din pricina dorinţei sale de a se tămădui, slăbănogul a şi avut pe negândite pe tămăduitor.

Slăbănogul I-a spus lui Iisus:
- "Da, Doamne! Vechimea bolii mele mă face să-mi doresc sănătatea; eu doresc, dar om nu am”.
- Nu te întrista, omule, că n-ai om! Ai pe Dumnezeu însuşi în faţa ta, şi Om, şi Dumnezeu. Trebuie mărturisite amândouă, nu-i de nici un folos mărturisirea omenităţii fără mărturisirea Dumnezeirii. Mai mult chiar: Cine nu mărturiseşte aşa este blestemat, căci “blestemat este cel ce-şi pune nădejdea în om" .

Aşadar şi noi, care nădăjduim în Iisus, dacă nădăjduim în omul Iisus, dar nu împletim în nădejdea noastră şi Dumnezeirea Lui, suntem moştenitori ai blestemului. Dar acum mărturisim în Iisus şi pe Dumnezeu, şi pe Om, şi amândoi în chip real. Ne închinăm unui Dumnezeu născut în chip real din adevăratul Tată şi unui Om, născut în chip real, şi nu în aparenţă, şi aşteptăm o reală mântuire.

7. "Vreau să mă fac sănătos, dar om nu am!" Vezi că acolo a făcut minunea, unde nu era nădejde de mântuire! Cei mai mulţi dintre bolnavii de la scăldătoare aveau şi case, aveau încă şi cunoscuţi şi poate şi pe alţii într-ajutor. Slăbănogul acesta într-adevăr era strâmtorat de mare sărăcie şi n-avea nici un ajutor de la nimeni; dar, cu totul singur, părăsit de toţi, avea ajutor pe însuşi Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu.

- "Vrei să te faci sănătos?"
- "Da, Doamne, dar om nu am care să mă arunce în scăldătoare când se tulbură apa!"

Ai Izvorul, "că lângă tine este Izvorul vieţii", Izvorul care este făcătorul izvoarelor. "Iar cel care va bea din apa aceasta , râuri de apă vor curge din pântecele lui, nu râuri de apă care curg pe pământ, ci de apă care saltă - căci apa lui Iisus nu cade de sus în jos, ci saltă de la cele pământeşti la cele cereşti - de apa care saltă spre viaţa veşnică". Iisus este într-adevăr Izvorul bunătăţilor.

8. Pentru ce aştepţi lângă colimvitră? Ai pe Cel care merge pe ape, pe Cel care ceartă vânturile, pe Cârmaciul mării, pe Cel care având marea ca o temelie aşternută nu numai pentru El, a dăruit şi lui Petru aceeaşi putere de a merge pe mare. Era noapte fără lună, şi Lumina era acolo, dar Iisus n-a fost cunoscut de ucenicii Lui; ei s-au spăimântat crezând că este nălucă. Într-adevăr, pe când umbla pe apă, nevăzându-I-se chipul, Iisus nu putea fi cunoscut; după glas însă L-au cunoscut ucenicii. Iisus le-a spus: "Eu sunt, nu vă temeţi"; iar Petru i-a răspuns: "Dacă Tu eşti, pe care-L ştiu, dar mai bine zis Cel pe care Tatăl mi L-a făcut cunoscut , porunceşte să vin la Tine pe apă!" Iar Iisus i-a spus din toată inima: "Vino!"

9. Cârmaciul şi Creatorul apelor este lângă apele colimvitrei. Slăbănogul îi spune:
- "Om nu am care să mă arunce în scăldătoare când se tulbură apa!"
- Pentru ce aştepţi tulburare de ape?, îi răspunde Mântuitorul. Vindecă-te fără să se mai tulbure apele! Pentru ce aştepţi mişcare văzută? Porunca Mea prin cuvânt lucrează mai iute decât gândul. Uită-te numai bine la puterea şi lucrarea Izvorului, şi caută la Dumnezeu care S-a arătat în trup. Nu te uita la Cel pe care-l vezi, ci uită-te la Cel ce lucrează prin Cel pe care-L vezi.

- "Om nu am care să mă arunce în scăldătoare când se tulbură apa".
Mântuitorul îi răspunde:
- Pentru ce aştepţi lucruri mici? Pentru ce cauţi vindecare prin ape? Însăşi învierea ţi-a spus: "Scoală-te!"

Mântuitorul Se face pretutindeni tuturor toate: pâine pentru cei flămânzi, apă pentru cei însetaţi, înviere pentru cei morţi, doctor pentru cei bolnavi, mântuire pentru cei păcătoşi.

10. ”Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă“ . Mântuitorul i-a spus mai întâi: "Scoală-te", îndepărtează mai întâi boala de la tine, apoi primeşte tăria credinţei. Fă-te mai întâi stăpân pe patul care te purta în timpul bolii tale. Învaţă-te să porţi într-o laviţă de lemn poverile tale cele de mulţi ani.

Şi Mântuitorul i-a poruncit să poarte patul cel de lemn, despre care s-a spus: ”împăratul şi-a făcut luişi pat din lemnele Libanului. Stâlpii lui i-a făcut de argint, învelitoarea lui de porfiră şi înăuntru bătut cu pietre" . Cântarea cântărilor pare să fie cântarea iubirii dintre mire şi mireasă, dar cuvintele ei sunt reţinute şi cumpătate. Să nu primeşti părerea ce-o au mulţi despre Cântarea cântărilor, să n-o priveşti ca pe o scriere de mică valoare şi să nu socoteşti că ea vorbeşte despre iubirea trupească şi pătimaşă; dimpotrivă, cuvintele din Cântarea cântărilor sunt cuvintele miresei lui Hristos, pline de curăţie. Iar dacă n-o înţelegi aşa, vino la Proverbe şi, cu ajutorul lor, ridică-te ca pe nişte trepte la înţelesul scrierii. “înţelepciunea şi-a zidit sieşi casă“ - vezi că vorbeşte ca despre o femeie - şi a trimis pe slugile ei“ .

Şi iarăşi, în altă parte, spune: “Iubeşte-o, şi te va păzi“. Nu este vorba deci de dragostea de femei, ci de dragostea de înţelepciune, care alungă dragostea trupească. Acolo unde este înţelepciune, acolo dragostea trupească este izgonită, înţelepciunea nu dă naştere la patimi, ci la gânduri înţelepte.

"Au ajuns cai înnebuniţi după femei“ . Pornirea pătimaşă este lipsită de raţiune. Aşadar, dacă auzi că se vorbeşte în ea ca de mire şi mireasă, să nu înţelegi aceste cuvinte în chip josnic şi să nu le asculţi ca pe nişte cuvinte pătimaşe. Foloseşte-te de cele lipsite de patimă că să te întorci de la patimile tale!

11. Cercetează deci scrierea dumnezeiască a Cântării cântărilor. Ea este plină de gânduri curate şi ne face cunoscute Patimile lui Hristos. Vorbind despre Patimile Mântuitorului, spune locul în care a fost înmormântat: “A intrat în grădină“. A amintit şi de aromate: "A luat mirul meu"; s-a împlinit iconomia mântuirii. Iar după înviere spune: “Am mâncat pâinea mea cu mierea mea". Într-adevăr, după înviere i-au dat să mănânce dintr-un fagure de miere .

Despre vinul amestecat cu smirnă, Cântarea cântărilor spune iarăşi: ”Îţi voi da vin amestecat cu mir". Şi despre mirul care a fost vărsat pe capul Lui, spune în altă parte: “Cât regele a stat la masă, nardul meu şi-a dat mirosul lui“ . Pe când Domnul stătea la masă în casa lui Simon leprosul, a intrat o femeie care a spart un alabastru cu mir de nard curat de mult preţ şi l-a vărsat pe capul Lui.

Vorbeşte de asemenea şi despre cruce: “S-a făcut lui pat" - lemnul crucii care a ţinut pe Domnul - "cu stâlpi de argint". Începutul răstignirii l-a făcut argintul, adică vinderea. Căci după cum unei case frumoase i se pune acoperiş de aur, iar toată clădirea este susţinută de stâlpi de argint, tot astfel argintul a fost începutul răstignirii şi învierii lui Hristos. Dacă Iuda nu L-ar fi vândut, n-ar fi fost răstignit. Din pricina aceasta "a făcut stâlpii lui de argint", spre a închipui începutul Patimilor Sale vestite.

12. "învelitoarea lui de porfiră". Căci L-au şi îmbrăcat cu porfiră. Deşi batjocorindu-L, totuşi au împlinit o profeţie. El într-adevăr era împărat. Chiar dacă iudeii au făcut cele mai multe fapte în bătaie de joc, numai atunci au fost bătaie de joc, dar ele erau simbolul vredniciei împărăteşti. Chiar dacă a fost cunună de spini, totuşi a fost o cunună, şi a fost încununat de ostaşi; şi se ştie că soldaţii proclamă pe împărat. "învelitoarea lui era de porfiră şi înlăuntrul lui bătut cu pietre" . Cei cărora le este dragă Biserica cunosc "locul pardosit cu pietre" , aşa-numita Gabbata, care era în palatul lui Pilat.

13. Am făcut acest ocol din pricina cuvântului pat, laviţă. Aşadar, a spus slăbănogului: "Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă!" Boala este de vreme îndelungată, dar vindecarea este foarte iute; paralizia este de mulţi ani, dar întărirea este foarte iute; Acesta era Creatorul trupului, Cel care a vindecat în multe chipuri pe orbi, Cel care a dăruit vindecarea în chip neobişnuit prin ungerea cu tină. Într-adevăr, dacă s-ar pune tină peste ochii unui om care vede, l-ar împiedica să mai vadă. Dimpotrivă, Iisus a dăruit vedere orbilor cu ajutorul tinei.

În fiecare împrejurare puterea Sa s-a arătat în alt chip. În această împrejurare a spus: "Scoală-te, ia-ţi patul tău şi umblă". Socoteşti că puţin s-au minunat cei care au văzut minunea? Dar cu toate că fapta săvârşită de Mântuitorul era minunată, totuşi necredinţa iudeilor era cumplită. Boala cea de mulţi ani este vindecată, dar n-a fost vindecată necredinţa cea de multă vreme. Iudeii au rămas în boala lor, căci nu voiau, să se tămăduiască.

14. Dacă trebuiau să se minuneze de fapta săvârşită, apoi se cuvenea să se şi închine Doctorului sufletelor şi trupurilor. Iudeii, dimpotrivă, murmurau, căci erau urmaşii celor ce totdeauna murmurau, celor care prefăceau binele în rău, "cei care spun că amarul este dulce şi dulcele amar“ . Da, Iisus lucra în ziua sâmbetei, însă cu toată iconomia; lucra cele ce sunt mai presus de sâmbătă, pentru ca lucrarea Sa să convingă pe oameni de Dumnezeirea Sa.

Un cuvânt se combate tot prin cuvânt; o faptă însă nu se poate combate prin cuvânt; de aceea Domnul a vindecat pe slăbănog în ziua sâmbetei. Prin aceasta ne-a învăţat că pentru a convinge pe oameni nu trebuie să ne folosim de cuvinte cărora poţi să li te împotriveşti, ci de fapte.

15. Iudeii ziceau: "Este sâmbătă şi nu se cade să-ţi iei patul!“ Legiuitorul este de faţă, şi un om îndrăzneşte să spună: "Nu se cade'? Cuvintele psalmistului: “Pune, Doamne, legiuitor peste ei" , de Mântuitorul au fost spuse.

Slăbănogul vindecat de curând şi la suflet şi la trup, luând cuvânt înţelept de la înţelepciune, le răspunde îndată; n-a putut să le dea răspuns din cuvintele legii, ci a răspuns:
- "Cu toţii ştiţi boala mea de multă vreme şi zacerea meu în pat de mulţi ani, suferinţa mea lipsită de ajutor. Nimeni din voi n-a avut grijă de mine vreodată, ca să mă ia şi să mă arunce primul în scăldătoare, ca să mă vindec. Cum se face că altă dată n-aţi arătat faţă de mine nici o purtare de grijă, iar acum faceţi pe legiuitorii, spunându-mi: "Nu ţi se cade să-ţi iei patul"? Vă voi răspunde foarte pe scurt: Cel ce m-a făcut sănătos, Acela mi-a spus: Ia-ţi patul tău!“ Chiar dacă mă dispreţuiţi pe mine, totuşi minunaţi-vă de minunea săvârşită! N-a pus plasture, nu S-a folosit de vreo unealtă a doctorilor şi de nimic altceva! A spus un cuvânt, şi a urmat însănătoşirea mea. Mi-a poruncit să-mi iau patul, şi eu îi îndeplinesc porunca. M-am supus poruncii Aceluia care prin poruncă m-a vindecat. Căci dacă Cel care a poruncit n-ar fi putut să mă vindece prin poruncă, nu trebuia să mă supun poruncilor; dar de vreme ce a poruncit cu cuvântul să-mi înceteze boala mea cea de multă vreme, cunoscută de toţi, atunci pe foarte bună dreptate ascult de El, de care a ascultat şi boala, căci s-a dus de la mine. "Cel care m-a făcut sănătos. Acela mi-a spus: Ia-ţi patul tău!"

16. Slăbănogul vindecat nu ştia cine este Cel care l-a vindecat. Mântuitorul nostru nu căuta deloc să fie slăvit de oameni. După ce l-a tămăduit, Domnul a plecat de acolo ca să nu fie lăudat pentru vindecarea ce-a făcut-o. Noi facem tocmai dimpotrivă! Dacă se întâmplă vreodată să avem vreun vis minunat, sau să ajutăm pe cineva cu fapta, sau să alungăm pe demoni chemând numele lui Dumnezeu, nu căutăm deloc să ascundem fapta noastră, ci ne lăudăm, chiar dacă nu suntem întrebaţi.

Iisus ne-a învăţat prin faptele Sale să nu vorbim niciodată despre noi înşine: El, după ce a vindecat pe slăbănog, îndată S-a îndepărtat, ca să nu se ştie cine a făcut vindecarea. El pleca atunci când trebuia, şi era de faţă tot când trebuia. Când trebuia să fie lăudat pentru minunea Sa, atunci pleca. Dar când mulţimea s-a împrăştiat, atunci a venit El, ca să aducă o dată cu vindecarea trupului şi vindecarea sufletului, şi a spus: "Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greşeşti!"

17. Mântuitorul vindecă în multe feluri: uneori vindecă sufletul mai întâi, apoi trupul; alteori, dimpotrivă: “De acum să nu mai păcătuieşti, ca să nu-ţi fie ţie ceva mai rău". Printr-un singur om a dat multora învăţătură. Într-adevăr, cuvintele acelea nu sunt adresate numai slăbănogului, ci nouă tuturora. Dacă se va

întâmpla să cădem vreodată în boli, sau în întristări, sau în nevoi, să nu învinuim pe Dumnezeu de necazul nostru, “nimeni fiind ispitit să nu zică: de la Dumnezeu sunt ispitit; căci Dumnezeu nu este ispitit de rele şi El nu ispiteşte pe nimeni". Fiecare din noi se răneşte pe sine însuşi fiind strâns cu lanţurile păcatelor.

"Să nu mai păcătuieşti, ca să nu-ţi fie ţie ceva mai rău!". Fiecare om să asculte aceste cuvinte! Cel care a trăit în desfrânare mai înainte de a auzi aceste cuvinte, să se lepede de patima sa! Cel care a fost lacom mai înainte de a auzi aceste cuvinte, facă-se milostiv! Răpitorul să audă: "Să nu mai păcătuieşti!" Dumnezeu nu ţine minte răul, iar harul Lui este îmbelşugat; dar să nu se întâmple să-ţi aduni merinde spre osândă din pricină că Dumnezeu Se milostiveşte peste măsură; şi nici să nu păcătuieşti pentru că Dumnezeu este îndelung răbdător; dimpotrivă, tămăduieşte-ţi pe viitor patimile tale cele trupeşti şi spune şi tu cuvintele pe care le-am citit la vreme potrivită: "Când eram în trup, patimile păcatelor cele prin lege lucrau în mădularele noastre" .

Prin cuvintele: "Când eram în trup". Apostolul nu s-a gândit la trupul cu care suntem îmbrăcaţi, ci la faptele săvârşite prin trup, pentru că apostolul spunea aceste cuvinte: "Când eram în trup", pe când era încă trup. După cum în timpul în care, având să vestească potopul, Dumnezeu spunea: “Că nu va rămâne Duhul Meu în oamenii aceştia, pentru că sunt numai trup" , pentru că duhul era schimbat în voinţa trupească, tot astfel şi aici apostolul spune: ”Când eram în trup".

18. Aşadar, nimeni să nu mai fie în trup astfel, ci, în trup fiind, să nu umble potrivit dorinţelor trupului. Într-adevăr, apostolul nu vrea să ne scoată cu totul din lume pentru a nu mai săvârşi răul, ci, în trup fiind, să robim trupul şi să nu fim stăpâniţi de el. Să nu fim robiţi, ci să-l stăpânim; să ne folosim cu măsură de hrană şi să nu cădem în lăcomie; să ne înfrânăm pântecele, ca să stăpânim şi pe cele de sub pântece. Trupul să fie condus de suflet; să nu fie târât sufletul de plăcerile trupeşti.

"Să nu mai păcătuieşti, ca să nu-ţi fie ţie ceva mai rău". Cuvintele acestea sunt adresate tuturor. Să dea Dumnezeu să le audă toate urechile! Şi într-adevăr, nu intră şi în minte cuvintele acestea, când sunt primite de o ureche trupească. De aceea Mântuitorul spunea: "Cine are urechi de auzit să audă!" , pentru că vorbea unor oameni ce aveau urechi trupeşti.

19. Orice om deci să-L audă pe Iisus şi să nu mai păcă-tuiască! Să alergăm la Cel care iartă greşelile! De suntem bolnavi, la El să ne găsim scăparea; de ne doare sufletul, să urmăm pe Doctorul sufletelor; de suntem flămânzi, să primim Pâinea; de suntem morţi, să primim învierea; de am îmbătrânit în neştiinţă, să cerem înţelepciune de la înţelepciune.

20. Subiectul cuvântării însă ne-a făcut să vorbim mult, şi poate ne-a împiedicat să dăm învăţături părinteşti. Dar e timpul să auzim şi mai mari cuvinte, pentru ca, dobândind folosul din fapte mai mari, prin fapte să înălţăm doxologie lui Dumnezeu, Căruia slava acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Epistola către Constantie despre semnul luminos al Crucii

Epistola către Constantie, prea binecredinciosul împărat, despre semnul luminos al Crucii, arătat pe cer, care a fost văzut în Ierusalim în luna mai, ziua a şaptea prea iubitorului de Dumnezeu şi prea bine credinciosului împărat Constantie augustul, Chiril, episcopul Ierusalimului, în Domnul salutare!

1. Trimit împărăţiei tale iubitoare de Dumnezeu din Ierusalim cea dintâi pârgă a scrisorilor, cu totul potrivite ţie spre a le primi, iar mie, spre a le da. Scrisoarea aceasta care nu are în ea măgulire, îţi face cunoscută vederea dumnezeiască ce s-a arătat pe cer; nu cuprinde cuvinte căutate ale artei oratorice, ci îţi dă mărturie despre adevărul cuvintelor dinainte rostite de Sfintele Evanghelii, la împlinirea acestor cuvinte.

2. Într-adevăr, alţi oameni, potrivit puterii şi averii lor, de multe ori, îţi încununează cinstitul tău cap aducându-ţi cununi ferecate în aur şi bătute cu felurite pietre preţioase. Noi însă nu te încununăm cu cununi pământeşti - căci toate cele dăruite de pe pământ au ca sfârşit pământul -, ci aducem cu grabă la cunoştinţa credincioşiei tale minunea dumnezeiască a lucrurilor cereşti, ce s-a petrecut în Ierusalim în timpul iubitoarei tale de Dumnezeu domnii, nu facem aceasta cu dorinţa ca acum pentru întâia oară să vii de la necunoştinţă la cunoştinţa de Dumnezeu - căci tu ai atâta cunoştinţă de Dumnezeu încât poţi, prin faptele şi gândurile tale credincioase, să înveţi şi pe alţii ci cu gândul de a te întări în cele ce ştiai.

Află prin aceasta că, primind moştenirea strămoşească a domniei, ai fost cinstit de Dumnezeu cu mai mari cununi cereşti; să mulţumeşti mai mult şi acum după cuviinţă lui Dumnezeu şi Împăratul tuturor şi să te umpli de mai multă îndrăzneală împotriva duşmanilor, o dată ce ai înţeles, prin minunea săvârşită în timpul domniei tale, că domnia ta este cu adevărat iubită de Dumnezeu.

3. Fe timpul domniei prea iubitorului de Dumnezeu şi de fericită pomenire Constantin, tatăl tău, a fost găsit în Ierusalim mântuitorul lemn al crucii. Harul cel dumnezeiesc a făcut să fie găsită cinstita cruce în Sfintele Locuri neştiute de nimeni, de cel care căuta în chip bun cucernicia. Fe timpul domniei tale, stăpâne, prea bine credinciosule împărat, ai biruit credinţa strămoşească prin o credinţă mai mare faţă de Dumnezeu, căci minunea nu s-a mai săvârşit pe pământ, ci în cer: s-a arătat în Ierusalim semnul de biruinţă împotriva morţii, al Domnului şi Mântuitorului nostru Iisus Hristos, Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu, adică fericita Cruce, strălucind cu o lumină orbitoare.

4. ***În aceste sfinte zile ale Sfintei Cincizecimi, la 7 mai, pe la ceasul al treilea din zi, s-a arătat pe cer o cruce foarte mare, făcută din lumină, care se***

întindea de deasupra sfintei Golgote până la sfântul Munte al Măslinilor. N-a fost văzută de unul sau de doi, ci s-a arătat cu totul lămurit la întreaga mulţime a cetăţii. Să nu se creadă apoi că a trecut iute ca o nălucă; dimpotrivă, a fost văzută cu ochii timp de mai multe ceasuri de pe pământ; prin strălucirea sa orbitoare, întrecea razele soarelui. Fără îndoială, crucea luminoasă ce s-a arătat pe cer ar fi fost întunecată de soare, biruită de strălucirea razelor lui, dacă ea n-ar fi strălucit privitorilor cu o strălucire mai mare decât a soarelui.

Toată mulţimea cetăţii, fără să stea pe gânduri, în acel ceas, a alergat la sfânta biserică, fiind cuprinsă de frică şi bucurie din pricina vedeniei dumnezeieşti; toţi deodată: tineri şi bătrâni, bărbaţi şi femei, oameni de toate vârstele, până chiar şi fetele ţinute în casă, locuitori ai cetăţii, ca şi străini, creştini la un loc cu păgânii care veniseră în Ierusalim din diferite părţi, cu toţii într-un singur suflet, ca o singură gură, slăveau pe Făcătorul de minuni, pe Hristos Iisus, Domnul nostru, Fiul Unul Născut al lui Dumnezeu; ei au primit, în chip văzut şi prin propria lor cercare, încredinţarea că dogma creştinilor este cu totul adevărată, că nu stă "în cuvinte de înduplecare ale înţelepciunii omeneşti, ci în arătarea Duhului şi a puterii", că nu este numai vestită de oameni, dar este mărturisită din ceruri de Dumnezeu.

5. Aşadar, pentru că noi locuitorii Ierusalimului am văzut neobişnuita minune cu ochii noştri, am dat şi totdeauna vom da lui Dumnezeu, împăratul tuturor, şi Fiului Unul Născut al lui Dumnezeu cu mulţumire închinăciunea cea după cuviinţă, şi am făcut şi vom face rugăciuni îndelungate în Sfintele Locuri şi pentru stăpânirea ta iubitoare de Dumnezeu.

Căci trebuia să nu trecem sub tăcere aceste vedenii dumnezeieşti şi cereşti, ci să le binevestim dumnezeieştii tale credincioşii. Şi ne-am grăbit să facem aceasta în chiar acel moment prin scrisori, ca, pe buna temelie a credinţei ce exista mai dinainte în tine, să-ţi zideşti cunoştinţa de Dumnezeu prin cele de curând arătate de Dumnezeu şi să dobândeşti o îndrăzneală mai mare faţă de Domnul nostru Iisus Hristos; iar în acelaşi timp plin de toată vitejia obişnuită, având pe însuşi Dumnezeu luptător împreună cu tine, să înalţi cu foarte multă râvnă trofeul crucii, lauda laudelor, purtând cu tine semnul care s-a arătat pe cer; crucea a primit o laudă mai mult prin faptul că cerul însuşi a arătat-o oamenilor.

6. Această minune s-a săvârşit acum şi are să se săvârşească iarăşi într-un chip mult mai măreţ, prea iubitorule de Dumnezeu împărate, potrivit mărturiilor profeţilor şi cuvintelor sfinte ale lui Hristos ce se găsesc în Sfintele Evanghelii. Căci în Evanghelia după Matei, Mântuitorul, voind să dăruiască fericiţilor Săi apostoli cunoştinţă despre cele ce vor fi, iar prin ei vorbind cu cei ce vor veni

după dânşii, le spunea foarte lămurit, vestindu-le acestea de mai înainte: "Şi atunci se va arăta semnul Fiului Omului pe cer".

Când vei lua în mâini, ca de obicei, cartea cea dumnezeiască a Evangheliilor, vei găsi scrise acolo mărturiile mai dinainte vestite despre acest semn. Mai cu seamă te rog, stăpâne, să fii atent printr-o lectură mai stăruitoare asupra celor scrise mai departe în acelaşi loc. Acolo sunt scrise lucruri vestite mai înainte de Mântuitorul nostru şi ele trebuie păzite cu multă credinţă, ca să nu suferim nici o vătămare din partea puterii celei potrivnice.

7. Îţi ofer, prea iubitorule de Dumnezeu împărate, această pârgă a scrisorilor mele. Îţi rostesc aceste prime cuvinte din Ierusalim, ţie, adevăratului şi prea binecredinciosului, împreună cu noi închinător al lui Hristos, Unul Născut, Fiul lui Dumnezeu şi Mântuitorul nostru, care, potrivit dumnezeieştilor Scripturi, a săvârşit mântuirea lumii în Ierusalim, care aici, în Ierusalim, a călcat moartea, a şters păcatele oamenilor prin cinstitul Său Sânge şi a dăruit tuturor celor ce cred viaţă, nestricăciune şi har duhovnicesc şi ceresc. Prin puterea şi prin harul Lui să te veselească şi să te întărească, spre a străluci prin fapte şi mai strălucite şi mai mari, şi a te lăuda împreună cu odraslele împărăteşti de bunătăţi, să te păzească mulţi ani cu pace împreună cu toată casa ta, spre lauda creştinilor şi a întregii lumi.

8. Dumnezeul tuturora să te ţină sănătos, să te împodobească cu toată virtutea, să te facă să arăţi obişnuita ta purtare de grijă atât pentru sfintele biserici, cât şi pentru împărăţia romană, să străluceşti încă şi cu mai mari cununi de credinţă şi să ni te dăruiască nouă, împreună cu toată casa ta, mulţi ani în pace, prea iubitorule de Dumnezeu, auguste împărate, slăvind întotdeauna Sfânta şi de o fiinţă Treime, adevăratul nostru Dumnezeu, Căruia se cuvine toată slava în vecii vecilor. Amin.

Abrevieri şi semne

MG = Migne, Patrología greacă
ML = Migne, Patrología latină
[C. - A.] = Ediţia operelor Sfântului Chiril, publicată de Cleopas - Alexandridis
+ = adaos
> = lipsă
] = cf.

„Oamenii s-au lepădat de adevăr, şi neadevărul le încântă urechile. Se grăieşte ceva care desfată urechile? Toţi oamenii ascultă cu plăcere. Se grăieşte ceva folositor sufletului? Toţi se îndepărtează. Cei mai mulţi oameni s-au lepădat de învăţăturile cele drepte; este ales răul mai mult decât binele. Aceasta este deci „lepădarea de credinţă". Trebuie aşteptat duşmanul. În parte a şi început de pe acum să trimită pe înaintemergătorii lui, ca să vină pregătit la vânătoare. Ai grijă de tine, omule, şi întăreşte-ţi sufletul! Biserica îţi arată acum, înaintea Dumnezeului celui viu, şi te învaţă mai dinainte cele cu privire la Antihrist, înainte de venirea lui. Nu ştim dacă vine în timpul vieţii tale şi nici nu ştim dacă vine după trecerea ta din această viaţă. Este bine însă ca tu să cunoşti semnele venirii lui şi să te întăreşti mai dinainte.

Hristos cel adevărat, Fiul Unul-Născut al lui Dumnezeu, nu vine de pe pământ. Nu te uita deci în jos şi pe pământ, căci Stăpânul Se pogoară din ceruri. Nu Se va mai pogorî ca la întâia venire, singur, ci înconjurat de zeci de mii de îngeri".

SFÂNTUL CHIRIL AL IERUSALIMULUI
(Cateheze, XV, 9)

I.S.B.N. 973 - 616 - 001 - 7